

2019

Årsredovisning

Info 0721

Tillväxtverket arbetar för hållbar tillväxt och konkurrenskraftiga företag i alla delar av Sverige.

Det gör vi genom att stärka företag och regioner. Vi erbjuder kunskap, nätverk och finansiering. Det ger direkt nytta till företag, och också förutsättningar för företag och regioner att möta framtidens utmaningar.

Tillväxtverket är en nationell myndighet med regional närvaro på nio orter. Vår vision är "Ett Sverige med fler företag som vill, kan och vågar".

Vårt uppdrag	2
Vår organisation	4
Ledningsgrupp	7
Styrelse	8
Resultatredovisning	9
Resultatområde Affärsutveckling	13
Resultatområde Digitalisering	32
Resultatområde Kompetensförsörjning	37
Resultatområde Förenkling	47
Resultatområde Regional kapacitet	63
Övriga genomförda uppdrag	104
Ekonomiska data och ärendebeslut	109
Vår kompetensförsörjning	119
Vårt hållbarhetsarbete	121
Året i siffror	130
Finansiell redovisning	134
Övrigt	173
Avrapporterade uppdrag	174

Globala krafter ger nya möjligheter

Vårt samhälle är i ständig förändring. Företag och entreprenörer driver utveckling och förnyelse. De är samtidigt starkt påverkade av yttre krafter.

Globalisering, teknisk innovation, ny demografi, nya generationer med nya värderingar, kontinuerlig förstärkning av informations- och kunskapssamhället, och ett accelererande behov av att hushålla med resurser och minska vår klimatpåverkan är exempel på sådana krafter. De utmanar och skapar möjligheter.

Tillväxtverkets ska främja hållbar näringslivsutveckling och regional tillväxt i alla delar av landet. För oss är det avgörande att förstå dessa krafter och arbeta effektivt och träffsäkert med att förstärka möjligheterna.

Svenska företags konkurrenskraft stärks när fler företag använder den digitala tekniken, har tillgång till rätt kompetens, gör affärer genom internationalisering och innovation, när kostnaderna för regler och myndighetskontakter minskar och när alla regioner har förutsättningar och förmåga att främja företagens utveckling och förnyelse.

Det är detta vi jobbar för, och det är inom dessa områden vi har genomfört viktig och målmedveten verksamhet under 2019.

Vi har fått ett helt nytt ansvarsområde, att samordna landsbygdspolitiken och göra insatser för att stärka konkurrenskraften hos företagen på landsbygderna. Det breddar vår portfölj och ger synergier med övrig verksamhet.

Hela 2019 har vi arbetat intensivt med att förbereda Europeiska regionala utvecklingsfondens programperiod, 2021–2027. Det har samtidigt varit hög aktivitet i de program som fonden finansierar i nuvarande period. Fonden ger viktig finansiering till investering i tillväxt och sysselsättning i Sveriges regioner.

Vi som jobbar på Tillväxtverket behöver stärka vår egen förmåga till förnyelse. Vi har 2019 påbörjat en *Utvecklingsresa* med ledorden Skapa, Smart, Samarbete. Vi utvecklar bland annat en dataplattform för kunskapsbaserat agerande och förbättrar vårt kundmöte.

Målet är hållbar tillväxt och konkurrenskraftiga företag i hela landet!

Gunilla Nordlöf – generaldirektör

Vårt uppdrag

Uppgifter, erbjudanden och mål

Tillväxtverkets huvuduppgifter är att i alla delar av landet främja hållbar näringslivsutveckling och hållbar regional tillväxt samt att förvalta och utvärdera strukturfondsprogram. Allt detta är enligt regeringens instruktion.

Tillväxtverket är förvaltande myndighet för de regionala strukturfondsprogrammen och det gränsregionala programmet Öresund-Kattegatt-Skagerrak.

Vi har sammanfattat och konkretiserat vårt uppdrag i vår verksamhetsidé: Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft.

Konkurrenskraft skapas av innovativa och växande företag som verkar i attraktiva regioner och som utvecklar den svenska ekonomin i takt med förändringarna på globala marknader.

Vi erbjuder våra målgrupper och intressenter kunskap, nätverk och finansiering:

Kunskap om företag och regioner

Vi utvecklar och förmedlar kunskap om svenskt näringsliv och de utmaningar och möjligheter som företag och regioner står inför. Kunskapen har vi, liksom andra nationella aktörer och regioner, nytta av i arbetet för stärkt konkurrenskraft.

Nätverk för effektiv samverkan

Vi samverkar med offentliga och privata organisationer i nätverk av olika slag. Dessutom sammanför vi nationella myndigheter och organisationer med aktörer som verkar regionalt och lokalt, så att samhällets resurser för stärkt konkurrenskraft används effektivt. Vi samarbetar även över landsgränser runt Östersjön och inom EU.

Finansiering som stärker näringslivet

Vi bidrar till att affärsidéer med potential får finansiering. Det gör vi genom egna insatser och genom att sprida kunskap om möjligheter till kapitalförvärvning. Finansiering är också ett viktigt verktyg i arbetet för regional utveckling. Vårt största enskilda uppdrag är att bidra till att EU-medel investeras i projekt för regional tillväxt och sysselsättning.

Tillväxtverket planerade och redovisade 2019 utifrån de här tre målen:

Företagens konkurrenskraft

Bidra till hållbar tillväxt och till att svenskt näringsliv blir konkurrenskraftigt genom små och medelstora företag.

Företagens förutsättningar

Bidra till att företagen får bättre förutsättningar med enklare och mer attraktiva villkor.

Företagen i regionen

Främja en hållbar regional tillväxt och bidra till att utvecklingskraft i alla delar av landet tas tillvara och utvecklas.

**Tillväxtverket
arbetar för att
stärka företagens
konkurrenskraft.**

Vår organisation

Medarbetare, styrning och organisation

Medarbetare

Tillväxtverkets viktigaste resurs är medarbetarna. Den 31 december 2019 hade Tillväxtverket 456 medarbetare – 283 kvinnor och 173 män. Antalet årsarbetskrafter var cirka 419. Totalt 75 procent av medarbetarna arbetade inom kärnverksamheten och 25 procent med stöd till kärnverksamheten. 9 procent var chefer varav 19 kvinnor och 20 män.

Tillväxtverket medarbetare finns på nio orter, från Arjeplog i norr till Malmö i söder. Cirka 46 procent av medarbetarna arbetar vid huvudkontoret i Stockholm. Näst störst är kontoret i Östersund, med cirka 25 procent av medarbetarna på kontoret i Malmö arbetar cirka 11 procent av Tillväxtverkets medarbetare.

Tillväxtverket arbetar aktivt för att attrahera, rekrytera, introducera, utveckla och ta vara på kompetenta medarbetare. Läs om detta arbete under rubriken Vår kompetensförsörjning på sidan.

Så styrs vi

Tillväxtverket är en myndighet under Näringsdepartementet och styrs av regeringens instruktion. I myndighetsinstruktionen anges de uppgifter som vi utformar vår verksamhet utifrån.

I årliga regleringsbrev och särskilda regeringsbeslut får vi uppdrag av regeringen. De är vanligtvis specifika och tidsbegränsade. Tillväxtverket styrs också av förordningar och föreskrifter, såsom förordningen om intern styrning och kontroll, förordningen om miljöledning i statliga myndigheter och föreskriften om statliga myndigheters informationssäkerhet.

Tillväxtverket leds av en styrelse som ansvarar för verksamheten inför regeringen.

Organisation och ledning

Tillväxtverket finns på nio orter i landet och leds av en styrelse. Generaldirektören ingår i styrelsen och ansvarar för den löpande verksamheten i enlighet med styrelsens direktiv och riktlinjer.

Inför 2020 justerades organisationen bland annat genom att några enheter flyttade till andra avdelningar. Detta för att göra myndigheten ännu mer resultatutvecklad och effektiv och för att ännu bättre möta omvärldens behov.

Den operativa verksamheten är fördelat på följande tre avdelningar:

Regioner

Avdelningen har fokus på företag i sin regionala miljö. Här ligger ansvaret för dialog med regionerna kring strategiska satsningar och ett effektivt regionalt tillväxtarbete. Ett resultatorienterat genomförande av EU:s struktur- och investeringsfonder är en annan viktig uppgift.

Företag

Avdelningen har fokus på insatser som riktar sig direkt till företag. Här arbetar vi med information, kunskap och finansiering till företag som vill utveckla sin verksamhet.

Förenkling

Avdelningen har fokus på de långsiktiga förutsättningarna för näringslivets utveckling. Här arbetar vi med att identifiera och undanröja hinder för företagande samt stimulera entreprenörskap och attraktiva miljöer för företagande.

För att stärka rollen som kunskapsmyndighet finns avdelningen Kunskapsutveckling och en GD-stab. Därtill avdelningarna Myndighetsstöd och Kvalitet och kontroll. Alla avdelningschefer medverkar i myndighetens ledningsgrupp.

Utvecklingsresan - förmåga till förändring. För tillväxt i en ny tid

För att säkerställa att vi skapar en organisation som ger de bästa förutsättningarna för våra kunder, partners och medarbetare har vi antagit en utvecklingsstrategi - Utvecklingsresan.

Ledningsgruppen presenterade utvecklingsstrategin den 20 mars 2019 i samband med Medarbetardagen och att myndigheten fyllde tio år.

"Vi är på en resa - där målet är hållbar tillväxt och konkurrenskraftiga företag i alla delar av Sverige. Men omvärlden förändras snabbt, vilket förändrar våra förutsättningar att nå dit. För att främja tillväxt i en ny tid, behöver vi stärka vår förmåga till förändring. Därför har en utvecklingsstrategi tagits fram för vår gemensamma utveckling."

Målen i utvecklingsstrategin

För att vara myndighet i takt med tiden har vi tre områden i fokus. De står för tre tydliga förflyttningar för oss som myndighet att göra till 2024, för att både möta omvärldsutmaningar och utveckla vårt interna arbete. De hänger ihop, och förstärker varandra.

- Skapa – Vi agerar på vår kunskap.
- Smart – Vi har enkla och smarta processer.
- Samarbete – Vi fungerar som en partner.

Genomförande under året

Under året har ledningsgruppen prioriterat nio utvecklingsprojekt som berör hela eller stora delar av myndigheten. Två av projekten har handlat om att bygga en gemensam förståelse för vilken samhällsutveckling som Tillväxtverket bidrar till genom ett fördjupat arbete med resultatområdena och att integrera hållbarhet i alla våra insatser. Tre av projekten handlade om enklare och smarta processer genom att dels förtydliga hur vi arbetar med projekt och regeringsuppdrag, dels genom en förbättrad ekonomistyrning för myndigheten. Ett projekt avsåg att göra det ännu enklare för våra kunder i hanteringen av stödärenden. Dessutom har ett projekt bedrivits kring digital utveckling och att stärka vår förmåga att nyttja data som strategisk resurs.

Under året har vi på ett systematiskt sätt arbetat för att ta tillvara initiativkraften hos medarbetare med fokus på förbättring och förenkling till nytta för våra kunder. Utifrån medarbetarnas cirka 500 utvecklingsidéer, har cirka 165 deltagare på alla nio kontor genomfört #hackverket för att tillsammans utarbeta smarta lösningar. Utvecklingsresan och förändringsledning har också varit tema för återkommande chefsmöten. I enkäten till samtliga medarbetare och chefer svarade 68 procent att de har ökat sin förmåga att utveckla sitt arbete under året.

Ledningsgrupp

Gunilla Nordlöf

Ledamot sedan 2013 (juni).
Generaldirektör för Tillväxtverket. Ledamot i Post- och telestyrelsen, i styrelsen för Stockholms universitet och i SU Holding/ SU Inkubator.

Tim Brooks

Avdelningschef Företag.
Tidigare departementsråd och sekretariatschef på Näringsdepartementet.
BA, University College Cork, Irland.

Anna Johansson

Avdelningschef Förenkling.
Strategisk ledning myndighets-samarbetet Starta och driva företag.
Tidigare enhetschef på Tillväxtverket.
Jurist och Civilekonom Stockholms universitet.

Moa Hjertson

Avdelningschef Myndighets-stöd.
Tidigare HR-chef på Tillväxtverket, HR Direktör på Ur&Penn-koncernen och Betsson Group.
Magisterexamen inom Personal- och arbetslivsfrågor.
Föräldraledig från och med oktober 2019.

Lars Wikström

Avdelningschef Regioner.
Tidigare enhetschef på Nutek och Tillväxtverket.
Pol.kand. och magisterexamen inom kvalitets- och ledarskapsutveckling, Mittuniversitetet.

Richard Källstrand

Avdelningschef Verksamhets-stöd.
Tillförordnad avdelningschef Myndighetsstöd från och med oktober 2019.
Tidigare avdelningschef på Post- och Telestyrelsen och ekonomichef på Polisen i Värmland.
Ek.mag i Företagsekonomi från Stockholms Universitet.

Lena Carlsson

Stabschef och stf general-direktör.
Tillförordnad avdelningschef Kunskapsutveckling från och med oktober 2019.
Tidigare kanslichef Digitaliseringskommissionen, Vice President Melbourne IT, ämnesråd Näringsdepartementet.
MBA Australian Graduate School of Management, LLM University of Illinois, Jur.kand. Stockholms universitet.

Styrelse

Kristina Alsér, ordförande

Ledamot sedan 2014 (juli)
Ledamot i Entreprenörinvest AB och Familjen Kamprads Stiftelse. Ordförande i Mercatus Engineering AB. Ledamot i universitetsstyrelsen för Linköpings universitet. Ledamot i styrelsen för Post- och telestyrelsen och i Arkitektbolaget AB

Carl Melin

Ledamot sedan 2017 (augusti)
Forskningsledare i tanke-smedjan Futurion AB.
Fil dr statskunskap. Styrelseledamot i Stiftelsen Tekniska Museet

Margareta Dahlström

Ledamot sedan 2017 (augusti)
Professor i kulturgeografi vid Karlstads universitet
Föreståndare för Centrum för forskning om hållbar samhällsförändring (CRS) vid Karlstads Universitet

Sara Wallin

Ledamot sedan 2017 (augusti)
VD för Almi Företagspartner Väst
Ledamot i styrelserna för Göteborgs universitet, Connect Väst, Thordénstiftelsen och Finans-kompetenscentrum samt ordförande för valberedningen i Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän

Per Grankvist

Ledamot sedan 2018 (april)
Författare och journalist med särskilt fokus på hållbarhetsfrågor

Amir Sajadi

Ledamot sedan 2018 (april)
Samhällsentreprenör och grundare av Hjärna. Hjärta-Cash, Järvaskolan, AWAKE International med flera

Gunilla Nordlöf

Ledamot sedan 2013 (juni)
Generaldirektör för Tillväxtverket.
Ledamot i Post- och telestyrelsen, i styrelsen för Stockholms universitet och i SU Holding / SU Inkubator.

Johan Holgersson

Styrelsens sekreterare från och med maj 2019.
Chefsjurist för Tillväxtverket.

Resultatredovisning

Resultatredovisningen beskriver hur vi tog oss an vårt uppdrag under 2019, det vill säga hur vi arbetade för att stärka företagens konkurrenskraft.

Sveriges företag och regioner står inför betydande utmaningar. Tillväxtverket arbetar därför strategiskt med att stärka näringslivets konkurrenskraft genom kunskap, finansiering och nätverk.

Våra insatser skapar direkta resultat hos de företag och aktörer som vi samverkar med, men även förutsättningar för företag och regioner att möta framtidens utmaningar. Läs mer om Tillväxtverkets uppdrag på sidan 2.

Resultatredovisningen innehåller följande delar:

▲ Program och insatser per målområde	13
▲ Redovisning av insats- och programdata	109
▲ Vår kompetensförsörjning	119
▲ Vårt hållbarhetsarbete	121
▲ Året i siffror	134

Resultatredovisningen inleds med en läsanvisning.

En detaljerad innehållsförteckning finns på sidan 10.

Innehållsförteckning Resultatredovisning

Vårt uppdrag	2	Bakgrund	47
Vår organisation	4	Genomförande förenkling	48
Ledningsgrupp	7	Ändamålsenliga regler och minskade kostnader	48
Styrelse	8	Fördjupad utredning av frågor i anslutning till premorian Krav på rapportering av betalningstider	50
Resultatredovisning	9	Enklare myndighetskontakter och kortare handläggningstider	50
Resultatområde Affärsutveckling	13	Minskat och förenklat uppgiftslämnande för företag	52
		Verksam.se	54
		Bedömning av måluppfyllelse	61
Bakgrund	13	Resultatområde Regional kapacitet	63
Genomförande affärsutveckling	14	Bakgrund	63
Sveriges exportstrategi	14	Genomförande regional kapacitet	64
Regionala exportcentra	14	Samordning och uppföljning av det regionala tillväxtarbetet	64
Enterprise Europe Network (EEN)	16	Analys för kunskapsutveckling och lärande	64
Checkar för internationalisering	17	Statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet	65
Demo miljö III	17	Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020	66
Startup Sweden	18	Långsiktigt arbete med uppföljning	66
Småföretagsakten	19	Digitalisering av finansiering och resultat	67
Expo 2020 Dubai	20	Strategiskt regionarbete	67
NyföretagarCentrum Sverige	20	Regionalt investeringsstöd	68
IFS Rådgivningscentrum	21	Hållbara företagsstöd	68
Verksamhetsbidrag kooperativ utveckling	21	Stöd för att utveckla kommuner	69
Arbetsintegrerande sociala företag (ASF)	21	Smart specialisering	72
Verksamhetsbidrag SISP	22	Transportbidrag	73
Verksamhetsbidrag SIQ	22	Riskkapital	74
Verksamhetsbidrag SVID	22	Smart industri i regionerna 1.0. – Smart industri	75
Tillväxtverkets arbete inom turism och besöksnäring	23	Smart industri i regionerna 2.0. – Smart industri	75
Tillväxtverkets arbete inom livsmedelsstrategin	26	Stärkt lokal attraktionskraft	76
Tillväxtverkets arbete inom kulturella och kreativa näringar	29	Tillväxtskapande samhällsplanering	77
Bedömning av måluppfyllelse	30	Rådet för hållbara städer	78
Resultatområde Digitalisering	32	Regionalt kompetensförsörjningsarbete 2018–2020	79
Bakgrund	32	Integrationsperspektiv i regionalt kompetensförsörjningsarbete	80
Genomförande digitalisering	32	Uppdrag att bistå vid större varsel och omställningar i näringslivet	81
Smart industri – för industrins förnyelse och omställning	32	Miljödriven näringslivsutveckling	81
Checkar för digitalisering	34	Uppdrag att lämna förslag till framstegsrapporter utifrån partnerskapsöverenskommelsen	82
Verksamhetsbidrag - Produktionslyftet	34	Jämställd regional tillväxt	82
Digitaliseringsinformation till företag på verksam.se	35	Hållbar regional utveckling	83
Bedömning av måluppfyllelse	35	Kommersiell service	83
Resultatområde Kompetensförsörjning	37	Grundläggande betaltjänster	85
Bakgrund	37	En sammanhållen landsbygdspolitik	86
Genomförande kompetensförsörjning	38	EU:s strukturfonds- och territoriella program	90
Entreprenörskap vid universitet och högskolor	42	Förberedelser av sammanhållningspolitiken efter 2020	92
Kompetensutveckling för tillväxt i små företag	43	Fondöverskridande samverkan	93
Mentorska programmet	44	Övervakningskommittéarbete	93
Främja samverkan mellan skolan och industri – Smart Industri	45	EU:s strategi för Östersjöregionen	94
Bedömning av måluppfyllelse	45	Interreg Öresund–Kattegat–Skagerrak	95
Resultatområde Förenkling	47		

Nationell kontaktpunkt och subkommitté		MISS-rapportering	107
Östersjöprogrammet	96	Förbättrad datatillgång om bidrag till företag	107
Attesterande myndighet	97	Egen forskning	107
Revision av EU-verksamheten	97	Remissyttranden	108
Kontroll av projekt i territoriella program (Interreg)	98	Ekonomiska data och ärendebeslut	109
Samverkan kring bredbandsinfrastruktursatsningar	98	Vår kompetensförsörjning	119
Behörig myndighet för bedrägeribekämpning	99	Vårt hållbarhetsarbete	121
URBACT III Programmet 2014–2020	99	Året i siffror	130
Kontaktpunkten Espon 2020	100	Finansiell redovisning	134
Bedömning av måluppfyllelse	101	Övrigt 173	
Övriga genomförda uppdrag	104	Avrapporterade uppdrag	174
Nämnden för hemslöjdsfrågor	104		
Delegationen för cirkulär ekonomi	104		
Indikatorer till budgetpropositionen	104		
Pipos Serviceanalys	104		
PinPoint Sweden (Pipos)	105		
Regionalt Analys och prognosystem (Raps)	106		
Nyps övergår successivt till Nyps 2020	106		

Resultatredovisning – läsanvisning

Redovisningen av resultat för program och insatser är i enlighet med regleringsbrevet indelad i tre målområden: företagens konkurrenskraft, företagens förutsättningar och företagen i regionen. Tillväxtverket arbetar med sex resultatområden. Resultatområdet modern myndighet är vårt interna resultatområde. Övriga fem resultatområden är indelade under varje målområde enligt nedan:

Målområde	Resultatområde
Företagens konkurrenskraft	Affärsutveckling Digitalisering Kompetensförsörjning
Företagens förutsättningar	Förenkling
Företagen i regionen	Regional kapacitet

PROGRAM = definierad och planerad verksamhet som löper över en tids-begränsad period.

PRESTATION = ett avslutat program, eller en betydande verksamhet av mer löpande karaktär som kan betraktas som årligen avslutad.

Samtliga resultatområden inleds med en bakgrundsbeskrivning där vi redovisar hur och varför vi arbetar med området. Efter det följer ett avsnitt med rubriken *Genomförande* där vi redovisar resultaten av våra viktigaste program och insatser. I avsnittet *Bedömning* finns vår samlade bedömning av hur väl resultaten från våra program och insatser ligger i linje med resultatområdet. Våra åiterrapporteringskrav är "taggade" i rapporten.

Tillväxtverket definierar prestation som ett avslutat program, eller en betydande verksamhet av mer löpande karaktär där vi summerar resultaten varje år.

Ett program är en definierad och planerad verksamhet som löper över en tidsbegränsad period. Programmet räknas som avslutat när den sista rapporteringen har lämnats till regeringen.

Under 2019 genomförde vi 19 prestationer. Prestationerna är markerade med en symbol. Prestationerna har olika karaktär och går därmed inte att jämföra med varandra.

Verksamhetskostnader och transfereringar för våra prestationer redovisas under rubriken Redovisning av insats- och programdata.

Observera att beslut och utbetalning kan ske olika år. Beviljade respektive utbetalda medel för 2019 behöver alltså inte vara samma belopp.

Resultatredovisningen och nya kraven i Förordning om årsredovisning och budgetunderlag

Under 2019 har Tillväxtverket utvecklat tillämpningen av myndighetens resultatindikatorer för målgruppers kundnöjdhet och förändrade förmågor, stärkt tillämpningen av förändringsteorier för att bedöma resultat samt påbörjat ett utvecklingsarbete för att stärka tillämpningen av resultatområdena som ramverk för resultatredovisning. I resultatredovisningen redovisas Tillväxtverkets resultat i möjligaste mån enligt resultatindikatorerna. I takt med att nya program och insatser planeras i enlighet med resultatindikatorerna förväntas resultatredovisningen på sikt att i än högre grad kunna utgå från dem.

Vidare har Tillväxtverket utvecklat arbetet med den individbaserade statistiken och där det är möjligt delat upp individbaserad statistik enligt kön.

▲ PRESTATION

Resultatområde

Affärsutveckling

Företag gör fler affärer genom internationalisering och innovation.

Bakgrund

Internationalisering och innovation skapar affärer och ökar värdet i företagen. Kommersialisering av innovationer och försäljning av varor och tjänster på nya marknader skapar värden i företaget. Svenska företags möjligheter att växa finns i stor utsträckning i andra länder. Det svenska näringslivet blir också alltmer internationaliserat. Variationerna är dock stora beroende på företagsstorlek, bransch och plats.

Två tredjedelar av småföretagen i Sverige är huvudsakligen inriktade på den lokala och regionala marknaden. Företag som är verksamma på fler och större marknader, eller ingår i globala värdekedjor, står oftast inför ett större konkurrenstryck. Flera konkurrenskraftiga företag är en nödvändighet om regioner vill öka sin betydelse i relation till andra nationella och internationella regioner. För att erhålla konkurrenskraftiga företag krävs bland annat fungerande kapital- och arbetsmarknader. Storstadsregioner tycks ha fördelar i detta för att skapa nya jobb i Sverige.

Global Competitiveness Report 2019 lyfter fram Sverige som en stabil och konkurrenskraftig ekonomi som står sig bra både vad gäller företagsklimat och innovationskapacitet. Sverige har en hög förmåga att ta till sig och använda ny teknik. Inriktningen mot ökad teknikanvändning och innovation är en prioriterad inriktning i många länder för att skapa produktivitetstillväxt och ökad levnadsstandard. Tekniken kan också förbättra tillgången till grundläggande tjänster, arbetsförhållanden, hälsoutfall och ekonomisk säkerhet.

I undersökningen *Företagens villkor och verklighet 2017* bedömer 44 procent av de små och medelstora företagen att de har utvecklat och sålt nya eller väsentligt förbättrade varor och/eller tjänster de senaste tre åren. En relativt liten andel, 15 procent, uppger att samarbete med universitet och högskola genererar uppslag till nya varor och tjänster. Det finns utrymme för insatser från samhällets sida för att stimulera att innovationer kommersialiseras och introduceras på en marknad.

Myndighetens mål inom resultatområdet är att "Företag gör fler affärer genom internationalisering och innovation".

Genomförande affärsutveckling

Återrapporteringskrav 1.1

Vilka insatser myndigheten har genomfört för att främja affärsutveckling hos små och medelstora företag genom förberedelse för internationalisering samt hur myndigheten arbetar för att utveckla sina tjänster, sin information och kommunikation för att möta behoven hos nya och växande företag, i synnerhet unga snabbväxande företag med internationell potential.

1.1

Sveriges exportstrategi

Regeringen lanserade i september 2015 en exportstrategi med syfte att stärka svenska företags export- och internationaliseringsmöjligheter på viktiga marknader och öka antalet exporterande företag. Strategin innehåller 22 insatsområden som ska möta de utmaningar svenska företag står inför. Tillväxtverket är ansvarig för två viktiga insatser inom exportstrategin; Verksamt.se/utland och regionala exportcentra. Tillväxtverket är också ansvarig för checkar för internationalisering, som omnämns i strategin. Myndigheten är också en aktiv deltagare i Team Sweden grupperingarna, framförallt i Team Sweden investeringar, Team Sweden kulturella och kreativa näringar, Team Sweden livsmedel och Team Sweden smart cities.

I mars tog Tillväxtverket fram ett förslag till regeringen om hur exportstrategin bör utvecklas. Förslaget innehåller 19 konkreta insatser för att främja hållbar export i hela Sverige med fokus på de små och medelstora företagens behov. Förslaget innehåller satsningar på så väl ett utvecklat Demo Miljö-program som utvecklingsområden för regionala exportcentra.

Insatsområde 3 i exportstrategin, regionala exportcentra, beskrivs i ett eget avsnitt. Inom insatsområde 4 i strategin har Tillväxtverket i uppdrag att skapa en samlad digital ingång till information om export och internationalisering på verksamt.se. Genomförandet av uppdraget beskrivs i ett eget avsnitt.

Regionala exportcentra

Regionala exportcentra samordnar det statliga offentliga erbjudandet av exportstöd så att företagen får rätt stöd i rätt tid i sin internationaliseringsprocess. År 2019 är det första verksamhetsåret där samtliga 21 regionala exportcentra (REC) har varit verksamma under hela året. Inom de regionala exportcentra har samtliga regioner partnerskap där Exportkreditnämnden (EKN), Svensk Exportkredit (SEK), Almi, Business Sweden och Europe Enterprise Network (EEN) ingår. I flertalet regioner ingår även regionala aktörer så som handelskammare, universitet och science parks. 17 regioner har sökt nationella medel via Tillväxtverket för att driva sin regionala REC verksamhet. Fyra regioner arbetar med REC med finansiering från Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF). En region arbetar med båda finansieringskällorna; nationella medel som de även växlar upp med ERUF medel inom Interreg.

I de regionala partnerskapen har aktiviteter genomförts i viss mån för att stärka den interna samverkan mellan aktörerna men i synnerhet för gemensamma aktiviteter ut mot företag. Exempel på aktiviteter är:

exportdagar, gemensamma företagsbesök, exportklubbar och mer sammanhållna koncept så som exportutbildningar.

Tillväxtverkets undersökning av företag som deltagit i REC-aktiviteter visar att 9 av 10 kundföretag ser ett mervärde av att träffa flera REC-aktörer och 3 av 4 upplever att det är enkelt att hitta en aktör som kan hjälpa dem (notera att urvalet av företag gjorts av de regionala samordnarna för REC). En fråga som hanteras inom strategiarbetet är att stärka möjligheterna till att genomföra effektutvärderingar.

Under 2019 har de organisationer som ansvarar för regeringsuppdraget REC påbörjat ett strategiskt utvecklingsarbete på nationell nivå, som kommer att avslutas våren 2020. Generaldirektör och vd från de fem utpekade organisationerna i regeringsuppdraget har utgått från två centrala utvecklingsområden för genomförandet av uppdraget:

1. Vi fem aktörer i REC behöver gemensamt ta ytterligare steg för att samordna och utveckla erbjudandet till företagen.
2. Hur säkerställer REC en likvärdig rådgivning i hela Sverige?
Följande strategiska inriktningar har beslutats för verksamheten:
 - *Nå fler företag genom stärkt styrning, genomförande och effektutvärdering av REC med en gemensam strategi, gemensamma mål och uppföljningskriterier för alla aktörer.*
 - *Stärk det samlade erbjudandet till företagen genom att säkerställa att företagen möts av ett samlat och träffsäkert erbjudande från REC som sätter företagets behov i centrum, oavsett vem som är genomförande aktör. I detta arbete ingår även att stärka det digitala exportstödet på verksamt.se.*
 - *Säkerställ tillgänglighet och ett likvärdigt offentligt stöd i hela Sverige. Utvärderingar visar att tillgängligheten hos flera REC-aktörer upplevs brista i vissa regioner. REC-aktörerna bör gemensamt identifiera strategier för att säkerställa tillgänglighet i hela landet. Det kan handla om att stärka REC-aktörers interna styrning för att öka tillgängligheten i hela landet och att fortsatt stärka rådgivarnas kunskap om varandras erbjudanden.*

Under 2019 har Tillväxtverket genomfört flertalet aktiviteter i rollen som koordinator för uppdraget. På nationell nivå har 2 GDVD möten hållits varav ett med landsbygdsministern. Den nationella styrgruppen har haft 7 protokollförda möten. Tillväxtverket har haft löpande avstämningar med regionerna. Vi har genomfört två heldagsträffar för aktörerna i uppdraget: en i januari och en i oktober. Tillväxtverket gjorde en studieresa till Finland med det specifika temat livsmedelsexport för att lära mer om denna närmarknad. På kunskapsområdet har ytterligare data beställts och analyserats gällande regional exportstatistik fördelad på arbetsställen. Analyserna visar att små och medelstora företags andel av det totala exportvärdet i regionerna varierar från 85 procent (Jämtland) till 12 procent (Blekinge). En kartläggning har gjorts av Sweco om företagets upplevda hinder vid export. Mottagare av rapporten var den nationella styrgruppen som arbetar med att utveckla och se över aktörernas utbud inom exportfrämjande.

Enterprise Europe Network (EEN)

EEN:s viktigaste syfte är att ge stöd till små och medelstora företag att nå ut på nya internationella marknader och därmed bidra till ökad tillväxt och innovationskapacitet i företag. Målgruppen är små och medelstora företag som har ambitionen att växa på en internationell marknad. Hela nätverket består av cirka 600 organisationer i ett 60-tal länder. I Sverige är Tillväxtverket huvudfinansiär och ansvarig för nätverket. EEN finns idag representerat hos 13 nationella och regionala näringslivsorganisationer som geografiskt täcker hela Sverige, däribland ALMI Företagspartner, Research Institutes of Sweden (RISE), regionala utvecklingsbolag, Företagarna, inkubatorer och science parks med flera. Genom EEN:s svenska regionala noder kan vi arbeta strategiskt med att skapa plattformar för internationalisering och innovation med andra internationella, nationella och regionala aktörer.

Den verksamhet som marknadsförs genom EEN finansieras med medel från Tillväxtverket, COSME (EU:s ramprogram för konkurrenskraft) och Horisont 2020 (EU:s innovations- och forskningsprogram). EEN ingår alltså i två av EU:s ramprogram för perioden 2014–2020.

Nätverket har tjänster inom följande tre områden:

- Fördjupad rådgivning om EU-regler, internationalisering, EU-finansiering, import, export etcetera. 2019 fick 644 företag denna typ av hjälp från EEN.
- Hjälp att hitta internationella affärssamarbeten, till exempel med distributörer och agenter eller samarbeten som rör teknik och forskning samt annan nivåhöjande insats (till exempel extern finansiering). 2019 skapades 181 internationella affärssamarbeten och nivåhöjande insatser.
- Innovationscoachning till små och medelstora företag som vill utveckla affärsidéer och ta vara på sin innovationsförmåga. 2019 fick 112 företag olika typer av coachning kring innovationer.

Kundundersökningen för EEN:s arbete under 2019 visar på nöjda kunder. I undersökningen ställdes frågor om företagets upplevda ökade förmåga efter mottagen rådgivning av EEN. Helhetsintrycken av rådgivningen visar på ett medelvärde på 4.02 av 5. De svarande företagen uppger att de främst fått en ökad förmåga rörande att nå nya marknader samt gällande vetskapen om nya finansieringslösningar.

Våra regionala EEN-rådgivare spelade även en viktig roll i programmet affärsutvecklingscheckar för internationalisering under året, genom att medverka i de regionala bedömningsgrupper som tagit ställning till projektansökningar.

EEN är också aktivt i regeringsuppdraget för regionala exportcentra och finns representerat i alla regionala exportcentra i landet.

Tillväxtverket och fem av aktörerna bakom EEN samverkar även kring EU SME Support – ett supportkontor med uppgift att öka små och medelstora företags deltagande i Horisont 2020 -projekt. Kontoret drivs av RISE som består av åtta partner, varav fem ingår i EEN. Tillväxtverket och Vinnova står för finansieringen. Under 2019 fick cirka 145 företag hjälp att hitta rätt typ av EU-finansiering samt vägledning kring ansökan.

Checkar för internationalisering

Syftet med affärsutvecklingscheckarna för internationalisering är att främja små företags affärsmöjligheter och konkurrenskraft genom internationalisering.

Sedan september 2015 är det regionerna som utlyser medlen och fattar beslut, inom ramen för den budget som Tillväxtverket beviljat. Vår roll kan beskrivas som systemansvarig/koordinator, med fokus på genomförande, kvalitet och utvärdering.

Under 2019 genomfördes två erfarenhetsmöten med regionerna och 42 bedömningsmöten ute i regionerna. På erfarenhetsmötet genomfördes kompetenshöjande insatser inom digitalisering, internationalisering och cirkulär ekonomi.

Innan beslut om affärsutvecklingscheckar tas av regionen ger den regionala bedömningsgrupper en rekommendation. Dessa bedömningsgrupper består av regionala representanter från organisationer som arbetar med att främja internationalisering i företag. Tillväxtverket medverkar aktivt i bedömningsgrupperna.

Under 2019 beslutades 36 miljoner kronor som företagsstöd i form av affärsutvecklingscheckar för internationalisering till 161 företag.

Totalt 402 projekt slutfördes 2019 och resultaten från besvarade enkäter visar följande:

- 91 procent (mål 90 procent) av företagen har vid projektslut en färdig internationaliseringsstrategi.
- 95 procent upplever att insatsen bidragit till en ökad grad av internationalisering jämfört med innan.
- 89 procent instämmer/instämmer helt i att stödet fått positiv effekt på företaget.
- 83 procent (mål 70 procent) instämmer/instämmer helt i att insatsen har bidragit positivt till att öka företagets konkurrenskraft.
- 44 procent av företagen projektanställde personal och angav att 72 procent av dessa personer kommer att vara kvar i företaget efter projektets slut.
- 67 procent instämmer/instämmer helt i att de upplevde det som lätt att söka stöd.

Demo miljö III

Demo Miljö programmet är ett uppdrag finansierat av Sida. Programmet har två syften: att ge miljöteknikföretag fotfäste på nya marknader och att bidra till nya lösningar på miljö- och klimatproblem som kan minska fattigdom i utvecklingsländer. Programmets aktivitetsperiod har pågått från 1 september 2015 till och med 31 december 2019.

Under 2019 genomförde programmet en sista ansökningsomgång inom programperioden, enbart öppen för planeringsbidrag. Totalt ansökte

22 företag varav 6 beviljades finansiering till ett värde av 1,9 miljoner kronor. Programmet har beviljat finansiering till projekt som bidrar till att lösa samhällsutmaningar i utvecklingsländer inom områdena energi, vatten och sanitet, resiliens och begränsning av klimatpåverkan.

Under året påbörjade en extern konsult en slututvärdering av Demo Miljö III, vilket resulterade i en första delrapport. I samband med utvärderingen genomförde Tillväxtverket tillsammans med den externa konsulten två erfarenhetsworkshops för stödmottagare inom programmet. En workshop ägde rum i Nairobi och en i Stockholm.

I konsulternas första delrapport har de projekt som hittills avslutats inom Demo Miljö III tillfrågats vad gäller deras syn på programmets relevans, effektivitet, bärkraft och påverkan. I rapporten framgår bland annat att:

- 21 av 30 tillfrågade stödmottagare anser att stödet från Demo Miljö resulterat i nya affärsmöjligheter och kunskap om nya marknader.
- Stödmottagare inom Demo Miljö är nöjda med det stöd de fått genom programmet. På frågan hur nöjda deltagarna inom programmet är med stödet på skalan 1–5 ligger medelvärdet på 3.9.
- Flera projekt redan nu rapporterar effekter på miljö, fattigdomsreducering och jämställdhet i projektländerna.

Startup Sweden

Startup Sweden initierades för att ge startups från hela landet möjligheten att bli framgångsrika globala tillväxtbolag. Syftet med programmet är att skapa värdefulla mötesplatser för entreprenörer både nationellt och internationellt där de får tillgång till kunskap, finansiering och nätverk. Aktiviteterna som genomförs utgår alltid utifrån företagets egna behov och utmaningar. Startup Sweden strävar efter att erbjuda entreprenörer de bästa möjliga förutsättningarna och verktygen för att de ska kunna bygga långsiktiga och hållbara bolag.

Under året har Startup Sweden jobbat med 848 företag och genomfört 10 aktiviteter totalt, varav 4 internationella och 6 nationella. Budgeten för Startup Sweden har uppgått till 6 miljoner kronor under året, varav mindre än 2 miljoner kronor gått till att genomföra ovanstående aktiviteter och resterande 4 miljoner kronor till personalstyrka och interna kostnader.

Startup Sweden har under 2019 tagit stora kliv på den internationella arenan. Vi har delat kunskap och erfarenheter vid olika internationella evenemang samt deltagit i det nordiska ledarforumet Presidents Institute. Startup Sweden har även föreläst om hur vi använder oss av sociala medier och PR för Sweden Demo Day på kommunikationsskolan Berghs.

Nationella aktiviteter

Sweden Demo Day - Under året genomförde Tillväxtverket Sweden Demo Day som en helt egen produktion för första gången. Dagen hade över 3 000 deltagare från 28 länder. Under dagen arrangerades 1 240 möten mellan entreprenörer och investerare. 93 procent av alla deltagarna som svarade på utvärderingen angav att de fått nya kontakter och 83 procent angav att det har gett dem i genomsnitt 1–10 kontakter som kan leda till en ny affär eller investering.

Under våren lyckades våra inlägg på sociala medier nå över 135 463 visningar på mindre än två månader där höjdpunkten var bilden på Nasdaq på Times Square i New York.

- Startup Sweden Bootcamp - Under året genomförde Tillväxtverket tre veckolånga boot camps för 28 bolag i Tillväxtverkets lokaler. Under våren arrangerades ett öppet bootcamp där startups från alla tech-sektorer kunde delta. Under hösten fokuserade vi på två nischade bootcamp; ett mot diversifierade grundarteam och ett mot industrin. Den sistnämnda arrangerades tillsammans med programmen Smart Industri och Ignite Sweden. Under året har Startup Sweden även genomfört två alumniceckor med 20 bolag. Syftet med vårt alumniprogram är att erbjuda 141 bolag som tidigare varit med på Startup Swedens Bootcamps ett mer skraddarsytt mentorskap och coachning för att kunna bygga sina bolag i rätt riktning. 81 procent av deltagarna upplevde att dem fått 6–20 nya kontakter och 96 procent har höjt sin personliga utvecklingsförmåga genom våra insatser.

Internationella aktiviteter

- London Boot Camp - Under sommaren genomförde Tillväxtverket i samarbete med Svenska Handelskammaren i London en internationell acceleratorvecka under London Tech Week. Veckan bestod av kunskapsseminarier, nätverksträffar och individuella kundmöten. Totalt deltog 18 bolag i programmet. För första gången blandade vi tidiga startupbolag med bolag i senare skeden vilket skapade förutsättningar för konstruktivt utbyte mellan deltagarna. Deltagarna upplevde att dem under veckan fick i genomsnitt 5 nya kontakter och 50 procent av alla bokade kundmötena angavs kunna leda till en potentiell affär eller investering.
- Internationella mässor - Under februari månad genomförde Tillväxtverket för första gången ett kvällsevent under Mobile World Congress i Barcelona. Under kvällen deltog över 345 deltagare varav 15 från storbolag som Tele2, Nokia, LG och Telia. Många deltagare uttryckte att de fick fler kontakter under kvällen än under själva mässan, vilket visar på vikten av informella mötesplatser. Under hösten har vi även samarbetat med våra kollegor från Team Sweden Tech och genomfört aktiviteter på Websummit i Portugal där 17 bolag deltog samt Slush i Helsingfors där 30 bolag deltog. Tillväxtverket har även bevakat och påbörjat partnerskap med mässorna Consumer Electronics Show i Las Vegas, Internationale Funkausstellung i Berlin och Tech BBQ i Köpenhamn för nya samarbeten under 2020.

Småföretagsakten

Småföretagsakten för Europa (SBA) är ett policyinitiativ från EU för att göra det så enkelt för små och medelstora företag som möjligt att verka. SBA

består av åtgärder samlade runt tio principer, varav flertalet ingår i Tillväxtverkets ordinarie verksamhet:

2. De små företagen först "Think small first"
3. Entreprenörskap
- En andra chans

Ansvarsfulla myndigheter

Statsstöd och offentlig upphandling

4. Kapitalförsörjning
5. Den inre marknaden
6. Kompetens och innovation
7. Miljö
8. Internationalisering

För att stötta arbetet med Småföretagsakten håller EU-kommissionen ihop ett informellt nätverk, där Tillväxtverket ingår. Vi deltar aktivt i nätverket och de aktiviteter som EU-kommissionen anordnar för att främja erfarenhetsutbytet kring insatser för små och medelstora företag mellan medlemsländer. 2019 tog nätverket fram ett gemensamt förslag till en ny strategi för små och medelstora företag riktad till den tillträdande EU-kommissionen.

Tillväxtverket bidrog till EU-kommissionens årliga uppdatering av Sveriges utveckling av åtgärderna i Småföretagsakten.

För att sprida lärande exempel på insatser som främjar företagandet arrangerar EU-kommissionen årligen en tävling, European Enterprise Promotion Awards. Två projekt från Sverige gick vidare till final 2019: HealthTech Nordic som främjar digitala lösningar inom hälso- och sjukvård samt KTP Energi som matchar småföretag med nytexaminerade studenter inom energieffektivisering.

Expo 2020 Dubai

Under verksamhetsåret har Tillväxtverket haft fortsatta dialogmöten med sekretariatet för Expo2020 för att ta fram förslag på aktiviteter och insatser under världsutställningen i Dubai. Världsutställningen Expo 2020 äger rum i Dubai mellan oktober 2020 – april 2021. Temat är "Connecting Minds – Creating the Future". Utställningen har tre områden: möjligheter (opportunity), mobilitet (mobility) och hållbarhet (sustainability). Sveriges paviljong kommer att vara placerad i området hållbarhet.

Under året har Tillväxtverket haft dialog med potentiella lokala aktörer och diskuterat samarbete med andra myndigheter kring genomförande av en acceleratorvecka i Dubai under februari 2021. Tillväxtverket har presenterat förslaget att genomföra en acceleratorvecka riktad till diversifierade team som vill etablera sig i mellanöstern. Världsutställningen förväntas få uppemot 180 deltagande länder och 25 miljoner besökare.

NyföretagarCentrum Sverige

NyföretagarCentrum Sverige (Stiftelsen Svenska Jobs and Society) är nationell moderorganisation för ett 80-tal lokala och regionala NyföretagarCentrum runt om i landet. De lokala och regionala NyföretagarCentrumen arbetar för att främja entreprenörskap och livskraftiga företag genom att erbjuda kostnadsfri rådgivning till personer som vill starta eget företag.

NyföretagCentrum Sverige beviljades 2017 ett treårigt verksamhetsbidrag. Verksamhetsbidraget utgick till NyföretagarCentrum Sverige samordnande verksamhet. Under 2019 har NyföretagarCentrum Sverige använt verksamhetsstödet till att bland annat ta fram informationsmaterial, rådgivarverktyg, IT-stöd för att metodutveckla och kvalitetssäkra lokala och regionala NyföretagarCentrum. Samtliga aktiviteter syftar till att lokala och regionala NyföretagarCentrum ska kunna ge ett gott stöd till individer vid starten av eget företag.

Vi bedömer att NyföretagarCentrum Sveriges koordinerande arbete har haft stor betydelse för att verksamheten lokalt och regionalt fungerat effektivt och med god kvalitet.

IFS Rådgivningscentrum

Insamlingsstiftelsen IFS Rådgivningscentrum beviljades 2017 ett treårigt verksamhetsbidrag för att utveckla och genomföra insatser som främjar entreprenörskap, tillväxt och utveckling i företag drivna av personer med utländsk bakgrund i hela landet.

Under 2019 har verksamhetsbidraget bland annat använts till att: delfinansiera undersökningen *Kommunbarometern* om kommunala insatser för att stärka företagare med utländsk bakgrund; färdigställa den digitala plattformen *IntLink* för att främja affärer mellan företagare med utländsk bakgrund och stora företag; ge ut priset Årets Nybyggare; samt starta eget rådgivning till personer med utländsk bakgrund.

Verksamhetsbidrag kooperativ utveckling

▲ PRESTATION

Tillväxtverket gav 2019 verksamhetsbidrag till organisationen Coompanion för rådgivning, utbildning och information kring start och utveckling av kooperativt företagande samt lokalt och regionalt utvecklingsarbete. Syftet var dels att bidra till en mångfald av företagare och konkurrenskraftiga företag, dels att bidra till lokal och regional attraktivitet genom att utveckla nya lösningar och behålla lokal service.

Under året fick 5 123 personer rådgivning för att starta och utveckla kooperativa företag och 6 075 personer utbildning om kooperativt företagande. Dessa insatser resulterade i att 516 nya kooperativa företag startade och 866 etablerade företag utvecklades.

Vår samlade bedömning är att verksamhetsbidraget till Coompanion bidragit till ökad konkurrenskraft i näringslivet och haft goda kortsiktiga effekter för såväl enskilda individer som samhället. Den långsiktiga samverkan mellan Tillväxtverket och Coompanion bidrar till att förnya näringslivet och öka antalet entreprenörer.

Arbetsintegrerande sociala företag (ASF)

▲ PRESTATION

Tillväxtverket genomförde under 2016–2018 regeringsuppdraget *Arbetsintegrerande sociala företag* i samråd med Arbetsförmedlingen som omfattade totalt 60 miljoner kronor. Målet var att skapa möjligheter till arbete för personer som är eller riskerar att bli långtidsarbetslösa.

En slutrapport lämnades till Närings- och Arbetsmarknadsdepartementen i februari. I rapporten konstateras att:

“Arbetsintegrerande sociala företag är en del av framtidens näringsliv där företagens bidrag till en hållbar tillväxt och att nå målen i Agenda 2030 kommer att vara viktiga. Genom uppdragets insatser har fler regioner, näringslivsaktörer och företag sett möjligheterna med arbetsintegrerande sociala företag. Fler konventionella företag ser fördelar med att göra affärer med ASF då de kan få både affärsmässig lönsamhet och bidra till samhällsnytta på samma gång.”

För att sprida kunskap om hur ASF kan stödja nyanlända att få arbete publicerade vi skriften “ASF och nyanlända”. Vi lanserade en film om hur andra företag kan samverka med ASF för att nå gemensamma mål där Byggvestas och Yalla Rinkebys samarbete presenteras.

Tillsammans med uppdraget “Jämställd regional tillväxt” genomförde vi en konferens för att sprida kunskap om uppdragets resultat. Konferensen genomfördes med webbsändning och samling på sju orter i landet och fick på så sätt 180 deltagare.

Verksamhetsbidrag SISP

Inkubatorer och science parks är viktiga delar av stödsystemet för företag. Därför har Swedish Incubators and Science Parks (SISP) beviljats ett verksamhetsbidrag till och med 2020. Syftet är att stärka och främja förnyelse av innovationskontor, inkubatorer och science parks. I genomförandet samverkar SISP med andra aktörer som har komplementär kompetens. Exempelvis samarbetar SISP med Swedish Network for Innovation and Technology Transfer Support (SNITTS) och Föreningen Universitetsholdingbolag i Sverige (FUHS). Vidare har SISP medverkat i vårt arbete med programmet Startup Sweden och Tillväxtverket medverkar på SISP på den årliga Innovationsriksdagen. Vi bedömer att samverkan med SISP och dess samarbetspartners, har främjat förnyelsen av innovationskontor, inkubatorer och science parks.

Verksamhetsbidrag SIQ

Under 2019 gav Tillväxtverket verksamhetsbidrag till Institutet för Kvalitetsutveckling (SIQ). Under 2019 använde SIQ verksamhetsbidraget bland annat till att vidareutveckla utmärkelsen Svensk Kvalitet och att utöka kursutbudet kring utbildningar i kvalitet. Tillväxtverket har under året haft två dialogmöten med SIQ.

Verksamhetsbidrag SVID

SVID, Stiftelsen Svensk Industridesign, fick ett verksamhetsbidrag under 2017–2019. Syftet var att stärka små företags tillväxtarbete med designprocesser för att bidra till förnyelse, affärsutveckling och innovation. För att öka kunskapen om design och för att i förlängningen nå fler företag arbetar SVID primärt genom olika företagsfrämjande aktörer. Användarcentrerad designmetodik kan stötta och integreras för utveckling av nya tjänster och produkter och för att stötta förändringar i ledarskap och organisation i mindre företag.

Tillväxtverket genomförde fyra dialogmöten med SVID under året. I samarbete med Tillväxtverket tog SVID fram en förändringsteori som stöd för en fortsatt utveckling av verksamheten under 2020-2022. Det kan också

nämnas att SVID fick projektstöd för ökad digitalisering av näringslivet inom regeringsuppdraget för landsbygdsutveckling.

Tillväxtverkets arbete inom turism och besöksnäring

I början av februari presenterade Tillväxtverket tillsammans med Svensk Handel och Visit Sweden insiktsrapporten *Utländska shoppingresenärer i Sverige*. Rapporten bygger på data om tyska, holländska, franska, amerikanska och brittiska resenärer.

I anslutning till arbetet med *Hållbar produktutveckling* och ett tidigare uppdrag som rörde hållbar destinationsutveckling har Tillväxtverket under året publicerat två rapporter om utveckling av hållbar turism: *Mot en mer hållbar besöksnäring* och *Verktyg för hållbar turism*. Den senare är en kartläggning och analys av hållbarhets- och kvalitetssystem för destinationer och företag. Den innehåller 42 olika hållbarhetsverktyg.

Tillväxtverket finansierade tillsammans med Statens Jordbruksverk (Jordbruksverket) och Havs- och Vattenmyndigheten den nya årliga konferensen *Fiskeforum*. Konferensen genomfördes i början av april. Från Tillväxtverket medverkade generaldirektör och medarbetare från analys- och entreprenörsskapsenheterna i programmet. Jordbruksministern, kungen och representanter för alla politiska partier i Riksdagens näringsutskott medverkade även.

I maj startade projektet *Stärka världsarv*, som är ett tvåårigt metodutvecklingsprojekt för samordnad världsarvs- och besöksnäring-utveckling. Tillväxtverket har initierat projektet tillsammans med Riksantikvarieämbetet och Region Dalarna. Projektet, som ägs och drivs av Visit Dalarna syftar till att pröva, anpassa och vidareutveckla den metod som Unesco har tagit fram för utveckling av hållbar turism kring världsarv och som även ska fungera för andra kulturmiljöer av större besöksmålsintresse.

Den 16–17 maj 2019 ägde *Tankesmedja för friluftsliv* rum, ett årligt forum för dialog och erfarenhetsutbyte inom friluftslivsarbetet som Naturvårdsverket arrangerar tillsammans med flera myndigheter. Tillväxtverket lyfte resultat från regeringsuppdraget *Hållbar produktutveckling* under temat *Hur utvecklar man hållbara turistdestinationer?* samt arrangerade ett seminarium om hållbara attraktiva vandringsleder för friluftsliv och turism.

Visit Sweden, Tillväxtverket och Turistrådet Västsverige genomförde i samarbete med Adventure Travel Trade Association (ATTA) en världskongress inom naturturism *Adventure Travel World Summit, ATWS*, 16–20 september i Göteborg. Totalt närvarade cirka 750 deltagare under kongressen som invigdes av näringsministern, Visit Swedens vd och Tillväxtverkets generaldirektör.

Tillsammans med Sveriges kommuner och regioner (SKR) tidigare Sveriges kommuner och landsting (SKL) arrangerade Tillväxtverket *stora landsbygdskonferensen* i mitten av oktober. Besöksnäringen genomförde ett seminarium med deltagare från Turistrådet Västsverige och Västarvet på temat *Hur kan besöksnäringen utvecklas hållbart på landsbygden?*

Sveriges Hembygdsförbund beviljades medel i december för en förstudie om hur hembygdsrörelsen kan stärka sin ställning inom besöksnäringen. Potentialen för en långsiktig verksamhetsutveckling i denna riktning

kartläggs genom enkäter till och intervjuer med lokalföreningar samt fördjupade studier inom fyra län. Sveriges Hembygdsförbund förvaltar cirka 10 000 byggnader, har årligen 25 000 evenemang och besitter en stor lokalhistorisk kunskap som kan komma besöksnäringen till del, särskilt när det gäller landsbygdsturism.

I början av december arrangerade Sveriges kommuner och regioner, SKR, i samarbete med Tillväxtverket och Regionala nätverket för turism konferensen *Besöksnäring på agendan*. Årets tema var *Hållbart hela vägen – från globala mål till lokala strategier och genomförande*. I anslutning till konferensen arrangerade Tillväxtverket och Stiftelsen för kunskapsfrämjande inom turismprisceremonin för *Stora Turismpriset 2019*. Den ekonomiska föreningen Fjärdhundraland från Uppsala län blev årets vinnare. Priset på 100 000 kronor delades ut av landsbygdministern.

Ökat företagsfokus med insatser för att företagen ska kunna utveckla sin affärsmässighet

Den 20–21 november deltog Tillväxtverket tillsammans med Visit Sweden på *Naturturismforum*. Syftet var att delge resultat, effekter och måluppfyllelse för Adventure Travel World Summit (ATWS) till de naturturismföretag som deltog på forumet.

Tillväxtverket beviljade drygt 2,8 miljoner kronor till 13 regioner som ansökt om *mikrostöd* riktat till mycket små företag inom naturturism. Företag kunde maximalt söka 50 000 kronor till köp av tjänst eller utvecklingsinsats för internationalisering eller digitalisering.

Projektet *Digital labs* slutredovisades under hösten. Syftet med projektet var att öka den digitala förmågan hos företag inom besöksnäring och har pågått från januari 2018 till oktober 2019. Under projektet gavs 77 deltagande företag förutsättningar för att distribueras och synliggöras via globala plattformar. Några av slutsatserna är att det är svårt att locka framförallt de mindre företagen till aktiviteter med fokus på utveckling som inte ger en direkt avkastning. Företagen vill ha konkreta verktyg för att jobba med digital närvaro, personlig hjälp, samt målgrupps- och individanpassat stöd.

Åtterrporteringskrav 1.3

Vilka insatser som myndigheten har genomfört inom turism och kulturella och kreativa näringar i alla delar av landet inklusive landsbygder samt en bedömning av resultatet av dessa.

1.3

Besöksnäring - Strategisk samordning och samverkan

Tillväxtverket intensifierade arbetet med strategisk samordning och samverkan i besöksnäringens frågor – en roll som utgår från Tillväxtverkets instruktion och som har stor betydelse för att åstadkomma ett effektivt främjande av turism och besöksnäring i Sverige.

Under våren aviserade regeringen avsikten att ta fram en *nationell strategi för turism och besöksnäring*. Tillväxtverket lämnade i september sina rekommendationer för strategin och förslag på hur den kan genomföras till Näringsdepartementet.

Tillväxtverket samlar 16 myndigheter och statliga bolag i *Besöksnäringens myndighetsgrupp*. Gruppen genomförde under året fyra arbetsgruppsmöten och ett möte på vd- och gd-nivå. Gruppen presenterade inför ett 60-tal åhörare i slutet av november en *kunskapssammanställning* och analys av flygets roll för besöksnäringen och flygets miljöpåverkan i Sverige. Syftet är att tillhandahålla samlad, aktuell och relevant kunskap, och visa på kunskapsluckor.

I november startade ett treårigt projekt, *Miranda – Mikrobaserade beslutsstöd för hållbart turistresande och infrastrukturplanering*. Syftet är att förbättra metoder och beslutsunderlag för infrastruktur- och trafikplanering för att bättre möta turismens behov. Projektet drivs av Högskolan Dalarna med runt hälften av finansieringen från vardera Trafikverket och Tillväxtverket.

Projektet *Visit the Future* fick fortsatt finansiering där Svensk Turism i samarbete med Tillväxtverket utvecklar och sprider kunskap om hur besöksnäringen kan stärka sin konkurrenskraft och bidra till hållbar utveckling i en snabbföränderlig värld. Projektet främjar innovativa initiativ och lägger grunden för en ny besöksnäringstrategi för näringslivet. Under året genomfördes fem möten där framtidsscenarier inom bland annat områdena hållbara transporter, digital försäljning och business intelligence diskuterades. Inom ramen för *Visit the Future* startade två pilotprojekt under perioden: *Beyond the Future*, projektägare är Tourism In Skåne AB och *Robotisering och automatisering inom besöksnäringen*, projektägare är Sörmlands turismutveckling.

I november genomförde Tillväxtverket under ledning av generaldirektören ett *dialogmöte med regionala aktörer* om strategisk utveckling av turism och besöksnäringen. Syftet med mötet var dels att ta del av synpunkter och förslag från regionerna, dels att etablera en återkommande arena för att stärka det långsiktiga samarbetet i besöksnäringens frågor mellan Tillväxtverket och Sveriges regioner.

Efter två års arbete beslutade Nordiska ministerrådet i samband med ett ministermöte i juni om en gemensam *nordisk turismplan*. Tillväxtverket och Visit Sweden har tillsammans med Näringsdepartementet deltagit i utvecklingen av planen som ska skapa förutsättningar för ett djupare och mer effektivt samarbete mellan de nordiska länderna.

Tillväxtverket har tillsammans med Region Norrbotten ansvarat för det svenska ordförandeskapet i *Joint Working Group on Tourism* inom ramen för Barentssamarbetet, som omfattar de nordligaste delarna av Norge, Sverige, Finland och Ryssland. Gruppens fjärde och sista möte under ordförandeskapsperioden 2017–2019 hölls på Tillväxtverket under två dagar i november.

I mars respektive november deltog Tillväxtverket i regeringens *Dialogforum för besöksnäringen*.

Besöksnäring – industri och förenkling

I november beviljades medel motsvarande drygt 2,3 miljoner kronor till tre pilotprojekt för samverkan mellan besöksnäring och industri. Syftet är att undersöka förutsättningar för att stärka besöksnäring samt industrins kompetensförsörjning sett utifrån lokal och regional attraktionskraft.

Piloterna pågår under sex månader och äger rum i kommunerna Karlskoga och Kristinehamn, region Blekinge samt region Kronoberg .

Hållbar produktutveckling med fokus på natur- och kulturturism 2016–2019

Regeringsuppdraget *Hållbar produktutveckling med fokus på natur- och kulturturism*, som Tillväxtverket fick i regleringsbrevet för 2016, avslutades under året. De sju pilotområdena avrapporterade sina insatser den 30 november. Projektets sista halvår präglades av förberedelser för projektavslut och rapportering, både piloternas slutrapporter och Tillväxtverkets egen kommande redovisning till regeringen den 15 februari 2020.

Projektet resulterade inte bara i ett antal nya exportmogna produkter utan har framför allt gett ett lärande när det gäller vilka förutsättningar som behöver finnas för att utvecklingen av nya exportmogna produkter ska ta fart. I dialog med piloterna har Tillväxtverket definierat fyra leveransområden där nya arbetsätt, processer och verktyg har tagits fram: produkt- och affärsutveckling, samverkan, hållbarhet samt leder och besöksmål.

Under året ägde tre erfarenhetsträffar rum med projektägarna samt besök hos fyra piloter . Inför slutredovisningen genomfördes ett avslutningssamtal i dialogform med respektive pilot, där projektägaren och projektledaren deltog. Ett viktigt syfte var att fånga in hur projektens resultat kan säkerställas långsiktigt, till exempel hur de företagsnätverk som skapats inom projektet ska tas vidare och hur regionerna avser att organisera sitt besöksnäringensarbete. Både utifrån projektens resultat och samtalen kan konstateras att förutsättningarna för besöksnäringensarbete skiljer sig mycket åt mellan regionerna. Ett gemensamt budskap var att projektet har varit mycket värdefullt och möjliggjort ett stort kliv framåt. Att få koncentrera sig på utvecklingsarbete av detta slag är vanligen inte något som ryms i det dagliga arbetet.

Under året genomförde Tillväxtverket kunskaps- och affärsutvecklingsinsatser för naturturismföretag inom ramen för Tillväxtverkets projekt *Hållbar produktutveckling*. Insatsen, som startade redan 2018, omfattade tre workshops och deltagande vid två internationella kongresser. Totalt medverkade 35 företag i insatsen, förutom vid *Adventure Travel World Summit (ATWS)* i Göteborg där 14 av företagen deltog. Målet var att företagen skulle ha ett vässat produktutbud för att möta en internationell kundkrets av researrangörer under ATWS. I en undersökning ansåg deltagande besöksnäringensföretag att de fått ökad kunskap om att internationell samverkan kan leda till bättre affärsmässighet samt att världskongressen har lett till nya affärskontakter.

Tillväxtverkets arbete inom livsmedelsstrategin

Övrigt återrapporteringskrav 3.3 Livsmedelsstrategin

Tillväxtverket ska redogöra för och bedöma hur myndighetens verksamhetsområden har bidragit till att uppfylla de av riksdagen fastlagda målen för livsmedelsstrategin. Rapporteringen ska baseras på indikatorer eller andra bedömningsgrunder.

3.3

Som en del av livsmedelsstrategin (prop 2016/17:104. En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och tillväxt i hela Sverige) fick Tillväxtverket i uppdrag att lämna bidrag för etablering av en samverkansarena för livsmedelssektorns utveckling. Bidraget uppgår till högst 2 miljoner kronor och lämnas till den ekonomiska föreningen Sweden Food Arena. Sweden Food Arena lämnade i september in en delredovisning till Tillväxtverket om hur medlen använts. Bland annat har arenan anställt en verksamhetsledare, fortsatt arbetet med en branschgemensam forskningsagenda, tillsatt ett forskningsråd med representanter från näringsliv och akademi samt tagit fram och publicerat en webbplats. En slutredovisning lämnas den 31 januari 2020.

I projektet Serverat har Tillväxtverket tagit fram guider och checklistor för evenemang och vattenbruk i syfte att minska företagets kostnader för regler och myndighetskontakter. Guiderna och checklistorna finns tillgängliga på verksamt.se. Totalt skapades 14 637 checklistor på verksamt.se under 2019.

Tillväxtverket har också tagit fram en prototyp av en samtjänst för vattenbruk tillsammans med Jordbruksverket och Livsmedelsverket. I prototypen får användaren en sammanhållen process för ansökan av tillstånd från olika myndigheter. En bedömning som vi gör i prototyparbetet är att denna sammanhållna process kan leda till ett väsentligt minskat uppgiftslämnande. Återstående steg i arbetet har goda förutsättningar att leda till att företagets uppgiftslämnande minskar ytterligare.

Utbildningsnivån i livsmedelsbranschen är låg och det finns ett behov av kompetenshöjande insatser vilket också adresseras i livsmedelsstrategin. Under året har 3 projekt inom regeringsuppdraget *Enklare vägar till jobb och Strategisk kompetensförsörjning* fått stöd från Tillväxtverket till bland annat kompetenshöjande insatser för jobb i framför allt restaurangbranschen. Resultat från de två projekt som under året har avslutat utbildningsinsatser visar bland annat att av 43 utrikes födda kvinnor och män som deltog i utbildning har 27 personer anställts, 2 vidareutbildar sig, 1 har praktik och 0 antal företag har startats.

Livsmedelssektorns företag har under året tagit del av olika utvecklings- och företagsstödande medel från Tillväxtverket. Bland annat har företag inom livsmedelssektorn beviljats affärsutvecklingscheckar för internationalisering och digitalisering. Många utvecklingsprojekt finansieras av ERUF. För åren 2016–2019 uppgick summan för ERUF projekt inom livsmedelssektorn till cirka 90 miljoner plus medfinansiering till projekt som fokuserar på samverkan, innovation och tillväxt.

Tillväxtverket har en koordinerande roll för 21 regionala exportcentran. I projektet "Nationellt Exportlyft" arbetar 11 regioner tillsammans med fokus på livsmedel. Genom projektet har regionerna tagit fram en modell och metod för strukturerad samverkan, med fördelning av ansvar och roller regionalt och nationellt, för en mer effektiv styrning av ett exportlyft för livsmedel på lång sikt. På lång sikt är målet att fler företag påbörjar och vidareutvecklar sin internationalisering och att regionerna har en starkare plattform för interregional-regional-nationell samverkan för insatser inom exportfrämjandet.

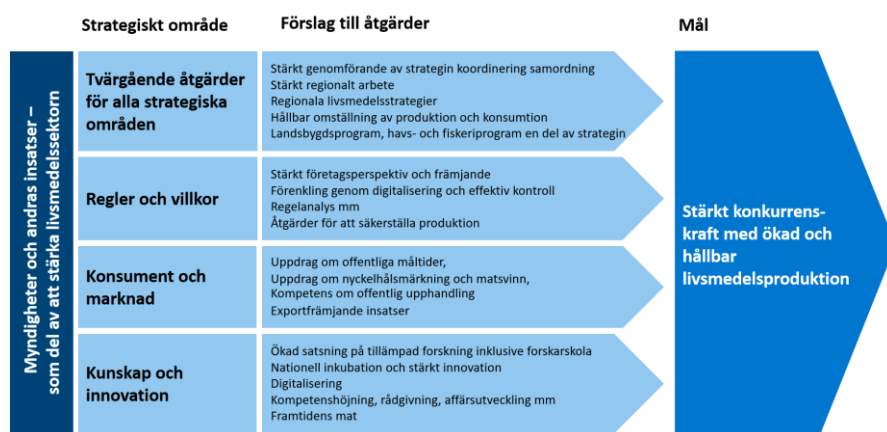
Tillväxtverket har inom ramen för regeringsuppdraget *Näringslivsinsatser på landsbygden* finansierat en förstudie om utveckling av en databasinfrastuktur för livsmedelssektorn. Syftet med förstudien är att komma ett steg närmare ett mer datadrivet lantbruk som systematiskt lagrar och använder data för att erhålla ny kunskap som kan nyttjas av hela värdekedjan. Förstudien ska ta fram ett ramverk för vidareutveckling samt ge förslag på hur en vidareutveckling kan genomföras på ett effektivt sätt. Förstudien görs i samverkan mellan Lantbrukarnas riksförbund, Lantmännen, Hushållningssällskapet och Växa Sverige.

Handlingsplan livsmedelsstrategin

■ PRESTATION

Regeringen beslutade den 14 juni 2018 att ge Tillväxtverket och Jordbruksverket i uppdrag att gemensamt föreslå åtgärder till handlingsplan för arbetet med livsmedelsstrategin 2020–2022. Baserat på en behovsanalys har en handlingsplan med förslag till åtgärder utarbetats och redovisats till regeringen i en slutrapport i juni 2019.

Sammanfattningsvis föreslås i rapporten stora och framåtsyftande satsningar inom de strategiska områdena kunskap och innovation. Dessa är avgörande för att stärka sektorns vikande konkurrenskraft. I rapporten föreslås också satsningar inom de strategiska områdena regler och villkor, samt konsument och marknad. Dessutom behövs tvärgående åtgärder som omfattar alla tre strategiska områden.

Förslag åtgärder till handlingsplan

Kunskap för bättre beslutsunderlag

En viktig insats för att främja företagande och entreprenörskap inom besöksnäringen är att bidra med fakta om marknadens utveckling och relevanta beslutsunderlag i form av statistik och undersökningar.

Tillväxtverket är ansvarig myndighet för inkvarteringsstatistiken som är del av Sveriges Officiella Statistik. Statistiken levereras varje månad till de boendeanläggningar som rapporterar data, och finns också tillgänglig i en öppen statistikdatabas, SSD, där externa användare kan göra sina egna uttag. Under 2019 gjordes närmare 19 000 uttag från inkvarteringsstatistiken i SSD. Statistiska centralbyrån (SCB) som producerar statistiken på uppdrag av Tillväxtverket, fick också cirka 300 manuella beställningar från externa aktörer. Tillväxtverket publicerar även års- och säsongsvisa sammanställningar som i år uppmärksammades i närmare 200 artiklar och inslag i media över hela landet. Nationalräkenskaperna på SCB tar årligen på

uppdrag av Tillväxtverket fram satellitkontoberäkningar för turismens omsättning, exportvärde och sysselsättning som Tillväxtverket publicerar i rapporten *Fakta om Svensk Turism*. Där presenteras även en sammanställning av andra relevanta statistikällor som beskriver marknadens utveckling. Under 2019 gjordes drygt 1 700 nedladdningar av rapporten och nyheten uppmärksammades i ett 30-tal artiklar och inslag i media.

Tillväxtverket har på uppdrag av Nordiska ministerrådet och Nordic Innovation genomfört en nordisk förstudie med syfte att kartlägga förutsättningarna för användning av mobilpositioneringsdata för turismstatistik och förenklat uppgiftslämnande. Arbetet presenterades på en konferens i Köpenhamn med ett hundratal deltagande, främst från de nordiska länderna. En metodstudie för att mäta turismens miljö- och klimatpåverkan presenterades på UNWTO:s *Committee on Statistics* i Madrid samt kort på SKR:s *Besöksnäring på agendan* i december 2019. Under 2019 sammankallade Tillväxtverket också två gånger den statistikreferensgrupp som fungerar som användarråd till den officiella statistiken och diskussionsforum för utvecklingsfrågor för turismstatistiken i stort samt genomförde dialogmöten med regioner och kommuner för att förankra arbetet med den nya gränsundersökningen om inkommande turism som startats 2019. Årlig rapportering av Tillväxtverkets olika statistikprodukter sker till Eurostat, United Nations World Tourism Organisation och OECD.

Tillväxtverkets arbete inom kulturella och kreativa näringar

Under året arbetade Tillväxtverket vidare med att ta fram kunskap om kulturella och kreativa näringar (KKN). I rapporten *Ge plats på scen! Kulturföretagen vill växa* sammanställde vi med utgångspunkt i Tillväxtverkets undersökning *Företagens villkor och verklighet 2017* vilken tillväxtvilja och tillväxtutmaningar kulturella och kreativa företag har. Rapporten visar bland annat att dessa företag har unikt starka möjligheter för tillväxt men också att de upplever sig möta större hinder än genomsnittet. Under 2019 producerade och publicerade vi även en uppdaterad *Kreametern*, svensk statistik för KKN. *Kreametern* är resultatet av ett särskilt regeringsuppdrag. Statistiken går att bryta ner på region och bransch. *Kreametern* finns tillgänglig online på Tillväxtverkets webbplats tillsammans med en rapport som förklarar metoderna bakom statistiken.

Kulturella och kreativa företag har under året tagit del av olika utvecklings- och företagsstödande medel från Tillväxtverket. Bland annat har företag inom KKN beviljats affärsutvecklingscheckar för internationalisering och digitalisering. Tillväxtverket har en koordinerande roll för 21 regionala exportcentran. I projektet "Nationellt Exportlyft" arbetar 11 regioner tillsammans med fokus på bland annat KKN. Genom projektet har man tagit fram en modell och metod för strukturerad samverkan, med fördelning av ansvar och roller regionalt-nationellt, för en mer effektiv styrning av de faktorer som är avgörande för ett exportlyft för KKN på längre sikt. På lång sikt är målet att fler företag påbörjar och vidareutvecklar sin internationalisering och att regionerna har en starkare plattform för interregional-regional-nationell samverkan för insatser inom exportfrämjandet.

LÄS MER

[Ge plats på scen! Kulturföretagen vill växa, Rapport 0275](#)

[Kreametern – nationell statistik för kulturella och kreativa näringar](#)

Bedömning av måluppfyllelse

Tillväxtverket bedömer att våra insatser under verksamhetsåret inom resultatområdet affärsutveckling har bidragit till att företag gör fler affärer. Insatsernas rapporterade resultat sammanfattas i punktform nedan:

- I början på året tog Tillväxtverket fram ett förslag till regeringen på hur exportstrategin bör utvecklas. Förslaget innehöll 19 konkreta insatser för att främja hållbar export bland små och medelstora företag i hela landet.
- Bland de företag som fått stöd av regionala exportcentra anser 9 av 10 att det finns ett mervärde i att träffa flera aktörer på ett samordnat sätt.
- Inom EEN fick 884 företag rådgivning under 2019. Under året skapades även 146 internationella affärssamarbeten, samtidigt som 21 företag tog del av innovationscoachning. Kundundersökningen för EEN:s arbete under året visar på nöjda kunder. I undersökningen ställdes frågor om företagets upplevda ökade förmåga efter mottagen rådgivning av EEN. Helhetsintrycket av rådgivningen visar på ett medelvärde på 4.02 av 5. De svarande företagen uppger att de främst fått en ökad förmåga rörande att nå nya marknader samt gällande vetskapen om nya finansieringslösningar.
- Under 2019 gavs affärsutvecklingscheckar för internationalisering till 161 företag. Den totala summan för dessa stöd uppgick till 36 miljoner kronor. Tillväxtverkets enkätundersökning visar att affärsutvecklingscheckarna haft en positiv effekt bland 89 procent av svarspersonerna och att stödet bidragit till en ökad konkurrenskraft hos 83 procent av företagen.
- Demo Miljö III har beviljat 6 projekt till ett värde av 1,9 miljoner kronor. Syftet med dessa satsningar är att lösa samhällsutmaningar i utvecklingsländer kring exempelvis energi, vatten, sanitet och klimatpåverkan. I en extern utvärdering framgår det att deltagarna är nöjda med de insatser som erbjuds (på en fem-gradig skala är snittbetyget 3.9). Utvärderingen visar även att Demo Miljö har resulterat i nya affärsmöjligheter och en ökad marknadskännetid bland 21 av 30 stödmottagare.
- Under året har Startup Sweden jobbat med 848 företag och genomfört 10 aktiviteter totalt, varav 4 internationella och 6 nationella. Budgeten för Startup Sweden låg på 6 miljoner kronor under 2019.
- Tillväxtverket deltar i det europeiska nätverket kring Småföretagsakten. År 2019 tog nätverket bland annat fram ett förslag till ny strategi för små och medelstora företag åt den tillträdande EU-kommissionen.
- Under året har Tillväxtverket haft fortsatta möten med sekretariatet för EXPO 2020. Syftet med dessa möten är att ta fram förslag på insatser och aktiviteter under den kommande världsutställningen i Dubai.
- Mellan 2016–2018 genomförde Tillväxtverket, tillsammans med Arbetsförmedlingen, regeringsuppdraget *Arbetsintegrerade sociala företag*. Uppdraget omfattade 60 miljoner kronor och vi bedömer att det skapat en större förståelse för den affärsmässiga och samhällsekonomiska nytta som kan uppnås med hjälp av sociala företag.

- Under 2019 har Tillväxtverket gett verksamhetsbidrag till:
 - Nyföretagarcentrum Sverige
 - IFS Rådgivningscentrum
 - Coompanion
 - SISP
 - SIQ
 - SVID
- Tillväxtverket har en viktig roll i arbetet med livsmedelsstrategin, turism- och besöksfrågor samt KKN. Denna roll kan delas in i tre huvudaktiviteter. För det första främjar vi samverkan och strategisk samordning. För det andra producerar och sprider vi kunskap. För det tredje ger vi ekonomiska stöd till företag och främjandeaktörer.

Resultatområde Digitalisering

Fler företag använder den digitala tekniken.

Bakgrund

Regeringen har som mål att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. I en internationell jämförelse intar Sverige en hög placering (4 av 141 jämförda länder) avseende användningen av informations- och kommunikationsteknologier. Sverige bibehåller sin andraplacering i EU:s *Digital Economy and Society Index* (DESI) för 2019. Sveriges placering var oförändrad från föregående års mätning inom kategorierna konnektivitet, humankapital och integrering av digital teknik, men minskade inom kategorierna användning av internetjänster och digitala offentliga tjänster.

På företagsnivå finns fortfarande betydande skillnader i digital mognad mellan företag, inte minst mellan branscher och mellan företag av olika storlek. I EU:s *Digital Intensity Index* mäts användningen av olika digitala teknologier i företag. Drygt 40 procent av svenska företag använder i hög eller mycket hög utsträckning digitala teknologier, vilket ligger över genomsnittet för EU28 på mindre än 20 procent. Stora företag är i genomsnitt mer digitalt mogna i jämförelse med små. Det är företagen inom *informations- och kommunikationsteknik (IKT)*, *energi och återvinning*, och *handel* som har kommit längst vad gäller näringslivets digitala omvandling. Företag inom *bygg, transport och magasinering, hotell och restaurang* samt *tillverkningsindustrin* är mindre digitalt mogna. Samtidigt är digitaliseringsmognaden olika också sett till geografi, där företag i Stockholm är mer digitalt mogna jämfört med företag i andra regioner.

Digitalisering skapar värde i företagen. I genomsnitt är digitalt mogna företag mer produktiva och har högre lönsamhet. Digitalisering möjliggör för företag att nå fler kunder såväl inom Sverige som på internationella marknader vilket ger skalfördelar. Andelen små och medelstora företag som har nätförsäljning har ökat de senaste åren, men andelen som säljer via nätet till andra europeiska länder är dock oförändrad. Innovationer, varor och tjänster som utgår från de nya möjligheter som digitaliseringen medför är nödvändigt för svenska företags tillväxt och överlevnad vilket gör digitalisering till ett centralt utvecklingsområde för företag inom olika branscher.

Genomförande digitalisering

Smart industri – för industrins förnyelse och omställning

Under året har Tillväxtverket drivit fem program som del av regeringens nyindustrialiseringsstrategi *Smart industri*. Därutöver avslutades ytterligare tre uppdrag i början av 2019. Det övergripande syftet med uppdragen är att bidra till förnyelse och stärkt omställningsförmåga i små och medelstora industriföretag, med fokus på digitalisering, kompetensförsörjning och hållbar produktion. Vi koordinerar uppdragen internt för ökad tydlighet och effektivitet. Några exempel på koordineringsaktiviteter som Tillväxtverket utför är gemensam kommunikation, kunskapsutveckling och möten med de aktörer som är involverade i de olika programmen inom *Smart industri*.

I februari bjöd Tillväxtverket in aktörer med regionalt utvecklingsansvar, projektägare, myndigheter och industrins företrädare till *Smart industri-dagarna*. Syftet var att diskutera industrins behov och utmaningar och utbyta erfarenheter och kunskap om de olika satsningarna inom *Smart industri*. I mötet deltog drygt 90 externa aktörer. Utvärderingen av mötet visar att 87 procent hade ett positivt helhetsintryck och att 89 procent ansåg att mötet var till nytta för dem i deras verksamhet. Tillväxtverket genomförde även två möten under året med referensgruppen för *Smart industri*, där omkring 15 olika organisationer deltog, bland andra Teknikföretagen, IF Metall, Vinnova, Almi och RISE. Tillväxtverkets samlade erbjudande till industriföretag presenteras på sidan tillvaxtverket.se/smartindustri, vilken utvecklades under året. Nedan beskrivs några av programmen som genomförs inom ramen för *Smart industri*.

LÄS MER

Följ: [#smartindustri](#) [#robotlyftet](#) [#digitalisering](#) på Twitter och läs på Bloggen på [Tillväxtverkets webb](#)

Ett av de större uppdragen inom Tillväxtverkets arbete med *Smart industri* är *Robotlyftet*, som handlar om att underlätta för små och medelstora företag inom tillverkningsindustrin att robotisera och automatisera sin verksamhet. Programmet pågår 2018–2021 och omfattar totalt 68 miljoner kronor. Industriella UtvecklingsCentra (IUC) med samarbetspartners har sedan i juni genomfört 23 seminarier och workshops, som nådde drygt 1 100 deltagare, och 96 förutsättningsstudier som kartlägger företagets behov och förhållanden för automation. Tillväxtverket bedömer att aktiviteterna som erbjuds företagen håller en god kvalitet, men att det tar lite längre tid än beräknat för företagen att göra en förutsättningsstudie och sedan gå vidare till att ansöka om en automationscheck. Tillsammans med Swedish Industrial Robot Association (SWIRA) arrangerade Tillväxtverket även Robotkonferensen i Jönköping i september, vilken samlade nära 300 besökare. Syftet var att inspirera företag till att automatisera sin produktion, öka sina kunskaper och få möjlighet att träffa leverantörer.

Digitaliseringslyftet inom *Smart industri* syftar till att små och medelstora industriföretag och industrinära tjänsteföretag ska öka sina insikter om digitaliseringens möjligheter. Programmet pågår 2016–2019 och omfattar totalt 78 miljoner kronor. Några insatser fortsätter in på 2020. I programmet ingår *Kickstart digitalisering*, ett seminariekoncept som drivs av Teknikföretagen i samarbete med IF Metall, RISE och Industriella Utvecklingscentra (IUC). Hittills har 485 företag deltagit i *Kickstart digitalisering*, målet är 550 företag. I en enkät svarar 90 procent att de fått ökade insikter om digitalisering och 85 procent att de satt igång med ett eller flera digitaliseringsprojekt. Företag kan även få coachning genom 13 coachningsprojekt som drivs av IUC och andra aktörer runt om i landet, där målet är att nå 400 företag. Hittills har drygt 350 företag tagit del av coachningsinsatserna. Av 134 företag som hittills besvarat enkäter är 77 procent nöjda med coachningen och anger 4 eller 5 på en femgradig skala. RISE utvecklar *Dags att digitalisera*, en kunskapsbank på webben för företag om digitalisering. Kunskapsbanken omfattar drygt 200 filmer uppdelade på tolv ämnesområden. Under året hade *Dags att digitalisera* totalt nära 12 400 visningar på Youtube och 786 skapade konton. Under hösten utvecklade RISE även tio workshopskoncept för att underlätta för andra aktörer att använda filmerna. Hittills har nära 1 100 organisationer fått tillgång till dessa koncept. Tillväxtverket vidareutvecklade e-tjänsten verksamt.se/digitalindustri för att

visa vägen till offentligt finansierade insatser till företag. Digitaliseringslyftet slutrapporteras till regeringen den 30 mars 2020.

Synliggöra goda exempel – Smart Industri

PRESTATION

Uppdraget att synliggöra goda exempel på företag som ligger i den industriella utvecklingens framkant omfattade 6 miljoner kronor under 2016–2018 och slutrapporterades i mars 2019. Syftet med uppdraget var att inspirera industriföretag till förnyelse och omställning. En stor del av medlen beviljades till ett projekt drivet av Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA), som bland annat omfattade en årlig företagstävling för att synliggöra företag som är framgångsrika i sitt arbete med digitalisering. Tre vinnare utsågs i företagstävlingen under perioden: Emballator Lagan Plast (2017), Lundqvist Trävaru (2018) och Garantell, som i januari vann 2019 års tävling. Tillväxtverket deltog i juryarbetet för företagstävlingen.

Tillväxtverket producerade sex filmer för att sprida kännedom och öka intresset hos företag för digitaliseringens möjligheter. Dessa publicerades på tillvaxtverket.se/smartindustri och har hittills totalt 9 000 visningar på Youtube. Tillväxtverkets analys är att det är angeläget att visa på goda exempel, men att detta bör ske inom alla uppdrag som en del av resultatredovisningen och inte som ett separat uppdrag.

Checkar för digitalisering

Syftet med affärsutvecklingscheckar för digitalisering är att öka konkurrenskraften och förnyelsen i små företag i Sverige genom digitalisering. Insatsen genomfördes i 18 regioner under 2019. Regionerna beslutade om 176 stöd till företagen på totalt 35 miljoner kronor. Regionerna beviljades medel i januari 2019 och sista datum att slutföra projekten var i november 2019.

Checkar för digitalisering har samma upplägg som Tillväxtverkets checkar för internationalisering. De regionala aktörer som är beslutande myndigheter för företagsstöd inom anslag 1:1 hanterar intresseanmälningar, ansökningar, beslut och utbetalningar. Under 2019 genomfördes två erfarenhetsträffar med regionala aktörer, se avsnittet *checkar för internationalisering*.

Verksamhetsbidrag - Produktionslyftet

Produktionslyftet är en verksamhet som har funnits sedan 2007 i syfte att skapa bestående förändringsförmåga i företag. Verksamheten har lean produktion som grund och den delfinansieras av Tillväxtverket och Vinnova. Produktionslyftets grundfinansiering är ett verksamhetsbidrag från Tillväxtverket, som under 2019 varit 7 miljoner kronor. Utöver detta finansieras verksamheten med medel från projekt inom exempelvis *Smart industri*.

Årets insatser (sammanlagt 10,6 miljoner kronor för all finansiering från Tillväxtverket) innebar stöd till 13 och medelstora företag för genomförande av det 18 månader långa utvecklingsprogrammet, 1 för genomförande av fördjupningsprogrammet och 44 för genomförande av instegsprogrammet.

Verksamhetsbidraget används i huvudsak till den nationella strukturen och samordningen. Delar av verksamhetsbidraget används till inspirationsseminarier där företag får information om vad Produktionslyftet och lean produktion kan bidra till i företaget. Under 2019 genomfördes drygt

50 seminarier med cirka 2700 deltagare varav cirka 520 kom från små och medelstora företag. Produktionslyftet bygger på ett kvalitetssäkrat och standardiserat koncept med en nationell koordinering. Stora organisationer som till exempel Eon och Stora Enso köper Produktionslyftets tjänster till marknadspris. Verksamhetsbidraget gör att små och medelstora företag får tillgång till samma kvalificerade tjänster som de stora organisationerna, men till en kostnad som de kan bära. Detta är ett gott exempel på hur väl avvägda stöd kan utjämna skillnader mellan stora och små företag.

Företag som genomgått Produktionslyftet visar ibland överraskande resultat. Ett exempel är Emballator Lagan Plast AB i Ljungby. De gick från att vara ett företag ingen på orten ville jobba på, till att idag ha spontana ansökningar i större omfattning än det egna behovet. Ett annat exempel är Zetterbergs Industri AB i Östervåla som på liknande sätt fått lättare att rekrytera. De anger att personalen idag trivs så bra att de rekommenderar familje-medlemmar och kamrater att börja jobba där. Det här visar att bra insatser kan leda till oväntade, men mycket positiva effekter.

Digitaliseringsinformation till företag på verksamt.se

Tillväxtverket har under året utvecklat en digital tjänst verksamt.se/digital-industri där små och medelstora företag som vill utveckla sitt företag med hjälp av digitalisering kan söka efter aktuella erbjudanden från myndigheter och statliga bolag. Erbjudandena kan vara i form av finansiering, utbildning, nätverk och rådgivning. Denna tjänst är under uppbyggnad och användar-testades med positivt resultat under november. För att tjänsten ska bli framgångsrik krävs att de organisationer som har erbjudanden mot målgruppen deltar.

Bedömning av måluppfyllelse

Tillväxtverket bedömer att årets verksamhet inom de insatser som ingår i resultatområdet digitalisering bidragit till att fler företag kan använda den digitala tekniken. Insatsernas rapporterade resultat sammanfattas i punktform nedan:

- I februari bjöd Tillväxtverket in aktörer med regionalt utvecklingsansvar, projektägare, myndigheter och industrins företrädare till erfarenhets- och dialogmötet Smart industri-dagarna. Syftet var att diskutera industrins behov och utmaningar och utbyta erfarenheter och kunskap om de olika satsningarna inom Smart industri. En utvärdering av mötet visar att 87 procent hade ett positivt helhetsintryck och att 89 procent ansåg att mötet var till nytta för dem i deras verksamhet.
- Företag som genomgått Produktionslyftet visar ibland överraskande resultat. Ett exempel är Emballator Lagan Plast AB i Ljungby. De gick från att vara ett företag ingen på orten ville jobba på, till att idag ha spontana ansökningar i större omfattning än det egna behovet. Ett annat exempel är Zetterbergs Industri AB i Östervåla som på liknande sätt fått lättare att rekrytera. Det här visar att bra insatser kan leda till oväntade, men mycket positiva effekter.
- Digitaliseringslyftet inom Smart industri syftar till att små och medelstora industriföretag och industrinära tjänsteföretag ska öka sina insikter om digitaliseringens möjligheter. Programmet pågår 2016–2019 och omfattar totalt 78 miljoner kronor. Hit-tills har 485 företag deltagit i

delprogrammet Kickstart digitalisering, målet är 550 företag. I en enkät svarar 90 procent att de fått ökade insikter om digitalisering och 85 procent att de satt igång med ett eller flera digitaliseringsprojekt. Hittills har också drygt 350 företag tagit del av coachningsinsatser. Av 134 företag som hittills besvarat enkäter är 77 procent nöjda med coachningen och anger värdet 4 eller 5 på en femgradig skala.

Resultatområde

Kompetensförsörjning

Fler företag har tillgång till rätt kompetens.

Bakgrund

Sverige är en kunskapsekonomi, och kunskap och kompetens är ett av våra främsta konkurrensmedel gentemot omvärlden. Tillgång till rätt kompetens, på rätt plats och i rätt tid är en avgörande faktor för svenska företags konkurrenskraft. En snabb omvandling av näringslivet, pådriven av digitalisering och globalisering, gör denna fråga allt viktigare för en positiv utveckling av svenskt företagande och arbetsliv. En god matchning på arbetsmarknaden leder också till att fler personer har sysselsättning än vad som annars vore fallet.

Kompetensförsörjning inbegriper både att förtydliga företagens efterfrågan på kompetens och att öka utbudet av personer som har relevanta kompetenser utifrån företagets behov. Utbudet behöver tillgodoses dels genom en god grundutbildning som har hög relevans för näringslivet, men också genom kompetensutveckling senare i livet. Den regionala dimensionen är viktig att ta hänsyn till, eftersom alla företag inte har möjlighet att flytta sin produktion dit kompetensen finns och alla individer inte har möjlighet att flytta till platser där det finns fler arbetstillfällen.

Kompetensförsörjning är inte enbart en fråga om rekrytering och anställning utan det finns också andra vägar till rätt kompetens. Kunskapsbehov kan exempelvis lösas i samverkan med andra företag och organisationer, genom konsulter och tillfälligt inhyrd personal, genom kompetensutveckling för personer som redan är anställda i ett företag och genom att rekrytera utländsk kompetens.

Det offentliga kan bidra till företagets strategiska kompetensförsörjning, bland annat genom ett utbildningssystem som tillhandahåller den kompetens som samhället är i behov av på kort och lång sikt, genom en arbetsmarknadspolitik som underlättar för individen att hitta arbete, genom en näringspolitik som skapar förutsättningar för företagen att utvecklas på en förändrad marknad och genom en regional tillväxtpolitik som sätter företagets kompetensbehov i relation till styrkeområdena i varje region. Ett högt förändringstryck som vi ser idag skapar givetvis svårigheter i att både identifiera och ha uppdaterad kunskap om behov i företagen och dessutom ha förmåga att ställa om utbildningssystemet så att det motsvarar förändrade behov i näringslivet.

Kompetensförsörjningen och matchningen på arbetsmarknaden i Sverige har under de senaste åren allt mer hamnat i fokus. En viktig bakgrund till detta är att många företag anser att det är svårt att hitta lämplig arbetskraft, samtidigt som det är en relativt hög arbetslöshet i många regioner och kommuner.

Den senaste upplagan av Tillväxtverkets enkätundersökning Företagens villkor och verklighet visar att 28 procent av de svenska småföretagen anger

att bristande tillgång till lämplig arbetskraft är ett stort hinder för företagets utveckling och tillväxt. Det finns alltså ett upplevt behov av förbättrad kompetensförsörjning bland de små och medelstora företagen. Mindre företag kan ha svårare än de större att förutse sina mer långsiktiga kompetensbehov och arbeta med strategisk kompetensförsörjning, pga. begränsade resurser.

En ny undersökning Företagens villkor och verklighet, som bland annat berör kompetensförsörjning, är under arbete och resultat kommer att levereras under 2020. Tillväxtverket har under 2019 av Göteborgs universitet beställt rapporten Kompetenser för industri i omvandling, som verket också gjort en kortversion av. Tillväxtverket och Region Jönköpings län har tillsammans tagit fram rapporten Kompetensförsörjning i Jönköpings län.

Genomförande kompetensförsörjning

Åtterrporteringskrav 1.2

Hur myndigheten arbetar för att främja en mångfald av företag och företagare avseende nystart och utveckling samt företagets tillväxt.

1.2

Nyanländas företagande

Syftet med uppdraget är att tillvarata kompetensen hos nyanlända kvinnor och män med intresse för och erfarenhet av företagande. För att skapa fler konkurrenskraftiga företag är Tillväxtverkets mål att de nyanlända som kan och vill starta och driva företag i Sverige ska kunna ta del av företagsfrämjande insatser på lika villkor. Inom uppdraget som omfattar 59 miljoner kronor och pågår under perioden 2017–2019, finansieras 13 projekt.

Under våren 2019 hade de 13 projekt som Tillväxtverket finansierar resulterat i 4 100 deltagare som påbörjat fördjupade insatser och 643 företag som startats av deltagare. En fördjupad insats är till exempel utbildning i företagande, individuell rådgivning och mentorsprogram. Informationsträff utan fortsatt deltagande i projektet är exempelvis inte en fördjupad insats. Här bör tilläggas att två av projekten står för majoriteten av programmets totala antal deltagare och cirka 80 procent av antalet startade företag. 33 procent av deltagarna var kvinnor och 30 procent av företagen startades av kvinnor. Projekten avslutas i december 2020.

Tillväxtverket genomförde en förstärkt insats med processtöd för projekt med nyanlända och utrikes födda som målgrupp inom fem olika regeringsuppdrag. Syftet var att stärka projektens förmåga att planera och genomföra insatser för målgruppen generellt och att särskilt nå ut bättre till kvinnor i projektverksamheterna. Den 19 mars genomförde Tillväxtverket en utbildningsdag där 63 deltagare från ett 40-tal projekt deltog. I oktober publicerades fem utbildningsfilmer på [Tillväxtverkets webbsida](#). Under maj-december har projekten också fått individuellt processtöd/coaching utifrån projektens egna utmaningar och behov. Av 13 projekt inom nyanländas företagande har 5 projekt använt det projektspecifika processtödet. Samtliga insatser inom processtödet genomfördes av konsulten We Link Sweden.

En nyhet om resultaten i projekten gick ut via vårt Nyhetsrum i juni, i samband med Järvaveckan. Nyheten spreds även via våra sociala kanaler.

Under våren producerade vi två filmer för att bredda synen på företagare och företagandet och för att inspirera till entreprenörskap och företagande. Filmerna producerades med svensk, engelsk och arabisk undertext och togs fram i en längre version för spridning via webb/Youtube och i en kortversion för spridning i sociala kanaler. I den ena filmen berättade [Asheer Kouli](#) om den hjälp han fått via Almi Stockholms projekt. I den andra filmen berättade [Ayda Alrifay](#) om hur IKF Malmös projekt hjälpt henne i sin företagares resa. Båda filmerna fick mycket god spridning i både egna och i andras kanaler. Vi annonserade med fyra inlägg på det arabiska mediehuset Alkompis Facebooksida och med en banner på deras nyhetssida. Det första Facebookinlägget på Alkompis med Aydas film publicerades den 3 oktober och hade nått ut till 143 898 personer när Tillväxtverket fick del av statistiken den 9 oktober. Bannern hade nästan 100 000 klick in till vår [engelska sida på webben](#) på bara en vecka. För att ytterligare marknadsföra projekten tog vi också fram och spred en kortare film som uppmanade nyanlända att anmäla sig till projekten och som länkade vidare till mer information.

Preliminära slutsatser för arbetet är att det finns goda möjligheter för nyanlända att starta och driva företag. Deltagarna i projekten blir mer redo att starta företag på sikt då många fått ökade kunskaper om företagande i Sverige, inspiration och motivation, nätverk och kontakter och i många fall förbättrade kunskaper i svenska språket. Även deltagande organisationer har fått ökad kunskap om målgruppen och utvecklade metoder som är anpassade till målgruppen behov, vilket ger goda förutsättningar för flera verksamheter att leva vidare över tid.

Flera strukturella hinder kvarstår samtidigt. Dessa hinder består bland annat av lagar och regler som på ett eller annat sätt gör det mycket svårt för målgruppen att starta och driva företag i Sverige. Tillfälliga uppehållstillstånd, ett för deltagarna missgynnande ersättningsystem samt begränsade möjligheter till finansiering av företagsstart är exempel på hinder som är avgörande för målgruppens möjligheter att starta företag i Sverige. De strukturella hindren är svåra eller omöjliga för projekten att påverka på egen hand.

Enklare vägar till jobb och kompetensförsörjning i näringslivet

Syftet med uppdraget, N2018/01053/KSR är att förbättra företags möjligheter till kompetensförsörjning genom att underlätta rekrytering, matchning, anställning och samtidigt öka sysselsättningen bland nyanlända och långtidsarbetslösa. Uppdraget pågår under tiden 2018–2020 med en total budget om 130 miljoner kronor.

Lärande och kunskapsutveckling genomförs i stor utsträckning i samverkan med projekt inom uppdragen: Nätverk och kontakter på arbetsmarknaden för utrikes födda kvinnor, Stärkt integrationsperspektiv i det regionala kompetensförsörjningsarbetet och Jobbsprånget. Totalt berörs ett 50-tal projekt. Korta beskrivningar av beviljade projekt finns att läsa på Tillväxtverkets webbplats under rubriken [Kompetensförsörjning](#).

Exempel på genomförda insatser för lärande och kunskapsutveckling:

- Webbenkät för att följa upp deltagarnas bakgrund, vilka aktiviteter de erbjuds och deras upplevda nytta av projektdeltagandet. Hittills är deltagarna överlag nöjda med de aktiviteter som erbjudits och anser att

de stärker deras förutsättningar att få jobb, genomsnitt 4,0 – 4,2 (av 5 möjliga poäng).

- Under perioden september 2018 – december 2019 deltog 1 410 företag och drygt 4900 personer i projekt som syftade till att stärka företagens kompetensförsörjning och ge jobb till arbetssökande nyanlända, utrikes födda kvinnor och personer med funktionsnedsättning. Resultat: 708 rekryteringar har genomförts, 177 personer är i praktik på företag och 160 personer går på utbildning som förväntas leda till arbete.
- Tillsammans med projektägarna har Tillväxtverket, i en tjänstedesignprocess, tagit fram flera verktyg till stöd för projekt och verksamheter inom området: 8 insikter för enklare vägar till jobb och Kompetensresan som beskriver framgångsfaktorer och hinder i arbetet att matcha kompetens mot näringslivets behov.
- Två gemensamma träffar för lärande och erfarenhetsutbyte mellan projektägarna i de fyra uppdragen har genomförts under året.

Några slutsatser från arbetet med uppdragen så här långt är att arbetet med att matcha nyanlända, utrikes födda och andra arbetssökande mot företagens behov av kompetens kräver en flexibel palett av insatser och samverkan mellan olika aktörer. Företagens reella kompetensbehov bör vara i fokus och företagen involveras i utformning av utbildningar, krav på kompetens och rekrytering av deltagare. Både företag och arbetssökande gynnas av tydlighet i vad som krävs för en anställning och så kort väg som möjligt dit. Yrkeskompetensbedömning, validering, praktik och anpassade utbildningsinsatser är framgångsrika verktyg. Bristande kunskap i svenska språket är ett hinder men möjlighet till svenskundervisning på arbetsplatsen och tillgång till digitala hjälpmedel gör det möjligt för många att snabbt utveckla tillräckligt bra kunskaper för att klara jobbet.

Insatser kring målgruppen utrikes födda kvinnor som genomförs i samarbete med uppdragen kring utrikes födda kvinnors företagande:

- En utbildningsdag om metoder för att nå ut till och anpassa projekt till utrikes födda kvinnors förutsättningar och behov.
- Tillväxtverket erbjuder projektägare anpassat processtöd, utbildningsfilmer och arbetsmaterial som verktyg för att bättre nå ut till och anpassa verksamheten till framför allt utrikes födda kvinnor: <https://tillvaxtverket.se/amnesomraden/kompetensforsorjning/enklare-vagar-till-jobb-och-kompetens/processtod.html>
- I samarbete med den delvis arabiskspråkiga podden Laki har Tillväxtverket producerat två poddavsnitt. Ett om att starta företag i Sverige och ett om vägar till arbete, båda på svenska och en kortversion på arabiska. De finns att hitta där poddar finns bland annat på Soundcloud.
- Tillväxtverket har publicerat en rapport med statistik om utrikes födda kvinnors bakgrund och etablering på arbetsmarknaden samt en rapport om verksamheter som syftar till att stärka utrikes födda kvinnors kontakt med och etablering på arbetsmarknaden.

Socialt entreprenörskap och socialt företagande

Tillväxtverket har i uppdrag att stödja utvecklingen av socialt entreprenörskap och socialt företagande 2018–2020, N2018/00713/FF. Regeringens strategi för socialt företagande är en viktig utgångspunkt. I uppdraget ingår att Tillväxtverket ska identifiera och genomföra insatser som bidrar till att stimulera tillväxt hos sociala företag. Tillväxtverket ska även stärka utvecklingen av och kunskapen om samhällsentreprenörskap och sociala företag i hela landet. Under 2019 har Tillväxtverket framförallt samverkat med Vinnova och Upphandlingsmyndigheten kring genomförandet av uppdraget.

Tillväxtverket arbetar tillsammans med 17 regionalt utvecklingsansvariga aktörer som genomför projekt under 2019 – 2020. Projekten utgår från handlingsplaner grundade i de regionala förutsättningarna. Målet är att stärka sociala företags affärsmässighet, utveckla främjandesystemet och offentliga aktörers samverkan och affärer med sociala företag i regionen. Tillväxtverket vill bland annat att fler regioner och kommuner ska bli bättre på att upphandla och samarbeta med sociala företag samt att företagsfrämjare ska få bättre kunskap om sociala entreprenörer och företag. Samarbetet med de 17 regionerna har gett som resultat att socialt företagande används som ett verktyg för att uppnå hållbarhetsmålen i det regionala tillväxtarbetet och att socialt företagande skrivs in i allt fler regionala utvecklingsstrategier.

Att utveckla effektmätning av den samhällsnytta som de sociala företagen bidrar med är viktigt för att förstå deras insats i samhällsutvecklingen. På uppdrag av Tillväxtverket ger RISE stöd till de regionala projektens arbete och utvecklar den nationella kunskapen om effektmätning. Tillsammans med Vinnova lämnar Tillväxtverket stöd till nätverket *Effektfullt* för att främja området effektmätning nationellt.

Med målet att stärka de sociala företagens affärsmässighet och hållbarhet gjordes en utlysning av affärsutvecklingscheckar. 12 strategiska projekt arbetar med att utveckla finansieringsinstrument och stärka affärsverksamheten i de sociala företagen. Sociala företag sökte medel för affärsutveckling, utveckling av effektmätning eller en affär med en offentlig aktör. Företagen lämnade in en intresseanmälan och Tillväxtverket hade avtal med Impact Invest Scandinavia som gjorde en första scanning och gav stöd till företagen i ansökningsprocessen. Intresset var stort från de sociala företagen, 95 intresseanmälningar lämnades in och 40 projekt har beviljats.

Utmärkande för de sociala företagen är deras förmåga att leverera samhällsnytta inom vitt skilda områden. Det resulterar i att sociala företag är en heterogen grupp som finns i olika företagsformer, nätverk och delar av samhället. För att kunna göra anpassade och övergripande insatser som kan gynna olika delar av det sociala företagandet och samtidigt verka för gemensamma lösningar genomfördes en utlysning av "Strategiska projekt för utveckling av sociala företag på nationell nivå". 12 projekt beviljades medel och kommer fram till hösten 2020 att arbeta med finansieringslösningar, affärsutveckling, sociala företag i glesbygd, kommunens roll, effektmätning och sociala företagens affärer med övriga företag.

Utifrån rapporten *Finansieringsvägar för sociala företag* som lämnades in 2018 har vi under 2019 arbetat för att få med de sociala företagens behov av finansieringslösningar i programskrivningen för ERUF. Inom arbetet med

hållbara företagsstöd har vi arbetat med att låsa upp strukturella låsningar för att företagsstöden ska kunna komma fler till del, vilket även gynnar sociala företag.

Tillväxtverket delfinansierade den nationella konferensen *Social innovation summit* som samlar hela bredden av aktörer inom området social innovation och socialt entreprenörskap. I rollen som huvudpartner bjöd Tillväxtverket med åtta sociala företag som har beviljats affärsutvecklingscheckar. Tillsammans med företagen genomförde Tillväxtverket ett rundabordssamtal för att få input till insatser för målgruppen. Under eventet genomförde vi ett välbesökt seminarium, *Win-win, affärer med samhällsvinst* där flera exempel på sociala företag som gör affärer med både små och stora företag presenterades. Vi var även partner i Stora sociala företagsdagen i Göteborg och i tävlingen Nyttigaste affären.

För att öka och sprida kunskap om socialt företagande använde vi sociala medier med grupper på LinkedIn och Facebook som Tillväxtverket ansvarade för, vilka båda hade ett stort antal medlemmar.

Tillväxtverket medverkade i EU-kommissionens expertgrupp för social ekonomi och sociala företag tillsammans med Näringsdepartementet och två regioner.

Det sociala företagandet kan bidra till flera av målen i Agenda 2030 och vi ser ett ökat intresse från både offentlig och privat sektor att samverka och göra affärer med sociala företag för att tillsammans bidra till ett hållbarare samhälle.

Entreprenörskap vid universitet och högskolor

Tillväxtverket ska främja och vara samordnande i frågor som rör entreprenörskap vid universitet och högskolor. Det gör vi genom direkta insatser riktade till studenter och studentnära organisationer men också genom strukturpåverkande insatser för bättre samverkan på sikt.

Tillväxtverket medfinansierade och medverkade på konferensen Högskola och samhälle i samverkan (HSS). Konferens ägde rum 2019 med fokus *Samverkan som gör skillnad*. Det var 367 deltagare.

Föreningen för entreprenörskap i högre utbildning (FEHU) beviljades verksamhetsbidrag för perioden 2017–2019. Föreningens medlemmar är Business Challenge, Drivhuset och Venture Cup. Verksamhetsbidraget syftar till att främja skapandet av nya företag och arbetstillfällen, genom att inspirera unga till att engagera sig, testa och utvecklas när det gäller entreprenörskap och innovation. Föreningen rapporterade följande resultat 2019: 605 inspirationsaktiviteter med 26 203 deltagare, 15 512 deltagare vid affärsutvecklingsaktiviteter, 101 gamla och nya samarbetspartners från näringslivet och 1 524 medlemmar i expertnätverket. Tillväxtverket och FEHU genomförde ett dialogmöte och en rådgivarträff med fokus på att utveckla verksamheten. Vi gör bedömningen att samarbetet med FEHU och dess medlemmar har bidragit till att öka kunskapen om entreprenörskap och företagande bland unga.

Emax är en verksamhet som genomför ett event för unga entreprenörer i åldrarna 18-20. Verksamheten ska vara en brygga mellan gymnasiet och entreprenörsfrämjande verksamheter som bedrivs vid högskola och

universitet. Emax drivs av den ekonomiska föreningen Emax Sverige och Tillväxtverket medfinansierar verksamheten 2019. 106 unga entreprenörer från 16 regioner deltog. Av dessa var 56 procent kvinnor. Eventets utvärdering visar att 95 procent av deltagarna rekommenderar andra att söka till evenemanget och 93 procent uppger att de fått ökade företagarkunskaper (100 deltagare svarade på enkäten).

Uppdrag att stärka arbetet med entreprenörskap och företagande bland unga på universitet och högskolor

I april 2018 fick Tillväxtverket i uppdrag (N2018/02777/FF) att ta fram en onlineutbildning för digitala startups samt utveckla och genomföra *Innovation Boot Camps* för studerande vid universitet och högskolor. Uppdraget omfattade 7 miljoner kronor och redovisades till regeringen i februari 2019. Innovation Boot Camp genomfördes vid sex universitet under hösten 2018. RISE utvecklade inom uppdraget en kunskapsbank för digitala startups med fokus på unga grundare och entreprenörer, *Starta en startup*. Kunskapsbanken omfattar cirka 70 filmer som lyfter fram vanliga frågor och erfarenheter om att starta företag. Sedan sommaren har filmerna i *Starta en startup* haft nära 650 visningar och sprids lokalt via ett antal samarbetspartners såsom Drivhuset och Mindpark. Fortsatt spridning sker under 2020.

Kompetensutveckling för tillväxt i små företag

Tillväxtverket initierar och driver insatser för att stödja nyskapande metoder, arbetssätt och verktyg för affärsutveckling. Insatserna ska leda till ny och ökad kunskap och kompetens med syftet att stärka svenska tillväxtföretags internationella konkurrenskraft och utveckla verksamheten hos företagsfrämjande aktörer.

Programmet avslutades i huvudsak under 2019 med kunskapsspridning och kommunikation av de två större insatserna Strategiskt styrelsearbete och Internationaliseringskompetens. Som ett led i avslutandet tog vi under året fram sex publikationer varav en följeforskningsrapport och två sammanfattande kunskapsrapporter.

Internationaliseringskompetens – förberedande internationalisering

Insatsen Internationaliseringskompetens åtta projekt följdes av fyra internationaliseringsforskare. Deras rapport pekar på vikten av att målgruppsanpassa internationaliseringsstödet för små tillväxtföretag och startups/scaleups. Branschspecifika relationer och internationella affärsnätverk blir allt viktigare för små kunskapsintensiva tillväxtföretag. Rådgivning, som tar sin utgångspunkt i företagets förutsättningar och affärsmodell och som fokuserar på branschspecifika internationaliseringshinder, verkar ha en större effekt på företagens internationella expansion än mer generell rådgivning. Det stöd som efterfrågas finns inte alltid till hands. Företagsfrämjare i innovationsmiljöer kan i större utsträckning generera möjligheter, ge legitimitet och stötta access till relevanta affärsnätverk och kunder. Små företag kan också behöva rätt typ av stöd för prioriteringar av utländska marknader. Det är viktigt att fortsatt utveckla nya lösningar och andra stödformer för att förbereda mindre tillväxtföretags internationalisering.

En annan lärdom är behoven av att öka tillväxtföretagens kundkunskap inför en internationalisering. Framtida insatser bör innehålla ett större fokus på företagens erbjudanden till internationella kunder. Rent generellt drog företag som gjort sina första affärer nationellt eller internationellt större nytta av deltagandet i programmet.

Flera av företagen lyfte fram att insatsen skapade en medvetenhet om behovet av rätt team i företaget och andra nära nyckelkontakter och behovet av att förstå den utländska marknadens komplexitet för en internationell expansion.

Strategiskt styrelsearbete

Styrelsens betydelse och roll är central inte minst för omvärldsbevakning av marknaden, identifiering av nya kunder, digitalisering och finansiering. Några av slutsatserna från arbetet med Strategiskt styrelsearbete är vikten av att öka kunskapen om styrelsens roll i företaget, om betydelsen av mångfaldskompetens i styrelserummet och av att ha formella riktlinjer, exempelvis ägardirektiv, som stöd för ett affärsstrategiskt styrelsearbete.

Vidare finns behov av att utveckla insatser och verktyg för rekrytering och matchning av styrelseordförande och styrelseledamöter anpassade till behoven i mindre företag. Marknadens utbud matchar inte alltid efterfrågan hos små tillväxtföretag. De offentliga företagsfrämjarna kan ha en viktig roll för att utveckla området.

En övergripande slutsats från följeforskningen är att företagens deltagande i insatser för styrelseutveckling måste jacka in i rätt fas i företagen och i rätt mognadsnivå. Förändringsarbete sker ofta i små steg och utgår ifrån en grundläggande analys.

Projekten bidrog enligt en genomförd utvärdering till programmets prestationsmål, men måluppfyllelsen vad gäller att utveckla nya metoder och verktyg var något begränsad.

Guiden Styrelsetrappan marknadsfördes under året, bland annat via företagsportalen verksamt.

Övriga insatser

Pilotinsatserna för affärsjuridik och digitalisering för tillväxt samt digital kompetens i styrelse och ledning avslutades operativt under året. Dessa insatser ligger genom format och innehåll till grund för det pågående regeringsuppdraget för *Höjd digital kompetens i ledningar och styrelser*.

Mentorska programmet

I mars 2018 övertog Tillväxtverket genomförandet av mentorska programmet "Mentor – starta företag" enligt överlåtelseavtal mellan Almi företagspartner och NyföretagarCentrum Sverige (Stiftelsen Svenska Jobs and Society). Programmet innebär att en nyföretagare som adept får tillgång till en mentor under ett år.

I slutrapporten för mentorska programmet 2018–2019 framgår det att 609 mentorpar av 631 startade genomförde programmet. Av de startade paren var 61 procent av adepterna kvinnor och 27 procent av adepterna hade utländsk bakgrund.

Främja samverkan mellan skolan och industri – Smart Industri

PRESTATION

Tillväxtverket slutrapporterade i mars 2019 uppdraget att främja samverkan mellan skola och industri, som pågick 2016–2018 och omfattade 9 miljoner kronor. Syftet var att öka ungas intresse för arbete inom industrin och att motverka arbetskraftsbrist. En stor utmaning för industrins framtida kompetensförsörjning är att många industrirelevanta gymnasieutbildningar har ett lågt söktryck och en skev könsfördelning mellan flickor och pojkar. Tillväxtverket beviljade därför sex pilotprojekt som bedrevs i sex regioner i syfte att utveckla regionala samverkansformer mellan lokala industriföretag, skolor och andra relevanta aktörer. Genom insatserna deltog omkring 4 000 elever i aktiviteter som innebar att unga kunde skapa sig en egen bild av industrin som framtida arbetsplats. I början av 2019 genomfördes en utvärdering, som visar att aktörerna är intresserade av att vidareutveckla sina metoder och samverkansmodeller, men att framtida insatser är beroende av fortsatt projektfinansiering.

Bedömning av måluppfyllelse

Tillväxtverkets insatser på området är huvudsakligen långsiktiga för att tillsammans med andra myndigheter och aktörer förändra och utveckla metoder för matchning, vägledning, utbildning med mera för att de bättre ska tillgodose näringslivets behov. Vi kan redovisa ett antal resultat på kort sikt från pågående utvecklingsarbete. Insatsernas rapporterade resultat sammanfattas i punktform nedan:

- Deltagarna är nöjda med stödet inom "Enklare vägar till jobb och kompetensförsörjning i näringslivet". I en frivillig webbenkät som besvarats av 183 deltagare ligger snittbetyget mellan 4,0 och 4,2 på de frågor som undersöker om insatsen har stärkt deras förutsättningar till att få jobb.
- I uppdraget "Nyanländas företagande" har 643 företag startats av programdeltagarna. 30 procent av dessa företag startades av kvinnor.
- Tillväxtverket ska stödja utvecklingen av socialt företagande och entreprenörskap. Samarbetet med de 17 regionerna har gett som resultat att socialt företagande används som ett verktyg för att uppnå hållbarhetsmålen i det regionala tillväxtarbetet och att socialt företagande skrivs in i allt fler regionala utvecklingsstrategier. 12 strategiska projekt arbetar med att utveckla finansieringsinstrument och stärka affärs-verksamheten i de sociala företagen. 40 affärsutvecklingscheckar beviljades under 2019.
- För att främja entreprenörskap vid universitet och högskolor har vi medfinansierat en konferens, beviljat verksamhetsbidrag, gett stöd till Emax Sverige och spridit erfarenheter från Innovation Boot Camps.
- Tillväxtverket ska stödja kompetensutveckling för tillväxt i små företag. Detta uppdrag avslutades under 2019, vilket innebär att årets aktiviteter framförallt har fokuserat på kunskapspridning och kommunikation.
- I slutrapporten för mentorskapsprogrammet framgår det att 609 av 631 mentorpar slutförde insatsen, vilket motsvarar 97 procent.

- Tillväxtverket har beviljat sex pilotprojekt för att utveckla samverkan mellan skola och industri. Genom dessa insatser har omkring 4 000 elever kunnat skapa sig en egen bild av industrin som en framtida arbetsplats.

Resultatområde Förenkling

Företagens kostnader för regler och myndighetskontakter minskar.

Bakgrund

Tillväxtverkets verksamhet ska bidra till att företagen får bättre förutsättningar med enklare och mer attraktiva villkor. Ramvillkor för företagande, det vill säga lagar och regler samt tillämpningen av dem har stor betydelse för företagets konkurrenskraft. Företagande gynnas av ändamålsenlig, tydlig och förutsägbar regelgivning och god tillgänglighet till information om regelverk och offentligt stöd och främjande. Transparens och förutsägbarhet minskar riskerna för godtycklighet och korruption och stärker incitamenten att starta och driva företag. Tillväxtverkets arbete med att förenkla för företag rör sig främst inom tre områden - Bättre regler, Bättre tillämpning av regler, samt Smarta digitala tjänster som förenklar myndighetskontakter och tillgång till relevant information.

Lagar och myndighetsregler är ett av de främsta upplevda tillväxthindren för små och medelstora företag. Företagare med utländsk bakgrund ser rent allmänt större hinder att starta och driva företag än de med svensk bakgrund. Tillväxtverkets undersökning *Företagens villkor och verklighet 2017* visar att småföretag upplever regler som ett större hinder än medelstora företag, vilket kan bero på att de inte har samma administrativa och juridiska resurser att hantera regel mängden. Soloföretag upplever mindre hinder än övriga småföretag, förmodligen därför att de berörs av färre regler.

Svenskt företagsklimat ligger relativt väl till i internationella jämförelser. Det har stor betydelse eftersom det är viktigt att förutsättningarna för företagen är konkurrenskraftiga i förhållande till omvärlden. I Världsbankens rapport *Doing Business 2020* placerar sig svenskt företagsklimat på plats 10 av 190 länder. Undersökningen fokuserar på det som direkt påverkar företagande, till exempel regelverk, tillståndsgivning och kreditgivning till företag. Framsteg har gjorts inom olika områden, exempelvis har processen att starta företag blivit enklare de senaste åren.

Samtidigt visar Tillväxtverkets undersökning *Företagens villkor och verklighet 2017* att 24 procent av företagen i Sverige ser lagar och regler som ett stort hinder för tillväxt. Den positiva trenden att regler som hinder minskar, har mattats av, och när vi tittar på den totala kostnaden för nya och ändrade regelverk ser den totala regelkostnaden ut att öka. Men vi ser också att förenklingsinsatser ger resultat. I branscher där det har gjorts olika förenklingsåtgärder och där tillämpningen av regelverken har förenklats upplever företagen en förbättring.

Digitala lösningar i samverkan mellan fler aktörer i digitala ekosystem är ett kraftfullt sätt för att förenkla tillämpning av regelverk och minska upplevelsen av regler som tillväxthinder. Exempel på detta är tjänster och digital infrastruktur för uppgiftslämnande och handläggningsprocesser. Sverige ligger väl till i internationella jämförelser inom digital förvaltning, men vi tenderar att halka efter och behöver jobba aktivt för att öka såväl vår innovationsförmåga som takten för att leverera nya smarta lösningar i

samverkan med andra aktörer, såväl offentliga som privata. Tjänsterna måste utformas med utgångspunkt i företagens behov av förenkling, vilket innebär att vi behöver fortsätta att utveckla vår metodik för kundcentrerad utveckling, tjänstedesign och strategiarbete för att nå mer komplexa målbilder.

Genomförande förenkling

Ändamålsenliga regler och minskade kostnader

Åtterrporteringskrav 2.1

Årlig redovisning av förslag och genomförda åtgärder för att konsekvensutredningarnas kvalitet ska höjas. I arbetet bör Tillväxtverket bland annat ta med sig slutsatser från Regelrådets arbete, erfarenheter från arbetet med konsekvensutredningar på EU-nivå och OECD.

2.1

Tillväxtverket har tagit fram och testat ett nytt arbetssätt för användarcentrerad, behovsdriven och samskapande utveckling i förenklingsarbetet som vi kallar förenklingsdesign. Som pilotprojekt har vi stöttat Livsmedelsverket i genomförande av ett regeringsuppdrag om förenklade förfaranden för avsättning av vildsvinskött på marknaden. Tillsammans med 12 andra aktörer har vi skapat en gemensam syn på utmaningar, utforskat förutsättningar och behov samt tagit fram lösningar utifrån en gemensam bild av nuläget.

För mer information om metodiken se Åtterrporteringskrav 2.1 i Tillväxtverkets regleringsbrev för 2019. Där beskrivs även förslag och genomförda åtgärder för att konsekvensutredningarnas kvalitet ska höjas. I februari 2019 rapporterades även motsvarande åtterrporteringskrav i enlighet med dåvarande åtterrporteringskrav (2.2) i regleringsbrevet för 2018. Tillväxtverket har i uppgift att arbeta med metodutveckling samt erbjuda rådgivning och utbildning till myndigheter, kommittéer och Regeringskansliet i samband med konsekvensutredningar vid regelgivning. Därigenom kan vi bidra till bättre konsekvensutredningar och att regelgivare får ett bättre underlag inför beslut om nya eller ändrade regler.

Under året deltog vi i Regeringskansliets kommittéutbildningar med ett utbildningspass om konsekvensutredningar vid regelgivning vid fem tillfällen med sammanlagt 58 deltagare. Tillväxtverkets pass är en del i ett bredare utbildningskoncept anordnat av Kommittéservice, ingen utvärdering har gjorts under året. Tillväxtverket, Ekonomistyrningsverket och Naturvårdsverket genomförde också en utbildning för Regeringskansliet där 41 personer deltog och en utbildning för förvaltningsmyndigheter där 36 personer deltog. Utvärderingar har genomförts från utbildningarna .

Utifrån dessa utvärderingar drar Tillväxtverket slutsatsen att innehållet generellt sett kan anses vara relevant. Det är dock tydligt att det finns en målgrupp som efterfrågar någon form av kunskapsutbyte som kan vara på en mer specialiserad och avancerad nivå. Det bästa sättet att tillgodose denna efterfrågan är troligen att erbjuda diversifiering i utbudet av utbildning och stöd. Tillväxtverket kommer att se över även denna fråga för att klarlägga vilka praktiska möjligheter som finns att möta även denna efterfrågan.

Därutöver genomförde vi en riktad utbildningsinsats hos Post- och telestyrelsen. Vi gav också stöd i enskilda konsekvensutredningsärenden till 26 kommittéer, departement och myndigheter. Av dessa yttrade sig Regelrådet om två konsekvensutredningar, varav en inte bedömdes uppfylla kraven enligt förordningen om konsekvensutredning vid regelgivning. Vidare har Regelrådet under året yttrat sig över tre konsekvensutredningar där stöd har givits tidigare år, av dessa bedömdes två vara av tillräckligt bra kvalitet. Tillväxtverket arbetar löpande med att förbättra och utveckla insatserna för att kunna erbjuda ett så bra stöd som möjligt för regelgivarna i deras arbete med konsekvensutredningar. En förutsättning för att nå framgång är dock också att regelgivarna själva avsätter tillräckligt med tid för att genomföra nödvändigt förbättringsarbete.

Tillväxtverkets arbete på regelkostnadsområdet tar avstamp i det mål som regeringen aviserade om att de administrativa kostnaderna för företag till följd av regler ska vara lägre 2020 än 2012. Sedan 2014 följer Tillväxtverket därför upp hur företagens administrativa kostnader påverkas av nya och ändrade regler. Tillväxtverkets uppföljning av hur företagens regelkostnader har utvecklats visar att de administrativa kostnaderna totalt sett har ökat de senaste åren.

Sedan 2016 analyseras regeleffekterna ur ett bredare perspektiv och omfattar inte bara administrativa kostnader, utan även andra effekter för företagen såsom investeringskostnader, produktionskostnader samt konkurrens effekter. Varje år upprättar Tillväxtverket en rapport med en uppskattning av utvecklingen för regelkostnader som uppstått till följd av nya eller ändrade regler. Den 15 april 2019 lämnades uppskattningen för 2018 till regeringen.

LÄS MER

[Regler som påverkar företagens kostnader och konkurrenskraft 2018, Dnr Ä 2015–274](#)

Tillväxtverket deltar i det internationella arbetet med att förenkla för företag. Vi representerar Sverige i Refitplattformen. Plattformen bildades 2015 och ska bidra till att förenkla EU-lagstiftningen och minska de administrativa bördorna. Plattformen består av en regeringsgrupp och en intressentgrupp som möts både enskilt och gemensamt och utfärdar rekommendationer utifrån inkomna förslag på regelförbättringar. Dessa kan komma från allmänhet, företag eller nationella administrationer. Många förslag kommer in online via funktionen "Lighten the load" på EU-kommissionens webbplats. Vanligen träffas plattformen fyra till fem gånger per år, men med anledning av EU-kommissionens mandatskifte anordnades endast två möten under 2019. Sammanlagt behandlades 16 förenklingsförslag på ett brett spektrum av sakområden

Tillsammans med Regelrådet har Tillväxtverket upprättat en hemställan till regeringen med rekommendationer om hur arbetet med förslag till EU-regler kan förbättras.

Tillväxtverket representerar även Sverige i OECD:s regelkommitté, Regulatory Policy Committee (RPC), som är ett forum för att utbyta erfarenheter och idéer som rör regelgivningsprocessen. Tyngdpunkten ligger på konsekvensutredningar, samråd och utvärderingar. Under 2019 deltog vi i två kommittémöten samt två konferenser.

Tillväxtverket deltar vidare i nätverket DEBR (Directors and Experts on Better Regulation) som är ett forum för strategiska frågor kopplade till bättre lagstiftning och regelförenkling och består av representanter från EU:s medlemsstater. Nätverket möts två gånger per år under EU:s ordförandelands värdskap. Under 2019 hölls möten i Bukarest och Helsingfors. Tillväxtverket deltog vid det senare.

Tillväxtverket ingår i nätverket Better Regulation Network. Inom nätverket träffas handläggare för att dela erfarenheter och goda exempel på hur man bedriver förenklingsarbete för företag i olika länder. Under 2019 deltog vi på ett möte.

Fördjupad utredning av frågor i anslutning till premorian Krav på rapportering av betalningstider

Långa betalningstider inom näringslivet leder till försämrad likviditet för leverantörerna, vilket i sin tur ger dem sämre möjligheter att utveckla sina verksamheter och en pressad finansiell situation. Problemet påverkar särskilt mindre företag som är i behov av god likviditet för att kunna utvecklas och växa. Mot denna bakgrund föreslog Näringsdepartementet i promemorian Krav på rapportering av betalningstider, att företag med minst 500 anställda, enligt en ny lag årligen skulle redovisa uppgifter om avtalade betalningstider, faktiska betalningstider och försenade betalningar. Uppgifterna skulle göra det möjligt att följa utvecklingen av betalningstiderna.

Med anledning av remissinstansernas yttranden över promemorian beslutade regeringen att ge Bolagsverket och Tillväxtverket i uppdrag att ytterligare utreda frågor i anslutning till promemorian. Man ville att vi skulle överväga och vid behov komplettera konsekvensutredningen utifrån bland annat Regelrådets synpunkter. I detta skulle särskilt de samhällsekonomiska konsekvenserna uppmärksammas samt kostnader och nytta för små företag och rapporteringsskyldiga företag.

Uppdraget redovisades som en rapport till regeringen och rapporten skickades sedan ut på remiss. Remisstiden löpte ut den 28 juni 2019. I rapporten föreslogs att företag med minst 250 anställda skulle omfattas av rapporteringsskyldighet, för att få tillräcklig effekt av förslaget. Detta skulle medföra att 1 783 företag blev rapporteringsskyldiga. En gräns vid 500 anställda skulle riskera att inte fånga upp en stor andel av företag som har höga nivåer av leverantörsskulder. Om man hade föreslagit en gräns vid 500 anställda hade 989 företag blivit rapporteringsskyldiga. Resonemangen styrktes genom den samhällsekonomiska analysen. Den samhällsekonomiska analysen visade exempelvis att nyttan för de mindre företagen översteg administrationen för de större företagen.

Enklare myndighetskontakter och kortare handläggningstider

Myndigheters handläggningsprocesser påverkar företags konkurrenskraft och utveckling. Krångliga processer och långa handläggningstider kan försvåra för företag att bedriva sin verksamhet och hämma såväl start av nya företag som befintliga företags möjligheter att växa. Även myndigheter påverkas negativt av ineffektiva handläggningsprocesser, i form av ökade kostnader och resursbehov.

Handläggningsprocesser i besöksnäringen

Tillväxtverket fick i juli 2018 i uppdrag att lämna förslag på handläggningsprocesser som har särskild betydelse för konkurrenskraften hos företag inom besöksnäringen och hur handläggningstiderna kan kortas. Syftet med uppdraget var att stärka regeringens och berörda myndigheters förmåga att prioritera förenklingsåtgärder som ger stor effekt för en bransch som är strategisk viktig för Sveriges tillväxt och sysselsättning. En slutrapport överlämnades till regeringen i februari. De processer som upplevs som mest krångliga och tillväxthämmande av företagen inom besöksnäringen är relaterade till byggande, evenemang och servering och särskilt processerna bygglov, strandskyddsdispens, tillstånd för uppsättning av skylt, tillstånd för offentlig tillställning och användning av offentlig plats samt serveringstillstånd. Samtliga berörda myndigheter har bidragit med underlag till rapporten och tagit del av Tillväxtverkets rekommendationer.

En av rekommendationerna som lyfts i uppdraget är att vidareutveckla programmet Serverat, se stycket "Serverat- enklare företagande genom digitala tjänster" nedan.

Förenklingsarbetet på 19 myndigheter

Tillväxtverket har i uppdrag att följa upp förenklingsarbetet på 19 centrala myndigheter. Uppdraget gäller perioden 2014–2020 och utgör en del av regeringens förenklingsarbete. Syftet är bland annat att säkerställa positiv utveckling över tid kopplat till tre övergripande mål. Under året analyserade Tillväxtverket den utveckling som skett fram till 2017, det vill säga drygt halva perioden.

Resultatet visar bland annat att det har skett en viss positiv utveckling mot målet att handläggningstiderna ska minska. Utvecklingen har varit som mest positiv kopplat till målet om systematiskt samråd med företagen. Det går dock inte att utläsa någon positiv utveckling kopplat till målet om att företagen ska vara mer nöjda med sina kontakter med myndigheter. Vi sammanställde också rekommendationer baserat på rapporteringarna samt delade med oss av vår kunskap om metoder och verktyg som kan användas för att förenkla för företag i syfte att stärka myndigheternas förmåga att öka takten i förenklingsarbetet.

Insatser för ökad måluppfyllelse

Tillväxtverket ska årligen redovisa förslag och genomförda åtgärder för att öka måluppfyllelsen för regeringens mål för förenklingsarbetet. Vårt huvudsakliga förslag i 2019 års rapportering var att regeringen och myndigheter investerar i ett ekosystem för enkla digitala myndighetskontakter, se avsnitt *Vidareutveckling av verksamt.se*, eftersom det skulle öka regeringens och berörda myndigheters förmåga att åstadkomma en systematisk, långsiktig och positiv förändring inom samtliga förenklingsmål.

Om ett ekosystem för enkla digitala myndighetskontakter skulle införas så bedömer Tillväxtverket att det skulle ge upphov till följande nyttor:

- Företagens upplevelser av krångel vid tillståndsansökningar skulle minska och myndigheters och kommuners faktiska handläggningstider skulle bli kortare.

- Företag skulle i lägre utsträckning se regler som ett tillväxthinder, eftersom målbilden skapades för att lösa de problem som företagen själva lyfter fram.
- De årliga administrativa kostnaderna för företag och ombud skulle uppskattningsvis minska med 1,67 miljarder kronor.
- Ett samlat grepp för att till stora delar lösa frågan om att företag endast ska behöva lämna en uppgift en gång.

Minskat och förenklat uppgiftslämnande för företag

Företag som verkar i regelunga branscher lämnar återkommande uppgifter till olika myndigheter. En viktig del inom förenklingsarbetet är att minska och förenkla företagens uppgiftslämnande. Det görs inom arbetet med verksamt.se, Serverat och Tillväxtverkets uppdrag som utvecklingsmyndighet att främja digitala lösningar.

Uppdrag att verka för Digitalt först

I juli 2017 fick Tillväxtverket i uppdrag av regeringen att vara utvecklingsmyndighet för arbetet med att skapa enkla, sammanhängande och gemensamma digitala myndighetskontakter för företag (N2017/04844/FF). Delrapporter har lämnats i februari 2018 och 2019. Slutrapporten lämnas i februari 2020.

Uppdraget gäller 2017–2019 och innebär att Tillväxtverket, i nära samarbete med berörda statliga och kommunala myndigheter, ska främja digital förnyelse genom att tillgängliggöra information. Tillväxtverket ska också stötta berörda myndigheter att tillämpa principen digitalt först i företagens myndighetskontakter.

Under 2019 bedrev Tillväxtverket flera olika satsningar som alla bidrar till uppdragets måluppfyllnad. Exempel på satsningarna som har mycket stor inverkan på uppdraget:

- Digitalt ekosystem – en målbild och genomförandestrategi för att förenkla myndighetskontakter och uppgiftslämnande. (För mer information om ekosystemet se avsnitt *Vidareutveckling av verksamt.se*).
- I samarbete med Jordbruksverket och Livsmedelsverket inom livsmedelskedjan har Tillväxtverket under 2019 tagit fram en prototyp av en samtjänst för vattenbruk (N2017/04767/DL N2015/02216/DL (delvis)).

I prototypen får användaren en sammanhållen process för ansökan av fem olika tillstånd från Jordbruksverket, Livsmedelsverket, kommun och länsstyrelse. Samtjänsten skulle reducera uppgiftslämnandet väsentligt i och med att företagen skulle slippa att lämna vissa uppgifter flera gånger till olika myndigheter. Samtjänsten skulle utnyttja de tekniska lösningar som föreslås inom ramen för ekosystemet och skulle i ett nästa steg kunna lanseras på nya verksamt.se. Mer information om samtjänst för vattenbruk kommer finnas i slutrapporten för digitala tjänster i livsmedelskedjan som lämnas i februari 2020.

- Serverat – enklare företagande genom digitala tjänster (beskrivs närmare i nästa avsnitt *Serverat*).

Serverat

I programmet utvecklas nationella digitala lösningar som gör det enklare att starta och driva företag och att lämna uppgifter till myndigheter och kommuner. Programmet omfattar metodik för förenklingsarbete, framtagning av standarder och specifikationer för kommunala e-tjänster, samt framtagning av tillståndsguider på verksamt.se.

Förenklingspotentialen med tillståndsguiderna bedöms vara stor eftersom det minskar den tid som krävs av företagaren för att få en överblick av de totala myndighetskraven som gäller för en specifik verksamhet. Även nyttan med nationella digitala tjänster bedöms vara stor, särskilt för de företag som verkar i regeltunga branscher med omfattande myndighetskontakter. En digital ärendehantering stärker företagets förmåga att göra rätt från början, vilket också innebär att företagare kan lägga mindre tid på myndighetskontakter. Nationella digitala lösningar bidrar också till att regeltillämpningen och tillståndsgivningen kvalitetssäkras och blir mer lika över hela landet. Även kommunernas förmåga att erbjuda företagen digitala e-tjänster stärks, vilket är extra betydelsefullt för kommuner med små resurser och ett mindre antal ärenden. Detta ökar sannolikheten för att företag på mindre orter ska ha möjlighet att hantera sina myndighetsärenden digitalt.

Tillväxtverket har låtit utvärdera den samhällsekonomiska nyttan med Serverat för kommuner och företag. Utvärderingen visar att den potentiella nyttan, av det Serverat levererat hittills och det antal kommuner som använde de nationella e-tjänsterna vid utgången av 2019, uppgår till cirka 105 miljoner kronor årligen. Företagens nytta består av kostnadssänkningar om 83 miljoner kronor årligen, och är på så sätt ett betydande bidrag till Tillväxtverkets mål att företagets kostnader för regler och myndighetskontakter minskar. Det är företagets tidsbesparing till följd av tillståndsguiderna på verksamt.se som står för den största delen av företagets sänkta kostnader. Den direkta nyttan för kommuner beräknas till cirka 22 miljoner kronor årligen.

	Minskade handläggningstider	Enkla verktyg för att starta företag	Färre tillväxthinder	Minskade administrativa bördor	Total samhällsnytta
Kommuner	22 mnkr				22 mnkr
Företag		52 mnkr	13 mnkr	18 mnkr	83 mnkr
					105 mnkr

Nyttoanalys av Serverat

Förutsatt att Serverat tar fram ytterligare e-tjänstestandarder, förenklar integrationer mellan kommunala e-tjänster och kommunala verksamhetssystem samt ansluter samtliga kommuner beräknas den sammanlagda nyttan kunna uppgå till 200 miljoner kronor årligen.

Under 2019 har programmet Serverat utvecklat e-tjänstestandarder för ytterligare tillstånd på tobak- och alkoholområdet. En standard för ansökan om tobakstillstånd togs fram inför att en ny tobakslag trädde ikraft den 1 juli. Lagen innebar bland annat att alla butiker, kiosker, restauranger och bensinstationer som redan sålde tobaksvaror fick några månader på sig att ansöka om tillstånd hos kommunen för att få fortsätta sin försäljning av dessa produkter. Genom att ta fram standarden stärkte Serverat anslutna kommuners förmåga att ta emot ansökningarna via en kvalitetssäkrad, digital e-tjänst. En digital lösning möjliggör för mer kompletta ansökningar vilket i sin tur bidrar till kortare handläggningstider.

Under 2019 har Tillväxtverket i samverkan med branschorganisationer, myndigheter och kommuner tagit fram och publicerat en checklista för att anordna evenemang. Tillväxtverket publicerade också, i samarbete med Jordbruksverket och Livsmedelsverket, en checklista för att starta vattenbruk. Totalt finns nu fem tillståndsguider (checklistor) på verksamt.se som är framtagna inom programmet Serverat. Som framgår ovan är det här den delen av Serverat som hittills haft störst förenklingseffekt för företagarna.

Serverat 2019 i siffror:

- 21 kommuner anslöt sig till Serverat. Sammanlagt är nu 41 kommuner anslutna.
- 9 325 checklistor för att starta restaurang skapades på verksamt.se.
- 2 990 checklistor för att starta hotell skapades på verksamt.se.
- 1 749 checklistor för att starta biodling skapades på verksamt.se.
- 573 checklistor för att starta vattenbruk skapades på verksamt.se.

Verksamt.se

Åtterrporteringskrav 2.2

Årlig redovisning av de insatser som myndigheten har genomfört för att driva och utveckla företagsportalen verksamt.se samt de insatser som myndigheten har genomfört för att minska och förenkla uppgiftslämnandet för företag (enligt uppdrag 1.1 i RB 2019).

De medel som har använts till dessa insatser ska redovisas på anslagsnivå. Vidare ska myndigheten sammanställa och redovisa de totala kostnaderna och intäktskällorna för verksamt.se samt en preliminär budget för 2020.

2.2

Driva och utveckla företagsportalen verksamt.se

Resultat och användning av verksamt.se

På webbplatsen verksamt.se finns information och service från över 50 olika myndigheter. Verksamt.se drivs av Tillväxtverket och Bolagsverket, med Skatteverket och Arbetsförmedlingen som aktiva samarbetsparter. Dessa aktörer utvecklar och förvaltar innehåll och tjänster på verksamt.se.

Vi har tidigare år mätt nöjdheten med verksamt.se via en webbenkät kallad Web Service Index (WSI). 2019 har vi arbetat med ett nytt enkätverktyg där vi ställer betydligt färre frågor. Resultatet har blivit att vi fått in ett mycket

▲ PRESTATION

större antal svar, drygt 19 000 användare svarade på enkäten under perioden 11 november till 31 december 2019. På frågan ”tycker du att verksamt.se gör det enklare att starta och driva företag?” svarade 72 procent ja, 20 procent svarade ja till viss del. 8 procent tyckte inte att verksamt.se gör det enklare att starta och driva företag.

Verksamt.se hade 2019 3,2 miljoner användare. Webbplatsen fortsätter att utvecklas positivt, även om vi ser en mindre ökning av antalet användare i år jämfört med åren innan. Antalet användare ökade med 7 procent 2019, jämfört med 20 procent 2018. Avmattningen av ökningen kan vara en följd av en minskad kommunikationsbudget. Med mindre annonsering och därmed mindre spridning av relevanta nyttor till målgruppen blir effekten minskat antal besökare, vi ser därför att kommunikationsinsatser fortsatt är en mycket viktig del för att nå ut med vår information och service till företagen.

Cirka 30 procent av besöken på verksamt.se ledde till att användaren loggade in på Mina sidor. Antalet inloggningar var 2019 2,1 miljoner. Varje företagare som använde verksamt.se loggade i snitt in 4 gånger under året.

E-tjänsten för att göra en affärsplan har de senaste åren minskat i användning, under året minskade antalet skapade affärsplaner på Mina sidor med 23 procent. Den största anledningen till minskningen tror vi är att utbudet av digitala tjänster för affärsplaner har ökat generellt, samt att vi minskat kommunikationsinsatserna för tjänsten.

Vidareutveckling av verksamt.se

Utifrån genomförda kundresor med företagare och användarundersökningar har en målbild tagits fram i form av ett nytt digitalt ekosystem. Vi bedömer att ekosystemet kraftigt kan förenkla myndighetskontakterna för företag och samtidigt skapa nyttor för samtliga inblandade aktörer, både på verksamt.se och hos andra myndigheter, kommuner, ombud, tjänsteleverantörer, främjare och regeringen.

Målbilden för ekosystemet beskriver hur olika aktörer tillsammans kan skapa värdeerbjudanden till olika kundgrupper och består av 30 olika erbjudanden. Målbilden är tänkt att kunna realiseras på fem års sikt givet tillräcklig finansiering. Ett av de värdeerbjudanden som riktas till företagare är ”Sammanhållna guidade processer för hela företagshändelser”. Den tänkta Samtjänsten för vattenbruk som beskrivs ovan i avsnitt *Uppdrag för att verka för digital först*, är ett första steg för att realisera det värdeerbjudandet.

Under året har vi bland annat arbetat med att förankra ekosystemet hos myndighetssamarbetet eSam. Arbetet har varit framgångsrikt och ekosystemet är nu antaget som målbild för hela eSams arbete kring livshändelsespecifik digital utveckling för både privatpersoner och företag.

En beta-version av ett nytt verksamt.se har börjat utvecklas under hösten 2019. Det första steget är att etablera en ny teknisk plattform som anpassas för att kunna leverera de nya erbjudandena till företagen som beskrivs i ekosystemet. De erbjudanden som riktas mot företag är främst tänkta att levereras på nya verksamt.se.

Finansiering har nu erhållits via Livsmedelsstrategin för att påbörja en första värdeleverans inom livsmedelsområdet i linje med ekosystemet och som en del av ett nytt verksamt.se. Medel finns för 2020–2025.

Uppdrag att öka innovationstakten i utveckling av verksamt.se

PRESTATION

Den 28 februari 2019 slutrapporterade Tillväxtverket och Bolagsverket regeringens uppdraget *Öka innovationstakten i utvecklingen av verksamt.se (N2018/00712/FF)*. Syftet med uppdraget var att främja och förenkla för företagande genom att bland annat erbjuda fler och mer individuellt anpassade tjänster till företagare och potentiella företagare. Innovativa arbetssätt, ny teknik samt mer offentligt/privat samskapande pekades ut som framgångsfaktorer för att öka takten i utvecklingen av verksamt.se till att bli ett ännu enklare, smartare och effektivare kundmöte.

Uppdraget genomfördes i myndighetssamarbetet Starta och driva företag och fokuserade på fyra områden:

- Utveckla plattform för samskapande (Verksamt Labs)
- Genomföra marknadsdialoger (Innovationsforum)
- Genomföra innovationstävling (Verksamt.se Data Challenge)
- Testa ny teknik som artificiell intelligens och maskininlärning

I uppdraget använde vi oss av agila och iterativa metoder och arbetssätt baserade på tjänstedesign. Det hjälpte oss att utforska olika perspektiv och snabbt testa våra idéer på slutanvändaren. Idag är metoden implementerad som ett användardrivet arbetssätt på Tillväxtverket.se.

Uppdraget gav flera viktiga insikter för kommande arbete. En sådan är att det finns ett stort intresse från marknaden att samskapa kring tjänster som gör det enklare för företag och en klar önskan om att börja samskapa i praktiken. Tillväxtverkets bedömning är att ett digitalt ekosystem och bakomliggande infrastruktur är en förutsättning, både för samskapande med marknaden samt för ökade satsningar på innovation och användning av ny teknik.

En slutsats från de genomförda marknadsdialogerna (Innovationsforum) för förenklat företagande var att myndigheternas målbild och strategi för ekosystemet uppfattades som relevant för de företag och organisationer som deltog. Två tillfällen arrangerades, en gång i Stockholm och en i Sundsvall. Totalt deltog cirka 90 deltagare. Temat för dialogerna var "Mina Data", det vill säga en princip där företagen kontrollerar sin data och genom samtycke kan välja att dela denna vidare till valfri aktör. Principen är central för myndighetssamarbetet Starta och driva företag och implementering av den gemensamma målbilden för ekosystemet.

Innovationstävlingen (Verksamt.se Data Challenge) visade att det finns ett stort intresse för att skapa nya smarta lösningar med hjälp av offentliga data. Tävlingsutmaningen löd "Hjälp företagare att växa snabbare" och omfattade kända hinder för att utveckla sitt företag och nå ökad tillväxt, brist på kapital och kompetens. Kan offentliga data skapa förutsättningar för nya smarta lösningar som matchar arbetskraft med kompetensbehov eller som löser företagens finansieringsbehov? Närmare hundra företagare och personer anmälde intresse för tävlingen med resultatet 23 inlämnade tävlingsbidrag.

Tillväxtverket gör bedömningen att denna typ av tävling är ett bra sätt att främja öppen och datadriven innovation, och att det är lämpligt att använda en nationell plattform för ändamålet. Erfarenheten visar dock att det finns

behov av förbättrad tillgänglighet till öppna offentliga data, och att förutsättningarna behöver stärkas för att realisera vinnande tävlingsbidrag till färdiga tjänster. Tävlingen utfördes i nära samverkan med Tillväxtverkets regeringsuppdrag *Att främja öppen och datadriven innovation (dnr Fi2017/01431/DF), genom en nationell plattform för offentliga utmaningar.*

Råd och stöd vid export

Under året har innehållet i den tidigare tjänsten för att hitta rådgivare flyttats till en ny teknisk plattform. Den nya tjänsten, *Råd och stöd vid export*, publicerades den 1 juli på verksamt.se och har både användartestats och tillgänglighetstestats under hösten. Testerna har resulterat i konkreta förslag på förbättringar vad gäller bland annat filtreringens funktionalitet och innehållet i tjänsten. Dessa ändringar kommer att implementeras i början av 2020.

I den nya tjänsten kan företag, precis som tidigare, hitta rådgivare inom export, men de kan även hitta utbildningar, inspirationsmaterial, guider och verktyg. Design och funktionalitet har utvecklats för att skapa en mer användarvänlig upplevelse, både för företagen och för de aktörer som administrerar tjänsten. Den nya tjänsten är också tekniskt konstruerad så att den passar de utvecklingsplaner som finns för verksamt.se i stort.

Karensavdraget

Den 1 januari 2019 ändrades sjuklönelagen och karensdagen ersattes av ett karensavdrag. Tillväxtverket fick tillsammans med Försäkringskassan ett uppdrag att informera om regeländringen. Försäkringskassan riktade in sig främst mot allmänheten medan Tillväxtverket riktade sina aktiviteter mot små arbetsgivare. Vi hade även dialog med medlemmar ur samverkansprojektet Srf Lönsam, som är ett samarbete mellan Srf konsulterna och flera av branschens ledande lönesystemleverantörer. Detta för att säkerställa att det fanns en samsyn kring de exempel vi valde att kommunicera.

Utifrån uppdraget tog vi fram nytt innehåll på verksamt.se som förklarar hur det nya karensavdraget fungerar. En animerad film med räkneexempel bidrog till att ytterligare tydliggöra de nya reglerna. Vi har kunnat se ett mycket stort intresse av att ta del av den nya informationen om karensavdraget. Från kampanjens start den 17 december 2018 fram till 20 februari 2019 hade innehållet om karensavdraget på verksamt.se 187 360 sidvisningar. Jämfört med liknade kampanjer för verksamt.se är detta mycket höga siffror. Under samma period hade filmen med det utvalda räkneexemplet nästan 30 000 visningar.

Sidan om hur karensavdraget beräknas är fortfarande en av våra mest besökta sidor vilket visar på att det fortfarande finns ett stort behov att ta del av information om hur karensavdraget fungerar.

Brexit

Under året har vi löpande bevakat brexit och uppdaterat informationen om detta på verksamt.se. Det har skett i nära samråd med Kommerskollegium och Tullverket. Besöksstatistiken har varierat under året men vi har sett en ökning i samband med tidigare uttalade utträdesdatum.

Den 19 juni livesände vi ett webbseminarium om brexit där experter från Business Sweden, Tullverket och Kommerskollegium deltog. Webbseminariet spelades in och finns publicerat på brexit-sidan på verksamt.se. Under sändningen hade webbseminariet totalt 50 tittare och i efterhand har webbseminariet haft drygt 470 visningar på Youtube.

Podcast Skatteskolan

Under hösten 2019 lanserade vi den tredje säsongen av podcasten Skatteskolan, som vi producerar tillsammans med Skatteverket. Inriktningen för säsong tre har varit branschspecifik skatteinformation, ett område som företagare upplever som komplicerat och svårt att förstå, vilket framgår av rapporten *Företagens villkor och verklighet*.

Den första säsongen, som spelades in och sändes hösten 2017, vände sig primärt till den som ska starta företag. Säsong två riktar sig till etablerade företagare som vill veta mer om vad som är viktigt att tänka på första gången de ska göra något, till exempel anställa, ta in kapital eller exportera.

Podcasten uppskattades mycket för sitt sätt att förenkla frågor om skatt, moms och avgifter och avsnitten hade under 2019 i genomsnitt 168 lyssningar per dag. Under året blev podcasten uppmärksammad i det europeiska skatteforumet IOTA med en stor artikel i deras tidning. Totalt har podcasten haft 117 552 lyssningar sedan lanseringen.

Starta företag-dagen

Starta företag-dagen- har sedan 2005 hjälpt tusentals blivande företagare över hela landet på sin resa mot att starta eget. Dagen erbjuder föreläsningar från sju av oss myndigheter bakom verksamt.se och möjlighet att ställa frågor. Syftet är att pedagogiskt beskriva företagsstarten steg-för-steg, samt vilka myndigheter som gör vad och kan behöva kontaktas längs med resans gång. Förutom myndigheter medverkar redan etablerade företagare som inspirationsföreläsare, liksom lokala rådgivningsaktörer som erbjuder stöd i form av exempelvis affärsrådgivning, nätverk och finansiering.

Under 2019 arrangerade Tillväxtverket och de medverkande myndigheterna 21 Starta företag-dagar i Stockholm, Göteborg, Malmö och Sundsvall. Stockholm, Göteborg och Malmö är ordinarie orter medan Starta företag-dagen i Sundsvall var ett extra erbjudande under 2019 för att underlätta för blivande företagare i norra delen av Sverige att delta. Sammanlagt deltog 2 829 personer på Starta företag-dagar under 2019, varav 61 procent var kvinnor. Deltagarna på Starta företag-dagen får ge sin syn på nyttan av dagen i en enkät. 65 procent instämde helt på frågan om att Starta företag-dagen fungerat som ett stöd för dem i processen att starta företag.

Eget företag-mässan

I november deltog verksamt.se på Eget företag på Stockholmsmässan i Älvsjö. Cirka 80 medarbetare från 13 myndigheter deltog i verksamt.se:s monter och tillsammans genomförde vi 3 385 samtal med besökarna. Under mässan intervjuades 92 besökare kring sina företagsplaner och hur de upplevde vår service på mässan. Av de intervjuade upplevde 89 procent att de under sitt mässbesök hos oss fick relevant information och svar på sina frågor.

Broschyr Starta företag

Broschyren Starta företag har producerats i många år och så även under 2019. Den finns på svenska, engelska och lättläst svenska. Den tryckta versionen används framförallt i samband med mässor, event och informationsträffar och delades under 2019 ut i 48 000 exemplar. De digitala versionerna laddades ner 9 575 gånger. Broschyren finns även som e-bok- och har under året lästs 4 695 gånger, samt som ljudfil som spelats upp 7 257 gånger på svenska och 1 820 gånger på engelska.

Stöd för utländska företagare

EU:s tjänste-direktiv ska underlätta gränsöverskridande tjänsteverksamhet, både vad gäller etablering och tillfälligt tillhandahållande av tjänster. Tillväxtverket har i uppdrag att förvalta och utveckla den svenska elektroniska kontaktpunkten, vilket sker inom ramen för verksamt.se. På verksamt.se finns information och möjlighet att ansöka om olika tillstånd som faller inom direktivets tillämpningsområde.

Verksamt.se utgör även den svenska elektroniska kontaktpunkten för EU:s yrkeskvalifikationsdirektiv som ska underlätta den fria rörligheten för både företagare och arbetstagare. På verksamt.se finns information om och ansökningsuppgifter för de cirka 70 yrken som är reglerade i Sverige.

EU-kommissionen inledde under året ett överträdelseärende gentemot Sverige som innebär att vi inte fullt ut uppfyller kraven i direktiven om tjänster och yrkeskvalifikationer för den nationella kontaktpunktens funktion. Kommissionen lägger särskilt fokus på möjligheten att kunna utföra ett tillståndsärende enkelt, på distans och på elektronisk väg inom ramen för tjänstedirektivet. Tillväxtverket har vidtagit en rad åtgärder för att åtgärda identifierade brister.

Vi har genomfört en översyn av förmedlingsfunktionen, reviderat våra föreskrifter om kontaktpunkten och i samråd med sektorsmyndigheter uppdaterat information på verksamt.se. Alla behöriga myndigheter (kommuner, länsstyrelser och sektorsmyndigheter) har informerats om tjänstedirektivets krav på dem. Arbetet med vidareutvecklingen av verksamt.se, vad avser kontaktpunkten, har skett inom ramen för arbetet med inrättandet av en ny EU-portal som ska ge privatpersoner och företag tillgång till information, förfaranden och hjälp- och problemlösningstjänster online.

De engelska sidorna på verksamt.se har utökats under året, bland annat med information om hållbarhet och informationssäkerhet. Användningen av den engelska delen av verksamt.se ökade med 25 procent under 2019.

Kommunikationsarbete

Liksom tidigare år togs en plan med olika teman fram för 2019 som fick styra det löpande kommunikationsarbetet. Totalt genomförde och lanserade vi nio temakampanjer under året där vi nådde nya och befintliga målgrupper inom ämnen såsom hållbarhet, informationssäkerhet och socialt skydd. Under 2019 fortsatte vi även att kommunicera genom verksamt.se:s sida på Facebook.

I år var femte året som vi skickade ut nyhetsbrev med verksamt.se som avsändare. Den 31 december 2019 var det 20 971 personer som

prenumererade på nyhetsbrevet, vilket är en ökning med knappt 8 procent jämfört med förra året. Under 2019 ökade vi utgivningstakten och skickade ut tio nyhetsbrev. Vi påbörjade också ett mer systematiskt innehållsarbete och tog fram en tematisk utgivningsplan med syfte att hjälpa myndigheterna i samarbetet att ta fram aktuellt och relevant material till nyhetsbrevet. Utskicken har användartestats och utvärderats under året. Både öppnings- och klickfrekvens har genomgående varit höga.

Swedish Cleantech – Sveriges största webbplats för miljöteknikföretag

Det globala investeringsbehovet för miljöteknik är enormt och Sverige ligger idag på tredje plats i Global Cleantech Innovation Index. Trots att Sverige ligger långt fram när det gäller utveckling och innovation har de stora exportframgångarna uteblivit. Orsaken är främst att få företag klarar av de stora utmaningarna det innebär att gå direkt från en innovation till kommersialisering och export. De flesta miljöteknikföretag behöver först växa i Sverige innan de kan närma sig exportmarknaderna. Inom ramen för Swedish Cleantech arbetar Tillväxtverket för att öka kommersialisering och export av svensk miljöteknik.

Swedish Cleantech.se är Sveriges största webbplats för miljöteknikföretag och drivs av Tillväxtverket tillsammans med Energimyndigheten och Forum för Smarta Elnät. På webbplatsen finns information från ett 30-tal myndigheter, bransch- och intresseorganisationer och regionala aktörer. Här får företag hjälp att utveckla sina affärer på hemmamarknaden och att förbereda sig för export genom samlad tillgång till kunskap, finansiering och nätverk. I februari 2019 lanserades en ny version av den svenska webbplatsen med ny design och nya funktioner.

Swedish Cleantech.com är en internationell webbplats som riktar sig till köpare och investerare. Webbplatsen drivs och utvecklas av IVL, Svenska Miljöinstitutet, på uppdrag av Tillväxtverket. Vid slutet av 2019 fanns det över 1 150 svenska miljöteknikföretag representerade på webbplatsens företagslista på engelska. Listan fungerar som ett skyltfönster och hjälper företagen att hitta affärspartners, köpare och investerare i Sverige och i andra länder. Under 2019 har webbplatserna haft över 80 000 besökare, varav cirka 50 procent från andra länder. De flesta internationella besökare kommer från stora miljöteknikmarknader såsom Indien, Indonesien, USA, Storbritannien, Tyskland och Kina.

Under 2019 kom över 200 frågor om inköp av varor och tjänster in till webbplatserna, främst från utlandet. Under året publicerades 231 event och 80 nya utlysningar och tävlingar på den svenska webbplatsen.

Smart City Sweden – nationell export- och besöksplattform för smarta lösningar

Sverige ligger längst fram i världen i arbetet med att nå FN:s globala hållbarhetsmål. För att svenska lösningar ska få effekt på de globala hållbarhetsmålen behöver de skalas upp och spridas. Regeringsuppdraget Smart City Sweden är ett initiativ som möter ett ökande globalt intresse för smarta städer. Smart City Sweden visar i exportsyfte upp svenska tekniska lösningar, kunnande, verksamheter och testbäddar för den smarta staden både digitalt, regionalt och i det nationella showroom som byggts upp i Stockholm. Besöksverksamheten ska fokuseras på lösningar inom miljö-

och energiteknik, mobilitet, digitalisering, social hållbarhet och stadsplanering där Sverige är särskilt framstående.

Energimyndigheten koordinerar regeringsuppdraget där 7 myndigheter, 6 regionala noder och Smart City Swedens kansli ingår. I regeringsuppdraget pekades en grupp myndigheter ut med uppgift att bistå arbetet inom Smart City Sweden inom sina respektive expertområden. Dessa myndigheter är Boverket, Lantmäteriet, Naturvårdsverket, Tillväxtverket, Trafikverket, Vinnova och Business Sweden. Tillväxtverket ingår i uppdragets referensgrupp samt i det affärsutvecklingsråd som har till uppgift att se till att de affärsmöjligheter som uppstår genom plattformen tas tillvara och följs upp. Affärsutvecklingsrådet har inlett sitt arbete och under hösten 2019 har tre uppföljande insatser prioriterats inom områdena rening av läkemedelsrester, avfallshantering och smarta elnät i Indien, Sydkorea och Kina.

I början av 2019 slutförde Sweco en kartläggning och analys av 1 677 företag/projekt som fått EU-finansiering eller nationell finansiering från Tillväxtverket. Kartläggningen har bland annat resulterat i 10 goda exempel som levererats till Smart City Swedens databas.

Nordic Solutions for C40 – kraftsamling för nordiskt samarbete inom miljöteknik

Danmark, Finland och Sverige är de främsta länderna inom miljöteknikinnovation i världen, och det finns ett stort intresse för att stärka det nordiska varumärket. Det nordiska samarbetsprojektet, Nordic Solutions for C40, som medfinansieras av Nordic Innovation och där Tillväxtverket/Swedish Cleantech är en deltagande part har gått in i en genomförandefas. Syftet med projektet är att skapa en gemensam, stark och konkurrenskraftig nordisk exportplattform för miljöteknik som ska hjälpa nordiska företag att förbättra sin leveransförmåga och bidra till ökade exportmöjligheter inom området hållbara städer.

Tillväxtverket har identifierat utmaningar och affärsmöjligheter i ett flertal städer inom C40-nätverket. De utmaningar som Tillväxtverket och övriga projektpartner bedömt har störst potential att generera affärer har vi arbetat vidare med. Vi har bland annat arrangerat lösningsfokuserade workshops och aktiviteter tillsammans med de aktuella städerna och lokala organisationer.

Några av dessa städer är Stockholm, på temat säsongslagring av el, Sao Paulo respektive Rio de Janeiro på temat avfallshantering och reduktion av växthusgasutsläpp samt Stoke on Trent och Rotterdam, på temat geotermisk energi/energilagring respektive fjärrvärme-utbyggnad. Under dessa workshops har svenska företag erbjudits möjligheter att bidra med sina lösningar och tekniker.

Bedömning av måluppfyllelse

Tillväxtverket bedömer att årets verksamhet inom resultatområdet förenkling bidragit till att företagens kostnader för regler och myndighetskontakter är lägre än vad de annars skulle ha varit. Insatsernas rapporterade resultat sammanfattas i punktform nedan:

- Tillväxtverket tog fram och testade ett nytt arbetssätt för användarcentrerad, behovsdriven och samskapande utveckling i förenklingsarbetet som vi kallar förenklingsdesign. Som pilotprojekt

stöttade vi Livsmedelsverket i genomförande av ett regeringsuppdrag om förenklade förfaranden för avsättning av vildsvinskött på marknaden. Tillsammans med 12 andra aktörer skapade vi en gemensam syn på utmaningar, utforskade förutsättningar och behov samt tog fram lösningar utifrån en gemensam bild av nuläget.

- I programmet Serverat utvecklas digitala lösningar som gör det enklare att starta och driva företag och att lämna uppgifter till myndigheter och kommuner. Under 2019 tog Tillväxtverket i samverkan fram och publicerade en checklista för evenemang, en checklista för företagare inom vattenbruk samt utvecklade e-tjänstestandarder för kommunala tillstånd inom tobak- och alkoholområdet. Tillväxtverket har låtit utvärdera nyttan med Serverat för kommuner och företag. Utvärderingen visar att den beräknade nyttan av det som Serverat levererat hittills är cirka 105 miljoner kronor årligen. Företagens nytta består av kostnadsänkningar om 83 miljoner kronor årligen. Det är företagets tidsbesparing till följd av tillståndsguiderna på verksamt.se som står för den största delen av företagets sänkta kostnader. Den direkta nyttan för kommuner beräknas till cirka 22 miljoner kronor årligen.
- På webbplatsen verksamt.se finns information och service från över 50 olika myndigheter. Under 2019 hade verksamt.se totalt 3,2 miljoner användare. En enkätundersökning från 2019 visar att 72 procent av användarna tycker att webbplatsen gör det enklare att starta och driva företag. Av de övriga respondenterna svarade 20 procent att det är enklare till viss del medan 8 procent inte tycker att webbplatsen gör det enklare att starta och driva företag.
- Under 2019 arrangerade Tillväxtverket och de medverkande myndigheterna 21 Starta-företag-dagar i Stockholm, Göteborg, Malmö och Sundsvall. Sammanlagt deltog 2 829 personer varav 61 procent var kvinnor. 65 procent instämde helt på frågan om att Starta företag-dagen fungerat som ett stöd för dem i processen att starta företag.
- I november deltog verksamt.se på Eget företag på Stockholmsmässan i Älvsjö. Cirka 80 medarbetare från 13 myndigheter deltog i verksamt.se:s monter och tillsammans genomförde vi 3 385 samtal med besökarna. Under mässan intervjuades 92 besökare kring sina företagsplaner och hur de upplevde vår service på mässan. Av de intervjuade upplevde 89 procent att de under sitt mässbesök hos oss fick relevant information och svar på sina frågor.

Resultatområde Regional kapacitet

Alla regioner har förutsättningar och förmåga att främja företagens utveckling.

Bakgrund

Målet för den regionala tillväxtpolitiken är utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft. Ambitionen är att förbättra regionernas strategiska roll och att få ett effektivare regionalt tillväxtarbete. Ett platsbaserat utvecklingsperspektiv samt fokus på sektors-samordning och flernivåstyrning utgör en gemensam nämnare för det regionala tillväxtarbetet på samtliga beslutsnivåer och Tillväxtverket.

Den positiva utvecklingen i Sverige som helhet de senaste åren kan ställas mot en något mer splittrad utveckling i landets regioner. Som i många andra OECD-länder ökar också i Sverige skillnader inom och mellan länen. Detta beror delvis på att storstädernas näringsliv har fördelar vad gäller att växa och konkurrera i globala värdekedjor. Många av Sveriges mest framgångsrika företag finns i städer, vilket också gör att Sverige kan behålla sin framskjutna position på många områden enligt internationella mätningar.

Framgångar finns dock även i andra delar av landet. På många håll har man lyckats med att utveckla och förnya företag och näringslivet genom att utgå från regionala och lokala förutsättningar. Det finns tecken på att besöksnäring och den biobaserade eller fossilfria ekonomin kommer bli viktiga näringar för Sverige framöver. Överallt i Sverige fortsätter också strukturomvandlingen från tillverkning av varor till att tillhandahålla tjänster. Trots en stadig minskning av antalet sysselsatta inom tillverkningsföretag har näringens betydelse inte blivit mindre. Tvärtom framkommer i flera studier att tillverkning och industrin är en fortsatt viktig faktor för produktivitetstillsattnen i Sverige och i Sveriges regioner.

Att Sveriges företag behåller sin konkurrenskraft internationellt är mycket viktigt för Sverige och Sveriges regioner. Kunskap är en mycket avgörande faktor i detta sammanhang. Många företag har dock svårt att få tag på kunskap och kompetens, inte minst utanför storstadsregionerna. Även om arbetskraftens rörlighet är i nivå med andra jämförbara länder finns det stora problem med att fylla luckorna i de delar av landet som upplever en åldrande befolkning och utflyttning av unga vuxna till utbildningar. Att förse företag i alla delar av landet med nya kunskaper och kompetenser är således en viktig framtidsfråga – inte minst utifrån ett perspektiv av kommande tekniska framsteg inom till exempel automatisering eller nanoteknik.

Även om Sverige på många sätt är ett föredöme på att driva och utveckla det regionala tillväxtarbetet är det fortfarande nödvändigt att förbättra kapaciteten för att hitta, kombinera och överföra kunskaper mellan olika delar av det regionala beslutssystemet.

Genomförande regional kapacitet

Samordning och uppföljning av det regionala tillväxtarbetet

Den regionala tillväxtpolitiken ska bidra till att uppnå målet om *utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft*.

Politiken omfattar flera områden av betydelse för regional tillväxt, så som innovation, företagande, samhällsplanering, service, transportinfrastruktur, kompetensförsörjning och internationellt samarbete. Utgångspunkten är att det behövs insatser inom dessa områden som är anpassade efter olika platsers specifika förutsättningar. Planering och genomförande av politiken samt insatser sker därför i dialog och samverkan mellan aktörer på lokal, regional, nationell och europeisk nivå.

Bredden av aktörer och sakområden gör att den regionala tillväxtpolitiken rymmer en omfattande och varierande verksamhet, både till innehåll och former för genomförande. Det skapar i sin tur utmaningar för enhetlig uppföljning och redovisning av resultat. Under 2019 har Tillväxtverket både på eget initiativ och på uppdrag av Näringsdepartementet arbetat med att stärka förutsättningarna för kunskapsutveckling genom ökad systematik och samordning av uppföljning, utvärdering och rapportering.

LÄS MER

[Finansiering för regionaltillväxt 2018 - Uppföljning av regionala företagsstöd, stöd till projektverksamhet och stöd till kommersiell service](#)

Analys för kunskapsutveckling och lärande

För att bidra till kunskapen om företags och regioners konkurrenskraft tar vi fram en mängd olika underlag och analyser. Analyserna publiceras bland annat i rapportform och sprids externt och internt till berörda målgrupper. Under år 2019 lanserades tre kunskapsutvecklande rapporter som på olika sätt och med olika utgångspunkter beskriver förväntade utmaningar och möjligheter för det regionala tillväxtarbetet fram till år 2030. Megatrender som till exempel demografiska förändringar, globalisering, digitalisering och teknikutveckling är förändringar av stor betydelse som lyfts fram i alla tre rapporter.

I rapporten *I takt med tiden – en omvärldsanalys* ges grund för förståelse och samtal om de förändrade förutsättningar som omvärldsutvecklingen medför och om vilka aspekter som bör vara centrala i Tillväxtverkets utvecklingsarbete. I rapporten analyseras hållbar näringslivsutveckling och regional tillväxt utifrån vår tids megatrender. Trenderna påverkar samhällets alla olika delar, både ekonomi, konkurrenskraft och samhällets hållbarhet ur ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekter. Trenderna leder därför till nya förutsättningar för individer, företag och offentlig sektor och förändrar villkoren för regioners utveckling samt statens och förvaltningens roll. Rapporten kan bidra till kunskapsutveckling och ökad förståelse för omvärldsutvecklingens betydelse för såväl Tillväxtverket som andra berörda organisationer.

Rapporten *Utvecklingskraft i hela Sverige 2030* är en kunskapsöversikt över framtida utmaningar och prioriteringar för den regionala tillväxtpolitiken. Med utgångspunkt från pågående utveckling och trender, såväl nationellt som internationellt, belyser vi hur några megatrender och förändringar kan komma att påverka förutsättningarna för den regionala tillväxtpolitiken inom

den närmaste tioårsperioden. De förväntade förändringarna får konsekvenser i form av samhällsutmaningar och möjligheter. Vi beskriver hur dessa samhällsutmaningar och möjligheter påverkar olika territoriella förutsättningar såsom platsers befolkningsstruktur, kompetensförsörjning, näringslivsstruktur och regionala kapacitet. Vi ger även några förslag och rekommendationer till regeringen om på vilket sätt som politiken behöver anpassas för att fortsatt kunna skapa utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft.

Rapporten *Regionalt tillväxtarbete efter 2020* utgår från regionernas framtida prioriteringar för regionalt tillväxtarbete. Rapporten visar att Sveriges regioner vill se en framtida regional tillväxtpolitik som bygger på deras unika förutsättningar och behov. Trots relativt stora skillnader i regionala förutsättningar så är regionernas identifierade framtida utmaningar och prioriteringar relativt likartade, trots regionala och inomregionala skillnader. Utmaningarna och prioriteringarna sammanfaller dessutom till stor del med den bild som det nuvarande regionala tillväxtarbetet bygger på. Regionerna lyfter också fram vikten av hållbarhet och vikten av att rusta sig bättre för att klara av snabba förändringar och kriser.

LÄS MER

[I takt med tiden - en omvärldsanalys, Rapport 0281](#)

[Utvecklingskraft i hela Sverige 2030 - Kunskap om regionala förutsättningar för tillväxt, Rapport 0292](#)

[Regionalt tillväxtarbete efter 2020, Rapport 0298](#)

Statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet

Under 2019 genomförde Tillväxtverket ett antal aktiviteter inom ramen för uppdraget att stödja statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet.

I syfte att genomföra kunskapshöjande insatser om regional tillväxt samt bidra till erfarenhetsutbyte mellan myndigheterna i deras medverkan driver Tillväxtverket ett myndighetsnätverk för regional tillväxt och landsbygdspolitik. Nätverket samlar 21 statliga myndigheter som är särskilt betydelsefulla för utvecklingen i hela landet. Nätverket har träffats två gånger under 2019, i maj och i december. I december samarrangerades nätverksträffen med konferensen "Hållbar regional utveckling- i samverkan mellan nationell och regional nivå". Konferensen samlade regioner och myndigheter för att diskutera hur samverkan mellan regional och nationell nivå kan stärkas i en framtida regional tillväxtpolitik och sammanhållningspolitik. Se vidare under avsnittet *Förberedelser av sammanhållningspolitiken efter 2020*.

I april genomförde Tillväxtverket, tillsammans med ett flertal myndigheter i myndighetsnätverket och tre regioner, en process för att tydliggöra myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet. Resultatet blev en förändringsteori för myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet som tydliggör syftet och målet för myndigheters medverkan samt mer konkret hur myndigheter kan medverka och samverka med regionerna. Till exempel genom att integrera ett tydligare territoriellt perspektiv i sin verksamhetsplanering och att bryta ner kunskap och statistik på regional och lokal nivå och tillgängliggöra den för regionerna.

I oktober bjöd Tillväxtverkets generaldirektör in samtliga generaldirektörer för myndigheter med betydelse för regional utveckling och landsbygdspolitik till ett möte om våra gemensamma uppdrag. Under mötet presenterade Tillväxtverket bland annat genomförda insatser inom vårt uppdrag att stödja andra statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet. För mer information om GD-träffen, se avsnittet *En sammanhållen landsbygdspolitik*.

Tillväxtverket genomförde under 2019 även enskilda möten om myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet. Syftet var att bidra till ökad kunskap om regionalt utvecklingsansvar, regionala förutsättningar och utmaningar samt hur myndigheterna kan medverka och samverka med regionerna inom myndigheternas verksamhetsområden. Tillväxtverket har också varit ett stöd till Post- och telestyrelsen i deras arbete med att revidera sin interna strategi för myndighetens medverkan i det regionala tillväxtarbetet och i landsbygdspolitiken.

I oktober skickade Tillväxtverket ut en enkät för att följa upp hur myndigheterna medverkat i det regionala tillväxtarbetet. 17 myndigheter svarade på enkäten. Svaren är en del av den delrapportering som lämnas till Näringsdepartementet den 22 februari 2020.

Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020

Tillväxtverket har i uppdrag att utgöra kansli för Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020. Forum är en arena för dialog och samverkan mellan regeringen och regionala aktörer med uppgifter inom det regionala tillväxtarbetet. Syftet med forum är att föra en kontinuerlig dialog om långsiktiga och strategiskt viktiga frågor som är av betydelse för en hållbar regional tillväxt och attraktionskraft.

Uppdraget genomförs i samverkan med Näringsdepartementet. Kansliet har bland annat tre uttalade uppgifter:

- Förbereda relevanta underlag samt organisera och dokumentera vid mötestillfällena
- Säkerställa samordning mellan berörda arbetsgrupper, nätverk och andra relevanta aktörer och arbetet inom forum
- Sprida kunskap från arbetet i forumet i relevanta arbetsgrupper och nätverk både externt och internt till ledamöterna i forum

Under 2019 genomförde Tillväxtverket tillsammans med Näringsdepartementet totalt åtta forumsammankomster (fyra politikerforum och fyra tjänstemannaforum). Representationen från både regioner och Regeringskansliet i form av statssekreterare och statsråd har varit högt.

Långsiktigt arbete med uppföljning

I regleringsbrevet för 2018 fick Tillväxtverket i uppdrag att fortsätta det arbete som påbörjades under 2017 med att ta fram ett nytt uppföljningssystem för projektverksamhet finansierad av anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder. Under 2018 implementerades det nya uppföljningssystemet i projekthandläggningssystemet Nyps2020

och 2019 lanserades det för användning. Rapporteringen för 2019 av projektverksamheten som finansieras via 1:1-anslaget kommer därmed att innehålla resultat från det nya uppföljningssystemet. Genom att tillhandahålla en gemensam struktur och begreppsapparat för att samla in och rapportera resultat från alla delar av landet kommer det nya systemet att kunna ge en tydligare bild av projektverksamhetens inriktning och förväntade resultat hos företag som har deltagit i projektverksamheten jämfört med tidigare. Under 2019 har också en uppföljning av det nya systemet, i samråd med ett antal berörda aktörer, genomförts för att identifiera förbättringsåtgärder och ett antal områden har definierats för fortsatt utredning. Det arbetet kommer att påbörjas under 2020.

Digitalisering av finansiering och resultat

Tillväxtverket har i uppdrag att digitalt kommunicera information om användning av anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder, anslaget 1:3 ERUF och territoriella samarbetsprogram som förvaltas i Sverige, inklusive medfinansiering. Särskilt ska informationen ge en bild över hur resultat och finansiering fördelas geografiskt.

Framtagandet av finansiering och resultat fördelat geografiskt är ett pågående arbete vilket har resulterat i en prototyp som visar fördelningen av anslagets finansiering. Under året har det gjorts en revision på prototypen utifrån internationella riktlinjer för tillgänglighet, WCAG. Revisionen av prototypen lägger grunden för det fortsatta arbetet under 2020 med hur finansiering, medfinansiering och resultat ska visualiseras grafiskt och därefter kommuniceras till berörda målgrupper.

Strategiskt regionarbete

Tillväxtverket ska främja hållbar näringslivsutveckling och hållbar regional tillväxt i både städer och landsbygder. I arbetet ingår att genomföra insatser som främjar ett aktivt regionalt tillväxtarbete i länen samt utveckla och förbättra förutsättningarna för dialog, samarbete och lärande mellan olika relevanta aktörer på nationell, regional och lokal nivå. De regionala behoven och förutsättningarna skiljer sig åt och måste därför hanteras utifrån de möjligheter och utmaningar som på en övergripande nivå domineras av globalisering, digitalisering, automatisering och demografiska förändringar. De 21 regionalt utvecklingsansvariga aktörerna (RUA) leder och samordnar tillväxtarbetet i respektive län.

Programplanen Stärkt regional näringslivsutveckling utgör ramen för myndighetens strategiska regionarbete. En central del i arbetet är att genomföra strategiska dialoger med samtliga län. I dialogerna stödjer vi regionerna att prioritera och göra vägval som leder till ett effektivare genomförande av det regionala tillväxtarbetet. Vi erbjuder möjligheten till RUA att arbeta närmare nationella myndigheter, kopplat till specifika regionala behov och utmaningar. Under 2019 utvecklade vi det interna arbetssättet i syfte att bättre anpassas till varje regions behov och hur Tillväxtverket kan bidra med kunskap, nätverk och finansiering i deras arbete. Under året genomförde Tillväxtverket 20 regionala dialoger. Återkommande ämnen på dialogerna var diskussion om myndighetens nya uppdrag inom landsbygdspolitiken, inomregionala skillnader, insatser för att stärka arbetet med lokal näringslivsutveckling samt framtagandet av regionala utvecklingsstrategier och arbetet med nästa programperiod inom sammanhållningspolitiken. Samtliga regioner som har svarat på

Tillväxtverkets enkät som syftar till att följa upp de strategiska regiondialogerna anger att dialogerna har bidragit till en ökad förmåga att driva ett effektivt och resultatnriktat tillväxt- och utvecklingsarbete. 86 procent anser att Tillväxtverkets dialoger har bidragit till att tillföra ett nationellt perspektiv till regionernas tillväxtarbete.

Inom det strategiska regionarbetet finns utvecklingsmedel för att stödja insatser som bidrar till ett utvecklat ledarskap för det regionala tillväxtarbetet och att ge stöd i arbetet vid större varsel eller omställningar i näringslivet. Under året har sex projekt pågått varav två är avslutade. Inga nya stöd har beviljats. Under 2019 har 17 regioner drivit projekt inom ramen för en till RUA särskilt riktad utlysning; Stöd för att stärka regionernas kapacitet. Projekten har varit ett stöd i regionernas analysarbete med syftet att stärka deras roll som kunskapsdriven aktör och att ge goda förutsättningar för det regionala tillväxtarbetet.

Regionalt investeringsstöd

Syftet med regionalt investeringsstöd är att främja en hållbar tillväxt i stödföretagen och öka deras konkurrenskraft och därmed bidra till en hållbar utveckling i regionen. Regionalt investeringsstöd beviljas av Tillväxtverket och av vissa regioner. Stödet får endast lämnas till företag i geografiskt avgränsade stödområden.

År 2019 beviljade vi regionalt investeringsstöd till nio ärenden om totalt 126,7 miljoner kronor. Investeringarna från Tillväxtverket var en del i totala investeringar om 715,4 miljoner kronor i berörda projekt.

Tillväxtverket har ett systemansvar för de regionala företagsstöden och samordnar därmed informationsutbyte, riktlinjer och handläggarträffar med alla 21 regioner runt om i landet. Under 2019 arrangerade vi två handläggarträffar, med väldigt god uppslutning. Vid första träffen deltog 20 regioner och vid den andra deltog alla 21. Syftet med träffarna är att handläggare får samlas och lyfta gemensamma frågeställningar samt att Tillväxtverket får möjlighet att informera om de utvecklingsprojekt som pågår. Vid den andra träffen samordnade vi dagarna tillsammans med enheterna Affärsutveckling samt Data och systemstöd. Enligt utvärdering var 95 procent av deltagarna nöjda med innehåll och upplägg dessa dagar.

En översyn av förordning (2015:210) om statligt stöd för att regionalt främja små och medelstora företag samt förordning (2015:211) om statligt stöd till regionala investeringar har inletts under året. Översynen syftar till att tydliggöra skrivningar och villkor i förordningarna. Arbetet har skett tillsammans med regionerna och bedöms bli klart under nästa år.

Under 2019 har även ett stort arbete genomförts för att möjliggöra att företagsstöden kan börja hanteras i Nyps2020 från och med januari 2020. I samband med detta arbete har vi gått igenom och förbättrat mallar, villkor och handläggerstöd. En stor förändring som genomförts är att Tillväxtverket nu använder granskningsenheten för sina egna ärenden istället för externa kontrollanter.

Hållbara företagsstöd

I regleringsbrevet för 2019 fick vi i uppdrag att arbeta vidare med det tidigare uppdraget kring utveckling av de regionala företagsstöden avseende

jämställdhet, integration och miljö, inklusive klimat. Tillväxtverket har tillsammans med handläggare från regionerna fortsatt att utveckla företagsstöden så att de ska bli mer hållbara. Ledstjärnan under arbetets gång har varit att företagsstöden ska bli ett verktyg för hållbar tillväxt i regionerna och att stöden ska nå fler företag och företagare. Det innebär bland annat att företagsstöden länkas samman med målsättningarna i de regionala utvecklingsstrategierna. De stöd som respektive region beviljar ska rikta sig till de företag vars investeringar eller aktiviteter främjar en hållbar tillväxt i regionen.

Varannan vecka har en projektgrupp bestående av handläggare från Tillväxtverket och regionerna träffats för att arbeta med det nya arbetssättet. Projektgruppen har också samarbetat med utvecklingsgruppen för systemstödet Nyps 2020 så att det nya arbetssättet stöds av systemstödet i fortsättningen.

Hållbara företagsstöd har varit en programpunkt på båda handläggarträffarna som hållits under året. Under träffarna diskuterade vi projektgruppens olika förslag med alla närvarande handläggare och fick in synpunkter för det fortsatta arbetet. Hållbara företagsstöd har också varit en programpunkt på tjänstemannaforum den 15 november 2019.

Implementeringen av det nya arbetssättet sker under år 2020 inom ramen för regeringsuppdraget att utveckla och stärka arbetet med hållbar utveckling inom det regionala tillväxtarbetet.

Stöd för att utveckla kommuner

Den lokala nivåns betydelse för Tillväxtverkets uppdrag tilltog under 2019 och blev allt mer betydelsefull. Effekterna av de megatrender som påverkar vårt land och förutsättningarna för svenskt näringsliv, får en särskilt påtaglig påverkan på lokal nivå. Möjligheterna, utmaningarna, målkonflikterna och potentialen för utveckling blir som tydligast på lokal nivå. Att bygga kapacitet för att hantera utvecklings- och tillväxtfrågor på lokal nivå var därför en given och växande uppgift för myndigheten. De tre uppdragen att hantera statsbidrag till och samverka med utvalda kommuner, som regeringen gav Tillväxtverket 2018, fortsatte att utvecklas under året.

Utveckla företagsklimatet i 39 gles- och landsbygdskommuner

Tillväxtverket har uppdraget att fördela stöd till 39 kommuner i stödområde A med geografiska och demografiska utmaningar så att de kan främja näringslivsutveckling. Stödet ska bidra till att kommuner får ett bättre företagsklimat och omfattar totalt 230 miljoner kronor för 2018–2020.

I det här uppdraget är det kommunerna själva som bestämmer hur de bäst ska öka sin kapacitet för att stärka företagsklimatet och möta de lokala förutsättningarna. Utifrån kommunernas ansökningar har Tillväxtverket ringat in fem övergripande områden:

- Digitalisering och e-tjänster
- Kompetensförsörjning
- Kultur- och attityder till företagande

- Attraktivitet
- Företagsfrämjande system

Under 2019 redovisade kommunerna över 200 påbörjade aktiviteter, vilket vittnade om ett stort engagemang hos kommunerna att hitta nya vägar att stärka företagsklimatet framåt. Exempelvis har flera av kommunerna arrangerat mötesplatser, anställt personal och ökat dialogen med företagen. I mars lämnade vi in en delrapport till Näringsdepartementet där vi beskriver hur kommunerna valt att arbeta med stödet.

Tillväxtverket arrangerade en erfarenhetsträff för kommunerna i slutet av januari med 53 deltagare. Dessutom har vi besökt några av kommunerna samt deltagit på regionala mötesplatser i Västerbotten och Norrbotten där representanter från kommunerna funnits på plats.

För att skapa mervärde i kommunernas arbete har vi riktat våra insatser till att höja kommunernas kunskap och kapacitet inom områdena. Till exempel har 13 av de 39 kommunerna påbörjat SKR:s utbildning "Förenkla Helt Enkelt" som resultat av ett samarbete mellan Tillväxtverket och SKR.

För att följa effekterna av statsbidraget genomförde Tillväxtverket en nollbasvärdering som baseras på statistiska uppgifter samt mätningar av det lokala företagsklimatet. Mätningen tydliggör även vilka områden som kommunerna kan påverka vilket ligger i linje med de områden som kommunerna valt att arbeta med. Som ytterligare en del i uppföljningen av uppdraget skickade vi ut en enkät till de 39 kommunerna. Enkäten visade att statsbidraget bland annat har ökat kommunernas upplevda kapacitet att arbeta med strategisk och långsiktig näringslivsutveckling. Enkäten visade också att kommunerna efterfrågar goda exempel på hur andra kommuner arbetar med att förbättra företagsklimatet. Som ett sätt att möta kommunernas efterfrågan av goda exempel och kommunanpassad kunskap har olika verksamheter inom Tillväxtverket tillsammans arbetat med målgruppsanalyser och ett kunskapsstöd för kommuner.

Stärka 30 landsbygdskommuner med stora utmaningar

Tillväxtverket fick i uppdrag att enligt förordning hantera stöd till 30 landsbygdskommuner i syfte att stärka ekonomisk och social utveckling. Urvalet av kommunerna bygger på kriterierna hög arbetslöshet, låg utbildningsnivå, lågt valdeltagande, låg sysselsättningsgrad. Därutöver tas hänsyn till hur stor del av kommunens invånare som bor i rurala områden och hur långt invånarna har till stora tätbefolkade områden.

Tillväxtverket arbetade under året utifrån våra tre verktyg: kunskap, nätverk och finansiering med målet att stärka kommunernas kapacitet ekonomiskt och socialt.

Direkta dialoger med kommunerna var ett viktigt verktyg för att förstå de behov och utmaningar som kommunerna står inför. Vi har under året träffat 19 kommuner och fått möjlighet att diskutera och utbyta erfarenheter kring deras styrkor och svagheter. Bilden som trädde fram från såväl lägesrapporteringar som dialoger är komplex och heterogen. Generellt kunde vi se att de insatser som kommunerna vill genomföra under de tre aktuella åren innehåller allt från att hjälpa och stötta sina medborgare på individnivå

med direkta och indirekta åtgärder till att arbeta med strukturella förändringar internt inom sina respektive organisationer och i samhället.

Utifrån lägesrapporterna kan man identifiera fem fokusområden:

- Folkhälsa
- Digitalisering
- Utbildning och arbetsmarknad
- Barn och unga
- Demokrati och utveckling

I samband med kommundialogerna lyfte kommunerna behovet av samverkan och samordning som viktiga utmaningar. De pekade på behovet av att träffas och utbyta erfarenheter och starta upp samarbete mellan varandra.

Tillväxtverket genomförde därför en erfarenhetsträff i september med temat samverkan och samarbete mellan kommunerna. 25 utav 30 kommuner med cirka 60 kommunrepresentanter deltog vid träffen. Deltagarna uppskattade möjligheten att träffas och diskutera med andra kommuner som står inför samma utmaningar och har liknande förutsättningar. På erfarenhetsträffen medverkade även representanter från Regeringskansliet och SKR, och gav sin syn på satsningen. Dessutom medverkade huvudsekreteraren i Kommunutredningen (Fi 2017:02) samt den tidigare särskilda utredaren för Översynen av kostnadsutjämningen för kommuner och landsting (SOU 2018:74) och bidrog till att ge aktuella och relevanta omvärldsbeskrivningar för kommunerna.

I samband med erfarenhetsträffen i september lanserade Tillväxtverket en ny webbsida där vi beskriver kommunernas aktiviteter och satsningar med statsbidraget. Hemsidan blir en pusselbit som bidrar till informations-spridning, lärande och samarbete mellan kommuner.

Vi kan konstatera att kommunerna uppskattar denna form av statsbidrag där fokus ligger på kommunernas enskilda förutsättningar och behov samt deras kapacitet att prioritera och utforma projektets aktiviteter. Bidragets utformning gav kommunerna möjlighet att driva verksamheter inriktade på deras respektive förutsättningar.

På en mer strategisk nivå finns det anledning att fortsätta en dialog, såväl internt inom myndigheten som med Regeringskansliet, om den långsiktiga inriktningen på denna satsning kopplat till Tillväxtverkets bredare arbete gentemot den lokala samhällsnivån.

Stärka 32 kommuner med segregerade områden

Tillväxtverket fick 2018 i uppdrag enligt förordning att hantera ett stöd till 32 kommuner vilka har områden med särskilda ekonomiska och sociala utmaningar. Regeringens urval av kommuner byggde på kriterierna hög arbetslöshet, låg utbildningsnivå, lågt valdeltagande och låg sysselsättningsgrad. Tillväxtverket beslutade om totalt 410 miljoner kronor per år mellan 2018 och 2020. Medel är utbetalade för 2018 och 2019.

Uppdrag att förbereda överföring av uppgift till Delegationen mot segregation

Tillväxtverket uppgift var att betala ut stöd samt fungera som stödmyndighet. Utgångspunkten för uppdraget var att Tillväxtverket skulle administrera utbetalningar under ett år för att uppdraget sedan skulle föras över till Delegationen mot segregation från och med januari 2019. På grund av ändrade förutsättningar för Delegationen mot segregation har uppdraget legat kvar hos Tillväxtverket tills vidare. Under året byggde Tillväxtverket upp väl fungerande goda relationer med Delegationen mot segregation och de kommuner som ingår i satsningen genom att bland annat delta på två nätverksträffar.

Smart specialisering

Smart specialisering är ett begrepp som introducerades av EU-kommissionen för att kraftsamla för innovation och tillväxt inom de områden där det finns störst potential. Tillväxtverket har ett regeringsuppdrag sedan 2016 att till och med 2020 stödja aktörer med regionalt utvecklingsansvar i deras arbete med smart specialisering samt att sprida kunskaper och erfarenheter från detta arbete. Inför 2021–2027 kommer EU att kräva ännu mer av regionerna när det handlar om smart specialisering och vill se mer av handling och inte enbart strategisk planering. Därför är smart specialisering mycket aktuellt vad gäller planeringen inför nästa programperiod. De aktiviteter som Tillväxtverket genomfört under 2019 kan sammanfattas till dialoger och nätverksträffar med regionerna samt genomförande av klusterprogrammet S3-piloten i syfte att nå företagen. Dessutom har vi genomfört ett rundabordsmöte med fokus på policy vad gäller kluster och regional utveckling.

Vad gäller dialoger och nätverksträffar med regionerna så har Tillväxtverket genomfört två nätverksträffar där vi samlar regioner, myndigheter och Näringsdepartementet för erfarenhetsutbyte. En nätverksträff ägde rum i februari och en ägde rum i oktober. På nätverksträffen i februari genomfördes peer-review av Norrbottens, Skånes och Västernorrlands arbete med strategier inom smart specialisering. På träffen den 23 oktober medverkade DG Growth via länk för att informera om sitt arbete för kommande programperiod. För att sprida kunskap har Tillväxtverket också byggt upp en webbplats med bland annat en kartbild om regionernas arbete vad gäller om smart specialisering. Den 13 september var Tillväxtverket tillsammans med Näringsdepartementet på DG Growth i Bryssel och diskuterade Sveriges position vad gäller smart specialisering. EU (DG Growth) ansåg att Sverige arbetat mycket bra med denna fråga och att vi skulle fortsätta på samma linje.

S3-piloten är ett klusterprogram med syfte att nå företagen inom regionernas smarta specialiseringsområden. Inom detta program erbjuds 21 klusterorganisationer kunskapsutveckling, erfarenhetsutbyte och 14 av klustren har dessutom blivit beviljade upp till en miljon kronor för att bli bättre på att stötta sina företag med rätt insatser. Under 2019 har vi genomfört två erfarenhetsträffar – en den 1 mars och en i september. Dessutom arrangerade Tillväxtverket i april en resa till Hannovermässan som förutom att stimulera internationella kontakter var en del i en näringspolitisk överenskommelse mellan Tyskland och Sverige. På plats arrangerade

Bundesministerium für Wirtschaft, VDI/VDE, Tillväxtverket och Näringsdepartementet en matchmaking för tyska och svenska kluster.

Den 11 juni genomförde vi en gemensam nätverksträff mellan RUA och kluster i S3-piloten. Syftet var att klargöra ömsesidiga förväntningar mellan kluster och regioner.

Den 18 juni 2019 genomfördes ett rundabordsmöte med ett litet antal personer från hela Sverige – och från olika sektorer. Dessa personer har gemensamt en lång erfarenhet av såväl regional utveckling som klusterutveckling. Syftet med mötet var att få en indikation om vägen framåt för klusterutveckling och smart specialisering.

Sammantaget så har Tillväxtverket lyckats samla regionerna kring frågan om smart specialisering. Enligt EU ligger Sverige långt fram vad gäller smart specialisering. Ett bevis på detta är att 13 svenska regioner idag har en uttalad smart specialiseringsstrategi, fem regioner har en strategi under utveckling och tre regioner en arbetsstrategi.

Transportbidrag

Det finns två syften med transportbidrag. Det ena är att kompensera för kostnadsnackdelar bland annat på grund av långa avstånd till stora marknader och det andra är att stimulera till höjd förädlingsgrad. Bidraget riktar sig till tillverkningsindustrin i de fyra nordligaste länen.

Under 2019 betalades 439,7 miljoner kronor i transportbidrag. Det är en ökning jämfört med förra året och är en följd av den starka konjunktur som varit i landet. Under året fattades 1 122 beslut.

Av de cirka 600 företag som beviljades transportbidrag är majoriteten mikroföretag eller små företag. Störst andel av bidraget gick till företag inom trävaruindustrin, här ingår bland annat sågverk, tillverkning av monteringsfärdiga hus och snickerier.

Under året har vi specialgranskat företag som fick över 1 miljon kronor i bidrag. I det arbetet granskar vi en större mängd fakturor än vid stickprovskontroller och besöker företag. Tidigare år har vi specialgranskat bland andra nya sökande livsmedelsföretag, kemibranschen och sågar som köpt sjötransporter.

Transportbidraget kompenserade för 27 procent av företagens bidragsberättigade transportkostnader. I slutet av året tillfrågades alla sökande företag i en enkät i vilken grad transportbidraget haft en positiv effekt som stimulans till ökad vidareförädling. 14 procent svarade att transportbidraget har en positiv effekt i liten grad, 23 procent i viss grad, 19 procent i hög grad och 18 procent i mycket hög grad.

Under året har handläggare av transportbidraget ingått i ett innovationsteam som har jobbat med AI initiativet. Teamet är tvärfunktionellt med medlemmar från enheterna Kapitalförsörjning, Data och Systemstöd samt IT. Syftet med initiativet är att utforska hur AI och automatisering kan användas för att stödja Tillväxtverkets transportbidragshandläggare i deras arbete. Under 2019 har en robot driftsatts som ett stöd i handläggningen.

Riskkapital

Syftet med Tillväxtverkets fondsatsningar är att öka utbudet av riskkapital till små och medelstora företag med tillväxtpotential. Fonderna rapporterar sin verksamhet till Tillväxtverket en gång i halvåret. Det senaste rapporterings-tillfället var 30 september 2019 och gällde verksamheten till och med den 30 juni 2019. Nästa rapporteringstillfälle är den 30 mars 2020. Samtliga belopp nedan är således per 30 juni 2019 om inte annat anges.

Under förra programperioden finansierades elva regionala fonder. Fonderna är nu inne i förvaltningsfasen och är stängda för nyinvesteringar. Arbetet i fonderna är inriktat på att sälja av innehaven i portföljbolagen. Vid behov kan även följdinvesteringar göras. Fondernas totala storlek, summan av investeringarnas bokförda värde och likvida medel, uppgick till 963,9 miljoner kronor. Sålgt innehav och dess anskaffningsvärde uppgick till 769,6 respektive 778,2 miljoner kronor. Fondernas totala förvaltningskostnader uppgick till 294,9 miljoner kronor.

I aktuell programperiod finansieras åtta regionala fonder. Dessutom finansieras två nationella fondsatsningar: Gröna fonden och Swedish Venture Initiative (SVI). Totalt omfattar de regionala fonderna 1 272 miljoner kronor. Gröna fonden och SVI omfattar 650 respektive 388 miljoner kronor. Av detta budgeteras 1 947 miljoner kronor gå till investeringar i små och medelstora företag. I december 2019 utökades fonderna i Västsverige och Övre Norrland ytterligare med totalt 33,3 miljoner kronor varav 26,6 miljoner kronor budgeterades gå till investeringar. Vid slutet av 2019 hade Tillväxtverket betalat ut 787,1 miljoner kronor i finansiering till fonderna, varav 681,1 miljoner kronor var ERUF-medel.

De regionala fonderna har tack vare att de kom igång redan 2015 hunnit uppnå en god investeringstakt. Totalt har 555,2 miljoner kronor investerats i små och medelstora företag och fonderna har redovisat förvaltningskostnader om 95,4 miljoner kronor.

Gröna fonden har under året ökat investeringstakten. Vid det senaste rapporteringstillfället rapporterade fonden utfall fram till 30 september 2019. Totala investeringar uppgick till 69,2 miljoner kronor. Godkänd förvaltningsavgift uppgick till 39,5 miljoner kronor.

SVI är en så kallad fond-i-fond och investerar indirekt i företag genom att investera i nya fondteam. Förutom att öka tillgången till riskkapital är målet att detta ska stärka strukturen för riskvilligt kapital i Sverige. De fondteam som finansieras är Luminar Ventures, Spintop Ventures och Brightly Ventures. Dessa fonder har förutom medel från SVI även ytterligare medfinansiering. Totalt investerat belopp uppgick till 41 miljoner kronor och de samlade förvaltningsavgifterna uppgick till 17,9 miljoner kronor.

Fond 2014-2020	Investerat kapital rapporterat per 190630 (mkr)*	Förvaltningsarvode 190630 (mkr)*	Investerat 180701-190630 (mkr)*	Förvaltningsarvode 180701-190630 (mkr)*	Utbetalt kapital ERUF tom 191231 (mkr)	Utbetalt kapital övrigt tom 191231 (mkr)
Övre Norrland	71,7	10,7		22,5	3,1	60
Mellersta Norrland	54,8	9,8		12,2	2,6	56,3
Norra Mellansverige	34,1	9,5		9,7	2,4	37,5
Stockholm	91,4	10,5		37,8	3,5	60
Östra Mellansverige	73,6	12,4		33,4	4,2	56,3
Västsverige	91	14,5		31,6	4,2	45
Småland och Öarna	36,9	8,6		11,1	2,7	31,5
Skåne och Blekinge	101,7	19,4		36,2	5,9	75
Gröna fonden	69,2	39,5		67,2	31,4	162,5
SVI	41	17,9		31,7	10,7	97

*) Gröna fondens utfall är rapporterat per 190930

Smart industri i regionerna 1.0. – Smart industri

Tillväxtverket slutrapporterade uppdraget att främja genomförandet av regeringens nyindustrialiseringsstrategi *Smart industri* på regional nivå i mars 2019. Uppdraget syftade till att stödja aktörer med regionalt utvecklingsansvar i genomförandet av strategin. Uppdraget omfattade 25 miljoner kronor under 2016–2018.

Under uppdragsperioden har 20 regioner genomfört totalt 18 förstudieprojekt. Projekten resulterade i kartläggningar och analyser av hur den regionala kapaciteten ser ut för att möta industrins utmaningar. Sammantaget har förstudierna ökat kunskapen om industrins betydelse, förutsättningar och behov hos RUA.

Kunskapen som utvecklats i förstudieprojekten har tagits tillvara i de fem genomförandeprojekt i elva regioner som finansierats inom uppdraget. Samtliga fem genomförandeprojekt har bidragit till att förankra nyindustrialiseringsstrategin regionalt. Två samverkansprojekt i Norra Mellansverige och Östra Mellansverige har etablerat regionöverskridande metastrukturer som tillfört en viktig funktion för ökad samverkan i de regionala stödsystemen. Tre regionspecifika projekt i Västerbotten, Jämtland och Skåne har kombinerat direkt nytta på företagsnivå med samverkan för strukturell utveckling av stödsystemen. Dessa genomförandeprojekt slutrapporterade i december 2018. Ett av projekten har finansiering från ERUF och fortsätter till december 2019.

Inför vår slutrapportering till regeringen avropade vi konsultföretaget Sweco för att sammanställa och analysera såväl genomförande som resultat i fyra av 18 förstudieprojekt samt i de fem genomförandeprojekten. Sweco levererade sin slutrapport till Tillväxtverket i januari 2019.

Både Tillväxtverket och regionerna ser att Smart industri i regionerna 2.0 ger förutsättningar för ett mer strategiskt och långsiktigt arbete. Den kunskap som utvecklats hittills utgör en god grund för det fortsatta genomförandet av Smart industri på regional nivå.

Överlag har det regionala genomförandet varit positivt. Det arbete som skett i regionerna har byggt en god grund för det fortsatta arbetet inom det uppskalade uppdraget Smart industri i regionerna 2.0.

En slutrapport överlämnades till Regeringskansliet den 28 mars 2019.

Smart industri i regionerna 2.0. – Smart industri

Uppdraget ska bidra till genomförandet av nyindustrialiseringsstrategin *Smart industri* genom att aktörer med regionalt utvecklingsansvar och det

regionala främjandesystemet får möjlighet att bidra till industrins förnyelse och omställningsbehov. Uppdraget har en viktig funktion för att nyttja etablerade plattformar och pågående initiativ inom det regionala tillväxtarbetet.

Under senare delen av 2018 och början av 2019 fattade vi beslut om stöd till inkomna ansökningar i den utlysning som vi gjorde 2018. Projekten ska på olika sätt arbeta för att stärka det regionala genomförandet av industrins omställning. Två av projekten är medfinansierade via ERUF.

I februari genomförde vi en första erfarenhetsträff för uppdraget. Det var en gemensam erfarenhetsträff för våra samtliga Smart-industriuppdrag men där en dag vigdes för programspecifika möten. Samtliga projekt var representerade vid mötet.

Vi har konstaterat att samverkan med andra uppdrag inom Tillväxtverket är viktigt för ett effektivt genomförande av uppdraget och nyindustrialiseringsstrategin. Tillväxtverket har under 2019 genomfört fem uppdrag inom smart industri på två olika avdelningar. Kunskap om övriga uppdrag och att ta tillvara synergier i de olika insatserna är viktigt. För att säkerställa kunskapsöverföring och samordning finns team Smart Industri med regelbundna gemensamma möten.

Nyindustrialiseringsstrategin har fyra fokusområden, Hållbar produktion, Testbädd Sverige, Industri 4.0 (digitalisering) samt Kompetensförsörjning. Kompetensförsörjning är det fokusområde som har mycket hög prioritet inom de beviljade projekten och därför beslutade vi att genomföra en erfarenhetsträff tillsammans med de ansvariga för det grundläggande regionala kompetensförsörjningsarbetet. Mötet genomförde vi i Södertälje den 13–14 november. Strategisk kompetensförsörjning med validering som verktyg var ämnet för konferensen, där dag ett var gemensam för båda uppdragen och dag två var uppdragsspecifik. Utvärderingen genom enkät visar att det som uppskattades mest av deltagarna från smart industri i regionerna var nätverksbyggandet. Ökad kunskap om vikten av validering som verktyg för den strategiska kompetensförsörjningen uppskattades av flertalet deltagare.

Tillväxtverket ska utvärdera uppdraget och en upphandling av konsultinsats genomfördes under oktober.

Tillväxtverket ska slutrapportera uppdraget till regeringen i mars 2021. Vi lämnade in en delrapport till Regeringskansliet i mars 2019.

Stärkt lokal attraktionskraft

Det tio kommunerna som deltog i uppdraget "Stärkt lokal attraktionskraft" slutförde sina projekt 2018. Vi slutredovisade uppdraget till Näringsdepartementet i mars 2019. I redovisningen lämnade vi slutsatser och rekommendationer utifrån kommunernas förutsättningar och val av metoder, resultat samt följeforskning.

I slutsatserna kom vi fram till vad som krävs och vilka steg som behövs för ett systematiskt och långsiktigt arbete för stärkt lokal attraktionskraft. Den överordnade förmågan för en kommun som vill arbeta med lokal attraktionskraft är förmågan att fånga in och synliggöra platsens förutsättningar. En grundläggande förmåga som krävs oavsett om det handlar

om att fånga in vad som är viktigt för näringslivet, de boende eller besökare. För att lyckas måste kommunen ta följande steg:

- *Steg 1:* Kommunernas kapacitet. Kommunen behöver bygga en organisation som genomsyras av intern samverkan i hela verksamheten.
- *Steg 2:* Målbilder i dialog. Pilotkommunerna som arbetat med metoder för att fånga in och bygga upp en gemensam målbild har byggt tillit och tolerans samtidigt som roller och mandat har synliggjorts.
- *Steg 3:* Stark inomkommunal samverkan ökar den regionala samverkan. Kommunen behöver tillsammans med regionen hitta arenor och forum för dialog kring det lokala utvecklingsarbetet och dess betydelse i en regional kontext.

Tillväxtverket kan se att kommuner som tagit steg 1, 2, 3 i rätt ordning har lyckats bättre. I praktiken kan en kommun arbeta med de olika stegen parallellt men vår bedömning är att de behöver ha förståelse för behovet av ovanstående förutsättningar och ordning.

De erfarenheter och kunskaper vi fått är värdefulla i det fortsatta utvecklingsarbetet i andra uppdrag och insatser särskilt i de nya kommunuppdragen vi fått under året.

Tillväxtskapande samhällsplanering

Insatsen Tillväxtskapande samhällsplanering handlar om att förbättra samordningen av lokala och regionala planeringsprocesser för ett effektivare regionalt tillväxtarbete. I genomförda enkätundersökningar instämde 54 procent i att insatsen givit deltagarna en ökad kunskap om platsen och ökad förmåga att använda den kunskapen i arbetet. Inom insatsen har vi åtta projekt som är aktiva. Projekten utvecklar metoder om hur arbetet med att skapa attraktiva miljöer för näringsliv kan förverkligas genom bättre samspel mellan samhällsplanering och näringslivsutveckling.

Under året tog Tillväxtverket fram en rapport tillsammans med Sweco. Underlaget utgör ett kunskapsmaterial om vad lokala och regionala utvecklingsaktörer kan göra för att skapa attraktiva miljöer för industrins utveckling. Rapporten kommer att användas i dialog med kommuner och regioner under nästa år för att förbättra förutsättningarna för industriföretag att utvecklas.

Under 2019 genomförde vi två seminarier. Ett av seminarierna handlade om platsens förutsättningar för företag, medborgare och besökare. Det andra seminariet genomförde vi med Trafikverket och det handlade om hur förändringar i transportsystemet påverkar tillgängligheten och förutsättningarna för regional utveckling. Vår ambition med dessa seminarier var att ge kunskap och skapa nätverk för kommuner och regioner som genomför insatser för att utveckla attraktiva platser för företag, medborgare och besökare.

Vi har också medverkat vid en rad andra konferenser. Transportforum 2019, Landsbygdskonferensen som SKR och Tillväxtverket arrangerade samt konferensen Hållbar regional utveckling som Tillväxtverket arrangerade. Vid dessa tillfällen har vi pekat på vinsterna med att arbeta sektorsövergripande

och att involvera kommuner och regioner i arbetet för att stimulera flernivåsamverkan och uppnå bättre effekt i det regionala tillväxtarbetet.

Under året har vi också genomfört möten med Trafikverket för att ytterligare utveckling samarbetet mellan våra myndigheter med målsättningen att öka kunskapen om hur utvecklingen av transportsystemet stärker regional utveckling. Vi har även deltagit och presenterat insatsen på totalt sju regionala seminarier under året arrangerade av kommuner och regionalt utvecklingsansvariga aktörer som genomför projekt inom Tillväxtskapande samhällsplanering. Vid dessa tillfällen har vi utifrån vår nationella roll visat på och lyft fram regionala projekt med målsättningen att utveckla lärandet och bidra till inspiration i det fortsatta arbetet.

Inom insatsen genomförs programmet "Utveckla svenska städer" som syftar till att stärka företagens konkurrenskraft genom att förbättra kunskapen om stadernas funktion som regionala tillväxtmotorer. Under året pågick sex projekt som tidigare beviljats medel, varav alla projekt avslutades under år 2019. I genomförandet av dessa projekt har vi återkommande genomfört avstämningsmöten i digital form för att aktivt bidra med vår kunskap och nationella överblick. Under november arrangerade vi en digital avslutningsträff, för att möjliggöra utbyte av resultat och lärande mellan projekten.

Under året deltog vi vid fyra mötesplatser arrangerade av de projekt vi investerat i. Vid dessa mötesplatser spred vi resultat och kunskap från projekten inom "Utveckla svenska städer".

Rådet för hållbara städer

Regeringen inrättade i december 2017 ett Råd för hållbara städer som ska verka för att genomföra regeringens politik för hållbar stadsutveckling.

Syftet med Rådet för hållbara städer är att bidra till en långsiktig utveckling av hållbara städer och verka för genomförandet av regeringens politik för hållbar stadsutveckling. Rådet är ett forum för de myndigheter som är strategiskt viktiga för förutsättningarna för det långsiktiga arbetet med en hållbar stadsutveckling. Boverket utgör kansli som stöd till rådet.

Tillväxtverket deltar som en av flera myndigheter i Rådet för hållbara städer. I mars lämnade Rådet för hållbara städer sin rapport för 2019 till regeringen.

Under 2019 medverkade generaldirektören vid fyra rådsmöten. Vi bistod även genom deltagande i rådets expertnätverk samt bidrog i arbetet med den åtgärdsplan som Rådet lämnade till regeringen i juni.

I februari publicerade Tillväxtverket på vår hemsida en översikt över myndighetens aktiviteter som bidrar till hållbar stadsutveckling.

Under året har Rådets fem strategiskt utpekade områden stått i fokus;

- Hållbara transporter
- Bättre luftkvalitet och hälsa
- Stadsplanering och grönska
- Arkitekturform och design för hållbara gestaltade livsmiljöer

- Långsiktigt reformprogram för segregation.

Regionalt kompetensförsörjningsarbete 2018–2020

I vårt uppdrag med att stödja regionerna i deras regionala kompetensförsörjningsarbete ingår, förutom kunskap och nätverk, även finansiering. Under 2018 erhöll regionerna finansiering för det grundläggande kompetensförsörjningsarbetet (basfinansiering) och denna möjlighet fick regionerna även 2019. Vi genomförde en utlysning och alla regioner sökte och beviljades medel för perioden 2019 till 2020. Vi genomförde två utlysningar för utvecklingsprojekt, ett under våren och ett under hösten. Utvecklingsprojekten ger regionerna möjlighet att fördjupa sitt arbete inom ett eller flera områden inom ramen för deras regionala kompetensförsörjningsarbete.

Det regionala utvecklingsansvaret övergick till sju nya organisationer vid årsskiftet 2018/2019. Vår erfarenhet från tidigare övergångar till ny organisation är att det regionala kompetensförsörjningsarbetet till viss del tappar fart och att nya strukturer tar tid att bygga upp. För att underlätta främst för dessa erbjöd Tillväxtverket processtöd via upphandlad konsult. I andra hand erbjöds detta till övriga regioner. Vi genomförde en inledande workshop i februari för alla regioner och därefter har konsulten bidragit med processtöd till de regioner som önskade ta del av stödet. Tillsammans med några regioner och konsulten gjorde vi en film som vi publicerade på Tillväxtverkets webb.

Tillväxtverket förvaltar de regionala matchningsindikatorerna. För att öka kunskapen om hur dessa indikatorer kan användas har vi under 2019 tillsammans med Statistiska centralbyrån genomfört fyra utbildningar på olika ställen i Sverige. Sammanlagt har cirka 120 personer gått utbildningarna. Vi har tillsammans med regionala representanter även utvecklat matchningsindikatorerna, ett arbete som kommer att fortsätta under nästa år.

Under 2019 genomförde vi två erfarenhetsträffar för regionerna. I februari genomförde vi den första träffen där temat var lärcentrum. Vi arrangerade den i samverkan med Region Gävleborg och Lärcentrum i Gävleborg. Skolverket, som är en av myndigheterna som ska bidra i vårt arbete med att stödja regionerna, medverkade i programmet.

Den andra erfarenhetsträffen genomförde vi under två dagar i november tillsammans med Tillväxtverkets regeringsuppdrag *Smart industri i regionerna 2.0*. Temat för träffen var strategisk kompetensförsörjning med fokus på validering. Medverkande var bland annat Valideringsdelegationen, Myndigheten för yrkeshögskolan, Skolverket och Byggnadsindustrins Yrkesnämnd. Den ena dagen hade vi ett gemensamt program med syfte att skapa nätverk, utbyta erfarenheter och kunskap mellan målgrupperna. Den andra dagen hade vi uppdragsspecifika program. Bland annat medverkade Valideringsdelegationen som presenterade delar av förslaget till betänkande med efterföljande diskussion.

Skolverket, Myndigheten för yrkeshögskolan samt Arbetsförmedlingen ska, enligt uppdraget till Tillväxtverket, bistå vårt arbete med att stödja regionerna. Tillsammans bildade vi ett nätverk 2018 med deltagare även från SKR samt Valideringsdelegationen. Från 2019 ingår även Svenska ESF-rådet. Nätverket har haft två fysiska möten och därefter genomfördes

enskilda möten via länk. Det har resulterat i att vi medverkat i varandras arrangemang, bland annat vid Valideringsdelegationens konferens i september samt att Skolverket, Myndigheten för yrkeshögskolan och Valideringsdelegationen deltog vid erfarenhetsträffen i november som Tillväxtverket arrangerade.

Kompetensförsörjningsdagarna är ett nätverk för regionalt utvecklingsansvariga aktörer, berörda myndigheter och Näringsdepartementet. Nätverket träffades för erfarenhetsutbyte och kunskapsdelning vid två tillfällen, i maj och oktober. Tillväxtverket var medarrangör för båda tvådagarskonferenserna.

I oktober arrangerade Tillväxtverket tillsammans med SKR en landsbygds-konferens. Vi genomförde ett seminarium på temat *Hur kompetensförsörjer vi Sveriges landsbygder*. Syftet med seminariet var att ge deltagarna, som arbetar med denna utmaning, att skapa en konkret plan för genomförande av åtgärder. Goda exempel som pågår, erfarenheter och idéer diskuterades mellan deltagare från myndigheter, kommuner och RUA samt civila samhällets organisationer.

Integrationsperspektiv i regionalt kompetensförsörjningsarbete

Syftet med uppdraget, N2018/014738/RTS är att genomföra en satsning för ett stärkt integrationsperspektiv i det regionala kompetensförsörjningsarbetet. Uppdraget pågår 2018–2020. Fokus är regional samverkan, metodutveckling och lärande. Tillväxtverket har beslutat att bevilja projektmedel till 8 regioner. Totalt 18,7 miljoner kronor.

Fem projekt har som huvudsakligt mål att kartlägga pågående verksamheter, identifiera behov, bygga strukturer för långsiktig samverkan och att ta fram regionala handlingsplaner som kan integreras i regionernas utvecklingsstrategier (RUS).

Projektet som genomförs i Sjuhärad/Boråsregionen har som mål att utveckla och genomföra utbildningar till skräddare och sömmerska inom regionalt yrkesvux för utrikes födda/nyanlända. Bakgrunden är det växande behovet av arbetskraft inom textilbranschen i Sverige. Branschen medverkar i genomförande av projektet.

I Skåne genomförs en satsning på utrikes födda kvinnor med akademisk utbildning för att de ska lära sig svenska så fort som möjligt och därmed förkorta tiden till etablering på arbetsmarknaden. Satsningen genomförs i samarbete med kommunala Lärcentra och Malmö Universitet.

I Blekinge samarbetar regionen med samtliga kommuner för att skapa ett gemensamt arbetssätt och fördjupad systemsamverkan med myndigheter. Målet är att ta tillvara utrikes föddas kompetens för att motverka den allvarliga kompetensbristen i regionen.

Projektägarna deltar i erfarenhetsutbyte och lärande tillsammans med projektägare i uppdrag med liknande inriktning på näringslivets kompetensförsörjning.

Uppdrag att bistå vid större varsel och omställningar i näringslivet

PRESTATION

Under 2019 slutrapporterade Tillväxtverket det tidigare regeringsuppdraget att bistå vid varsel och omställningar i näringslivet. Vi lämnade slutrapporten till Regeringskansliet (Näringsdepartementet). I rapporten presenterade vi två slutsatser. Den första var att vårt arbete visat att det är mycket svårt att förvarna om lokala sysselsättningskriser baserat på tillgängliga data. Slutsatsen grundar sig främst på att varken resultat- och balansräkningar, investeringsplaner eller omvärldsbevakning ger tillräcklig precision att kunna förutspå den framtida utvecklingen av enskilda anläggningar.

Den andra slutsatsen var att kommuner och regioner som ställs inför större varsel och omställning ofta hanterar olika perspektiv parallellt. Det handlar främst om att de hanterar individperspektivet, företags- och näringslivsperspektivet och attraktiva miljöer och platsperspektivet.

I slutrapporten rekommenderade Tillväxtverket regeringen bland annat att se över möjligheten att skapa en ökad flexibilitet för att kunna finansiera mobiliseringsinsatser vid varsel och omställning i näringslivet. Tillväxtverkets bedömning är att de medel som idag finns tillgängliga för myndigheten inte är tillräckligt flexibla och ändamålsenliga för att skapa ett handlingskraftigt arbete vid varsel och omställning i näringslivet kopplat till en specifik händelse.

I slutet av juni 2019 fick Tillväxtverket ett nytt uppdrag i regleringsbrevet från regeringen att mellan juni och december bistå med insatser som stärker kommuners och regioners arbete vid varsel och omställning i näringslivet.

Vårt arbete har byggt vidare på de insatser vi genomförde i det första uppdraget. Under 2019 har vi bland annat publicerat på webben den tidigare framtagna omställningsguiden. Syftet med guiden är att kommuner och regioner ska kunna finna stöd och idéer, vilka kan analyseras och anpassas utifrån den egna situationen och de specifika frågeställningarna. Vi har även spridit kunskap om Tillväxtverkets uppdrag i olika forum.

Läs mer

[Länk till omställningsguiden](#)

Miljödriven näringslivsutveckling

Tillväxtverket har i uppdrag att stödja regionalt utvecklingsansvariga aktörer i arbetet med miljödriven näringslivsutveckling i alla branscher och energifrågor. Syftet är att bidra till ökad samverkan och erfarenhetsutbyte inom och mellan regioner samt stödja hållbar affärsutveckling i små och medelstora företag med koppling till bland annat cirkulär ekonomi. I maj 2019 infördes uppdraget i Tillväxtverkets regleringsbrev utan tidsbegränsning. Uppdraget genomförs i samarbete med en representant för länsstyrelserna samt med Energimyndigheten, Naturvårdsverket och Jordbruksverket.

2019 handlade Tillväxtverket de nio projekt som beviljats i den utlysning som Tillväxtverket genomförde 2018. Utlysningen avsåg insatser av pilotkaraktär som stärker företags konkurrenskraft och samtidigt bidrar till utveckling av cirkulär ekonomi. Projekten drevs av privata företag, ideella föreningar och samverkansplattformar. För att identifiera regioners behov av stöd och

insatser gällande cirkulär ekonomi riktade vi en enkät till regioner och länsstyrelser som besvarades av 47 respondenter.

Tillväxtverket har också i uppdrag (N2016/08073/RTS) att stödja regionalt utvecklingsansvariga aktörers arbete att ta fram och genomföra handlingsplaner för att integrera och stärka klimat- och miljöperspektiven i det regionala tillväxtarbetet. Uppdraget genomförs under 2017–2021 tillsammans med Naturvårdsverket och i samråd med Energimyndigheten. Regionerna kan löpande lämna in kompletterade handlingsplaner som ett led i att stärka eller uppdatera dessa. Under året analyserade vi 8 kompletterade handlingsplaner och återkopplade till regionerna om dessa. Vi rapporterade i oktober att samtliga regioner färdigställt handlingsplaner och att 18 av dessa bedöms som fullgoda utifrån ställda krav. Två webinarier genomfördes med regionerna och Länsstyrelsernas energi och klimatsamordning (LEKS).

Inom ramen för ovanstående två uppdrag genomförde vi erfarenhetsmötet *Miljö och klimat i det regionala tillväxtarbetet* i samarbete med Naturvårdsverket och Energimyndigheten. Mötet syftade till utbyte och lärande om integrering av klimat- och miljöperspektiv i tillväxtarbetet och samlade 70 deltagare primärt från regioner och länsstyrelser.

Uppdrag att lämna förslag till framstegsrapporter utifrån partnerskapsöverenskommelsen

Framstegsrapporten 2019 styrs av bilaga 1 i Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/207. Rapporten har en beskrivande karaktär och är begränsad i antal tecken per kapitel.

Med undantag av ett inledande kapitel som beskriver utvecklingen i Sverige är rapporten uppföljande till sin karaktär, och beskriver den verksamhet som bedrivits inom respektive fond sedan programstarten. Rapporten beskriver de framsteg som har skett för alla Europeiska struktur- och investeringsfonder (ESI-fonder) fram till 2019 för respektive målområden. Olika fonder har kommit olika långt och det är svårt att ge en sammanfattande bedömning av måluppfyllelse.

Rapporten beskriver också de framsteg som har gjorts inom arbetet för fondsamordning under programperioden 2014–2020. Arbetet har inledningsvis fokuserat på informationsfrågor, liknande tillämpning av regelverk samt en harmonisering av horisontella principer, men under den senare delen av programperioden har fondsamordningen fokuserat på att sammanställa och tillgängliggöra resultaten från fonderna.

När det gäller förvaltningskapacitet är fondgemensamt erfarenhetsutbyte om uppföljning och utvärdering en av de åtgärder som bedrivs för att öka kapaciteten hos myndigheter och stödmottagare. Dessutom har de förvaltande myndigheterna samordnat en del åtgärder för att minska den administrativa bördan för stödmottagarna.

Jämställd regional tillväxt

Tillväxtverket avslutade under 2018 regeringsuppdraget att utveckla och stödja arbetet för jämställd regional tillväxt. Arbetet pågick sedan 2016 och slutrapporteras av Tillväxtverket i april 2019. Syftet med uppdraget är att bidra till att uppfylla målet för jämställdhet i det regionala tillväxtarbetet –

PRESTATION

att kvinnor och män ska ha samma förutsättningar att nå inflytande i det regionala tillväxtarbetet och få tillgång till tillväxtresurser.

Tillväxtverkets effektmål med arbetet; att regeringsuppdraget leder till stärkt regional handlingsförmåga kopplat till kompetens, ledarskap, styrning, incitament och processer var fokus i utformandet av aktiviteter nationellt. Hela programmet utvärderades externt av Kontigo som årligen delrapporterade och slututvärderade programmet i december 2018. Enligt Kontigo uppgav 70 procent av regionerna under våren att de kommer att uppfylla sina målsättningar kopplade till uppdraget.

Ett annat mål var att regionerna ska upparbeta samtliga beslutade medel vilket uppfyllts i stor omfattning, om än inte helt. Regeringsuppdraget genomfördes i nära samarbete med uppdraget om att implementera strategin *Öppna Upp – för ett företagsfrämjande på likvärdiga villkor*.

I februari 2019 genomförde Tillväxtverket en slutkonferens för uppdraget tillsammans med uppdraget för *Arbetsintegrerade företag*. Det blev ett bra avslut och samtidigt en kickoff för det fortsatta hållbarhetsarbetet både nationellt och regionalt.

Hållbar regional utveckling

Tillväxtverket fick i juni uppdraget att utveckla och stärka arbetet med hållbar utveckling inom det regionala tillväxtarbetet inklusive sammanhållningspolitiken. Målet är att stärka regionernas kapacitet att arbeta med hållbarhet som en helhet i det regionala tillväxtarbetet. Förväntade effekter är bland annat att skapa ett mer diversifierat och mångfacetterat näringsliv, ökat regionalt ledarskap och tillit.

I september bjöd Tillväxtverket in till en nationell och webbsänd "hearing" för att skapa dialog och samsyn kring det nya uppdraget. I oktober öppnade en utlysning för startbidrag om 100 000 kronor för regionerna, med syftet att möjliggöra för regionerna att snabbt komma igång och planera sitt hållbarhetsarbete utifrån en förändringslogik. Samtliga 21 regioner ansökte om stöd, beviljades stöd och fick beslut i november. Den 28 november erbjöd Tillväxtverket en erfarenhetsträff för regionala projektägare men också länsstyrelser där aktörerna inspirerades och ökade varandras kunskaper om hållbarhet i det regionala tillväxtarbetet. 46 personer deltog. Uppdraget fortsätter fram till 2022.

Kommersiell service

Kommersiell och offentlig service behövs för att skapa miljöer där det är attraktivt att bo, arbeta och driva företag. Sambandet kan uttryckas så här: utan service, inga företag, och utan företag, ingen service. Tillväxtverket arbetar för att öka tillgängligheten till kommersiell service i serviceglesa områden, främst grundläggande kommersiell service såsom dagligvaror, drivmedel, post, apotek och betaltjänster. Vi samverkar med regioner och länsstyrelser som har ansvar för regionalt tillväxtarbete och stöden till kommersiell service. Vi samverkar även med nationella och kommersiella aktörer inom serviceområdet.

I april 2019 lämnade Tillväxtverket en rapport till regeringen där vi beskrev insatserna under 2018 inom området kommersiell service för företag och medborgare. Vi konstaterade att totalt beviljade stöd till kommersiell service

för tredje året i rad uppnått en historiskt högsta nivå på 205 miljoner kronor. Den stora volym av stöd har haft en bromsande effekt på avvecklingen av dagligvarubutiker och drivmedelstationer.

Regionala serviceprogram

För att stimulera arbetet med grundläggande kommersiell service har varje län ett regionalt serviceprogram. Programmen ska bland annat samverka med regionala utvecklingsstrategier och regionala handlingsplaner inom landsbygdsprogrammet 2014–2020.

I 2019 års uppföljning av serviceprogrammen konstaterade vi att länen har vidgat sina nätverk och att många aktörer har varit delaktiga i arbetet. Samverkan har utvecklats på regional och lokal nivå, särskilt med kommunerna. Vi såg samtidigt en splittrad bild av hur aktiva och strategiska länen är i sitt arbete med de regionala serviceprogrammen. Vi bedömde att i hälften av länen består arbetet till största delen av att utbetala olika stöd till främst dagligvarubutiker och drivmedelstationer. I andra hälften av länen arbetade de med serviceprogrammen i ett bredare sammanhang med andra områden såsom fysisk planering, infrastruktur och kommunikationer.

Tillväxtverket rekommenderade att de regionala serviceprogrammen från 2021 utvidgas till mer övergripande handlingsprogram för landsbygdsutveckling som underprogram till regionala utvecklingsstrategier. Vi rekommenderade även att regionerna bör tilldelas grundfinansiering från regeringen för att klara av att driva det strategiska arbetet med landsbygdsutveckling, inklusive regional serviceplanering tillsammans med kommuner och länsstyrelsen.

Särskilt driftstöd till dagligvarubutiker

Tillväxtverket har uppdraget att fördela 35 miljoner kronor per år 2016-2025 till regionerna. Medlen ska användas till ett långsiktigt stöd till dagligvarubutiker i glesbygdsområden som bedöms som särskilt sårbara och utsatta. För åren 2018–2019 utökade regeringen uppdraget med ytterligare 35 miljoner kronor, och samtidigt ändrades bestämmelsen om avstånd till närmaste försäljningsställe från 15 till 10 kilometer. Därmed fick ett stort antal fler butiker i södra Sverige del av driftstödet trots att tillgängligheten till dagligvaror är relativt god i dessa områden jämfört med andra områden. Trots detta rekommenderade vi en oförändrad avståndsbestämmelse om 10 kilometer. Detta då det finns områden även i södra Sverige där lönsamhet för butikerna är en utmaning. Driftstödet underlättar ägarskiften och viljan att investera i butikerna. Många orter riskerar att tappa i attraktivitet om dagligvarubutiken inte skulle finnas kvar.

Den 25 februari fördelade vi 57,4 miljoner kronor för 2019, och därefter kunde regionerna börja besluta om årets driftstöd till dagligvarubutikerna. Under hösten fördelade vi ytterligare 1,2 miljoner kronor till totalt fem regioner utifrån behovet av ytterligare medel under året. Under året fick 276 butiker särskilt driftstöd med totalt 54,3 miljoner kronor.

Nationell och regional samordning

Tillväxtverket arbetar med nationell och regional samordning av grundläggande kommersiell service, till exempel genom att skapa mötesplatser för de regionala aktörerna som hanterar stöden till kommersiell service och regionala serviceprogram. På nationell nivå genomförde vi två möten med

Centralt samordningsforum under 2019. På mötet i juni deltog 18 representanter från 13 bolag, organisationer och myndigheter som är viktiga för servicefrågorna. På mötet i december deltog 20 personer från 13 organisationer. Deltagarna bytte kunskap om aktuell verksamhet och vad som de planerar framåt inom respektive organisation. Enligt enkätsvar från totalt 23 deltagare ansåg 83 procent i hög grad att mötena givit relevant kunskap till deras organisationer. 100 procent ansåg att mötena i hög grad bidragit till bättre nätverk och samarbete med andra medverkande organisationer.

Mellan februari till april genomförde vi fem livesända seminarier på temat regional och lokal serviceplanering. Handläggare från 20 regioner deltog. 79 procent (av 14 enkätsvar) ansåg att de i stor utsträckning fått relevant kunskap och att seminarierna kommer vara till nytta för deras fortsatta arbete. 64 procent ansåg att de fått en ökad förmåga i processledning. Under maj och juni genomförde vi även tre regionala serviceträffar för handläggare för servicefrågor med totalt 42 deltagare. Temat för träffarna var regionala exempel på arbetet med serviceutveckling samt metod- och processtöd för arbetet med Regionala serviceprogram och stöd till kommersiell service. Enligt enkätsvar från 32 deltagare ansåg 72 procent i hög utsträckning att serviceträffen givit ökad inspiration till förändring. 82 procent ansåg att träffarna i hög utsträckning bidragit till relevant kunskap om servicefrågorna för sin organisation.

Stödmyndighet för landsbygdsprogrammet

Jordbruksverket är förvaltande myndighet för landsbygdsprogrammet 2014-2020. Tillväxtverket är en av stödmyndigheterna. Tillväxtverkets uppgift är att besluta om projektstöd till insatser som förbättrar tillgängligheten till service lokalt. Under 2019 beslutade vi om projektstöd till 11 initiativ med totalt knappa 16,9 miljoner kronor i stöd. Besluten avsåg:

- 855 500 kronor i projektstöd till spridning av information om framgångsrika servicelösningar och arbetsmetoder.
- 12,1 miljoner kronor i stöd till pilotprojekt för utveckling av lokala servicelösningar.
- 3,9 miljoner kronor i projektstöd till stärkt regionalt servicearbete.

Under året har totalt 54 projekt, för att stärka servicearbetet och utveckla nya servicelösningar, pågått i Sverige.

Till och med 2019 har projektägare tillsammans slutfört 22 utvecklingsinsatser. Några resultat av insatserna är bland annat ökad samverkan mellan lokalsamhälle och kommun, nya metoder och arbetssätt i form av exempelvis accelerator dagar och samverkansforum samt förbättrad tillgänglighet till service i form av exempelvis digitala servicelösningar och servicepunkter.

LÄS MER

Återrapportering av insatser inom området kommersiell service för företag och medborgare i serviceglösa områden, Dnr Å2019-42-01

Grundläggande betaltjänster

Tillväxtverket har i sin instruktion (SFS nr: 2009:145) inskrivet i 3§ punkt 5 att Tillväxtverket ska ta fram beskrivningar och analyser av hushållens och

företagens tillgång till grundläggande betaltjänster som ska ligga till grund för regionala kartläggningar och för beslut enligt förordningen (2014:139) om statligt stöd till tillhandahållare av grundläggande betaltjänster.

Med hjälp av plattformen Pupos gjorde vi under året skräddarsydda nationella analyser som använts av andra myndigheter för att rapportera om utvecklingen kring grundläggande betaltjänster. Utöver detta fortsatte vi med Pupos som bas att utveckla det webbaserade analysverktyget Pupos Serviceanalys som löpande används av nationella och regionala myndigheter för att analysera och handlägga stödärenden kring grundläggande betaltjänster. Mycket tid ägnades åt att bygga upp rutiner hos Tillväxtverket för att, inför leveranser av underlag till olika nationella uppdrag, säkra tillgången till aktuella data som rör grundläggande betaltjänster. Flera större aktiviteter och leveranser har gjorts under året:

- Inför årets rapporteringar testades en ny metod för insamling av serviceinformation om grundläggande betaltjänster som byggde på att uppgiftslämnarna själva ansvarade för att mata in information i vår databas. Cirka 75 olika huvudmän (bankinstitut med flera) bidrog i detta test vilket ledde till att vi kunde leverera underlag och analyser kring grundläggande betaltjänster i tid till länsstyrelserna, inför deras bevakningsuppdrag kring grundläggande betaltjänster.
- Beräkningar och skräddarsydda analyser för Länsstyrelsen i Dalarnas bevakningsrapport inom sitt regeringsuppdrag kring grundläggande betaltjänster.

En sammanhållen landsbygdspolitik

Näringslivsinsatser genom digitalisering och insatser inom besöksnäringen för att stärka landsbygdernas utveckling

Som en del i arbetet med propositionen *En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder – för ett Sverige som håller ihop* (prop. 2017/18:179) har Tillväxtverket sedan sommaren arbetat med ett regeringsuppdrag att inom ramen för en sammanhållen landsbygdspolitik genomföra näringslivsinsatser och insatser inom besöksnäringen. Uppdraget som omfattar totalt 61 miljoner kronor, syftar till att skapa bättre förutsättningar för ett mångsidigt, konkurrenskraftigt och hållbart näringsliv och företagande med god förmåga till förnyelse över hela landet. Därför behöver landsbygdernas företagsklimat stärkas. Uppdraget har särskilt fokus på digitaliseringens möjligheter för affärsutveckling i företag – oavsett bransch – på våra landsbygder. En viktig målgrupp är mikroföretag – det vill säga företag med upp till tio anställda. I den del som avser besöksnäringen är särskilt fokus riktat mot olika insatser inom naturturism.

Tillväxtverket har valt att samarbeta med Almi Företagspartner som huvudaktör i genomförandet. Parterna har under hösten träffat ett samarbetsavtal kring det gemensamma genomförandet till ett värde av 30 miljoner kronor. Som ett komplement till samarbetsavtalet med Almi Företagspartner har vi också genomfört två utlysningar. I en utlysning inom besöksnäringen, med fokus på insatser för att utveckla verksamheter knutna till vandrings- och cykelturism för att få fler konkurrenskraftiga och hållbara destinationer, har Tillväxtverket medfinansierat 12 projekt till en summa av 9,8 miljoner kronor. Den totala projektsumman uppgår till 12,3 miljoner

kronor. I en utlysning kopplat till näringslivsinsatser; *Utveckla företag på landsbygderna*, med fokus på affärsutveckling via digitaliseringens möjligheter i företag, har Tillväxtverket medfinansierat 13 projekt till en summa om 13,4 miljoner kronor. Den totala projektsumman uppgår till 17,3 miljoner kronor.

Tillväxtverket har också avsatt medel till egeninitierade insatser för att bidra till stärkt affärsutveckling i företag på landsbygderna. En sådan insats är en undersökning om företagens upplevda hinder för att kunna exportera. Detta är kopplat till vårt övergripande uppdrag kring *Regionala exportcentra* samt till en förstudie kring en databasinfrastruktur för primärdata inom lantbruket som har prioriterats i Tillväxtverkets tidigare arbete med Livsmedelsstrategin. Dessa egeninitierade insatser omfattar tillsammans drygt 3 miljoner kronor.

Genomförandet av insatserna i regeringsuppdraget kommer att pågå under hela 2020. Resultat och effekter av projekt och insatser i uppdraget kommer att kunna presenteras i årsredovisningen för 2020.

Övrigt återrapporteringskrav 3.4 - Landsbygdspolitiken

Tillväxtverket ska:

1. Redovisa i vilken utsträckning och på vilket sätt samarbetet med andra myndigheter har fortskridit och bidragit till genomförandet av en sammanhållen landsbygdspolitik, hur framtagande av indikatorer har fortlöpt samt hur verket har bidragit till målet för landsbygdspolitiken.
2. Redovisa hur Tillväxtverket har tillvaratagit synergier mellan den regionala tillväxtpolitiken, näringspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken.

3.4

Tillväxtverket har en samordnande roll inom den nationella landsbygdspolitik som regeringen beslutade 2018. Resurser för genomförandet fick Tillväxtverket dock först i och med vårändringsbudgeten 2019. Den samordnade rollen innefattar till exempel att vi ska verka för ett mer samordnat nationellt agerande. 15 myndigheter är särskilt utpekade och tillsammans med dessa myndigheter ska vi utveckla metodikstöd för landsbygdsanalys och konsekvensbedömningar samt uppföljning och lärande inom den sammanhållna landsbygdspolitiken. I arbete ska också Tillväxtverket sträva efter att främja synergieffekter.

Etablering av samarbete med andra myndigheter

Av inriktningen i den sammanhållna landsbygdspolitiken framgår att regeringen sätter särskilt stor vikt vid de statliga myndigheternas medverkan i genomförandet av politiken. I oktober förankrade vi det tänkta upplägget för det fortsatta arbetet hos ledningen för de 15 myndigheterna. Vid mötet deltog även representanter för Regeringskansliet. Vi bedömer förankringen som särskilt viktig i de myndigheter som saknar återrapporteringskrav för hur de deltar i samarbetet. Ett resultat av detta möte blev en kartläggning av vilka utvecklingsmedel för landsbygderna som myndigheterna förfogar över – som genomförs under januari till april 2020. Kommande rapport innefattar till exempel också en bredare genomgång av hur landsbygderna speglas i styrande dokument och i vilken utsträckning myndigheterna tillämpar någon typ av landsbygdssäkring i sin verksamhet.

I maj och december samlade vi det myndighetsnätverk som Tillväxtverket använder som ram för samarbetet. I maj fokuserade vi på att lyfta landsbygdsfrågorna och skapa kännedom om politikens intentioner och i december fokuserade vi på att bygga kunskap och skapa förståelse för hur landsbygdernas behov av statlig verksamhet ser ut. Som grund för diskussionerna låg bland annat ett kunskapsunderlag där Tillväxtverket låtit fråga ett 60-tal aktörer på landsbygderna hur de ser på behoven av statlig verksamhet. En central slutsats är att det finns ett behov av att utveckla myndigheternas kunskap om hur förutsättningarna ser ut i olika typer av landsbygder – och anpassa insatser utifrån det.

Vid sidan av dessa insatser etablerade Tillväxtverket enskilda kontakter med ett tiotal av de utpekade myndigheterna under 2019. Tyngdpunkten har legat på att skapa kännedom om landsbygds politikens intentioner och Tillväxtverkets uppdrag. Ett undantag gäller Trafikverket, där vi genomfört flera möten med syfte att initiera en mer operativ samverkan.

Framtagande av indikatorer

I mars 2019 lämnade Tillväxtverket ett underlag till Regeringskansliet, med ett första förslag på indikatorer för den sammanhållna landsbygds politikens. Under framtagandet hade vi informella kontakter med Trafikverket, Folkhälsomyndigheten, Post- och telestyrelsen, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), Sveriges lantbruksuniversitet och Landsbygdsnätverket. Kontakter med Jordbruksverket och Kulturanalys var av mer formell karaktär, där de även levererade förslag till indikatorer.

Under hösten 2019 fördjupade Tillväxtverket arbetet med att utveckla uppföljningssystemet kring den sammanhållna landsbygds politikens. Främst har myndigheten arbetat med att tolka och operationalisera vad uppföljning och utvärdering av landsbygds politikens är, samt förtydliga viktiga avväganden för framtagande av ändamålsenliga indikatorer. Arbetet har gjorts i ett lärande tillsammans med andra myndigheter. Till exempel genom möten och diskussioner med Havs- och vattenmyndigheten som sedan tidigare utvecklat och förvaltar ett uppföljningssystem för den maritima strategin. För att förtydliga politikområdet har ett programlogiskt perspektiv använts för att omsätta politiken i områden som går att följa, knyta indikatorer till, och analysera.

Under december genomfördes en myndighetsträff (samma som ovan) där uppgiften kring uppföljning och indikatorer introducerades för andra berörda myndigheter – och perspektivet att utveckla uppföljning i samverkan förstärktes. Utifrån det grundläggande arbetet under hösten 2019 fortsätter nu arbetet att tillsammans med Näringsdepartementet prioritera indikatorer för budgetpropositionen 2020.

Tillväxtverkets bidrag till målet för landsbygds politikens

Tillväxtverket bidrar till målet för landsbygds politikens genom ett antal uppdrag som är direkt kopplade till landsbygds politikens. I ett vidare perspektiv bidrar Tillväxtverkets insatser inom ramen för den regionala tillväxtpolitikens och näringspolitikens i väsentliga delar också till målet. Några områden med direkt relevans är till exempel insatser för besöksnäring, kompetensförsörjning och kommersiell service, stöd till kommuner med

socioekonomiska utmaningar samt näringslivsutveckling i landsbygds-kommuner.

Inom Tillväxtverkets nya roll som samordnande myndighet för landsbygds-politiken satte vi under 2019 fokus på att etablera samverkan, öka kännedomen om politikens intentioner samt starta upp kunskapsutveckling. För att stärka arbetet bildade Tillväxtverket i oktober en ny enhet, Landsbygder och lokal kapacitet.

Ett prioriterat område var att etablera relationer inte bara med myndigheter utan även andra aktörer som har betydelse för möjligheterna att nå målet för landsbygdspolitiken. Vi medverkade i programmet på konferenser som till exempel den nationella Leader-konferensen i maj, Höga kusten-konferensen i september och Landsbygdsnätverkets nätverksträff i november. I oktober genomförde vi också Stora landsbygdskonferensen tillsammans med SKR. På konferensen deltog 240 personer från lokal, kommunal, regional och nationell nivå, med deltagande från bland annat statssekreterare.

I övrigt etablerade vi inom ramen för detta uppdrag även direkta kontakter med till exempel intresseorganisationer samt aktörer på regional och kommunal nivå.

Som komplement till fysiska möten har vi under året påbörjat en systematisk kommunikation med landsbygders aktörer genom sociala kanaler.

För att stärka genomförandet av Tillväxtverkets uppdrag inom landsbygds-politiken har vi tagit initiativ till ett nationellt samverkansforum, med deltagare från hela flernivåsystemet. Tillväxtverket bedömer att forumet under kommande år blir en viktig förankringspunkt för våra insatser inom ramen för landsbygdspolitiken.

Det är av stor betydelse att vi utvecklar kunskapsproduktionen med utgångs-punkt i landsbygders förutsättningar. Ett spår under året var därför att etablera kontakt med kunskapsaktörer som Nordregio och Sveriges lantbruksuniversitet, med syfte att identifiera områden för operativ samverkan. Ett andra spår var att utveckla interna processer. Under 2019 innebar det bland annat att vi uppdaterade den kommunindelning som landsbygdspolitiken förankras i, och planerade för en särskild landsbygdsanalys i kommande version av enkätundersökningen Företagens villkor och verklighet. För att på kort sikt stärka vår kunskapsbas var ett tredje spår att arbeta aktivt med kunskapsutveckling genom konsultstöd.

Tillväxtverket tillvaratar synergier

För att ta tillvara på synergier mellan den regionala tillväxtpolitiken, näringspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken etablerade vi under 2019 former för samverkan och kunskapsspridning inom Tillväxtverket. Vi bildade ett myndighetsövergripande Team Landsbygd, som genom regelbundna möten och utvecklingsinsatser syftar till att bland annat lösa ut synergier mellan insatser från olika politikområden.

Konkreta exempel på tillvaratagna synergieffekter finns mellan den sammanhållna landsbygdspolitiken och den regionala tillväxtpolitiken:

De närbesläktade samordningsuppdragen inom de båda politikområdena hanteras som en helhet genom ett gemensamt myndighetsnätverk. Genom detta når vi fler myndigheter i likartade frågor.

Inom Tillväxtverkets strategiska regiondialoger var våra landsbygdsuppdrag ett återkommande inslag under 2019.

Tillväxtverket deltar i regeringskansliets arbete med att ta fram ett strategiskt inriktningsdokument som ska ersätta En nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020. Ett av ingångsvärdena i detta arbete är att integrera de båda politikområdena. Under 2019 har Tillväxtverket bidragit till att utveckla regionernas återrapporteringskrav gällande deras bidrag till målen inom landsbygdspolitiken. Vår bedömning är att en tydligare redovisning av hur landsbygdsfrågorna integreras inom det regionala tillväxtarbetet, skapar underlag för både politikutveckling och stärkta synergieffekter.

EU:s strukturfonds- och territoriella program

EU:s strukturfondsprogram – förvaltande myndighet

ESI-fonderna är de främsta verktygen för att förverkliga EU:s långsiktiga tillväxt- och sysselsättningsstrategi. I den strategi som antogs 2010, Europa 2020, är målet en smart och hållbar tillväxt för alla.

En av ESI-fonderna är ERUF som ska stärka regionernas konkurrenskraft och bidra till hållbar sysselsättning.

De 8 regionala strukturfondsprogrammen

Regeringen har fördelat totalt cirka 7 miljarder kronor till de åtta regionala strukturfondsprogram som Tillväxtverket är förvaltande myndighet för under programperioden 2014–2020. Regionalfondsmedlen ger möjligheter att investera i ökad konkurrenskraft för företag och regioner i alla delar av landet. Insatsområdena är valda utifrån regionala förutsättningar med tyngdpunkt på att stärka innovation och konkurrenskraft hos små och medelstora företag samt att stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi.

Tillväxtverket genomförde nya utlysningssomgångar i alla regionala program under 2019. Totalt ansöktes om cirka 1,5 miljarder kronor fördelat på 244 ansökningar. Tillväxtverket beslutade om totalt 1,1 miljarder kronor till projekt under året, varav 195 projekt fick medel för ökade investeringar i företag och regioner i hela landet.

Totalt under programperioden har 882 projekt beviljats stöd via de åtta regionala programmen varav 305 avslutats. Hittills har cirka 20 000 företag fått stöd varav merparten av dessa har färre än 10 anställda. Det finns dock stora regionala variationer mellan de olika programmen kring vilken typ av stöd som lämnas och inom vilka branscher.

Tillväxtverket bedömer att projektportföljen är relevant med hänsyn till programmens prioriteringar samt inriktade på att möta de regionala utmaningar och behov som programmen bygger på.

- I tematiskt mål 1, Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation, sker investeringar som syftar till etablering och utveckling av innovationsmiljöer och kluster inom regionala styrkeområden, samt samverkan företag, samhälle och forskning
- I tematiskt mål 2, Förbättra tillgången till, användandet av och kvaliteten på informations- och kommunikationsteknik, har huvuddelen av medlen

investerats i bredband. Det sker även investeringar för utveckling av nya digitala lösningar, utbyggnad av offentliga e-tjänster och för att främja digitalisering i företag

- Tematiskt mål 3, Stärka små och medelstora företags konkurrenskraft, omfattar investeringar i etablering och utveckling av kluster/inkubatorer, export- och investeringsfrämjande, destinationsutveckling, företagsspecifik rådgivning och coachning, kapital- och kompetensförsörjning
- I tematiskt mål 4, Stöd till övergången mot en koldioxidsnål ekonomi, sker investeringar som utvecklar klimatsmart teknik. Men även annat stöd för energieffektivisering i företag, byggnader och bostäder, insatser för hållbart resande, utveckling av test- och demonstrationsmiljöer och investeringar i laddinfrastruktur
- Tematiskt mål 7, Främja hållbara transporter och förbättra nätinfrastukturer, omfattar förstudier och investeringar i kollektivtrafik, hamnar, vägar, järnvägar, rese- och logistikcentrum

Nationella Regionalfondsprogrammet

Regeringen har fördelat 15 procent av medlen i ERUF till det nationella regionalfondsprogrammet under perioden 2014–2020. Programmet fokuserar på tre insatsområden:

- Att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation
- Att öka små och medelstora företags konkurrenskraft
- Att stödja övergången till koldioxidsnål ekonomi i alla sektorer

I programmet finns idag 33 beviljade projekt; två större riskkapitalprojekt, projekt för energieffektivisering i små och medelstora företag, projekt för uppbyggnad av forskningsanläggningen European Spallation Source (ESS) samt projekt för ökad samverkan mellan svenska styrkeområden.

I programmet ingår också kunskapsstödet Klimatsynk som drivs av Energimyndigheten och Tillväxtverket. Syftet är att skapa ökad samverkan och samordning av insatser mellan regioner, samt mellan regional och nationell nivå, inom ERUF:s tematiska mål, koldioxidsnål ekonomi. Klimatsynk syftar också till lärande och resultatfokus hos målgrupperna på miljö- och klimatområdet. Under året har projektet genomfört 12 projektledarträffar, ett seminarium för projektledare om långsiktiga resultat och ägarskap, samt bidragit i 22 externa arrangemang och benchmarkingaktiviteter. Under 2019 har arbetet med att analysera resultat från avslutade projekt intensifierats.

Tillväxtverket beviljade i juni stöd på totalt cirka 24 miljoner kronor till två nya projekt i det nationella regionalfondsprogrammet. Detta inom insatsområde koldioxidsnål ekonomi med inriktning energieffektivisering. Det ena projektet är sprunget ur ett regionalt projekt som nu vidgas och blir nationellt. Det andra projektet är ett nytt initiativ som handlar om energieffektivisering av regionala flygplatser. Båda projekten kompletterar andra projekt inom arbetet för energieffektivisering hos små- och medelstora företag.

Under sommaren kom besked om ändring av den fasta euroväxelkursen som regionalfondsprogrammen är knutna mot. Detta innebar att det blev mer medel räknat i svenska kronor att arbeta med i programmet. Under hösten genomförde vi därför ett externt informations- och projektidémöte i syfte att undersöka projektbehov inom tematiskt område fyra. Vid mötet deltog personer från Regioner, Länsstyrelser, Energikontor, Energimyndigheten, Naturvårdsverket och konsultföretag. Deltagarna uttryckte uppskattning för mötet och delade med sig av sina erfarenheter från tidigare och pågående projekt samt gav förslag på nya idéer. Detta gav Tillväxtverket nya kontakter samt visade på behovet av ytterligare utlysningar mot energieffektivisering hos små och medelstora företag.

Vi öppnade två utlysningar för projektmedel inom programmet. En riktad mot investeringsprioritering 1b, forskning och innovation, stärka svenska styrkeområden och en riktad mot 4b, koldioxidsnål ekonomi, energieffektivisering. Detta resulterade i 11 ansökningar mot att stärka svenska styrkeområden och 12 ansökningar mot energieffektivisering. Beslut om vilka projekt som ska beviljas stöd tas i januari 2020.

Vi anordnade ett erfarenhetsutbyte i ekonomi för projekten med inriktning mot energieffektivisering. Där utbytte projekten erfarenheter kopplade till projektredovisning och utmaningarna för större samverkansprojekt. Träffen genomförde vi digitalt och den var mycket uppskattad.

Tillväxtverket genomförde också en projektledarträff för de sex pågående projekten inom investeringsprioritering 1b "Samverkan mellan konstellationer". Deltagarna fick dela med sig av sina projekterfarenheter samt öva på hur man kommunicerar resultat av projekten för olika målgrupper. Projektmedarbetare och projektens utvärderare från projekten medverkade vid träffen, totalt 15 personer.

Vi har besökt ett projekt för en "kontroll på plats". Besöket genomförde vi för att kontrollera projektets system, träffa medarbetare i projektet och försäkra oss om att projektet bedriver verksamheten som det ska.

Förberedelser av sammanhållningspolitiken efter 2020

Tillväxtverket medverkade aktivt i förberedelser inför programperioden 2021–2027 gällande sammanhållningspolitikens inriktning och genomförande. Dels genom stöd och expertis till Regeringskansliet i förhandlingen om förordningar med EU-kommissionen, dels genom nya kunskapsunderlag och rapporter samt dialoger och erfarenhetsutbyten med myndigheter, regioner och aktörer inom sammanhållningspolitiken.

Tillväxtverkets strategiska förberedelser utgick från ett helhetsperspektiv som inkluderade partnerskapsöverenskommelsen, programmering, urvalsprocessen, kommunikation, finansieringsinstrument, territoriella verktyg samt Interreg och resulterade i flera skriftliga inspel till Regeringskansliet.

Tillväxtverket och Näringsdepartementet arrangerade i mars en nationell konferens för 150 deltagare från främst myndigheter och regioner som utgjorde startskottet för inriktning och arbete med en ny sammanhållningspolitik med fokus på ERUF.

Under året agerade Tillväxtverket särskilt på lärdomar och rekommendationer från de tematiska utvärderingar som genomförts inom ERUF. Exempelvis genomförde Tillväxtverket ett lärpass om ERUF vid årskonferensen 2019 för Reglab, ett forum för lärande om regional utveckling. Tillväxtverket genomförde även lärprojektet Programteori ERUF inom Reglab i tre steg med regioner och myndigheter. Lärprojektet resulterade i en höjd kunskapsnivå bland aktörer och ett förslag på övergripande värden i en programteori för fonden.

Under året analyserade Tillväxtverket regionernas redovisningar av utmaningar och prioriteringar inom sammanhållningspolitiken, exempelvis gällande innovation, företagande, kompetensförsörjning och miljö i ett särskilt regeringsuppdrag. Tillväxtverket presenterade resultaten från rapporten vid flera större forum under hösten, däribland regeringens Politikerforum och Tjänstemannaforum, Övervakningskommittéer för ERUF samt Europaforum 2019. En slutsats i rapporten handlade om behovet att utveckla samverkan mellan nationell och regional nivå. Som ett led i detta arrangerade Tillväxtverket i december en nationell dialogkonferens med 110 deltagare från främst myndigheter och regioner i syfte att stärka samarbete i förberedelser, programframtagande och genomförande av sammanhållningspolitiken 2021-2027.

Fondöverskridande samverkan

Det fondgemensamma arbetet utgick från den av myndigheterna antagna arbetsplanen. Arbetet fokuserade på programförberedelser, uppföljning och utvärdering samt kommunikation och myndigheterna redovisade resultat inom området till EU-kommissionen i den fondgemensamma årsrapporten.

Under året samverkade Tillväxtverket, Svenska ESF-rådet och Jordbruksverket i programframtagande inom ERUF, Europeiska socialfonden (ESF) och Europeiska jordbruksfonden (EJFLU) för landsbygdsutveckling med utgångspunkt i aktuella regeringsuppdrag, även om tidplanen för programmering inom fonderna skiljer sig åt.

Myndigheterna förde en kontinuerlig dialog gällande exempelvis regeringens strategiska ställningstaganden, omvärldsanalysen för ESF, underlag till den strategiska planen för landsbygdsprogrammet och framtagande av en programteori för ERUF. Tillväxtverket, Jordbruksverket och Svenska ESF-rådet samarbetade i olika konstellationer inom ramen för utvärderingen av bredbandsinsatser, lokalt ledd utveckling samt projektutvärdering och utvärderingsansats för programperioden 2021–2027.

Inom kommunikation, som utgör ett stöd för övriga fondsamordningsgrupper, utvecklade myndigheterna den fondgemensamma hemsidan eufonder.se med en indelning för resultat och tillgänglighetsanpassning. Därutöver spred den fondgemensamma arbetsgruppen resultat om fondernas investeringar, genomförde kampanjen Mitt Europa tillsammans med förvaltande myndigheter för deltagande Interregprogram och den årliga nätverksträffen med EU-kommissionen och Svenska representationen.

Övervakningskommittéarbete

Tillväxtverket bistår enligt regeringsbeslut regeringen med att utgöra sekretariat för övervakningskommittén (ÖK) för de åtta regionala strukturfondsprogrammen och ÖK för det nationella regionalfonds-

programmet. I uppdraget ingår att offentliggöra en uppdaterad förteckning över kommittéernas ledamöter. Förteckningen finns publicerad på Tillväxtverkets webbplats [Övervakningskommittéer](#).

Under 2019 har övervakningskommittéerna genomfört två gemensamma möten där totalt 51 ledamöter deltog varav 43 procent var kvinnor. Totalt närvarade 93 personer och 57 procent var kvinnor.

Vårens möte innehöll bland annat föredragning av och beslut om 2018 års genomföranderapporter. Dessa lämnades sedan över till EU-kommissionen för beslut.

På höstens möte föredrogs genomförandet av programmen med fördjupad presentation av finansieringsinstrumenten. Mötet innehöll också information kring kommunikationsinsatser, information från EU-Kommissionen och förvaltande myndighet och också beslut om det tekniska stödet. Beslut fattades kring programändringar vilket senare överlämnades för beslut till EU-kommissionen.

Tillväxtverket är sammankallande för två arbetsutskott till Övervakningskommittéerna, ett för utvärdering och ett för genomförandet av det Nationella regionalfondsprogrammet.

Arbetsutskotten har under 2019 sammanlagt genomfört fyra möten där 26 ledamöter deltog, hälften kvinnor och hälften män. Totalt närvarade 48 personer varav 28 var kvinnor. På mötena föredrogs bland annat utvärderingsrapporter och hur deras resultat kan spridas. Även inriktning på kommande utlysningar, beviljade och utbetalda medel samt uppfyllande av programmens finansiella mål presenterades.

EU:s strategi för Östersjöregionen

Tillväxtverkets uppdrag att medverka i genomförandet av EU:s strategi för Östersjöregionen pågår 2016–2020. I uppdraget ingår att koordinera och rapportera det sammantagna svenska arbetet som särskilt utsedda myndigheter genomför samt bidra till goda förutsättningar för genomförandet genom att samla och sprida kunskap.

Vår verksamhet och Östersjöregionens specifika insatser gäller primärt följande delmål i strategin:

- Öka Östersjöområdets globala konkurrenskraft.
- Vara ledande i att fördjupa den inre marknaden.
- Bidra till Europa 2020-strategin.
- Sammanlänkade människor.

I uppdraget ingår att sammanställa och övergripande analysera 43 myndigheters rapporter av hur de bidragit till genomförandet av strategin. Även regioners arbete med strategin beaktas. I april 2019 färdigställde Tillväxtverket rapporten *Internationalisering genom samarbete i Sveriges närområde – delrapport 3*.

Det svenska genomförandet bygger på samverkan mellan olika nivåer och sektorer, både nationellt och makroregionalt. Vid sidan av regeringsuppdragen bedrivs regionalt och lokalt ett stort arbete som bidrar till strategins genomförande, till exempel genom många flaggskeppsprojekt där mycket av det konkreta strategigenomförandet sker.

Utifrån rapporteringen är det tydligt att internationellt samarbete stärker nationellt samarbete och att redan existerande samarbetsstrukturer är av stor betydelse i genomförandet av strategin.

Vi ordnade två nätverksmöten som en del av uppdraget att samordna arbetet och sprida kunskap om EU:s strategi för Östersjöregionen. Bland annat arrangerade Tillväxtverket tematiska diskussionsgrupper om samverkan inom innovation, energieffektivisering, transporter och besöksnäring. Därtill hade vi löpande kontakt inom nätverket för förvaltande myndigheter i länderna inom strategiområdet och två fysiska möten. Tillsammans med Horisontella åtgärdsområdet Capacity (Svenska institutet och Föreningen Norden) och Svenska ESF-rådet diskuterade vi utvecklingen av strategiarbetet framöver. Till exempel vad gäller en tydligare rollfördelning, formerandet av flaggskeppsprocesser samt skrivningar i EU-förordningar som underlättar och effektiviserar arbetet med strategin och även möjliggör en effektivare användning av alla regionalfondsmedel. Genom Tillväxtverkets interna nätverk för handläggare verkade vi för att implementera transnationella komponenter i ERUF-projekt. Tillsammans med Svenska ESF-rådet, Universitets- och högskolerådet, Svenska institutet, Föreningen Norden, Umeå kommun, Region Kalmar, Region Blekinge och Region Skåne ordnade vi två regionala träffar för att öka möjligheten för fler att delta i samverkan för att arbeta mot strategins mål.

Interreg Öresund–Kattegat–Skagerrak

Öresund-Kattegat-Skagerrak är ett gränsregionalt samarbetsprogram mellan Sverige, Danmark och Norge. Tillväxtverket är förvaltande och attesterande myndighet för programmet och värd för en del av programmets gemensamma sekretariat. Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak ger stöd till gemensamma skandinaviska projekt som utvecklar samhället inom innovation, grön ekonomi, transport och sysselsättning. Under 2019 utlyste programmet medel i två omgångar och beviljade över 19 miljoner euro EU-medel till 24 projekt, varav nio förprojekt.

De projekt som hittills beviljats medel under programperioden lämnade under året in lägesrapporter och ansökningar om utbetalningar. Vi följde upp programmets aktivitetsindikatorer löpande under året. Målsättningarna för flertalet indikatorer hade redan uppnåtts eller indikerade att de kommer att uppnås. Programmet lämnade i oktober in en ansökan till EU-kommissionen om att flytta medel från Grön ekonomi och Transport till Innovation för att bättre kunna fungera som brygga till kommande programperiod. I samband med detta höjdes målsättningarna för några av programmets indikatorer mot bakgrund av att målsättningarna redan hade uppnåtts.

Programmet fortsatte att utveckla sitt resultatarbete under året. Resultatarbetet ska komplettera programmets indikatorer och syftar till att tydligare visa de mervärden och den samhällsnytta som programmet ger. Resultat samlas under konceptet *Vi går över gränsen* och kopplas till några av FN:s globala mål. Projektens uppskattningar indikerade under året att

programmet exempelvis har bidragit till 450 nya fossilfria fordon i kollektivtrafiken, 680 nya jobb, 150 nya produkter/tjänster, 380 företag som stärkt sina förutsättningar att växa, 80 nya hälsolösningar, 1 300 behandlade patienter och att programmets satsningar har bidragit till att locka till sig investeringar om över 1 miljard kronor.

Kontigo/WSP lämnade slutrapport för utvärderingen av programmet som gjordes 2016-2019. Kontigos bedömning var att projekten generellt svarar bra upp mot programmets mål och därmed bidrar till programmets resultat. Kontigo saknade däremot ett gränsregionalt perspektiv i programmets målformuleringar. Kontigos bedömning var att det är en förutsättning för att projekten i sin tur ska välja att arbeta mot gränsöverskridande mål. Kontigo saknade också ett programägarskap i form av organisationer som tar ett långsiktigt och strategiskt ansvar i gränsregionen, och som kan arbeta gränsöverskridande. Organisationer som efterfrågar gränsregionala resultat skulle enligt Kontigo inverka positivt på projektens möjligheter att skapa bestående effekter över gränserna.

Vi arrangerade under 2019 ansökningsseminarier och seminarier för beviljade projekt och nätverksträff för projekten. Totalt deltog 269 personer i aktiviteterna. Vi medverkade även i ett stort antal aktiviteter i extern regi, bland andra Folkemødet, Arendalsukan och European Week of Regions and Cities.

Nationell kontaktpunkt och subkommitté Östersjöprogrammet

Tillväxtverket fungerar som nationell kontaktpunkt för Östersjöprogrammet (Interreg Baltic Sea Region). Denna roll innebär att vi ska sprida information och ge stöd till dem som initierar och utvecklar projekt som riktas till svenska intressenter.

Mycket av arbetet under året har handlade om att svara på frågor via telefon, e-post och bistå med information och statistik kring genomförandet av programmet. Exempel på information och kontakter var till Mitt Europa kampanjen 2019, Kulturrådet 2019, Inbjudan till Europahuset och Information till Näringsdepartementet.

För att presentera och sprida information och nyheter från Östersjöprogrammet har Tillväxtverket under året framför allt använt webbsidan eufonder.se. Exempel på information som lagts ut på webbsidan är datum för aktuella utlysningar och nyheter inom Östersjöprogrammet. Här finns information om samtliga europeiska struktur- och investeringsfonder i Sverige och det är därmed en bra plats att nå ut till en bred målgrupp av svenska intressenter.

Tillväxtverket ska även tillsammans med SKR fungera som ett sekretariat för den svenska subkommittén för Östersjöprogrammet. Subkommittén ska bistå de svenska ledamöterna i ÖK i bedömningen av projektansökningar.

Under året sammankallade Tillväxtverket subkommittén till möte två gånger, en gång i mars och en gång i november. Vid mötet i mars gjorde subkommittén en gemensam svensk prioritering av de projektansökningar avseende projektplattformar och förlämningsprojekt.

Projektplattformar avser att stödja samverkan mellan tidigare finansierad projekt inom liknande tematik och därigenom förbättra och öka överföringen av hållbara och användbara projektresultat.

Ett förlängningsprojekt är ett nyligen avslutat Östersjöprojekt som får möjligheten till en förlängning där de ska arbeta med att stärka redan framtagna resultat och nyttan av dessa.

Vid övervakningskommittémötet i april 2019 beviljade ÖK tre projektplattformar och nio förlängningsprojekt motsvarande 8,2 miljoner euro i stöd.

Attesterande myndighet

I uppdraget att vara attesterande myndighet ingår att upprätta och kvalitets-säkra utgiftsdeklarationer samt ansöka om utbetalning av strukturfonds-medel från EU-kommissionen. I samband med detta ska Tillväxtverket intyga att uppgifterna är korrekta och överensstämmer med gemenskapsregler och nationella regler.

Tillväxtverket är attesterande, och förvaltande, myndighet för åtta regionala strukturfondsprogram, ett nationellt regionalfondsprogram, och det gräns-regionala samarbetsprogrammet Öresund-Kattegat-Skagerrak.

Attesterade utgifter under året uppgick till ungefär 198 miljoner euro. Attesterade utgifter totalt för programperioden 2014–2020 uppgick därmed till ungefär 882 miljoner euro.

Revision av EU-verksamheten

I enlighet med EU:s regelverk ska Tillväxtverkets förvaltning och kontroll av EU-medel revideras och bedömas av en nationell revisionsmyndighet Ekonomistyrningsverket (ESV). Under 2019 genomförde ESV stickprovsgranskningar fördelade på 26 projekt inom de nio regionala och nationella strukturfondsprogrammen. Stickproven gjordes i två olika urvalsgrupper, där projekt inom finansieringsinstrument var en separat grupp. Felprocenten i granskningarna beräknades till 0,07 procent.

I Öresund-Kattegat-Skagerrakprogrammet bestod stickprovet av 6 svenska projektpartners (1–3 utbetalningar i vardera). Felprocenten i granskningarna beräknades till 0,19 procent.

I programperioden 2014–2020 har ESV genomfört uppföljande systemgranskningar av nyckelkrav 4,5,7 och 8 i syfte att bedöma om det finns lämpliga förvaltningskontroller och ett fungerande system för bevarande av alla handlingar för att säkerställa en tillfredsställande verifieringskedja. I granskningen ingår också att bedöma om myndigheten har effektiva och proportionella åtgärder mot bedrägeri samt lämpliga förfaranden för utarbetande av förvaltningsförklaring och den årliga sammanfattningen av revisioner och förvaltningskontroller.

Systemgranskningen genomfördes i samtliga tio ERUF-program. Den samlade slutsatsen i granskningen var att systemet fungerar tillfredsställande men vissa förbättringar krävs.

EU Kommissionen genomförde stickprovsgranskningar av transportbidraget samt bredbandsutbyggnad utan större anmärkningar.

Europeiska Revisionsrätten reviderade den svenska revisionsmyndighetens arbete vilket också innebar att förvaltande myndigheten för de nio nationella och regionala strukturfondsprogrammen berördes med granskning på plats hos slutliga stödmottagare. Rapportering sker under 2020.

Kontroll av projekt i territoriella program (Interreg)

Tillväxtverket ansvarar för kontroll av stödberättigande kostnader för svenska projektaktörer i sju territoriella program, även kallade Interreg. Kontroller som utförs går under namnet First Level Control (FLC) och utförs för följande program:

- Interreg Östersund-Kattegat-Skagerrak
- Interreg South Baltic
- Interreg North Sea Region
- Interreg Baltic Sea Region
- Interreg Central Baltic
- Interreg Europé
- Urbact III

Finansiering av Interregprogram sker från ERUF.

Tillväxtverket utfärdade under 2019 923 intyg för svenska projektaktörer med sammanlagt 43 896 483 EUR i stödberättigande kostnader och kontrollerade 41 projekt på plats. Kontrollerna av stödberättigande kostnader har under 2019 ökat då programmens projektbeslutsomgångar fortsätter samt att äldre beslutade projekt fortlöper.

Under året anordnade Tillväxtverket själva eller i samarbete med programmens sekretariat, förvaltande myndighet eller Nationella kontaktpunkter 6 informationsmöten för svenska projektaktörer. Syftet är att informera om stödberättigande kostnader och rapporteringsförfarandet för att projektaktörerna ska göra rätt från början. FLC stödjer även projektaktörer löpande via telefon, mejl, Skype och personliga möten, för att effektivisera handläggning och minska behovet av kompletterande material.

Samverkan kring bredbandsinfrastruktursatsningar

Tillväxtverket och Jordbruksverket har ett gemensamt uppdrag att samverka kring frågeställningar, inklusive uppföljningar och utvärderingar, som rör bredbandsutbyggnad under programperioden 2014–2020. Under 2019 fortsatte Tillväxtverket och Jordbruksverket den samverkan som påbörjades redan under 2015 med syfte att de bredbandsstöd som hanteras av respektive myndighet ska komplettera och förstärka varandra.

Tillväxtverket genomförde tillsammans med Post och Telestyrelsen (PTS) fyra fondsamverkansmöten där aktuella frågeställningar diskuterades. Stående frågor på dagordningen var status i programgenomförandet, granskning och uppföljning samt tolkning av regelverk. Slutligt ställningsstagande kring utbyggnad med radiolänk/trådlösa tekniker i stället för nedgrävd kabel togs fram under början av året för Landsbygdsprogrammet.

Tillväxtverket kommer att följa samma ställningstagande för radiolänkar inom ERUF projekten.

Tillväxtverket deltog, tillsammans med Jordbruksverket, vid samtliga Länsamverkan Bredband 2.0 (www.lsb2.se). Det är regelbundet återkommande möten som arrangeras av PTS med syfte att sprida information och erfarenheter kring bredbandsutbyggnad. Under året genomförde PTS fyra Länsamverkan Bredband 2.0 där båda myndigheterna hade punkter på dagordningen. Vid novembermötet informerade Tillväxtverket om landsbygdsuppdraget.

Efter förfrågan från PTS genomförde Tillväxtverket och PTS hösten 2019 ett erfarenhetsutbyte mellan myndigheterna. På mötet informerade Tillväxtverket bland annat om praktisk hantering vid handläggning av bredbandsstöd inom ERUF. PTS informerade om sitt uppdrag med att ta fram ett nytt nationellt stöd för bredbandsinfrastruktur.

Behörig myndighet för bedrägeribekämpning

Tillväxtverket deltog under året aktivt i nationella och internationella nätverk för bedrägeribekämpning, såsom SEFI-rådet, Myndighetsnätverket mot korruption, COCOLAF och OLAF-nätverket. Inom Myndighetsnätverket mot korruption behandlade höstens möte principerna i den statliga värdegrunden, bisysslor, tillsatsbaserad styrning samt hur organisationer kan arbeta utifrån en etisk kompass. SEFI-rådet anordnar, utöver sina ordinarie nätverksträffar, den sk. SEFI-rådsdagen vart tredje år. Årets upplaga fokuserade på varför det anmäls så få bedrägerier inom EU-stöden i Sverige samt vilka utmaningar, ur bedrägerisynpunkt, som kommer med ökad digitalisering. Tillväxtverket deltog med 10 personer.

Under året genomförde Tillväxtverket ett kvalitetsarbete för att öka medvetenheten om jävsproblematik hos myndighetens medarbetare. Den interna regelefterlevnaden granskades och ett förslag till webbaserad intressedeklaration för myndighetens medarbetare utarbetades. Jäv är något som ska beaktas i hela genomförandeorganisationen och med anledning av det höll Tillväxtverket också en information om jäv för strukturfonds-partnerskapens sekreterare i slutet av augusti.

I november genomförde Tillväxtverket en riskbedömning av ärendeprocessen för de 10 program som finansieras genom ERUF, inklusive finansieringsinstrumenten. Syftet med arbetet var att identifiera specifika risker och planera åtgärder för att hantera dessa.

URBACT III Programmet 2014–2020

Det europeiska URBACT-programmet är ett EU-finansierat nätverks- och lärandeprogram för hållbar stadsutveckling som omfattar städer i hela EU samt Norge och Schweiz. Tillväxtverket är nationell kontaktpunkt för URBACT-programmet i Sverige och arbetar med att informera om programmet på svenska och lyfta fram resultat från deltagande svenska partners. URBACT-programmet kan därmed ses som en plattform, som gör det möjligt för städer från mer eller mindre utvecklade regioner att samarbeta. Det är på så vis som URBACT främjar överförandet av praktisk kunskap och innovation mellan städerna i Europa.

I januari 2019 arrangerade vi ett informationsmöte om URBACT utlysningen för nya så kallade "Action Planning Network". Det var 21 deltagare från olika kommuner och även några som deltog i livesändningen via webben. Ansökningsomgången som stängde i mars resulterade i 23 nya Action Planning Networks. Det finns svenska kommuner med som partners inom tre av dessa europeiska nätverk.

Umeå kommun ska de kommande tre åren vara lead partner för nätverket Gendered Landscape som är ett av de 23 nya nätverken. Samtidigt ska Ånge kommun arbeta fram metoder för att ta tillvara på möjligheterna med Internet of Things (IoTXchange) och Göteborg stad ska samarbeta med andra europeiska städer kring frågan om social hållbarhet och hemlöshet (ROOF).

Därutöver arrangerade URBACT programmet ett Campus i Riga, Lettland, i april där kommuner från Danmark, Sverige, Finland, samt från de tre baltiska länderna träffades under två dagar för att lära om URBACT metoden och få inspiration till arbetet med att utbyta goda exempel. Från Sverige deltog Halmstad kommun som arbetar med nätverket OnBoard.

Ett av huvudsyftena med en nationell kontaktpunkt är att få med fler svenska städer i URBACT och Tillväxtverket använder därför sin regionala struktur med kontor på nio platser runt om i Sverige. Därutöver har vi ett nära samarbete med SKR och med Näringsdepartementet där vi får hjälp med att sprida resultat och nå bredare ut med information om programmet.

Kontaktpunkten Espo 2020

ESPO är ett europeiskt forskningsprogram med inriktning på frågor kring den territoriella utvecklingen i Europa. Genom relevanta underlag ska ESPO stödja arbetet med att öka effektiviteten av politik på olika beslutsnivåer. Det handlar främst om att framställa gemensamma regionala analyser och kunskapsunderlag för hela EU på för politiken relevanta frågeställningar. Utöver det belysas också specifika frågeställningar initierade av regioner och myndigheter.

Tillväxtverket är ansvarig kontaktpunkt i Sverige för ESPO. Kontaktpunkten har som uppgift att hjälpa till med spridningen av ESPO-resultat, involvera och engagera olika nationella aktörer i ESPO-arbetet samt samarbetar med andra länders kontaktpunkter. Kontaktpunkten medverkar också i arbetet med den årliga kommunikationsplanen för ESPO.

En viktig del av kontaktpunktens arbete är att underhålla ett nätverk av intresserade forskare och praktiker i Sverige. Detta görs genom regelbundna informationsbrev om ESPO-aktiviteter samt genom att anordna nätverksmöten.

Sammanlagt har 4 elektroniska informationsbrev skickats ut till olika nätverk för regioner och statliga myndigheter. Förutom information om ESPO-händelser förmedlas också förfrågningar om projektsamarbeten från andra länders kontaktpunkter till aktörer i Sverige. Informationen sprids också via eufonder.se.

Kontaktpunkten medarrangerade regionernas analytikernätverksmöte i våras. Vid mötet förmedlades ESPO kunskaper om företagets direktinvesteringar samt genomfördes en workshop om den kommande territoriella Agendan i Europa.

Kontaktpunkten deltog även i tre obligatoriska ESPON möten med syfte att stödja planeringen och koordination av transnationella spridningsaktiviteter samt ett erfarenhetsutbyte med övriga länders kontaktpunkter.

Bedömning av måluppfyllelse

Tillväxtverket bedömer att våra insatser under verksamhetsåret inom resultatområdet regional kapacitet delvis har bidragit till att regioner har förutsättningar och förmåga att främja företagens utveckling. Insatsernas rapporterade resultat sammanfattas i punktform nedan:

- Under 2019 har Tillväxtverket både på eget initiativ och på uppdrag av Näringsdepartementet arbetat med att stärka förutsättningarna för kunskapsutveckling genom ökad systematik och samordning av uppföljning, utvärdering och rapportering.
- Under år 2019 lanserades tre kunskapsutvecklande rapporter som på olika sätt och med olika utgångspunkter beskriver förväntade utmaningar och möjligheter för det regionala tillväxtarbetet fram till år 2030.
- Under 2018 implementerades det nya uppföljningssystemet i projekthandläggningssystemet Nyps2020 och 2019 lanserades det för användning. Rapporteringen för 2019 av projektverksamheten som finansieras via 1:1-anslaget kommer därmed att innehålla resultat från det nya uppföljningssystemet. Genom att tillhandahålla en gemensam struktur och begreppsapparat för att samla in och rapportera resultat från alla delar av landet kommer det nya systemet att kunna ge en tydligare bild av projektverksamhetens inriktning och förväntade resultat hos företag som har deltagit i projektverksamheten jämfört med tidigare. Under 2019 har också en uppföljning av det nya systemet, i samråd med ett antal berörda aktörer, genomförts för att identifiera förbättringsåtgärder och ett antal områden har definierats för fortsatt utredning. Det arbetet kommer att påbörjas under 2020.
- I sitt uppdrag att digitalt kommunicera information om användning av anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder, anslaget 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden och territoriella samarbetsprogram som förvaltas i Sverige, inklusive medfinansiering har Tillväxtverket utvecklat en prototyp som visar fördelningen av anslagets finansiering. Under året har det gjorts en revision på prototypen utifrån internationella riktlinjer för tillgänglighet, WCAG.
- Under 2019 har det interna arbetssättet inom ramen för det strategiska regionarbetet utvecklats i syfte att bättre anpassas till varje regions behov och hur Tillväxtverket kan bidra med kunskap, nätverk och finansiering i deras arbete. Totalt genomfördes 20 regionala dialoger under året. Dessutom har 17 regioner drivit projekt inom ramen för en till RUA särskilt riktad utlysning "Stöd för att stärka regionernas kapacitet".
- Tillväxtverket har tillsammans med handläggare från regionerna fortsatt att utveckla företagsstöden så att de ska bli mer hållbara. Implementeringen av det nya arbetssättet sker under år 2020 inom ramen för regeringsuppdraget att utveckla och stärka arbetet med hållbar utveckling inom det regionala tillväxtarbetet.

- Tillväxtverket fick i uppdrag att hantera ett stöd till 32 kommuner vilka har områden med särskilda ekonomiska och sociala utmaningar. Tillväxtverket beslutade om totalt 410 miljoner kronor per år mellan 2018 och 2020. Medel är utbetalade för 2018 och 2019.
- Tillväxtverket fick i uppdrag att hantera stöd till 30 landsbygds-kommuner i syfte att stärka ekonomisk och social utveckling. Kommunerna uppskattade denna typ av statsbidrag där fokus ligger på kommunernas enskilda förutsättningar och deras kapacitet att prioritera och utforma projektets aktiviteter. Bidragets utformningen gav möjlighet att driva verksamheter inriktade på kommunernas förutsättningar.
- Tillväxtverket har uppdraget att fördela stöd till 39 kommuner i stödområde A med geografiska och demografiska utmaningar så att de kan främja näringslivsutveckling. Statsbidraget har ökat kommunernas upplevda kapacitet att arbeta med strategisk och långsiktig näringslivsutveckling.
- Tillväxtverket har lyckats samla regionerna kring frågan om smart specialisering. Enligt EU ligger Sverige långt fram vad gäller smart specialisering. Ett bevis på detta är att 13 svenska regioner idag har en uttalad smart specialiseringsstrategi, fem regioner har en strategi under utveckling och tre regioner en arbetsstrategi.
- Både Tillväxtverket och regionerna ser att Smart industri i regionerna 2.0 ger förutsättningar för ett mer strategiskt och långsiktigt arbete. Den kunskap som utvecklats hittills utgör en god grund för det fortsatta genomförandet av Smart industri på regional nivå.
- Inom uppdraget att bistå vid större varsel och omställningar i näringslivet har Tillväxtverket bland annat publicerat på webben den tidigare framtagna omställningsguiden. Syftet med guiden är att kommuner och regioner ska kunna finna stöd och idéer, vilka kan analyseras och anpassas utifrån den egna situationen och de specifika frågeställningarna.
- Under 2019 har samtliga regioner färdigställt handlingsplaner för att integrera och stärka klimat- och miljöperspektiven i det regionala tillväxtarbetet och 18 av dessa bedöms som fullgoda utifrån ställda krav.
- Tillväxtverket rapporterade i april 2019 regeringsuppdraget att utveckla och stödja arbetet för jämställd regional tillväxt. Enligt Kontigos utvärdering uppgav 70 procent av regionerna under våren att de kommer att uppfylla målet för jämställdhet i det regionala tillväxtarbetet – att kvinnor och män ska ha samma förutsättningar att nå inflytande i det regionala tillväxtarbetet och få tillgång till tillväxtresurser.
- Tillväxtverket arbetar för att öka tillgängligheten till kommersiell service i servicegläsa områden, främst grundläggande kommersiell service såsom dagligvaror, drivmedel, post, apotek och betaltjänster. I 2019 års uppföljning av serviceprogrammen konstaterade vi att länen har vidgat sina nätverk och att många aktörer har varit delaktiga i arbetet. Samverkan har utvecklats på regional och lokal nivå. Vi såg dock en splittrad bild av hur aktiva och strategiska länen är i sitt arbete med regionala serviceprogrammen. Vi bedömde att i hälften av länen består arbetet till största delen av att utbetala olika stöd till främst dagligvarubutiker och drivmedelstationer. I andra hälften av länen

arbetade man med serviceprogrammen i ett bredare sammanhang med andra områden såsom fysisk planering, infrastruktur och kommunikationer.

- Tillväxtverket är en av stödmyndigheterna för landsbygdsprogrammet 2014–2020. Tillväxtverkets uppgift är att besluta om projektstöd till insatser som förbättrar tillgängligheten till service lokalt. Under 2019 beslutade vi om projektstöd till 12 initiativ med totalt 18 miljoner kronor i stöd.
- Med hjälp av plattformen Pipo gjorde Tillväxtverket under 2019 skräddarsydda nationella analyser som använts av andra myndigheter för att rapportera om utvecklingen kring grundläggande betaltjänster.
- Tillväxtverket medverkade aktivt i förberedelser inför programperioden 2021–2027 gällande sammanhållningspolitikens inriktning och genomförande. Dels genom stöd och expertis till Regeringskansliet i förhandlingen om förordningar med EU-kommissionen, dels genom nya kunskapsunderlag och rapporter samt dialoger och erfarenhetsutbyten med myndigheter, regioner och aktörer inom sammanhållningspolitiken.

Övriga genomförda uppdrag

Övriga genomförda uppdrag enligt vår instruktion samt regleringsbrevet för 2019.

Nämnden för hemslöjdsfrågor

Under 2019 utförde vi administrativa uppgifter åt Nämnden för hemslöjdsfrågor. Detta innefattar bland annat upplåtelse av lokaler till nämndens personal i Stockholm samt ekonomiadministrativa uppgifter. Vi har även utfört kansligromål åt Stiftelsen för kunskapsfrämjande inom turism.

Delegationen för cirkulär ekonomi

Delegationen för cirkulär ekonomi inrättades genom ett regeringsbeslut 2018 och placerades tillsammans med dess kansli på Tillväxtverket. Under 2019 har Delegationen för cirkulär ekonomi gjort en bred genomlysning av området cirkulär ekonomi och identifierat tre huvudinriktningar för sitt arbete; plast, offentlig upphandling och design för cirkularitet. Till sitt stöd har Delegationen för cirkulär ekonomi utsett en referensgrupp bestående av ett femtiotal experter, som bidrar med sakkunskap och erfarenhet. Inom varje huvudinriktning arbetar Delegationen för cirkulär ekonomi med kunskapsinsamling via bland annat studier framtagna av externa experter, seminarier och möten med sakkunniga. Syftet med arbetet är att ta fram förslag på kostnadseffektiva styrmedel till regeringen

Indikatorer till budgetpropositionen

Tillväxtverket har ansvaret för att utveckla, uppdatera och kommentera indikatorer om regional utveckling som används för utgiftsområde 19 – *Regional tillväxt* i budgetpropositionen. Indikatorerna avser att avspegla regionala trender och strukturer inom de av regeringen prioriterade områdena. Alla befintliga indikatorer och analyser levererades. Därutöver har Tillväxtverket i samråd med Regeringskansliet utvecklat nya indikatorer som belyser utvecklingen inom prioritering internationellt samarbete som sedan tidigare efterfrågats av riksdagen. Tillväxtverket använder indikatorerna även i andra sammanhang bland annat i arbetet med rapporten *Tillstånd och trender för regional tillväxt* samt som underlag för dialogen med regionerna.

Pipos Serviceanalys

Tillväxtverket utvecklar och administrerar, med hjälp av projektstöd via Landsbygdsprogrammet, ett webbaserat verktyg kallat Pipos Serviceanalys. Verktyget gör det möjligt för handläggare och planerare på olika administrativa nivåer inom offentlig förvaltning att använda delar av Tillväxtverkets GIS-plattform Pipos för att online presentera och analysera tillgång och tillgänglighet till kommersiell service i Sverige. Projektet som överfördes från Tillväxtanalys till Tillväxtverket vid årsskiftet 2016/2017 har pågått under fyra års tid och pågår fram till slutet av 2020, då verktyget enligt projektplanen ska sättas i en mera långsiktig förvaltning.

Under år 2019 har utvecklingsarbete bedrivits i linje med projektplanen där det övergripande målet är att användarna av verktyget ska bli fler och att

verktyget regelbundet används i det löpande arbetet med servicefrågor. För att nå målet har stor vikt lagts på arbetet med att kvalitetssäkra data, lösa rättighetsfrågor kring data, göra gränssnittet mera användarvänligt, utveckla utbildningsmetoder och anordna utbildningstillfällen samt att kontinuerligt släppa på flera användargrupper och utvärdera deras användande av verktyget.

Vi har under året genomfört årsuppdateringar av samtliga ingående servicetyper i Pupos Serviceanalys samt till verktyget även adderat möjligheten att göra analyser på apotek och apoteksombud.

Antalet registrerade användare av verktyget har växt från cirka 200 till drygt 500 under året och antalet besök har fördubblats för att idag ligga på cirka 1 000 per månad. Pupos Serviceanalys support har hittills tagit emot och hanterat cirka 250 inkommande ärenden under året vilket bidragit till såväl kvalitetsförbättringar som till förståelsen och trovärdigheten för verktyget.

Flera andra större aktiviteter och leveranser har också gjorts under året:

- I Pupos Serviceanalys presenterades under våren underlag inför fördelningen av särskilt driftstöd till dagligvarubutiker i sårbara och utsatta lägen.
- Under perioden augusti-september genomfördes ett test av en ny insamlingsmetod för serviceuppgifter om grundläggande betaltjänster. Uppgiftslämnarna hänvisades under perioden att själva lämna uppgifter om sina respektive tjänster via ett maskinellt API eller via ett grafiskt gränssnitt. Cirka 75 olika huvudmän (bankinstitut med flera) bidrog i detta test vilket ledde till att vi kunde leverera underlag och analyser kring grundläggande betaltjänster i tid till länsstyrelserna, inför deras bevakningsuppdrag kring grundläggande betaltjänster.
- En ny release av Pupos Serviceanalys genomfördes den 20 september 2019 där flera nya funktioner och förbättringar infördes i verktyget.
- Den 11 maj 2019 presenterades Pupos Serviceanalys vid en kris- och beredskapskonferens i Värmland som sedan under samma konferens användes i arbetet med att kartlägga sårbarheten för olika samhällsviktiga funktioner i Värmland.

Under året har vi även genomfört två fysiska utbildningar med representanter för regionen och kommunerna i Jämtlands län respektive regionen och kommunerna i Västernorrlands län. Samt utbildningar med representanter för regionerna och kommunerna i Gävleborgs-, Värmlands-, Kalmar-, Östergötlands-, Jönköpings- och Blekinge län via videolänk.

PinPoint Sweden (Pipos)

Pipos är en flexibel geografiskt högupplöst, topologisk och nationellt täckande analysplattform vars spetskompetens utgörs av en högpresterande funktion för tillgänglighetsberäkningar. På plattformen utförs beräkningar, analyser och simuleringar med relevans för den svenska tillväxtpolitiken.

Tillväxtverket tog över ansvaret för plattformen vid årsskiftet 2016/2017. Under 2019 har arbetet med plattformen varit inriktat på att lägga in och strukturera den omfattande databas som plattformen innehåller. Målet är att

bygga upp ett 40-årigt temporalt fönster med data som täcker 20 år bakåt och 20 år framåt (prognoser) i tiden.

Piposplattformen utgör grund för ett antal applikationer som till exempel Serviceanalys (redovisas separat i årsredovisningen).

Finansdepartementet använder Piposplattformen för sin applikation Struktur där delmodellen gles bebyggelsestruktur i kostnadsutjämnningen beräknas. Under 2018 bidrog Tillväxtverket till översynen "Lite mer lika" (Fi 2016:12) med stöd i beräkningarna i Struktur. Under 2019 har en del efterarbete utförts då det kommunala skatteutjämnningssystemet aktualiserats på nytt.

Tillväxtverket fortsätter att jobba tillsammans med Trafikverket med frågor som rör den fysiska tillgänglighetens betydelse för tillväxt. Arbetet är beskrivet i rapporten *Cerum Report Nr50/2019* från Umeå universitet.

Regionalt Analys och prognosystem (Raps)

Raps är ett verktyg för regional planering som Tillväxtverket förvaltar och utvecklar enligt 3§ punkt 7 i myndighetsinstruktionen. Raps består av två delar. Dels en databas med regional statistik som täcker flera områden som är viktiga för regional utveckling. Dels ett prognosverktyg som kan användas till både en och flerregionala analyser, scenarier och framskrivningar.

Året har till stor del ägnats åt att se över de tekniska förutsättningarna för systemet. Vi har påbörjat en uppdatering av utvecklingsmiljön och flyttat över källkoden till Tillväxtverkets versionshanteringssystem. Vi har också inlett en översyn av driftsmiljön för Raps.

Arbetsgruppen har levererat ett flerregionalt scenario till Trafikverket som är en framskrivning baserat på Konjunkturinstitutets scenario från 2018. Framskrivningen finns tillgänglig för alla användare av Raps modellsystem och dokumentation till scenariot finns på Tillväxtverkets hemsida.

Under året har arbetsgruppen även bistått avdelning Regioner med underlag i form av regionala scenarion till de strategiska dialogerna med regionerna. Som exempel kan det röra simuleringar kring en nedläggning av den största arbetsgivaren i länet.

Tillväxtverket arrangerade under året en konferensdag för Rapsanvändare, denna genomfördes i samband med Reglabs årskonferens.

Vi har även genomfört en grundutbildning i systemet för nio personer över fyra dagar. På denna kurs har fokus varit att användarna skall få grundkunskap om hur de skapar prognoser i Raps modellsystem.

Nyps övergår successivt till Nyps 2020

Nyps 2020 är det nya ärendehanteringssystemet som förvaltas och utvecklas av Tillväxtverket och som ska ersätta Nyps. Nyps ska under de kommande åren successivt avvecklas i och med att stödtyper implementeras i Nyps 2020.

Från och med 2019 hanteras nya beslut inom projektmedel i Nyps 2020. Under 2019 har Tillväxtverket, länsstyrelserna och regionerna sammanlagt beviljat 1 075 miljoner kronor i 983 ärenden och totalt betalat ut 254 miljoner kronor i systemet. Under året har några regioner lämnat

synpunkter och riktat kritik angående systemstödet för projektmedel. Detta kommer att leda till prioriterade utvecklingsinsatser under nästa år.

Från och med 2020 ska alla nya beslut av regionala företagsstöd som finansieras av anslag 1.1 registreras och hanteras i Nyps 2020. Därför har krav- och utvecklingsarbetet under 2019 fokuserat på införandet av de regionala företagsstöden. Arbetet har genomförts i samverkan mellan Tillväxtverket och regionerna. Användartester genomförs kontinuerligt med företag och handläggare.

Under 2019 har viktiga rättningar gjorts i rapporterna för utgiftsdeklaration och årliga räkenskaper. Nu är underlagen säkerställda för EU-kommissionens utbetalningar till medlemsstaten Sverige och förvaltande myndigheter.

MISS-rapportering

Enligt Tillväxtverkets instruktion ska data rapporteras i Tillväxtanalys mikrodatabas för statligt företagsstöd (MISS). Syftet med rapporteringen är att skapa ett samlat underlag över statliga stöd till företag, som bland annat kan användas för övergripande uppföljning, utvärdering och analys.

I dialog med Tillväxtanalys rapporterade Tillväxtverket under 2019 samtliga transaktionsuppgifter för åren 2007–2018 för samtliga beslutande organisationer i Nyps. De stödtyper som rapporterades var regionalt investeringsstöd, regionalt bidrag till företagsutveckling, transportbidrag, stöd till kommersiell service, sysselsättningsbidrag och såddfinansiering. Underliggande nivåer i stödtypstrådet är också specificerade.

Uppgifter som levererats är, förutom stödtyp, stödföretagens organisationsnummer, arbetsställesnummer, ansökt belopp, beviljat belopp, utbetalt belopp, inbetalt belopp, återfört belopp, godkända kostnader, beslutande organisation och transaktionsår.

Förbättrad datatillgång om bidrag till företag

Tillväxtverket ska bistå Tillväxtanalys i arbetet med att utreda förutsättningarna för en förbättrad tillgång till data om bidrag till företag. Arbetet har initierats under 2019 med inledande samtal om önskat innehåll i kommande rapporter. Detta arbete kommer att fortsätta under 2020.

Egen forskning

Under verksamhetsåret hade Tillväxtverket ingen egen forskning.

Vi finansierade dock en doktorand på Handelshögskolan vid Örebro Universitet som forskar utifrån data i vår undersökning *Företagens villkor och verklighet*. Syftet är att få fördjupad kunskap om tillväxthinder och tillväxtmöjligheter för svenska företag.

Utgångspunkten är resultaten från databasen *Företagens villkor och verklighet* som kompletteras med longitudinell statistik från SCB, SCB:s undersökning *Företagens ekonomi*, Utrikeshandeln, LISA-databasen samt Bolagsverket.

Remissyttranden

Tillväxtverket besvarade 66 remisser 2019, varav 3 remissvar bedömdes vara särskilt viktiga för våra ansvarsområden. Det var *Utredningen för ett effektivt offentligt främjande av utländska investeringar, En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan och Analyser och utvärderingar för effektiv styrning*.

Tillväxtverkets remissvar finns att läsa på vår [externa webb](#).

Departement	Antal remisser
Arbetsmarknadsdepartementet	4
Finansdepartementet	30
Försvarsdepartementet	1
Infrastrukturdepartementet	5
Justitiedepartementet	3
Kulturdepartementet	2
Miljö- och energidepartementet	3
Näringsdepartementet	7
Socialdepartementet	5
Utbildningsdepartementet	4
Utrikesdepartementet	2
Totalt	66

Ekonomiska data och ärendebeslut

Samtliga data har hämtats från Tillväxtverkets ekonomi- och stödärendesystem. För verksamhet som pågått de tre senaste åren redovisas verksamhetskostnader och transfereringar. Under utbetalda medel återfinns information om verksamhetskostnader inklusive OH kostnader och transfereringar. Under ärendebeslut återfinns information om antal ärendebeslut som är uppdelade på bifall och avslag.

Prestationer

Arbetsintegrerande sociala företag Uppdrag, 2016-2019

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	356	4 738	3 850
- Transfereringar	-59	18 456	16 629
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	8	74
- Avslag	0	0	1
- Totalt	0	8	75

Checkar för internationalisering¹ Uppgift, löpande

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	1 363	1 574	1 436
- Transfereringar	32 970	36 351	38 932
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	15	4	35
- Avslag	0	0	0
- Totalt	15	4	35

¹⁾Ärendebesluten avser beslut från Tillväxtverket till partnerskapen. Partnerskapen fattar i sin tur beslut till slutmottagarna.

EU:s strukturfondsprogram 2014-2020 - Förvaltande myndighet Uppgift, 2014-2020

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	121 943	124 147	128 398
- Transfereringar ¹	1 297 998	1 209 687	1 009 175
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	197	129	166
- Avslag	49	47	35
- Totalt	246	176	201

¹Transfereringar redovisas exklusive krediteringar mot lämnade bidrag avseende Tillväxtverkets TA-medel. 36 708 tkr för 2017, 79 567 tkr för 2018 och 40 545 tkr för 2019. Jämför not 11 i den finansiella redovisningen

Främja kooperativt företagande (coompanion) Uppgift, löpande

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	0	0	111
- Transfereringar ¹	20 999	28 658	28 289
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	0	0
- Avslag	0	0	0
- Totalt	0	0	0

¹Beloppen varierar över åren på grund av att Tillväxtverket ibland gör en förskottsutbetalning.

¹Tabellen kallades fram till och med 2017: 'Verksamhetsbidrag för kooperativ utveckling'

Främja samverkan mellan skola och industri - Smart Industri Uppdrag

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	655	2 382	365
- Transfereringar	3 529	2 194	350
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	0	6
- Avslag	0	0	0
- Totalt	0	0	6

Handlingsplan livsmedelsindustrin Uppdrag

	2019	2018
Utbetalda medel, tkr		
- Verksamhetskostnader	2 074	714
- Transfereringar	0	0

Handläggningsprocesser i besöksnäringen

Uppdrag

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	232	1 293	0
- Transfereringar	0	0	0

Jämställd regional tillväxt

Uppdrag, 2016-2019

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	556	3 629	2 963
- Transfereringar	-5 294	25 538	33 400
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	0	0
- Avslag	0	0	0
- Totalt	0	0	0

Kommersiell service, exklusive Särskilt driftstöd till dagligvarubutiker

Uppdrag och uppgift, löpande

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	2 433	2 220	1 929
- Transfereringar	0	0	0

Regionalt investeringsstöd

Uppdrag och uppgift, löpande

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	3 794	2 641	6 087
- Transfereringar	98 925	92 276	110 853
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	9	11	11
- Avslag	4	2	3
- Totalt	13	13	14

Resultat och användning av verksamt.se

Uppdrag och uppgift, löpande

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	26 397	29 379	32 447
- Transfereringar	0	38	0

I årsredovining 2018 inkluderades inte overhead påslaget i verksamhetskostnader år 2018.

I årsredovisning 2019 har beloppet höjts från 25 384 tkr till 29 379 tkr

Smart industri i regionerna 1.0

Uppdrag

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	413	2 579	1 867
- Transfereringar	3 539	8 002	5 063
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	2	7
- Avslag	0	0	0
- Totalt	0	2	7

Stärkt lokal attraktionskraft

Uppdrag, 2015-2019

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	171	1 908	2 357
- Transfereringar	-8	5 092	3 849
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	0	0
- Avslag	0	0	0
- Totalt	0	0	0

Synliggöra goda exempel – Smart Industri

Uppdrag

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	46	965	473
- Transfereringar	1 388	2 916	499
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	0	0
- Avslag	0	0	0
- Totalt	0	0	0

Transportbidrag

Uppgift, löpande

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	3 433	4 522	5 409
- Transfereringar	439 682	427 525	396 407
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	1 107	1 136	1 057
- Avslag	15	16	11
- Totalt	1 122	1 152	1 068

Uppdrag att bistå med insatser vid varsel och omställning i näringslivet

Uppdrag

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	689	880	1 185
- Transfereringar	100	800	0
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	2	0
- Avslag	0	0	0
- Totalt	0	2	0

Uppdrag att stärka arbetet med entreprenörskap och företagande bland unga på universitet och högskolor

Uppdrag

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	3 895	3 809	0
- Transfereringar	0	0	0

Uppdrag att öka innovationstakten i utveckling av verksamt.se

Uppdrag

	2019	2018
Utbetalda medel, tkr		
- Verksamhetskostnader	861	3 089
- Transfereringar	0	0

Öresund-Kattegatt-Skagerrak

Uppgift, 2014-2020

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	31 753	30 101	28 080
- Transfereringar	257 249	229 633	131 644
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	20	24	15
- Avslag	5	1	0
- Totalt	25	25	15

Övriga insatser och program

Affärsutvecklingscheckar för digitalisering

Uppgift, löpande

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	409	356	687
- Transfereringar	39 947	44 878	13 226
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	15	4	35
- Avslag	0	0	0
- Totalt	15	4	35

Ärendebesluten avser beslut från Tillväxtverket till partnerskapen. Partnerskapen fattar i sin tur beslut till slutmottagarna.

Digitaliseringslyftet

Uppdrag, 2016 - 2019

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	3 754	6 702	2 906
- Transfereringar	18 244	11 793	5 987
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	3	9	16
- Avslag	0	3	3
- Totalt	3	12	19

En sammanhållen landsbygdspolitik

Uppdrag

	2019	2018
Utbetalda medel, tkr		
- Verksamhetskostnader	4 865	460
- Transfereringar	55 206	0
Ärendebeslut, antal		
- Bifall	26	0
- Avslag	25	0
- Totalt	51	0

Enterprise Europe Network (EEN)**Uppgift och uppdrag, 2015-2020**

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	3 182	3 799	3 111
- Transfereringar	27 139	24 027	23 881
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	17	6	17
- Avslag	2	0	0
- Totalt	19	6	17

Främja nyanländas företagande 2017 - 2019**Uppdrag, 2017-2019**

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	5 609	5 896	3 097
- Transfereringar	19 055	15 266	2 230
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	1	8	14
- Avslag	0	0	30
- Totalt	1	8	44

Förenkling för företag**Uppdrag och uppgift, löpande**

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	19 189	20 647	21 485
- Transfereringar	0	0	0

Kapitalförsörjning**Uppgift, löpande**

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	2 074	3 139	2 541
- Transfereringar	4 600	5 233	2 600
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	2	2
- Avslag	0	0	0
- Totalt	0	2	2

Tabellen hör till resultatområde Regional kapacitet

Kompetensutveckling för tillväxt i små företag**Uppgift, löpande**

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	1 580	3 339	3 494
- Transfereringar	8 499	3 292	5 994
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	1	5
- Avslag	0	0	3
- Totalt	0	1	8

Kontaktpunkten inklusive Yrkeskvalifikationsdirektivet**Uppdrag och uppgift, löpande**

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	5 316	6 022	8 889
- Transfereringar	0	0	0

Näringslivets kompetensförsörjning, exklusive Snabbspår företagande**Uppgift, löpande**

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	4 727	6 027	3 481
- Transfereringar	11 322	2 428	9 632
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	5	4	4
- Avslag	0	1	0
- Totalt	5	5	4

Från och med 2016 inkluderar insatsområdet Näringslivets kompetensförsörjning satsningar inom entreprenörskap vid högskolor och universitet samt integrationsinsatser.

Regionala exportcentra**Uppdrag, 2016-2019**

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	2 792	5 620	2 728
- Transfereringar	15 066	2 973	2 479
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	45	42	6
- Avslag	2	0	0
- Totalt	47	42	6

Strategiskt regionarbete

Uppgift, löpande

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	13 371	11 223	6 502
- Transfereringar	11 650	6 776	8 214
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	1	22	5
- Avslag	0	0	1
- Totalt	1	22	6

I årsredovisning 2018 inkluderades inte 18 ärenden gällande år 2018.

Swedish Cleantech

Uppgift, löpande

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	5 122	4 719	3 721
- Transfereringar	0	0	0

Särskilt driftstöd till dagligvarubutiker

Uppdrag, 2016-2019

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	171	345	959
- Transfereringar	54 337	52 016	33 905
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	1	1	1
- Avslag	0	0	0
- Totalt	1	1	1

Tillväxtskapande samhällsplanering

Uppgift, löpande

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	3 131	2 805	1 884
- Transfereringar	7 250	4 632	3 078
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	12	5
- Avslag	0	0	1
- Totalt	0	12	6

Turism och besöksnäringen, exklusive Insater för hållbara exportmogna turistdestinationer

Uppdrag och uppgift, löpande

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	28 705	23 345	18 296
- Transfereringar	14 766	10 922	9 887
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	3	6	4
- Avslag	1	0	0
- Totalt	4	6	4

TVV:s arbete inom kulturella och kreativa näringar

Uppdrag och uppgift löpande

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	364	3 259	5 328
- Transfereringar	2 464	3 957	6 208
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	0	7
- Avslag	0	0	15
- Totalt	0	0	22

Tabellen hör till resultatområde Affärsutveckling

Verksamt.se - export- och internationaliseringsinformation

Uppdrag, 2016-2019

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	4 389	4 459	4 145
- Transfereringar	0	0	0

Öppet näringsliv, exklusive Verksamhetsbidrag för kooperativ utveckling och Arbetsintegrerande sociala företag

Uppgift, löpande

	2019	2018	2017
Utbetalda medel, tkr			
- Verksamhetskostnader	2 326	1 427	2 417
- Transfereringar	0	100	954
Ärendebeslut, antal			
- Bifall	0	0	2
- Avslag	1	0	0
- Totalt	1	0	2

Tabellen hör till resultatområde Affärsutveckling

Vår kompetensförsörjning

Tillväxtverket är en attraktiv arbetsplats.

Tillväxtverket är en kunskapsorganisation och vi strävar efter att vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder en dynamisk arbetsmiljö med kontor på nio orter. För att nå våra mål arbetar vi i team över organisatoriska gränser och i strategisk samverkan med externa aktörer på lokal, regional och nationell nivå.

Under året har vi arbetat med att ta fram en kompetensstrategi 2020–2024 som ska stödja vår utvecklingsstrategi "Utvecklingsresan". Syftet är att tydliggöra vilka kompetenser vi behöver och hur vi ska kraftsamla i kompetensförsörjningsarbetet. De strategiska kompetenser som har identifierats kommer att prioriteras i arbetet med kompetensförsörjning framöver.

För att stärka chefernas förmåga att leda utvecklingen i linje med utvecklingsresan har vi organiserat chefsnätverk i mindre grupper och genomfört fyra chefsträffar under året. Teman på dem har bland annat varit digitalisering och förändringsledning. Vi lanserade också "Tillväxtakademin" som är ett forum för regelbunden temabaserad kunskapsutveckling för alla medarbetare och chefer.

Landsbygdspolitikens och den lokala nivåns betydelse för våra uppdrag tilltar och blir allt mer betydelsefull för vår myndighet. Under året genomfördes därför en omorganisation och en ny enhet bildades för att utveckla kapacitet för att hantera utvecklings- och tillväxtfrågor på lokal nivå och gentemot landsbygder. För att stärka förmågan att utveckla verksamheten genom digitalisering och använda data för kunskapsutveckling flyttades också IT-enheten till avdelningen Kunskapsutveckling och enheten Data- och systemstöd flyttade till avdelning Förenkling. IT-enheten har också fått ansvar för att driva utvecklingsarbetet med vår projektportföljstyrning.

Under året rekryterade vi 59 nya medarbetare och totalt under året har vi haft ca 87 rekryteringar. Vi haft två personer på "Praktik i staten", en anställd på regeringsuppdraget "moderna beredskapsjobb". Vi har fortsatt vårt samarbete kring kompetensförsörjning med de 15 myndigheter som ingår i Rörlighet i staten. Inom ramen för detta samarbete har både medarbetare och chefer kunnat delta i olika utvecklingsprogram och vi har både lånat in och lånat ut några medarbetare på kortare perioder.

En ny introduktionsrutin har tagits fram för att bättre kunna introducera medarbetare och chefer i arbetet och den kultur och arbetsmiljö vi erbjuder. Vi har genomfört två utbildningar i stresshantering och tagit fram informationsmaterial med tips och rådgivning för medarbetare och chefer då vi sedan tidigare identifierat stress som en av de största utmaningarna för våra medarbetare. En positiv utveckling är att vi kan se en tydlig minskning av sjukfrånvaron sedan 2017. Sjukfrånvaron är nu 2,36 procent av total arbetstid vilket är en minskning med nästan en procent sedan föregående år.

I tabellen redovisas anställdas sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av den totala sjuk-

frånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid	2019	2018	2017
Total sjukfrånvaro	2,39	3,26	3,84
Minst 60 dagars sjukfrånvaro (med sjukersättning)	39,10	53,95	62,63
Kvinnor	2,90	4,01	4,55
Män	1,54	1,99	2,59
Under 30 år	1,49	0,79	1,41
30–49 år	2,40	2,85	3,51
Över 50 år	2,49	4,13	4,47

Dessa siffror inkluderar även Nämnden för hemsöjdsfrågor.

Tillväxtverket har genom arbetet med utvecklingsresan fått en tydlig inriktning för verksamhetsutvecklingen på lite längre sikt. Kompetensstrategin kommer att vara vägledande för arbetet med kompetensförsörjning och bidrar till en kraftsamling för att vi ska ha den kompetens som vi behöver. Vi ser i rekryteringssammanhang ett fortsatt stort intresse för att arbeta på Tillväxtverket även om viss kompetens inom digitalisering och IT har varit svårare att rekrytera. Genom ett fortsatt systematiska arbete med organisationsutveckling, kompetensförsörjning och arbetsmiljö bedömer vi att vi kan säkerställa att vi har den kompetens som vårt uppdrag och framtida inriktning kräver.

Vårt hållbarhetsarbete

Främja hållbar tillväxt i alla delar av Sverige.

I det följande avsnittet redovisar vi nyckeltal, resultat och genomförda åtgärder inom ramen för vårt hållbarhetsarbete. Avsnittet gäller även som en redovisning av hur vårt arbete kopplar till Agenda 2030 och de svenska miljö kvalitetsmålen (i enlighet med uppdrag M2015/2633/Mm). Vi redovisar också särskilt vårt jämställdhets- och mångfaldsarbete (i enlighet med våra uppdrag och vår handlingsplan för jämställdhetsintegrering) samt vårt arbete med klimatanpassning (i enlighet med förordning 2018:1428).

En del av Tillväxtverkets övergripande mål är att främja hållbar tillväxt i alla delar av Sverige. Hållbar tillväxt handlar om att skapa ekonomiska resurser inom ramen för människans och planetens behov och begränsningar. Detta kräver att ekonomin förändras och förnyas. Vår roll som myndighet är att söka förstå hur samhällsutmaningar påverkar regioner och näringsliv, och genomföra insatser som hjälper till att utveckla en ekonomi som ligger i linje med en vision om hållbar utveckling och Agenda 2030.

2016 genomförde vi en analys av vår verksamhet utifrån Agenda 2030. Analysen visade att mål 5 Jämställdhet, mål 7 Hållbar energi för alla, mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, mål 11 Hållbara städer och samhällen, mål 12 Hållbar konsumtion och produktion samt mål 17 Genomförande och globalt partnerskap är de mål som starkast kopplar till vår verksamhet och uppdrag.

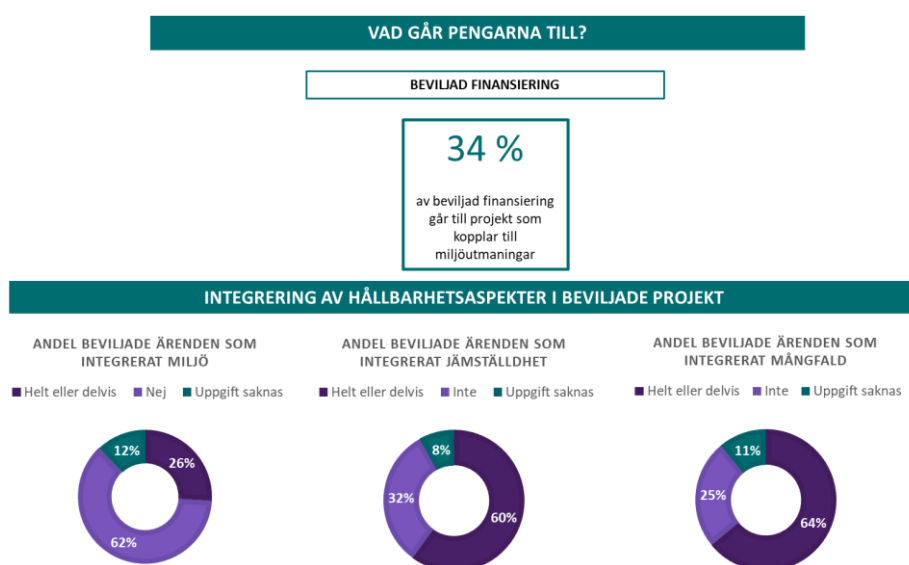
Det mest centrala budskapet i Agenda 2030 är dock behovet av systemsyn och samarbete. Vi kan inte nå de 17 målen utan att se dem som en helhet. Vi kan inte nå de 17 målen utan att arbeta tillsammans. Dessa insikter är centrala i vårt arbete för hållbar tillväxt. För att kunna arbeta för hållbar tillväxt krävs att ekonomin förändras och förnyas. För att förstå vilken riktning ekonomin behöver ta måste vi sätta den i ett bredare sammanhang. För att kunna genomföra nödvändiga ändringar och nå resultat måste vi jobba med andra.

Vi arbetar för hållbar tillväxt genom att bidra till ekonomisk förändring och förnyelse. I regioner och med regioner. I företag och genom företag. I alla våra insatser.

Hållbar tillväxt i alla våra insatser

Under året utvecklade vi våra processer för att bättre integrera hållbarhet i alla insatser med tydligare fokus på att nå effekt och bidra till omvandling av ekonomin. Arbetet har resulterat i ett styrsystem som på verksamhetsnivå klargör strategisk inriktning, möjliggör styrning och uppföljning, klargör medarbetares ansvar och samtidigt erbjuder stöd för medarbetare att arbeta på det sätt som avses. Bland annat tog vi gemensamt fram Hållbarhetstestet, ett verktyg som hjälper oss identifiera och prioritera de mest relevanta hållbarhetsaspekterna för varje insats. Arbetsättet implementeras under 2020.

Uppföljning och resultat

Överblick av Tillväxtverkets nyckelindikatorer för hållbarhetsarbetet.

För att följa hållbarhetsarbetet på verksamhetsnivå använder vi oss av ett antal nyckelindikatorer för att svara på:

- I vilken mån våra medel används till att bemöta miljömässiga utmaningar,
- Hur våra medel fördelas utifrån bland annat kön, ålder och bakgrund (se vidare om integrering av jämställdhet och mångfald nedan),
- I vilken mån hållbarhet integrerats i de projekt vi beviljat medel till.

Av de projekt myndigheten finansierade med nationella medel (det vill säga exklusive europeiska regionalfondsmedel) hade 2019 26 procent som syfte eller bidrog till att lösa miljömässiga utmaningar. Detta var något färre än 2018 då motsvarande siffra var 35 procent.

Som en del i vår samlade bedömning av ansökningar om finansiering tittar vi på i vilken mån projekt integrerar miljö, jämställdhet och mångfald i planering, genomförande och uppföljning. Av de projekt som beviljades finansiering 2019 hade (2018 års utfall inom parantes):

- 26 (34) procent integrerat miljö i sin projektutformning,
- 60 (55) procent integrerat jämställdhet
- 64 (55) procent integrerat mångfald.

Statistiken omfattar beviljade projekt inom ramen för såväl nationella projektmedel som regionalfonden.

Insatser för hållbar tillväxt

Under 2019 genomförde vi en rad insatser som haft som särskilt fokus att bidra till att skapa hållbar tillväxt. Vi har arbetat för att minska näringslivets miljöpåverkan, belyst miljöfrågors påverkan på näringslivets konkurrenskraft samt sökt ta till vara på de affärsmöjligheter som finns inom miljöområdet. Vi har arbetat för att utveckla och sprida lösningar på sociala utmaningar samt för att skapa ett företagsklimat och ett främjandesystem som är öppet för en mångfald av företagare, företagsformer och affärsmodeller.

För mer information om respektive insats i översikten nedan, se vidare i resultatredovisningen.

ÖVERSIKT SÄRSKILDA INSATSER FÖR HÅLLBAR TILLVÄXT 2019

- Demo miljö III
- Startup Sweden (FemTech Boot Camp)
- Verksamhetsbidrag
 - IFS Rådgivningscentrum
 - Verksamhetsbidrag kooperativ utveckling
- Arbetsintegrerande sociala företag (ASF)
- Tillväxtverkets arbete inom turism och besöksnäring
 - Utveckla vandrings- och cykelturism (för att stärka besöksnäringen på Sveriges landsbygder)
 - Hållbar produktutveckling med fokus på natur- och kulturturism 2016-2019
- Nyanländas företagande
- Enklare vägar till jobb och kompetensförsörjning i näringslivet
- Främja utrikes födda kvinnors företagande
- Socialt entreprenörskap och företagande
- Hållbart företagande (information via verksamt.se)

- Stöd för utländska företagare (via verksamt.se)
- Swedish Cleantech
- Hållbara företagsstöd
- Socioekonomiskt utsatta områden
- Socioekonomiskt eftersatta kommuner
- Gröna fonden (riskkapital)
- Rådet för hållbara städer
- Integrationsperspektiv i regionalt kompetensförsörjningsarbete
- Miljödriven näringslivsutveckling
- Jämställd regional tillväxt
- Hållbar regional utveckling
- EU:s strukturfondsprogram
 - Tematiskt område 4 Stöd till övergången mot en koldioxidsnål ekonomi
 - Klimatsynk (Nationella Regionalfondsprogrammet)
- BRP+
- CVoucher
- Nordic Solutions for C40

CVoucher

Ekonomi behöver bli cirkulär för att kunna hantera en ökande konsumtion, utsläpp och avfall och en allt snabbare förbrukning av resurser, material och energi. Sedan 2018 ingår vi som en av sex partner i det europeiska projektet CVoucher som under en treårsperiod testar metoder för utveckling av cirkulära affärsmodeller i små och medelstora företag. Det svenska företaget ImseVimse AB (tillsammans med 53 andra europeiska bolag) har genom CVoucher kunnat få stöd med att utveckla en cirkulär affärsmodell. ImseVimse AB utvecklar återanvändbara textilprodukter, till exempel blöjor och mensskydd. Under året har ImseVimse AB, med hjälp av designmetodik, utvecklat en cirkulär affärsmodell där företaget planerar för att hyra ut vissa produkter i sortimentet. När produkten nått slutet av sin livslängd är planen att up-cycla materialet till en ny produkt.

Återrapporteringskrav 3.1 Jämställdhetsintegrering

Myndigheten ska redovisa resultat av de åtgärder avseende jämställdhetsintegrering som vidtagits för att myndighetens verksamhet ska bidra till att uppnå målen för jämställdhetspolitiken.

3.1

Integrering av jämställdhet och mångfald

Tillväxtverket ska verka för ekonomisk förnyelse och omvandling och behöver därför nå ut till breda grupper av människor, branscher och företagsformer som med olika infallsvinklar kan vara med och utveckla affärsområden och svenskt näringsliv. Vi ser mångfald som en strategisk fråga och en förutsättning för att vi ska kunna verka för ekonomisk omvandling och förnyelse. Mångfald är därför inskrivet som ett strategiskt verktyg i vår verksamhetsstrategi. Mångfald är för oss även fråga om kvalitetssäkring och säkerställande av att det inte sker någon diskriminering i vår handläggning.

Inom ramen för vårt uppdrag om att jämställdhetsintegrera verksamheten (JiM) och i linje med strategin för ett mer jämställt främjandesystem *Öppna Upp* har vi infört ett uppföljnings- och utvärderingssystem för att kontrollera och analysera hur våra medel fördelas utifrån parametrarna kön, ålder och bakgrund. Den statistiska uppföljningen är baserad på organisations- och personnummer och omfattar insatser där företag eller potentiella företagare är slutmottagare av stöd, direkt eller indirekt via intermediär.

Vi använder två huvudindikatorer för att följa integreringen av mångfald i våra kärnprocesser:

- Fördelning av stöd: fördelning av beviljade stöd, direkt eller via intermediär, till existerande och potentiella företagare utifrån kön, ålder och bakgrund.
- Mångfaldsarbete i beviljade projekt: andel av beviljade ansökningar som integrerat mångfald respektive jämställdhet i planering, genomförande och uppföljning.

Mångfaldsuppföljningen är central för att kunna svara på hur våra medel fördelas, identifiera utvecklingsbehov samt säkerställa att det inte sker någon diskriminering i handläggningen av ansökningar. Under 2019 beslutade vi att fortsättningsvis lägga uppföljningen till senare på året för att minska tidslaget mot registerdata och på så vis förbättra statistikunderlaget. Detta innebär att vi till årsredovisningen inte kan visa utfallet för 2019. Vi hänvisar istället till kommande mångfaldsredovisning (diarienummer Ä2020-46).

Under 2019 har följande åtgärder genomförts i syfte att stärka vårt mångfaldsarbete:

- Vi utvärderade uppföljningsarbetet och utvecklade arbetet med målgruppsanalyser på insatsnivå.
- Vårt verktyg för inkluderande kommunikation uppdaterades till en interaktiv pdf som lanserades under hösten.

- Jämställdhet och mångfald ingick som en särskild del i våra introduktionsutbildningar om hållbar tillväxt riktad till medarbetare.
- Jämställdhet och mångfald integrerades i Ännu Mera Nytt samt Hållbarhetstestet, verktyg och metoder vi använder för att planera och utveckla insatser.

LÄS MER

Tillväxtverkets mångfaldsrapport 2019 (dnr Å 2020–46 publiceras under våren 2020)

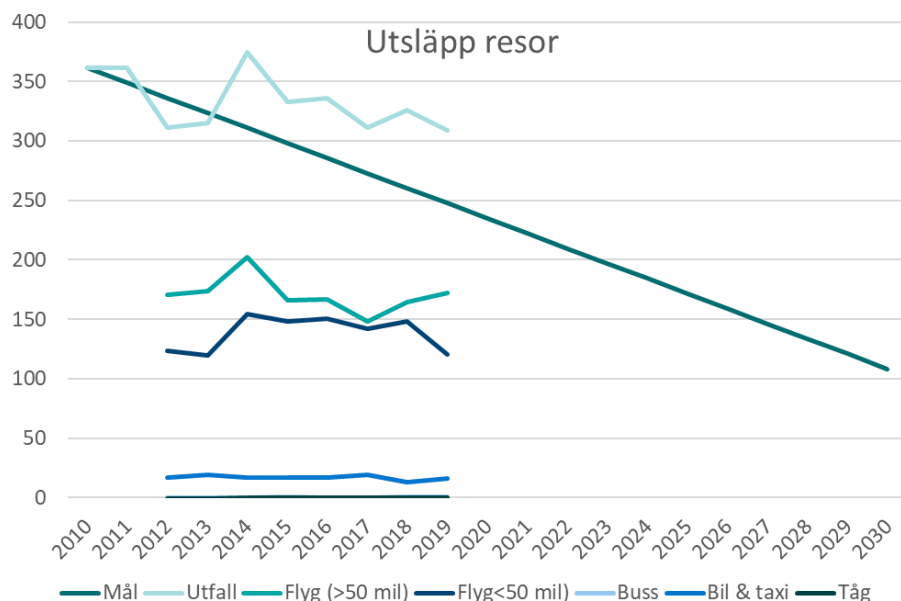
Förnyad miljöutredning

Enligt förordning SFS 2009:907 om miljöledning i statliga myndigheter ska alla myndigheter inom ramen för sitt ordinarie uppdrag ha ett miljöledningssystem som integrerar miljöhänsyn i myndighetens verksamhet på ett systematiskt sätt. Förordningen innebär bland annat att den miljöpåverkan som verksamhetens interna och externa verksamhet ger upphov till är utredd i en miljöutredning. Under 2019 lät vi uppdatera vår miljöutredning som gjordes när vi införde vårt miljöledningssystem 2010. Utsläpp från resor samt el- och energianvändning i lokaler är områden som identifierats som de med störst relevans för vår direkta miljöpåverkan. Vår största miljöpåverkan är indirekt och sker genom våra huvudsakliga verktyg kunskap, finansiering och nätverk.

Hållbart Tillväxtverk - vår direkta påverkan

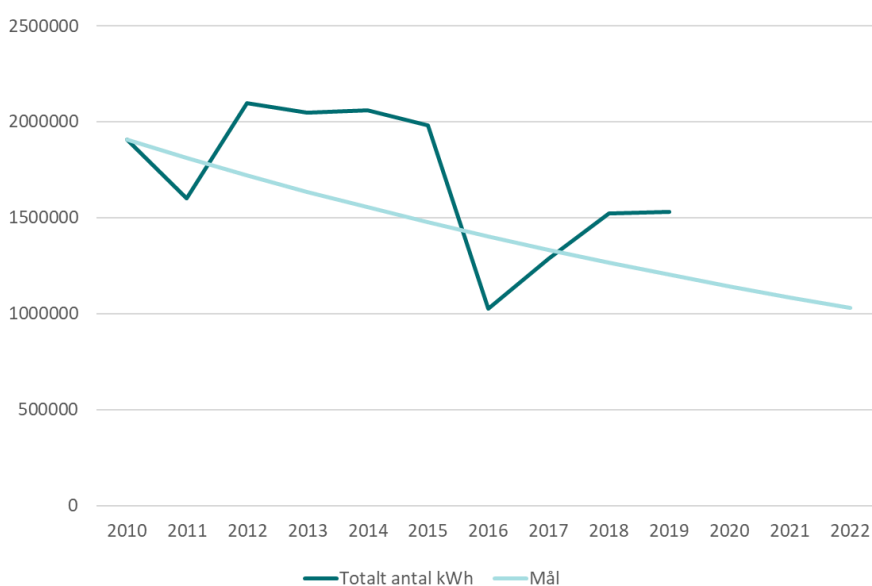
Under 2019 uppdaterade vi våra mål för vår direkta miljöpåverkan och satte följande mål:

- *Utsläpp:* Tillväxtverket ska fram till 2030 minska de totala utsläppen av koldioxid från resande med 70 procent jämfört med 2010.
- *Energi:* Tillväxtverket ska årligen minska sin totala energiförbrukning (kWh) med 5 procent.
- *Energi:* Tillväxtverket ska senast 2020 ha 100 procent förnybar energi i sina lokaler.
- *Inköp:* Tillväxtverket ska senast 2020 fastställa hållbarhetskrav för produktgrupperna konsulttjänster, konferens/catering, förbrukningsvaror, servicetjänster samt IT.
- *Inköp:* Tillväxtverket ska från och med 2020 årligen genomföra 10 stickkontroller av ställda hållbarhetskrav vid inköp.

Våra totala reserelaterade utsläpp har sedan 2010 minskat med 15,5 procent. Dock är vi cirka 25 procent från den målbana som är satt utifrån det nationella målet om att minska utsläppen med 70 procent fram till 2030. Efter en uppgång 2018 har de de totala utsläppen minskat med ungefär 5 procent jämfört med 2018 samtidigt som utsläppen beräknat per medarbetare har minskat med hela 13,9 procent. Detta trots att antalet resta kilometer ökade med 5,1 procent jämfört med 2018. Utsläppen från de korta resorna (under 50 mil) har kraftigt minskat med nära 19 procent, samtidigt som utsläppen från resor över 50 mil ökat med 4,9 procent.

Utsläppsminskningen har sin grund i att medarbetare fortsätter välja tåg framför flyg för kortare resor. Totalt sätt ökade antalet tågresor med 35,2 procent under 2019. För att minska de totala utsläppen ytterligare krävs att det digitala mötet får större genomslag.

Den totala energianförbrukningen i våra nio kontor ökade med 0,6 procent jämfört med 2018. Samtidigt minskade energianvändningen per medarbetare med 8,8 procent liksom energianvändningen per kvadratmeter (ned 3,2 procent). Energianvändningen har, trots ett ökat antal medarbetare, kunnat hållas nere tack vare flytt till mer energieffektiva och aktivitetsbaserade lokaler för kontoren i Gävle samt Malmö.

Vad gäller andelen förnybar energi är den 100 procent för samtliga kontor förutom Malmökontoret där elen är koldioxidfri men ej kan betecknas som förnybar då den producerats genom kärnkraft. Totalt sett använder sig Tillväxtverket av 88 procent förnybar energi.

För samtliga inköp, inklusive upphandling, ska hållbarhetskrav alltid ställas vid inköp och upphandling. Idag saknar vi dock ett system som gör det möjligt för oss att med enkelhet följa upp på detta mål. Vi har därför under 2019 påbörjat arbetet med att uppdatera krav och säkerställa att dessa efterlevs genom att fokusera på några av våra vanligaste produktgrupper, bland annat konsultstöd, förbrukningsvaror, service och IT. Målet är att senast 2020 ha fastställt hållbarhetskrav för dessa produktgrupper samt årligen genomföra minst 10 stickkontroller för uppföljning.

Kunniga och friska medarbetare är en grundförutsättning för att vi ska kunna utföra vårt uppdrag. På samma sätt som vi ser mångfald som en förutsättning för ekonomisk omvandling och bibehållen konkurrenskraft i näringslivet ser vi mångfald som en nyckel till att fylla vårt eget kompetensbehov. Kön är en viktig aspekt. Ledningsgruppens utformning ligger i linje med målet om en fördelning inom spannet 40/60 medan vi bland medarbetarna totalt har en bit kvar då fördelningen är 62 procent kvinnor och 38 procent män. Sjukfrånvaron gick under året ned med 0,87 procent jämfört med 2018. För mer information om vårt arbete för kompetenta och friska medarbetare, se särskilt avsnitt om *Kompetensförsörjning*.

LÄS MER

[Tillväxtverkets miljöledningsrapport 2019 \(dnr 2019-579\)](#)

En bredare syn på tillväxt bortom BNP

BNP/BRP mäter värdet av den ekonomiska produktionen under en viss tid, men säger inget om resursutnyttjande, om produktionen faktiskt lett till ökad välfärd eller är hållbar över tid. Sedan 2013 har Tillväxtverket tillsammans med svenska regioner och Reglab utvecklat BRP+, ett ramverk för att mäta hållbar utveckling i svenska regioner. Tillväxtverket beslutade under året att delfinansiera det fortsatta utvecklingsarbetet 2019–2020. Rapporten *Bortom BRP i det regionala utvecklingsarbetet* som presenterades våren 2019 visade hur regioner och kommuner använt sig av BRP+ i den egna geografien.

Tillväxtverket, miljö kvalitetsmålen och Miljömålsrådet

Tillväxtverket saknar direkt påverkan och rådighet över något av de enskilda miljö kvalitetsmålen. Den kartläggning som vi genomförde 2016 visade att Generationsmålet är det mål som vår verksamhet har störst bäring på tillsammans med miljö kvalitetsmålen Begränsad klimatpåverkan och God bebyggd miljö.

Regeringen har inrättat Miljömålsrådet för att stärka myndigheters roll i genomförandet av miljöpolitiken. Rådet består av 18 myndigheter som ses som strategiskt viktiga för att nå generationsmålet och miljökvalitetsmålen, däribland Tillväxtverket.

Tillväxtverket hade under 2018 driftsansvaret för två samverkansåtgärder (Miljöintegrering och Hållbart företagande). Dessa avslutades under 2019 då arbetet kopplat till miljömålsrådet istället kommer inriktas på sju arbetsområden. Tillväxtverket är resursmässigt involverad i fem av dessa; Fysisk riksplanering 3.0, Statliga myndigheter och bolag går före, Hållbar konsumtion, Elektrifiering samt Livsmedelsområdet.

Under 2019 medverkade Tillväxtverket vid fyra rådsmöten. Vi bistod även rådets arbete genom rådets kontaktnätverk och deltog vid sex arbetsmöten under året.

I januari lämnades slutgiltig plan in till samverkansåtgärder som sedan utvecklades till de sju arbetsområdena. I mars publicerades en gemensam åtgärdslista och förslag från Rådet redovisades till regeringen. Under hösten 2019 har kontaktgruppen genomfört förstudier till de sex arbetsområdena.

Tillväxtverkets arbete med klimatanpassning

I enlighet med förordning 2018:1428 arbetar Tillväxtverket systematiskt med klimatanpassning och effekter av ett förändrat klimat.

Klimatförändringarna ger konsekvenser för hela samhället och även för företags, regioners och kommuners arbete. Klimatförändringarna kommer att ge oss högre medeltemperatur och ökad nederbörd vilket förväntas leda till en ökad risk för översvämning, torka, stormar, erosion, ras och skred. Det i sin tur ger konsekvenser för hela samhället och även för företags, regioners och kommuners arbete. Vårt jobb är att svara på frågan vad ett förändrat klimat betyder för näringsliv och regional utveckling. Redan under 2017 lät vi göra en utredning kring vilka klimatförändringar som är att vänta i Sverige och hur de påverkar företag, regioner och vissa utvalda branscher. Under 2019 har vi sett över vår befintliga handlingsplan samt tagit fram en risk- och sårbarhetsanalys som grundar sig på de utpekade fokusområden vi har i vår handlingsplan.

Året i siffror

Denna del ger en ekonomisk översikt av Tillväxtverkets verksamhet 2019.

Den finansiella redovisningen för 2019 börjar på sidan 134. Under avsnittet resultatredovisning finns ekonomisk information kopplat till specifika program och insatser. Nedan presenteras ett urval av ekonomisk information utifrån 2019 års utfall.

Verksamhetens intäkter

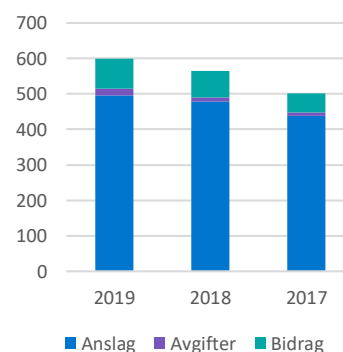
Huvudkällan för finansiering av verksamhetens kostnader är via myndighetens olika anslag. Förvaltningsanslaget är den enskilt största intäktskällan men även myndighetens näringslivsanslag samt det regionala anslaget är stora intäktskällor. Utöver anslaget står bidrag för den största finansieringen av verksamhetskostnaderna. För de tre senaste åren har de totala intäkterna ökat men den procentuella fördelningen av de olika intäktskällorna är i stort oförändrat.

Verksamhetens kostnader

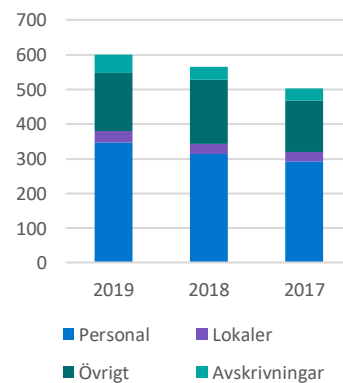
Tillväxtverkets förvaltningsanslag är den huvudsakliga finansieringskällan för myndighetens kostnader och förbrukningen på anslaget har varit relativt stabil över åren. I takt med att antalet uppdrag och uppgifter har ökat har myndighetens totala kostnader ökat och finansieringen från sakanslag, regeringsuppdrag med särskild finansiering eller annan extern finansiering utgör en allt större andel.

Under 2018 fick myndigheten nya uppdrag kopplat till anslagen Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden, Miljöövervakning och Landsbygdsstöd. Uppdragen på dessa anslag tillsammans med anslagen för Näringslivsutveckling och Regionala tillväxtåtgärder samt nya uppdrag med särskild finansiering har bidragit till ökningen. Under 2019 är ökningen framförallt hänförlig till nya uppdrag med särskild finansiering.

Verksamhets intäkter, mkr

Verksamhets kostnader, mkr

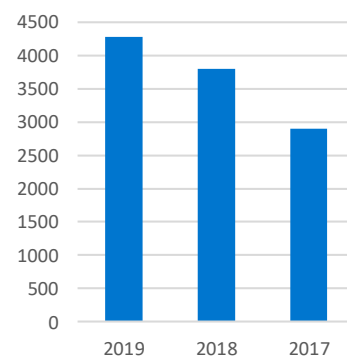
Verksamhetens kostnader per anslag	2019	2018	2017
13.4.1.2 Åtgärder mot segregation	3 815	0	0
17.4.3.1 Nämnden för hemslöjdsfrågor	2 654	2 527	2 588
17.4.3.2 Främjande av hemslöjd	1 382	1 453	1 662
19.1.1.23 Socioekonomiska	2 127	6 363	0
19.1.1.24.1 Reg tillväxt.åtg Tillväxtverket	70 705	64 704	49 062
19.1.3.2 ERUF 2014-2020	40 998	40 080	42 935
20.1.2.2 Miljöövervakning	3 828	1 464	0
23.1.17.6 Landsbygdsstöd	1 681	598	0
24.1.4.1 Förvaltningsanslag	285 228	276 898	280 336
24.1.5.8 Näringslivsutveckling	89 668	89 602	64 752
24.2.3.10 Exportfrämjande	5 295	7 828	4 934
Övrig finansiering	92 849	74 128	55 859
Summa	600 230	565 645	502 127

Transfereringar

Tillväxtverkets transfereringar har ökat de senaste åren. Ökningen är delvis en följd av nya anslag för Stöd till socioekonomiskt utsatta kommuner och områden samt Landsbygdsstöd. Därtill har transfereringarna ökat inom befintliga anslag och uppdrag med särskild finansiering. Ökningen har varit störst inom anslagen Regionala tillväxtåtgärder, Näringslivsutveckling samt inom uppdrag med särskild finansiering.

Transfereringar per anslag	2019	2018	2017
13.4.1.2 Åtgärder mot segregation	410 376	0	0
17.1.6.4 Regional kulturverksamhet	662	655	645
17.4.3.2 Främjande av hemslöjd	7 827	7 716	7 560
19.1.1.2.3 Socioekonomiska	72 734	483 125	0
19.1.1.2.4.1 Reg tillväxt.åtg Tillväxtverket	367 483	344 862	288 620
19.1.1.2.4.2-22 Reg tillväxt.åtg Regioner	993 310	874 441	889 061
19.1.2.2 Transportbidrag	439 682	427 525	396 407
19.1.3.1 ERUF 2007-2013	0	0	-912
19.1.3.2 ERUF 2014-2020	1 257 452	1 130 119	972 329
23.1.17.6 Landsbygdsstöd	88 240	68 640	0
24.1.5.8 Näringslivsutveckling	196 453	109 246	125 127
24.2.3.10 Exportfrämjande	7 570	1 970	1 044
Övrig finansiering	435 265	346 689	222 572
Summa	4 277 055	3 795 190	2 902 452

Transfereringar, mkr

Kostnader och intäkter fördelade på målområde

I tabellen nedan redovisas Tillväxtverkets kostnader och intäkter fördelade på myndighetens tre målområden. För att ge den totala bilden redovisas även samverkansorganen och Nämnden för hemslöjdsfrågor (NFH).

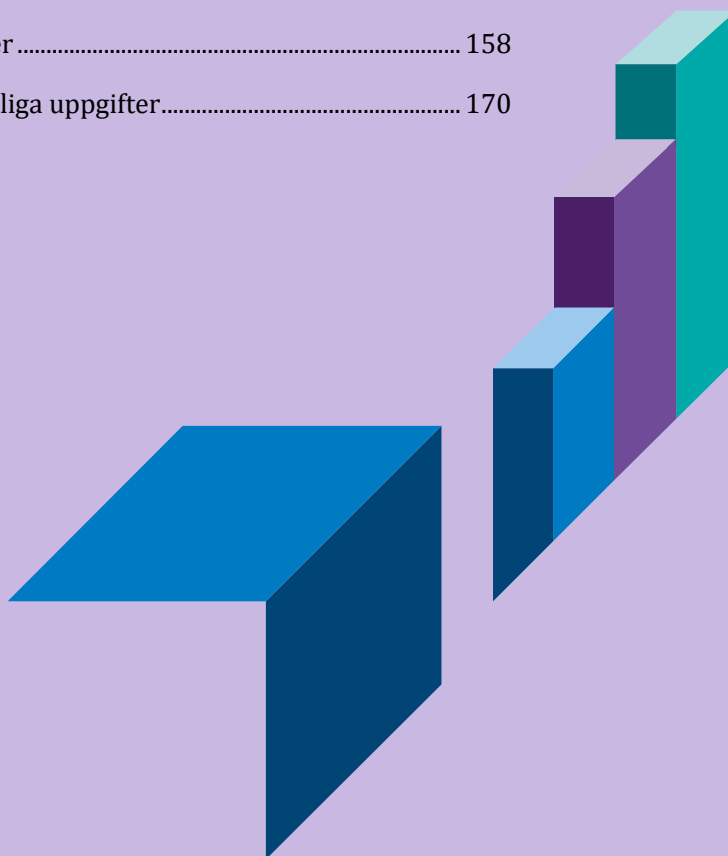
Kostnader	2019	2018	2017
Företagens konkurrenskraft			
Verksamhetskostnad	195 027	168 581	117 037
Lämnade bidrag	823 692	732 865	669 169
Summa	1 018 719	901 446	786 206
Företagens förutsättningar			
Verksamhetskostnad	103 264	114 879	106 149
Lämnade bidrag	2 256	38	0
Summa	105 520	114 918	106 149
Företagen i regionen			
Verksamhetskostnad	297 864	278 205	274 691
Lämnade bidrag	2 446 092	2 162 094	1 318 737
Summa	2 743 955	2 440 299	1 593 428
Samverkansorganen			
Verksamhetskostnad	0	0	0
Lämnade bidrag	996 527	891 821	906 341
Summa	996 527	891 821	906 341
Nämnden för hemslöjdsfrågor			
Verksamhetskostnad	4 076	3 980	4 250
Lämnade bidrag	8 489	8 371	8 205
Summa	12 564	12 351	12 455
Summa verksamhetskostnader	600 230	565 645	502 127
Summa lämnade bidrag	4 277 055	3 795 190	2 902 452
Summa kostnader	4 877 285	4 360 835	3 404 579

Intäkter	2019	2018	2017
Företagens konkurrenskraft			
Intäkter av anslag	-161 093	-142 293	-102 235
Övriga intäkter	-40 168	-40 857	-48 331
Erhållna medel för bidrag	-823 697	-732 875	-669 193
Summa	-1 024 957	-916 025	-819 760
Företagens förutsättningar			
Intäkter av anslag	-85 297	-96 965	-92 724
Övriga intäkter	-10 939	-15 390	-7 912
Erhållna medel för bidrag	-2 256	-38	0
Summa	-98 491	-112 394	-100 636
Företagen i regionen			
Intäkter av anslag	-246 036	-234 823	-239 950
Övriga intäkter	-51 412	-30 127	-5 514
Erhållna medel för bidrag	-2 439 038	-2 151 381	-1 302 127
Summa	-2 736 487	-2 416 331	-1 547 591
Samverkansorganen			
Intäkter av anslag	0	0	0
Övriga intäkter	0	0	0
Erhållna medel för bidrag	-995 283	-889 933	-903 414
Summa	-995 283	-889 933	-903 414
Nämnden för hemslöjdsfrågor			
Intäkter av anslag	-3 930	-3 839	-4 055
Övriga intäkter	-146	-142	-195
Erhållna medel för bidrag	-8 489	-8 371	-8 205
Summa	-12 564	-12 351	-12 455
Summa intäkter av anslag	-496 356	-477 920	-438 965
Summa övriga intäkter	-102 665	-86 515	-61 953
Summa erhållna medel för bidrag	-4 268 762	-3 782 598	-2 882 938
Summa intäkter	-4 867 783	-4 347 034	-3 383 856

Finansiell redovisning

Den finansiella redovisningen innehåller följande delar:

▲ Kommentarer till årsredovisningen, finansiella delen	135
▲ Kommentarer till utfall.....	136
▲ Resultaträkningen	138
▲ Balansräkning.....	139
▲ Anslagsredovisning.....	141
▲ Specifikation inkomsttitlar (tkr)	145
▲ Redovisning mot bemyndiganden (tkr)	146
▲ Kommentarer till finansiella villkor.....	152
▲ Tilläggsupplysningar och noter	158
▲ Sammanställning över väsentliga uppgifter.....	170

Kommentarer till årsredovisningen, finansiella delen

Redovisning av Europeiska regionala utvecklingsfonden ERUF

Av 26 § förordning (2007:14) om förvaltning av EU:s strukturfonder framgår att förvaltande myndighet får upphäva ett beslut om stöd som har fattats på grund av oriktig, vilseledande eller ofullständig uppgift från stödmottagaren, eller om stödmottagaren brutit mot de villkor som gäller för stödet. Vidare är stödmottagaren, enligt 27 § samma förordning, återbetalningsskyldig om ett beslut om stöd upphävts enligt 26 § eller om stödmottagaren i övrigt tagit emot stöd i strid med ett beslut om stöd, unionsreglerna eller det regionala programmet.

Förvaltande myndighet får kräva återbetalning inom 10 år från det att beloppet betalades ut. Slutligen får förvaltande myndighet, i enlighet med 28 a § i ovan nämnda förordning, kvitta skulden mot annat stöd som stödmottagaren får enligt samma förordning. Förvaltande myndighet har tillsammans med gällande rättspraxis mycket stora möjligheter att under hela programperioden ändra positiva förvaltningsbeslut och återkräva utbetalade medel. Den finansiella risken för utbetalande myndighet bedöms därför generellt som mycket låg.

Utgiftsdeklarationer

Förvaltande myndighet ska, enligt förordning (EG) 1083/2006 och förordning (EU) nr 1303/2013, inför attesterna lämna information för utgiftsdeklarationer och ansökan om utbetalningar till attesterande myndighet. Efter granskning attesteras dessa av attesterande myndighet och överlämnas till EU kommissionen. Utbetalningarna från EU kommissionen krediteras på ett uppbördskonto (inkomsttitel 6314, bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020).

Under 2019 attesterades utgiftdeklarationer för programperioden 2014–2020. En sammanställning av de attesterade utgifterna för programperioden finns under avsnittet attesterande myndighet i resultatredovisningen.

Skadeståndskrav

Den 31 december 2019 fanns det inte något skadeståndskrav riktat mot Tillväxtverket.

Affärsutvecklingscheckar

Genom en öppen utlysning ges projektägare möjlighet att söka medel för att arbeta med affärsutvecklingscheckar för internationalisering. Projektägare är den i en region som har möjlighet att fatta beslut om företagsstöd (1:1 anslag). Stödet finansieras av det regionala anslaget med stöd av förordningen (2015:2010) om statligt stöd för att regionalt främja små och medelstora företag ("främjandeförordningen"). Av villkoren för stödet framgår att medlen ska användas för affärsutvecklingscheckar för internationalisering, och vilka villkor som ska gälla för det. Bland annat framgår att projektägarna ska följa främjande-förordningen, och att det ska finnas ett partnerskap som bedömer de intresseanmälningar som kommit in. Det är dock projektägaren som självständigt fattar beslut i de enskilda

stödärendena, partnerskapens utlåtanen är inte bindande för projektägaren och även den som inte har lämnat in någon intresseanmälan har rätt att ansöka om stöd. Länsstyrelserna har, såsom varande statliga myndigheter, legal rätt att fatta beslut om statliga medel inom sina respektive kompetensområden och författningar. Samverkansorgan och vissa landsting (regioner) har, enligt lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen respektive lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län, legal rätt att fatta beslut om användningen av vissa statliga medel för regionalt tillväxtarbete.

Tillväxtverket beslutar om medel till projektägaren (regionen) med villkor. Projektägaren registrerar i Nyps till vem Tillväxtverket ska betala ut stöden. Tillväxtverket betalar ut stöden från Tillväxtverkets anslag 19.1.1.24 Reg tillväxt.åtg – del till Tillväxtverket i enlighet med anslagets ändamål och villkor.

Projektägaren (regionen) bär risken för de beslut som de fattar och är skyldig att till Tillväxtverket återbetala de utbetalda medlen om inte villkoren i beslutet är uppfyllda.

Kommentarer till utfall

Resultaträkningen

Verksamhetens intäkter

Intäkter av anslag ökade 2019 med 18 miljoner kronor. Intäkter av avgifter och andra ersättningar ökade med 5 miljoner kronor, som främst förklaras av uthyrning av lokaler till ESF-rådet. Intäkter av bidrag ökade med 1 miljoner kronor beroende på ökad ersättning från EU:s institutioner (främst då EU-programmet Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak).

Verksamhetens kostnader

Kostnader för personal ökade med 34 miljoner kronor, vilket främst beror på ökad bemanning och lönerrevisionseffekt samt förändringar i avsättningar för löner och arvoden. Kostnader för lokaler och övriga driftskostnader ökade med 5 miljoner kronor och förklaras av ökat lokalbehov följt av ökad bemanning. Kostnader för avskrivningar och nedskrivningar har ökat med 14 miljoner kronor 2019, främst beroende på ökade avskrivningar till följd av aktivering av utvecklingskostnader för stödärendesystemet Nyps samt nedskrivning av äldre versioner av Nyps.

Uppbördsverksamhet

Saldot för uppbördsverksamheten 2019 uppgår till ett positivt saldo om 502 miljoner kronor. Saldot utgörs av periodiseringseffekter för ERUF 2014-2020, bestående av en återföring av en periodiserad fordran med 292 miljoner kronor samt en återföring av skuld per 2019-12-31 om 210 miljoner kronor.

Transfereringar

Under 2019 ökade lämnade bidrag med 482 miljoner kronor jämfört med föregående år, vilket är en 13-procentig ökning av transfereringarna.

Förklaringen till ökningen kan bland annat sökas i det stora antalet regeringsuppdrag som Tillväxtverket fick under 2018.

Anslagsredovisning

Inga anslagsöverskridanden skedde under 2019.

Anslaget för Tillväxtverkets förvaltningsutgifter

Utbetalningarna enligt beslutade bemyndiganden kommer till 91 procent att infrias före utgången av 2022, medan övriga 9 procent bedöms infrias före utgången av 2026.

Utbetalningarna bedöms bli lägre än beslutade åtaganden, vilket beror på återföringar (det vill säga beslut som inte genomförs eller att de redovisade kostnaderna blir lägre än fattade beslut). Nivån på återföringarna kan variera stort mellan åren.

Resultaträkning (tkr)

	Not	2019	2018
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Intäkter av anslag	1,2	496 356	477 920
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	3	18 169	13 002
Intäkter av bidrag	4	84 121	72 698
Finansiella intäkter	5	376	815
Summa		599 021	564 435
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Kostnader för personal	6	-347 689	-313 448
Kostnader för lokaler		-33 044	-28 535
Övriga driftkostnader	7	-167 227	-185 549
Finansiella kostnader	8	-27	-53
Avskrivningar och nedskrivningar		-52 244	-38 061
Summa		-600 230	-565 645
Verksamhetsutfall		-1 210	-1 210
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	9	1 283 979	1 182 931
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-782 262	-1 546 688
Saldo		501 716	-363 757
TRANSFERERINGAR			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		3 839 608	3 446 771
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		156 386	103 380
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	10	271 666	231 718
Finansiella intäkter		1 102	730
Lämnade bidrag	11	-4 277 055	-3 795 190
Saldo		-8 293	-12 591
Årets kapitalförändring	12	492 213	-377 559

Balansräkning (tkr)

	Not	2019-12-31	2018-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	13	62 294	78 289
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	14	1 468	4 001
Summa		63 762	82 289
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	15	4 719	3 244
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	16	17 994	13 593
Summa		22 714	16 837
Utlåning			
Utlåning	17	34 523	23 710
Summa		34 523	23 710
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		507	2 828
Fordringar hos andra myndigheter		12 198	15 823
Övriga kortfristiga fordringar	18	14 985	10 244
Summa		27 691	28 895
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	19	12 240	8 724
Upplupna bidragsintäkter	20	8 258	6 287
Övriga upplupna intäkter	21	292 436	653
Summa		312 934	15 664
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	22	251 219	261 710
Summa		251 219	261 710
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgälden		6 683	1 517
Kassa och bank	23	64 641	54 521
Summa		71 323	56 038
Summa tillgångar		784 165	485 142

	Not	2019-12-31	2018-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	24		
Statskapital	25	149 835	144 710
Balanserad kapitalförändring		-307 680	58 014
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	12	492 213	-377 559
Summa		334 368	-174 834
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelse	26	1 232	2 534
Övriga avsättningar	27	5 293	5 226
Summa		6 525	7 760
Skulder m.m.			
Lån i Riksgälden	28	79 142	96 122
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		20 778	22 064
Leverantörsskulder		31 174	39 782
Övriga kortfristiga skulder	29	5 584	5 405
Summa		136 678	163 373
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	30	29 953	31 372
Oförbrukade bidrag	31	276 491	247 672
Förubetalda intäkter	32	150	209 800
Summa		306 594	488 844
Summa kapital och skulder		784 165	485 142
Ansvarsförbindelser			
Övriga ansvarsförbindelser	33		

Anslagsredovisning (tkr)

Anslag a = ramanslag	Ingående överförings- belopp	Årets	Omdisp- onerat anslags- belopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
		tilldelning enligt reglerings- brev					
UTGIFTSOMRÅDE 13 JÄMSTÄLLDHET OCH NYANLÄNDA INVANDRARES ETABLERING							
4:1 Åtgärder mot segregation (a)							
ap.2 Åtgärder segregation - till Tillväxtverket (a)	0	415 158	0	0	415 158	-414 191	967
UTGIFTSOMRÅDE 17 KULTUR, MEDIER, TROSSAMFUND OCH FRITID							
1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet (a)							
ap.4 Konsulentverksamhet hemslöjd (a)	0	662	0	0	662	-662	0
4:3 Nämnden för hemslöjdsfrågor (a)							
ap.1 Nämnden för hemslöjdsfrågor (a)	82	2 588	0	-5	2 665	-2 654	11
ap.2 Främjande av hemslöjd (a)	4	9 063	0	-4	9 063	-9 063	0
UTGIFTSOMRÅDE 19 REGIONAL TILLVÄXT							
1:1 Regionala tillväxtåtgärder (a)							
ap.23 Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden	8 762	75 000	0	-8 762	75 000	-74 861	139
ap.24 Reg tillväxt.åtg - del till Tillväxtverket (a)							
dp.1 Tillväxtverket (a)	70 602	443 048	-15 000	-70 602	428 048 ¹	-438 179	-10 131
dp.2 Landstinget i Kalmar län (a)	184	41 054		-184	41 054	-27 254	13 800 ²
dp.3 Gotlands kommun (a)	2 531	36 020	15 000	-2 531	51 020	-37 470	13 550 ³
dp.4 Skåne läns landsting (a)	0	18 183	0	0	18 183	-18 250	-67
dp.5 Västra Götalands läns landsting (a)	12 645	66 120	0	-12 645	66 120	-51 651	14 469 ⁴
dp.6 Uppsala läns landsting (a)	-60	11 140	0	0	11 080	-11 020	60
dp.7 Östergötlands läns landsting (a)	1	21 807	0	-1	21 807	-21 807	0
dp.8 Landstinget i Blekinge län (a)	-690	38 044	0	0	37 354	-38 288	-934
dp.9 Hallands läns landsting (a)	117	10 811	0	-117	10 811	-10 915	-104
dp.10 Landstinget i Dalarnas län (a)	121	73 943	0	-121	73 943	-60 241	13 702 ⁵
dp.11 Landstinget i Södermanlands län (a)	100	18 416	0	-100	18 416	-18 416	0
dp.12 Jönköpings läns landsting (a)	2 837	24 021	0	-2 837	24 021	-15 265	8 756 ⁶
dp.13 Örebro läns landsting (a)	0	39 853	0	0	39 853	-39 853	0
dp.14 Landstinget i Värmlands län (a)	-103	70 870	0	0	70 767	-69 024	1 743
dp.15 Gävleborgs läns landsting (a)	3 840	84 835	0	-3 840	84 835	-73 634	11 201 ⁷
dp.16 Kronobergs läns landsting (a)	2	19 190	0	-2	19 190	-19 183	7
dp.17 Landstinget i Västerbottens län (a)	14	118 655	0	-14	118 655	-120 244	-1 589
dp.18 Jämtlands läns landsting (a)	-1 147	113 905	0	0	112 758	-102 296	10 462 ⁸
dp.19 Västmanlands läns landsting (a)	-919	32 355	0	0	31 436	-31 778	-342
dp.20 Västernorrlands läns landsting (a)	17 974	109 725	0	-17 974	109 725	-99 050	10 675
dp.21 Norrbottens läns landsting (a)	16 336	130 625	0	-16 336	130 625	-136 679	-6 054
dp.22 Landstinget i Stockholms län (a)	0	8 061	0	0	8 061	-7 024	1 037 ⁹

Anslag a = ramanslag	Ingående överförings- belopp	Årets	Omdisp- onerat anslags- belopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp
		tilldelning enligt reglerings- brev					
1:2 Transportbidrag (a)							
ap.2 Transportbidrag - del till Tillväxtverket (a)	-11 507	471 864	0	0	460 357	-439 682	20 675
1.3 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014-2020 (a)							
ap.2 ERUF 2014-2020 - del till Tillväxtverket (a)	250 825	1 421 024	0	-825	1 671 024	-1 298 451 ¹⁰	372 573
UTGIFTSOMRÅDE 20 ALLMÄN MILJÖ- OCH NATURVÅRD							
1:2 Miljöövervakning m.m (a)							
ap.2 Miljöövervakning m.m - del till Tillväxtverket (a)	3 536	5 000	0	-3 536	5 000	-3 828	1 172
UTGIFTSOMRÅDE 23 AREELLA NÄRINGAR, LANDSBYGD OCH LIVSMEDEL							
1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur (a)							
ap.6 Landsbygdsstöd -Statsbidrag kommuner(a)	762	90 000	0	-762	90 000	-89 921	79
UTGIFTSOMRÅDE 24 NÄRINGS- LIV							
1:4 Tillväxtverket (a)							
ap.1 Tillväxtverket - del till Tillväxtverket (a)	-327	280 635	0	0	280 308	-275 770	4 538
1:5 Näringslivsutveckling							
ap.8 Näringslivsutveckl - del till Tillväxtverket (a)	7 408	270 022	24 000	-7 408	294 022	-283 950	10 072
2.3 Exportfrämjande verksamhet (a)							
ap.10 Uppdrag enligt regeringens exportstrategi (a)	8 703	14 500	-500	-8 703	14 000	-12 865	1 135
SUMMA	392 633	4 586 197	23 500	-157 309	4 845 021	-4 353 417	491 604

Kommentarer till redovisning mot anslag Utgifter i förhållande till disponibla medel

1. För anslaget 1:1 Regionala tillväxtåtgärder ap 24 delposterna 2-22 gäller att respektive landsting, region, samverkansorgan och kommun beslutar om användningen av anslaget.
2. 1:1 ap 24.2 Avvikelser beror främst på införandet av nya versioner av stödärendehanteringssystemet Nyps samt förskjutningar i utbetalningar.
3. 1:1 ap 24.3 Förlängning av Hållbara Gotland-programmet med ett år till och med 31 oktober 2020.
4. 1:1 ap 24.5 Avvikelserna beror främst på långa utbetalningstider för de stödformer som är mest eftersökta. Dessa stöd kommer i huvudsak att utbetalas under 2020 och regionen räknar med en betydligt högre utbetalningsgrad under 2020 jämfört med 2019.

⁵ 1:1 ap 24.10 Minskningen i antalet utbetalningar går främst att finna i ett minskat intresse för företagsstöd, samt svårigheter att informera om de olika tillgängliga stöden.

⁶ 1:1 ap 24.12 Region Jönköping har haft problem med att hitta rätt medfinansiering till några projekt, därtill har flera sjukskrivningar drabbat arbetet.

⁷ 1:1 ap 24.15 Högre krav på finansiering av projekt har medfört en lägre utbetalningstakt

⁸ 1:1 ap 24.18 Strukturella problem har orsakat en lägre utbetalningstakt.

⁹ 1:1 ap 24.22 Region Stockholm bildade region 2019. På grund av felaktigheter i vilka projekt som fördes över var det under stor del av 2019 oklarheter beträffande hur stor andel av anslaget 2019 som var in-tecknat i redan fattade beslut. Det har medfört att nya ansökningar inte inkommit i förväntad omfattning. Andelen upparbetade medel för några beslutade projekt har därutöver inte uppgått till det som budgeterats för år 2019 (prognosen är att de kostnaderna upparbetas 2020–2021).

¹⁰ Låga utgifter på anslag 1:3 Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014-2020 i förhållande till disponibla medel beror delvis på att flera projekt inte rekvirerat medel i den takt som förväntats på grund av att de ligger efter i genomförandet eller släpar med rekvisitioner. Därtill har resurser omprioriterats till förmån för ökad beslutsvolym med anledning av den växelkursjustering som gjorts under året.

Utnyttjad anslagskredit

Utnyttjad anslagskredit	Utnyttjad kredit 2019	Anslagskredit enligt regleringsbrev 2019
UTGIFTSOMRÅDE 19 REGIONAL TILLVÄXT		
1:1 Regionala tillväxtåtgärder		
ap.24 Reg tillväxt.åtg - del till Tillväxtverket	-10 131	42 805
dp.4 Skåne läns landsting (a)	-67	1 818
dp.8 Samverkansorgan i Blekinge län (a)	-934	3 804
dp.9 Hallands läns landsting	-104	1 081
dp.17 Landstinget i Västerbottens län	-1 589	11 865
dp.19 Västmanlands läns landsting (a)	-342	3 235
dp.21 Norrbottens läns landsting (a)	-6 054	13 062

Specifikation inkomstitlar (tkr)

Inkomstitel	Inkomster
2324 Ränteinkomster på lokaliseringslån	
002 Ränteinkomster på lokaliseringslån	11
Summa 2324 Ränteinkomster på lokaliseringslån	11
2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	
331 Övriga inkomster	120
Summa 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	120
4139 Återbetalning av lokaliseringslån	
002 Återbetalning av lokaliseringslån	83
Summa 4139 Återbetalning av lokaliseringslån	83
6314 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014-2020	
001 Övre Norrland	162 209
002 Mellersta Norrland	145 610
003 Norra Mellansverige	173 167
004 Stockholm	21 484
005 Östra Mellansverige	75 600
006 VästSverige	45 365
007 Småland och Öarna	42 279
008 Skåne-Blekinge	73 278
010 Nationellt	43 140
Summa 6314 Bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014-2020	782 132
SUMMA	782 345

Redovisning mot bemyndiganden (tkr)

Utgifts- område	Anslag/ anslagsbenämning	Tilldelad bemyndiga- nderam	Ingående åtaganden 1/1 2019	Utgående åtaganden 31/12 2019 ⁽⁴⁺⁵⁺⁶⁾	Utestående åtagandenas fördelning per år				
					År 2020	År 2021	År 2022	År 2023- 2026	
13	4:1.2		0	0	0	410 396			
19	1:1.23		485 396	966 240	479 847	69 451			
19	1:1.24.1		633 604	620 508	490 801	277 251	141 677	46 623	25 249
19	1:1.24.2		85 000	44 732	68 987	23 135	23 238	14 180	8 434
19	1:1.24.3		70 000	54 743	62 264	43 583	14 000	4 681	0
19	1:1.24.4		4 000	0	0	0	0	0	0
19	1:1.24.5		90 000	84 564	84 187	30 000	30 000	20 000	4 187
19	1:1.24.6		23 000	11 000	7 085	6 015	1 055	15	0
19	1:1.24.7		55 000	28 227	31 388	21 807	7 600	1 950	31
19	1:1.24.8		83 000	51 370	66 608	32 000	18 000	12 000	4 608
19	1:1.24.9		25 000	10 306	21 601	9 231	7 370	5 000	0
19	1:1.24.10		160 000	96 092	129 283	72 000	40 500	14 983	1 800
19	1:1.24.11		20 000	100	2 915	2 915	0	0	0
19	1:1.24.12		56 000	44 682	48 530	24 021	15 482	8 543	484
19	1:1.24.13		60 000	35 639	47 032	24 740	13 877	8 415	0
19	1:1.24.14		130 000	80 000	110 293	25 000	25 000	30 000	30 293
19	1:1.24.15		180 000	151 758	167 871	80 000	50 000	20 000	17 871
19	1:1.24.16		37 000	35 276	35 805	14 000	13 000	7 000	1 805
19	1:1.24.17		270 000	142 515	242 650	105 080	92 521	31 050	13 999
19	1:1.24.18		220 000	195 264	208 978	90 000	60 000	40 000	18 978
19	1:1.24.19		55 000	29 982	32 946	18 833	9 065	4 193	855
19	1:1.24.20		220 000	191 252	180 165	40 000	60 000	60 000	20 165
19	1:1.24.21		290 000	279 896	289 993	130 625	100 000	59 368	0
19	1:1.24.22		18 000	0	6 140	4 761	728	651	0
19	1:3.2		3 750 000	3 692 665	3 368 452	947 356	1 147 684	884 339	389 072
24	1:5.8		76 000	121 320	58 904	38 622	14 848	5 434	0

¹ År 2018 beslutades nya 3-åriga åtaganden för åtgärder mot segregation med stöd av beställningsbemyndigande på anslag 1:1.23 (Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner). År 2019 fördelades anslag 1:1.23 och åtgärder mot segregation kopplades till anslag 4:1.2. (Delegationen mot segregation). Det utestående åtagandet för anslag 1:1.23 inkluderar del till åtgärder mot segregation om 410 396 tkr. Infriande av utestående åtagande för åtgärder mot segregation på anslag 1:1.23 görs med medel från anslag 4:1.2

² År 2018 beslutades nya 3-åriga åtaganden för åtgärder mot segregation med stöd av beställningsbemyndigade på anslag 1:1.23 (Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner). År 2019 fördelades anslag 1:1.23 och åtgärder mot segregation kopplades till anslag 4:1.2 (Delegationen mot segregation). Det ingående åtagandet för anslag 1:1.23 inkluderar del till åtgärder mot segregation om 820 772 tkr. Det utestående åtagandet för anslag 1:1.23 inkluderar del till åtgärder mot segregation om 410 396 tkr. Infriande av utestående åtagande för åtgärder mot segregation på anslag 1:1.23 görs med medel från anslag 4:1.2

³ Det finns inga åtaganden för Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2014-2020 som sträcker sig längre än till slutåret 2023.

⁴ Landsting, regioner och kommun ansvarar själva för de åtaganden de ingår vilket innebär att de utestående åtaganden på anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder ap 24 delposterna 2-22 inte kan överstiga tilldelad bemyndiganderam för det aktuella året.

⁵ För anslagspost 23 samt delposterna 1-22 ap 24 under anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder har regeringen angett ett särskilt villkor vad som maximalt får infrias mot bemyndigandet 2019. För samtliga poster förutom för Gotlands kommun redovisas utestående åtaganden som är lägre eller lika med det maximala beloppet.

⁶ Kommentarer per delpost där den utestående skulden är väsentligt lägre än den tilldelade bemyndiganderamen.

1:1.24.4 Skåne läns landsting

Skåne läns landsting har delvis på grund av begränsad medelstilldelning valt bort långsiktiga åtaganden.

1:1.24.6 Uppsala läns landsting

Ett antal större projektansökningar som inkluderades i tidigare prognoser fick avslag eller försköts till 2020. Enligt prognoser inför kommande utlysningar bedöms att det behöver tas höjd för ett större bemyndigande än tidigare, d.v.s. att regionen ligger rätt med ett bemyndigande på 23-25 miljoner kronor per år.

1:1.24.7 Östergötlands läns landsting

Flera beslut om medel till projekt kommer att registreras i början av 2020 istället för under 2019.

1:1.24.11 Landstinget i Södermanlands län

Avvikelsen beror på att landstinget i Södermanlands län endast fattar ettåriga beslut.

1:1.24.19 Västmanlands läns landsting

Nivån på uppbundna medel förklaras genom en betydande minskning av ansökan gällande företagsstöd samtidigt som regionen valt att tillfälligt ta bort en stödform. En marknadsföringskampanj har genomförts under hösten för att satsa extra på företagsstöden och därmed öka inflödet.

1:1.24.22 Landstinget i Stockholms län

2019 var ett uppstartsår för Region Stockholm. Det har varit oklarheter beträffande antal projekt och beslutade medel som överfördes från Länsstyrelsen. Nya ansökningar har därför inte inkommit i förväntad omfattning.

Finansiella villkor (tkr)

Villkor	Utfall	Kommentarer till utfall
Utgiftsområde 13 4:1 Åtgärder mot segregation		
ap.2 Åtgärder segregation - till Tillväxtverket		
Administration av statsbidraget, högst 4 700 tkr	3 815	
Utgiftsområde 19 1:1 Regionala tillväxtåtgärder		
ap. 23 Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden		
Enligt förordningen om statsbidrag till socioekonomiskt eftersatta kommuner, högst 72 734 tkr	72 734	
Förvaltningsändamål, högst 2 266 tkr	2 127	
ap.24.1 Tillväxtverket		
Viss administration, uppföljning och utvärdering, högst 11 000 tkr	8 448	
Ersättning för vissa kreditförluster Norrlandsfonden, högst 7 000 tkr	-2 116	
Ersättning för vissa kreditförluster Almi, högst 7 000 tkr	-2 654	
Stärka integrationsperspektivet i det regionala kompetensförsörjningsarbetet, högst 12 500 tkr	8 042	
- Högst 625 tkr uppdragsanknutna kostnader för att stärka integrationsperspektivet i det regionala kompetensförsörjningsarbetet	625	
Fördela medel för stöd till kommersiell service i särskilt sårbara och utsatta glesbygdsområden, regeringsbeslut N2018/01928/HL, högst 70 000 tkr.	54 337	
Insatser för hållbar regional tillväxt och näringslivsutveckling i Gotlands län	13 250	
Stödja regionalt kompetensförsörjningsarbete, högst 20 000 tkr	14 294	
- Högst 1000 tkr uppdragsanknutna kostnader regionalt kompetensförsörjningsarbetet	873	

Utgiftsområde 24 - näringsliv**1:5 Näringslivsutveckling****ap.8 Näringslivsutveckl - del till Tillväxtverket**

Stärka förutsättningarna för industrialisering och tillverkning i Sverige (N2018/04197/FÖF), högst 16 000 tkr	5 887	
- Högst 1 400 tkr för programanknutna kostnader.	1 373	
Stärka arbetet med entreprenörskap och företagande bland unga på universitet och högskola, minst 6 000 tkr	9 174	
Utveckla turistdestinationer i tidiga skeden, minst 10 000 tkr	12 409	
Förstärkt arbete med verksamt.se, minst 13 000 tkr	17 828	
Särskilda satsningar för ett minskat och förenklat uppgiftslämnande för företagare inom restaurang- och besöksnäring, minst 3 000 tkr	4 035	
Förstärkt insats för främjande av utrikesfödda kvinnors företagande i enlighet med tidigare beslut (dnr N2018/00213/FF), högst 10 000 tkr	2 500	
- Högst 1 000 tkr för programanknutna kostnader.	-	
Utveckla besöksnäringen i Sveriges landsbygder och till näringslivsinsatser i Sveriges landsbygder samt erbjuda metodstöd till utpekade myndigheter och konsekvensbedömningar i olika samhällssektorer samt för att erbjuda metodstöd till utpekade myndigheter, högst 61 000 tkr	57 208	
- Minst 47 000 tkr för digitaliseringsinsatser och andra näringslivsinsatser	47 207	
- Minst 10 000 tkr för att stärka besöksnäringen på landsbygderna	10 000	
- Upp till 4 000 tkr för programanknutna kostnader	1 105	
Utveckla metodik för landsbygdsanalyser, högst 5 000 tkr	265	
Analysera kompetensförsörjningen på landsbygderna, högst 2 000 tkr	96	
Förenklingsinsatser för besöksnäringen samt till pilotinsatser för samverkan mellan industri och besöksnäring, minst 5 000 tkr	4 030	Lågt utfall förklaras av att 900 tkr av tilldelade medel kommer betalas ut under våren 2020. Risken för återkrav av medel minimeras om regionerna av olika skäl inte upparbetar alla medel eller om kostnader inte skulle vara stödberättigade.
Inrätta regionala exportcentra i alla svenska län och regioner	6 289	
- Högst 800 tkr för programanslutna kostnader	800	

2:3 Exportfrämjande verksamhet**ap.10 Uppdrag enligt regeringens exportstrategi**

Stimulera industrins och industrinära tjänsteföretags strategiska kompetensförsörjning, högst 11 000 tkr	11 000
Utveckla verksamt.se, högst 3 000 tkr	3 000

Utgiftsområde 23 1:17 Areella näringar, landsbygd och livsmedel**ap.6 Landsbygdsstöd -Statsbidrag kommuner**

Viss administration, uppföljning, utvärdering och erfarenhetsutbyte, högst 1 760 tkr	1 681
--	-------

Villkor	Kommentar
ap.24.1 Tillväxtverket	
ap.24.2 Landstinget i Kalmar län	
Uppföljning och utvärdering, högst 1 400 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.3 Gotlands kommun	
Uppföljning och utvärdering, högst 900 tkr	Villkoret uppfyllt
Insatser för hållbar regional tillväxt och näringslivsutveckling i Gotlands län, minst 25 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.4 Skåne läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 700 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.5 Västra Götalands läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.6 Uppsala läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 600 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.7 Östergötlands läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 1 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.8 Landstinget i Blekinge län	
Uppföljning och utvärdering, högst 1 400 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.9 Hallands läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 400 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.10 Landstinget i Dalarnas län	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.11 Landstinget i Södermanlands län	
Uppföljning och utvärdering, högst 900 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.12 Jönköpings läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 1 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.13 Örebro läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 1 400 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.14 Landstinget i Värmlands län	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.15 Gävleborgs läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.16 Kronobergs läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 600 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.17 Landstinget i Västerbottens län	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.18 Jämtlands läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.19 Västmanlands läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 900 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.20 Västernorrlands läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.21 Norrbottens läns landsting	
Uppföljning och utvärdering, högst 2 000 tkr	Villkoret uppfyllt
ap.24.22 Landstinget i Stockholms län	
Uppföljning och utvärdering, högst 500 tkr	Villkoret uppfyllt

Kommentarer till finansiella villkor

Finansiella villkor enligt Tillväxtverkets regleringsbrev per 2019-12-31 där inte annat anges.

För anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder ap 24 dp.2–22 har respektive beslutsfattare som förfogar över den aktuella anslagsposten intygat till Tillväxtverket att villkoren har uppfyllts.

Tilläggsupplysningar och noter

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Tillväxtverkets bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budget-underlag samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar Tillväxtverket brytdagen den 3 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 100 000 kronor (exklusive moms) bokförts som periodavgränsningsposter.

Kostnadmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före 2009 avräknas anslaget först vid uttag av dessa semesterdagar enligt övergångsbestämmelsen till 12§ anslagsförordningen.

Redovisning av finansieringsinstrument

Tillväxtverket har under 2016–2019 betalat ut medel från ERUF 2014–2020 till det statliga bolaget Almi och den Europeiska investeringsfonden (EIF) för att användas för att finansiera riskkapitalinvesteringar i små- och medelstora bolag. Utbetalningar av medel har även skett för perioder tidigare än 2016 men då med medel från ERUF 2007–2013. Medlen går under benämningen finansieringsinstrument.

Art. 42–45 i CPR i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 EU:s bestämmelser syftar till att ge Tillväxtverket såsom förvaltande myndighet möjlighet att fullgöra sina åtaganden. Där framgår att bidrag inom investeringsinstrument inte under och efter aktuell period får gå till annat än syftet med medlen. Det finns inte något syfte att medlen ska återgå till medlemsstaten utan de ska återanvändas.

Bokföring av utbetalade medel till företag och institutioner har redovisats som bidrag utifrån Tillväxtverkets bedömning av syftet med medlen varigenom dessa utbetalningar i årsredovisningen klassificerats som transfereringar.

Ytterligare information om finansieringsinstrument återfinns i resultatredovisningen under avsnitt riskkapital.

Tillväxtverket kommer 2020 att ha en fortsatt dialog med berörda departement om principer för redovisning av finansieringsinstrument.

EU-mellanhavanden

Grundläggande redovisningsprincip är att redovisa en fordran/skuld motsvarande de kostnader Tillväxtverket haft i form av utbetalda bidrag, och som bedöms ersättas, minskat med de inbetalningar som EU kommissionen har gjort till Tillväxtverket för programperioden.

En värdering och justering av det beräknade beloppet görs avseende de faktorer som påverkat tidigare inbetalt belopp från EU. De faktorer som påverkar betalningar från EU, i relation till de kostnader som myndigheten haft i form av utbetalda bidrag m.m., är kursvinster och kursförluster, medfinansieringseffekter och avskrivna fordringar. Dessutom görs en värdering av eventuell ej reglerad ansökan, samt innehållen fordran, till balansdagens kurs (EU kommissionen innehåller 10 procent av ansökt belopp, detta regleras vid avslut av EU:s räkenskapsår).

Tillväxtverkets redovisningsprincip beaktar inte medfinansieringseffekter för perioden efter räkenskapsårets senaste reglerade utgiftsdeklaration, då beräkning av den faktiska medfinansieringseffekten sker på basis av utbetalt belopp från EU enligt utgiftsdeklaration. Bedömningen är att sådana medfinansieringseffekter för perioden efter räkenskapsårets sista utgiftsdeklaration fram till årsbokslutstillfället inte medför några väsentliga beloppsmässiga effekter på värderingen.

Samtliga inbetalningar från EU redovisas under inkomsttitel 6314 Bidrag från regionala utvecklingsfonden med undertitlar.

Ändrade redovisningsprinciper avseende

EU-mellanhavanden

Från och med 2019 görs även en värdering av inbetalda förskott från EU till balansdagens kurs vid värdering och justering av fordran/skuld mot EU. Jämförelsetal för 2018 i resultat- och balansräkning är inte omräknade utifrån förändringen. En omräkning av jämförelsetalen skulle beröra ett flertal resultat- och balansposter och Tillväxtverkets bedömning är att det skulle försvåra läsbarheten. Förändringen är dock beräknad och kommenterad i anslutning till respektive not (not 9, 21 och 32).

Kreditförluster

Från och med 2017 har tidigare avtal med Almi Företagspartner AB och Stiftelsen Norrlandsfonden, där parterna under vissa villkor erhåller ersättning för vissa kreditförluster i stödområdena A och B från Tillväxtverket, ersatts med beslut om bidrag med särskilda villkor. För de lån som är beviljade före 2017 kommer Tillväxtverket att presentera information om dessa kreditförluster under övriga ansvarsförbindelser (not 33) till och med 2021, då sista årliga slutavstämning sker. Framtida eventuella utgifter är dock osäkra till belopp varvid ingen ansvarsförbindelse redovisats.

Avvikelse från ekonomiadministrativa regelverk

Räntekontorutin

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2019 får Tillväxtverket använda en förenklad räntekontorutin vilket innebär att bokföring mellan räntebärande och icke räntebärande medel sker vid månadsavslut i stället för löpande.

Bakgrunden är att vissa sakanslag samt externa medel används för att finansiera verksamhetskostnader.

Nuvärdesberäkning av lån

Tillväxtverkets bedömning är att nuvärdesberäkning av utlåningen inte väsentligen påverkar att värdet blir mer rättvisande.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Maskiner, inventarier, installationer med mera är upptagna till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar. Maskiner och inventarier med en ekonomisk livslängd på minst tre år och ett anskaffningsvärde som överstiger 25 000 kronor har aktiverats. Löpande anskaffning av persondatorer och kringutrustning kostnadsförs i sin helhet vid anskaffningen.

Egenutvecklade IT system aktiveras som en immateriell tillgång där en bedömd nyttjandeperiod är tre år eller mer och nedlagda kostnader för den aktiveringsbara delen uppgår till 1 miljon kronor.

Rättigheter och andra immateriella tillgångar aktiveras där en bedömd nyttjandeperiod är tre år eller mer och anskaffningen uppgår till minst 100 000 kronor.

Förbättringsutgifter på annans fastighet aktiveras när den ekonomiska livslängden uppgår till minst tre år och nedlagda kostnader uppgår till minst 250 000 kronor per projekt.

En anläggningstillgång kan behöva delas upp i komponenter utifrån de olika komponenternas nyttjandeperioder, anskaffningsvärde samt komponenternas andel av tillgångarnas totala anskaffningsvärde. Om den ekonomiska livslängden understiger tre år får anskaffningen redovisas som en anläggningstillgång om kostnadsfördelningen över tid annars skulle påverkas väsentligt.

Tillväxtverket har beslutat att större anskaffningar av likartade tillgångar av mindre värde som uppgår till minst 100 000 kronor ska betraktas som anläggningstillgångar.

Avskrivningar görs enligt följande tabell:

Tillämpade avskrivningstider

5 år	Immateriella tillgångar Möbler
3 år	Nya persondatorer och ny plattform för myndigheten Servrar Kopieringsmaskiner

Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till högst den återstående giltighetstiden på hyreskontraktet, dock lägst tre år.

Konstverk

Tillväxtverket tilldelades 2016 vård om 45 konstverk. Av dessa ska 3 verk betraktas som kulturtillgångar och har följaktligen förts upp på balansräkningen enligt beslut från Statens konstråd. Dessa tillgångar skrivs inte av.

Utlåning

Värderingen av lånen bygger på erfarenhetsberäkningar samt på detaljerade analyser och bedömningar av utvalda enskilda ärenden. Utestående lån värderas kontinuerligt och reservering görs för förluster.

Från 2017 värderas utlåning enligt nedanstående värderingsprinciper.

Utestående lån i form av så kallade såddlån (finansiering i tidigt stadium av nyligen etablerade företag) värderas enligt nedan:

- De första två åren efter utbetalning av lån värderas lånen i en grupp till 20 procent av utbetalt belopp. Om det finns indikation under utbetalningsperioden (första åren) att låntagaren inte kan återbetala ett lån ska lånet värderas till noll.
- Efter de första två initiala åren skall upp/nedskrivning ske på basis av individuell bedömning till:

Procent av nominellt belopp

0 procent
20 procent
50 procent
80 procent

Individuell bedömning

Låntagare bedöms ej återbetala lån
Bedömning vid helt utebliven amortering
Bedömning vid viss amortering
Bedömning om låntagare följer amorteringsplanen

Då risken är kopplat till det sökta projektet, och inte det enskilda bolaget som helhet, kan aldrig ett högre värde än 80 procent av lånefordran upptas enligt försiktighetsprincip.

Omsättningstillgångar

Kundfordringar som är förfallna mer än sex månader redovisas som osäkra. Beloppet i balansräkningen redovisas till det värde som kundfordringar beräknas inflyta. Fordringar i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs, dock har hänsyn inte tagits till belopp som understiger 100 000 kronor.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp. Skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Anställdas sjukfrånvaro

Uppgifterna om sjukfrånvaro redovisas i resultatredovisningen under avsnittet kompetensförsörjning.

Ersättning till generaldirektör och styrelse

Ersättningen till generaldirektör Gunilla Nordlöf 2019 var lön om 1 388 845 kronor, förmåner om 245 kronor har utbetalats under året. Under 2019 har

styrelseledamöterna Per Grankvist, Amir Sajadi och Ann Hellenius fått 2018 års styrelseersättning utbetald retroaktivt.

Under hösten 2019 har två av Tillväxtverkets styrelseledamöter entledigats på egen begäran. Därför består styrelsen tillsvidare av ordföranden, Kristina Alsér, Tillväxtverkets generaldirektör samt ytterligare fem ledamöter.

Förordnandena för samtliga gäller fram till och med den 30 juni 2020.

Ledamot	Ersättning (tkr)	Ledamot i styrelsen fr.o.m./t.o.m under 2019
Kristina Alsér, ordförande	68	
Sara Wallin	33	
Carl Melin	33	
Margareta Dahlström	33	
Per Grankvist	58	
Amir Sajadi	58	
Ann Hellenius	52	Till och med 2019-10-10
Gunnar Holmgren	28	Till och med 2019-10-10

Styrelsens och utskottens möten samt närståendeförhållande

Styrelsen hade fyra sammanträden under 2019.

Revisionsutskottet bestod fr.o.m. 2019-02-18 av Carl Melin, ordförande, samt Margareta Dahlström. Revisionsutskottet hade sammanlagt fem möten under 2019.

Vad gäller närståendeförhållande är Tillväxtverkets styrelseledamot Sara Wallin VD för Almi Väst.

Noter till resultaträkningen (tkr)

Not 1 Intäkter, kostnader och transfereringar upparbetade per organisation

Övergripande poster	Tillväxtverket	Regioner	Nämnden för hemslöjdsfrågor	Totalt 2019
Intäkter av anslag	492 465		3 891	496 356
Intäkter av avgifter, bidrag och finansiella intäkter	102 519		145	102 664
Summa intäkter	594 984		4 036	599 020
Verksamhetens kostnader	597 638		2 592	600 230
Lämnade bidrag	3 275 256	993 310	8 489	4 277 055

Not 2 Intäkter av anslag

	2019	2018
Förvaltningsanslaget, 24.1.4.1	275 449	270 926
Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering åtgärder segregation, 13.4.1.2	3 815	-
Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden, 19.1.1.23	2 127	6 363
Regional tillväxt TVV, 19.1.1.24.1	70 695	65 183
Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014-2020, 19.1.3.2	40 998	40 080
Näringslivsutveckling, 24.1.5.8	88 576	81 639
Uppdrag enligt regeringens exportstrategi (ram), 24.2.3.10	5 295	7 828
Miljöövervakning mm del till Tillväxtverket, 20.1.2.2	3 828	1 464
Landsbygdsstöd - Statsbidrag kommuner, 23.1.17.6	1 681	598
Nämnden för hemslöjdsfrågor, 17.4.3.1	2 654	2 527
Främjande av hemslöjd, 17.4.3.2	1 236	1 312
Summa intäkter av anslag	496 356	477 920

Not 3 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2019	2018
Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen		
- Hyresintäkter	3 729	0
- Konsultarvoden	2 465	218
- Nypsavgifter	8 996	8 986
- Ersättning för myndighetsgemensamma projekt	1 078	2 376
- Tjänsteexport	532	1
- Övriga intäkter 4§	1 368	1 422
Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	0	0
Summa	18 169	13 003

Not 4 Intäkter av bidrag

	2019	2018
Bidrag från statliga myndigheter	49 411	52 466
Bidrag från övriga	5 493	3 393
Bidrag från EU och EU-länder	29 216	16 839
Summa	84 121	72 698

Not	5	Finansiella intäkter	2019	2018
		Ränta på räntekonto i Riksgälden	1	4
		Ränta på lån i Riksgälden	229	508
		Valutavärdering Greater Copenhagen & Skåne Committee	99	303
		Övriga finansiella intäkter	46	0
		Summa	375	815

Räntesatsen för ränte- och avistakonto hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ.

Not	6	Kostnader för personal	2019	2018
		Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionskostnader och andra avgifter enligt lag och avtal)	227 787	206 345
		<i>Varav lönekostnader ej anställd personal</i>	795	495
		Sociala avgifter	116 573	100 808
		Övriga kostnader för personal ¹⁾	3 329	6 295
		Summa	347 689	313 448

¹⁾Övriga kostnader för personal omfattar även aktivering av personalkostnader avseende upparbetning av immateriella anläggningstillgångar som minskar delposten med 7 357 tkr (fg. år 3 588 tkr).

Not	7	Övriga driftskostnader	2019	2018
		Resor, representation, information	15 244	14 473
		Köp av varor	2 607	3 500
		Köp av tjänster	149 333	167 507
		Övrigt	43	69
		Summa	167 227	185 549

Not	8	Finansiella kostnader	2019	2018
		Ränta på räntekonto i Riksgälden	0	7
		Övriga finansiella kostnader	27	46
		Summa	27	53

Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ.

Not 9	Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2019	2018
	Intäkter EU-medel, ERUF 2014-2020 ¹	782 132	1 546 526
	Förändring av fordran EU:s strukturfonder ²	501 716	-363 757
	Övriga intäkter av uppbörd	131	162
	Summa	1 283 979	1 182 931

	Intäkter ERUF 2014-2020 har påverkats av: ¹	2019	2018
	Kursvinster och kursförluster	-2 482	-5 616
	Medfinansieringseffekter	11 786	19 063
	Summa	9 304	13 447

²Förändring av fordran EU:s strukturfonder 2019 utgörs av återföring av periodiserad skuld ERUF 2014-2020 från 2018-12-31 med 209 800 tkr samt periodisering av fordran ERUF 2014-2020 per 2019-12-31 med 291 916 tkr.

Ytterligare information om EU-mellanhavanden avseende ERUF återfinns i not 21, Övriga upplupna intäkter samt not 32, Övriga förutbetalda intäkter.

782 132 tkr (fg år 1 546 526 tkr) har inbetalats på inkomsttitel 6314 Bidrag från regionala utvecklingsfonden (ERUF 2014-2020) Se Specifikation inkomsttitlar för fördelning av inbetalning per undertitel.

Fr.o.m. 2019 görs även valutavärdering av erhållna förskott från EU vid beräkning av "Förändring av fordran EU:s strukturfonder". Observera att jämförelsetal för 2018 inte är justerade med anledning av ändrade principer. För 2018 skulle "Förändring av fordran EU:s strukturfonder" öka med 24 002 tkr och uppgå till -387 760 tkr och Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras skulle öka med samma belopp och uppgå till total 1 158 928 med beräkning enligt ändrade principer.

Noter till resultaträkningen (forts.)

Not 10	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2019	2018
	Medel från EU för finansiering av programmet Öresund-Kattegatt-Skagerrak 2007-2013	0	-12 075
	Medel från EU för finansiering av programmet Öresund-Kattegatt-Skagerrak 2014-2020	271 666	243 793
	Summa	271 666	231 718

Not 11	Lämnade bidrag	2019	2018
	Lämnade bidrag (se specifikation nedan)	4 268 762	3 782 544
	Eftergifter och avskrivningar av kapitallån, se även not 17	31 308	10 777
	Förändring av reserverat för osäkra kundfordringar, se även not 17	-25 133	8 814
	Återkravsfordringar	2 118	-6 945
	Summa	4 277 055	3 795 190

Anslag och organisationer med stora bidragsutbetalningar

Utbetalas som företagsstöd från anslag 13.4.1.2 Jämnställdhet och nyanlända invandrades etablering åtgärder segregation	410 376	0
Utbetalas som företagsstöd från anslag 19.1.3.2 ERUF 2014-2020	1 257 452	1 130 119
Utbetalas som företagsstöd från anslag 19.1.1.24.1 Regionala Tillväxtmedel	367 483	344 862
Utbetalas som transportbidrag från anslag 19.1.2.2 Transportbidrag	439 682	427 525
Utbetalas som företagsstöd från anslag 24.1.5.8 Näringslivsutveckling	196 453	109 246
Utbetalas som företagsstöd från anslag 19.1.1.23 Socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden	72 734	483 125
Utbetalas som företagsstöd från anslag 23.1.17.6 Landsbygdsstöd - Statsbidrag kommuner	88 240	68 640
Regionförbund/Samverkansorgan från anslag 19.1.1.24.2 - 19.1.1.24.21	993 310	874 386
Öresund-Kattegatt-Skagerrak 2014-2020	257 249	228 990
Övrigt	185 783	115 651
Summa	4 268 762	3 782 544

Not 12	Årets kapitalförändring	2019	2018
	Kapitalförändringen visar skillnaden mellan poster som anslagsavräknats men inte redovisats som intäkt/kostnad och poster som endast redovisats som intäkt/kostnad, men inte anslagsavräknats.		
	Förändring av:		
	- Eftergifter, avskrivningar, kapital	-31 308	-10 655
	- Förändring av reserverat, lån	25 133	-8 882
	- Förändring av periodisering EU:s strukturfonder	501 716	-363 757
	- Avskrivningar uppgiftskravstjänsten	-1 210	-1 210
	- Återkravsfordringar i transfereringsverksamhet	-2 118	6 945
	Summa	492 213	-377 559

Noter till balansräkningen (tkr)

Not		2019-12-31	2018-12-31
13	Balanserade utgifter för utveckling		
	Ingående anskaffningsvärde	279 647	256 359
	Årets anskaffningar	24 076	23 288
	Summa anskaffningsvärde	303 723	279 647
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-201 358	-174 285
	Årets avskrivningar och nedskrivningar	-40 070	-27 074
	Summa ackumulerade avskrivningar	-241 428	-202 166
	Utgående bokfört värde	62 294	78 289
	Årets anskaffningar avseende 2019 och 2018 avser utveckling av stödärendesystemet Nyps 2020.		
	Under 2019 har nedskrivningar av NYPS gjorts med 20 459 tkr som en följd av att funktionalitet har ersatts av senare releaser.		
14	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
	Ingående anskaffningsvärde	10 371	10 054
	Årets anskaffningar	1 178	317
	Summa anskaffningsvärde	11 549	10 371
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-6 371	-4 491
	Årets avskrivningar och nedskrivningar	-3 711	-1 880
	Summa ackumulerade avskrivningar	-10 081	-6 371
	Utgående bokfört värde	1 468	4 001
	Under 2019 har nedskrivninga av E-arkiv gjorts med 1 820 tkr då systemet funktionalitet har upphört.		
15	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	5 835	5 549
	Årets anskaffningar	2 853	286
	Summa anskaffningsvärde	8 688	5 835
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-2 592	-1 572
	Årets avskrivningar	-1 377	-1 019
	Summa ackumulerade avskrivningar	-3 969	-2 592
	Utgående bokfört värde	4 719	3 244
16	Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
	Ingående anskaffningsvärde	35 798	34 469
	Årets anskaffningar	11 528	4 839
	Årets försäljningar/utrangeringar, anskaffningsvärde	-868	-3 510
	Summa anskaffningsvärde	46 458	35 798
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-22 204	-17 626
	Årets avskrivningar	-7 085	-8 088
	Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar	826	3 510
	Summa ackumulerade avskrivningar	-28 464	-22 204
	Utgående bokfört värde	17 994	13 593
	Årets anskaffningar 2019 avser investering i nya datorer och möbler samt inredning		

Noter till balansräkningen (forts.)

Not 17 Utlåning	2019-12-31	2018-12-31
Lånefordringar med villkorad återbetalningsskyldighet		
Lånefordringar vid årets början	22 057	22 010
Nyutlåning	20 250	21 542
Amortering av lån	-3 261	-3 228
Avskrivning av lån	-31 308	-8 196
Årets värdering	25 133	-10 071
Summa	32 871	22 057
Utvecklingskapital/royalty		
Royaltylån vid årets början	1 652	2 279
Nyutlåning	0	665
Amortering av lån	0	-22
Avskrivning av lån	0	-2 459
Reservering för låneförluster	0	1 189
Summa	1 652	1 652
SUMMA UTLÅNING	34 523	23 710
Bedömda löptider för utlåning		
Återstående löptid om högst 1 år	2 857	2 772
Återstående löptid längre än 1 år men högst 5 år	17 092	13 474
Återstående löptid längre än 5 år men högst 10 år	14 574	7 464
Återstående löptid längre än 10 år	0	0

Då utlåningen i noten avser den utlåning som beslutas av samverkansorgan/landsting och utbetalas från respektives tilldelade 1:1 anslag, så har ingen låneram kunnat kvantifieras till belopp per 2019-12-31

Västra Götalands läns landsting och Jämtlands läns landsting hade per 2019-12-31 beviljad utlåning uppgående till 18 785 tkr som ännu inte utbetalats och som då beloppsmässigt motsvarar lånelöftet per 2019-12-31

Noter till balansräkningen (forts.)

Not 17 Utlåning (forts.)

Anslagsfinansierad utlåning 2019	Lånefordringar IB	Nyutlåning	Amortering av lån	Avskrivning av lån	Låne- fordringar UB
Lånefordringar med villkorad återbetalningsskyldighet	123 542	20 250	-3 261	-31 308	109 223
Utvecklingskapital/royalty	7 088	0	0	0	7 088
Summa	130 630	20 250	-3 261	-31 308	116 311
		Reservering för låneförluster IB	Årets förändring	Reservering för låneförluster UB	Lånefordringar efter reserveringar UB
Lånefordringar med villkorad återbetalningsskyldighet		-101 485	25 133	-76 352	32 871
Utvecklingskapital/royalty		-5 436	0	-5 436	1 652
Summa		-106 921	25 133	-81 788	34 523
Redovisning mot anslag och inkomstitlar					
Anslag		Utfall			
UO19 1:1 24:5 Västra Götalands läns landsting		12 282			
UO19 1:1 24:18 Jämtlands läns landsting		4 790			
UO19 1:1 24:2 Samverkansorgan i Kalmar län		0			
Summa		17 072			
Inkomstitlar		Utfall			
4139 002 Återbetalning av lokaliseringsslån		-83			
Summa		-83			

Not 18 Övriga kortfristiga fordringar

	2019-12-31	2018-12-31
Forordringar hos anställda	31	120
Återkravsfordringar i transfereringsverksamhet	6 923	5 535
Förskott till Greater Copenhagen & Skåne Committee	8 030	4 590
Summa	14 985	10 244

Not 19 Förutbetalda kostnader

	2019-12-31	2018-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	7 108	5 831
Övriga förutbetalda kostnader	5 132	2 893
Summa	12 240	8 724

Not 20 Upplupna bidragsintäkter

	2019-12-31	2018-12-31
Upplupna bidragsintäkter inomstatliga	7 807	5 741
Upplupna bidragsintäkter utomstatliga	451	546
Summa	8 258	6 287

Upplupna bidragsintäkter avser bidragsfinansierade program där rekvirering av upparbetade kostnader sker under 2020

Noter till balansräkningen (forts.)

Not	21	Övriga upplupna intäkter	2019-12-31	2018-12-31
		Upplupna räntor utlåning	369	271
		Övriga upplupna intäkter inomstatliga	0	42
		Fordran ERUF period 2014-2020 ¹⁾	291 916	0
		Övrigt	150	340
		Summa	292 436	653
		¹⁾ Specifikation av fordran ERUF 2014-2020	2019	2018
		- varav inbetalt initialt förskott	-247 872	
		- varav inbetalt årliga förskott	-237 416	
		- varav netto lämnade bidrag och inbetalda medel som rekvirerats fr EU	750 440	
		Summa fordran EU före justeringsposter	265 152	0
		- Justering för kursvinster och kursförluster	1 247	
		- Justering för medfinansieringseffekter	49 433	
		- Justering för omvärdering av innehållna 10% till balansdagens kurs	-1 090	
		- Justering för omvärdering av erhållna förskott till balansdagens kurs	-22 825	
		Summa justerad och värderad fordran ERUF 2014-2020	291 916	0

Motsvarande EU-mellanhavanden avseende ERUF 2014-2020 per 2018-12-31 utgjordes av en förutbetalad intäkt. Det berodde främst på att Tillväxtverket i slutet av 2018 gjorde en betalningsansökan (rekvisition) mot EU som även reglerades likvidmässigt före 2018-12-31. Som en följd av detta utgjordes EU-mellanhavandet till övervägande del av inbetalda förskott från EU och Tillväxtverket hade därmed netto en skuld per 2018-12-31. Se not 32, Övriga förutbetalda intäkter.

Skuld/fordran ERUF 2014-2020 är beräknad enligt justerade principer fr.o.m. 2017 (se Tilläggsupplysningar, redovisningsprinciper). Den beräknade skulden, eller fordran, utgörs i grunden av netto mellan utbetalda stödmedel och erhållna bidrag från EU. Vid beräkning av skuld/fordran tas även hänsyn till bl.a. medfinansieringseffekter och valutakursdifferenser vid tidigare inbetalningar från EU. Fr.o.m. 2019 görs även valutavärdering av erhållna förskott från EU.

Noter till balansräkningen (forts.)

Not	22	Avräkning med Statsverket	2019-12-31	2018-12-31
		Uppbörd		
		Ingående balans	-1	-1
		Redovisat mot inkomsttitel	-782 345	-1 546 844
		Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	782 345	1 546 844
		Skulder avseende Uppbörd	-1	-1
		Anslag i icke räntebärande flöde		
		Ingående balans	21 806	23 270
		Redovisat mot anslag	4 065 930	3 660 368
		Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke-räntebärande	-4 069 864	-3 661 832
		Fordringar avseende anslag i icke-räntebärande flöde	17 872	21 806
		Anslag i räntebärande flöde		
		Ingående balans	231	1 063
		Redovisat mot anslag	287 487	282 885
		Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-292 286	-283 717
		Återbetalning av anslagsmedel	19	0
		Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-4 549	231
		Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
		Ingående balans	1 844	2 049
		Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-321	-205
		Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	1 523	1 844
		Övriga fordringar på statens centralkonto		
		Ingående balans	237 829	118 859
		Inbetalning i icke-räntebärande flöde	1 546 191	2 316 187
		Utbetalningar i icke-räntebärande flöde	-4 835 166	-4 312 205
		Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	3 287 518	2 114 988
		Övriga fordringar på statens centralkonto	236 373	237 829
		SUMMA AVRÄKNING MED STATSVERKET	251 218	261 710
		Not 23 Kassa och bank	2019-12-31	2018-12-31
		Valutakonton för EU-programmet ÖKS, perioden 2014-2020	64 641	54 521
		Summa	64 641	54 521

Not 24 Myndighetskapital

Specifikation förändring av myndighetskapitalet	Statskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2018-12-31	144 710	58 014	-377 559	-174 834
Ingående balans 2019-01-01	144 710	58 014	-377 559	-174 834
Föregående års kapitalförändring	-11 864	-365 694	377 559	0
Årets förändring av lånefordringar mot statskapital	16 988	0	0	16 988
Årets kapitalförändring	0	0	492 213	492 213
Summa årets förändring	5 124	-365 694	869 772	509 202
Utgående balans 2019-12-31	149 835	-307 680	492 213	334 368

Noter till balansräkningen (forts.)

Not		2019-12-31	2018-12-31
25	Statskapital		
	Statskapital utan avkastningskrav avseende lån	147 619	141 285
	Statskapital utan avkastningskrav avseende IT-system Uppgiftskravstjänsten	2 117	3 327
	Statskapital utan avkastningskrav avseende konst från Statens konstråd	98	98
	Summa	149 835	144 710
26	Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		
	Ingående avsättning	2 534	3 909
	Årets pensionskostnad	194	-11
	Årets pensionsutbetalningar	-1 495	-1 365
	Utgående avsättning	1 232	2 534
27	Övriga avsättningar		
	Avsättningar för lokalt omställningsarbete		
	Ingående balans	3 363	4 410
	Årets förändring	-297	-1 047
	Summa	3 066	3 363
	Ca 1 400 tkr kommer nyttjas under påföljande år		
	Uppsagd personal, uppsägningslöner		
	Ingående balans	1 863	3 334
	Årets förändring	364	-1 471
	Summa	2 227	1 863
	SUMMA	5 293	5 226
28	Lån i Riksgälden		
	Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar		
	Ingående balans	96 121	100 317
	Under året nyupptagna lån	33 500	29 065
	Årets amorteringar	-50 480	-33 261
	Summa	79 142	96 121
	Utnyttjad låneram inklusive finansiell leasing	79 142	96 121
	Beviljad låneram inklusive finansiell leasing	100 000	106 000
29	Övriga kortfristiga skulder		
	Personalens källskatt	5 553	5 396
	Personalens pensionsavgifter	3	3
	Övrigt	28	6
	Summa	5 584	5 405

Noter till balansräkningen (forts.)

Not 30	Upplupna kostnader	2019-12-31	2018-12-31
	Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	22 294	21 462
	Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	1 563	2 788
	Upplupen kostnad avseende Verksam.se	0	808
	Upplupna kostnader Greater Copenhagen & Skåne Committee	3 632	3 552
	Övriga upplupna kostnader	2 464	2 762
	Summa	29 953	31 372
Not 31	Oförbrukade bidrag	2019-12-31	2018-12-31
	Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	224 943	220 457
	Bidrag som erhållits från icke-statliga organisationer eller privatpersoner	51 548	27 214
	Summa	276 491	247 672
	varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk:		
	inom tre månader	104 995	31 268
	mer än tre månader till ett år	111 469	171 841
	mer än ett år till tre år	8 479	17 348
	mer än tre år		
	Summa	224 943	220 457

Noter till balansräkningen (forts.)

Not	32 Övriga förutbetalda intäkter	2019-12-31	2018-12-31
	Skuld ERUF period 2014-2020 ¹⁾	0	209 800
	Övriga förutbetalda intäkter	150	
	Summa	150	209 800
	¹⁾ Specifikation av skuld ERUF 2014-2020	2019-12-31	2018-12-31
	- varav inbetalt initialt förskott	0	-247 872
	- varav inbetalt årliga förskott	0	-225 850
	- varav netto lämnade bidrag och inbetalda medel som rekvirerats fr EU	0	222 555
	Summa skuld EU före justeringsposter	0	-251 167
	- Justering för kursvinster och kursförluster	0	3 611
	- Justering för medfinansieringseffekter	0	37 073
	- Justering för omvärdering av innehållna 10% till balansdagens kurs	0	684
	Summa justerad och värderad skuld ERUF 2014-2020	0	-209 800

Motsvarande EU-mellanhavanden avseende ERUF 2014-2020 per 2019-12-31 utgörs av en upplupen intäkt, se not 21. Att det redovisades en skuld 2018-12-31 förklaras med att Tillväxtverket i slutet av 2018 gjorde en betalningsansökan (rekvisition) mot EU som även reglerades likvidmässigt före 2018-12-31. Som en följd av detta utgjordes EU-mellanhavandet till övervägande del av inbetalda förskott från EU och Tillväxtverket hade därmed netto en skuld mot EU 2018-12-31. För saldon innevarande år, se not 21 Övriga upplupna intäkter.

Skuld/fordran ERUF 2014-2020 är beräknad enligt justerade principer fr.o.m. 2017 (se Tilläggsupplysningar, redovisningsprinciper). Den beräknade skulden, eller fordran, utgörs i grunden av netto mellan utbetalda stödmedel och erhållna bidrag från EU. Vid beräkning av skuld/fordran tas även hänsyn till bl.a medfinansieringseffekter och valutakursdifferenser vid tidigare inbetalningar från EU. Fr.o.m. 2019 görs även valutavärdering av erhållna förskott från EU. Observera att jämförelsetal för 2018 inte är justerade med anledning av ändrade principer. För 2018 skulle Övriga förutbetalda intäkter öka med 24 002 tkr och uppgå till -233 802 tkr med beräkning enligt ändrade principer.

Not 33 Övriga ansvarsförbindelser

Från och med 2017 har tidigare avtal med Almi Företagspartner AB och Stiftelsen Norrlandsfonden, där parterna under vissa villkor erhåller ersättning för vissa kreditförluster i stödområdena A och B från Tillväxtverket, ersatts med beslut om bidrag med särskilda villkor. Detta innebär att ingen utbetalning av bidrag för förlusttäckning avseende lån beviljade från och med 2017 görs förrän vid redovisning efter fem år.

Bidrag för att täcka kreditförluster som avser lån som är beviljade före 2017 och som tidigare utbetalats av Tillväxtverket, kommer årligen slutavstämning ske fram till och med 2021. Tillväxtverket ska lämna bidrag, med maximalt belopp enligt gällande regleringsbrev, årligen till vardera Almi Företagspartner AB och Stiftelsen Norrlandsfonden enligt inkommen redovisning.

Framtida eventuella utgifter är dock osäkra till belopp varvid ingen ansvarsförbindelse redovisats.

Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)

	2019	2018	2017	2016	2015
Låneram Riksgälden					
Beviljad	100 000	106 000	106 000	106 000	106 000
Utnyttjad	79 142	91 926	100 317	98 313	60 832
Kontokrediter Riksgälden					
Beviljad	15 000	16 000	8 000	8 000	8 000
Maximalt utnyttjad	8 845	6 552	6 231	5 918	6 506
Räntekonto Riksgälden					
Ränteintäkter	5	4	3	6	5
Räntekostnader	5	7	32	25	9
Avgiftsintäkter som disponeras					
Avgiftsintäkter	18 169	13 002	9 705	14 914	11 898
Anslagskredit					
Beviljad under 1:4:1 Förvaltningskostnader	16 000	16 000	16 000	8 014	8 069
Beviljad under 1:5:8 Näringslivsutveckling	11 137	12 351	11 251	10 239	10 314
Beviljad under 1:2 Transportbidrag	12 025	12 026	12 026	11 276	12 026
Beviljad under 1:1:23 Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden	7 500	50 000	0	0	0
Beviljad under 1:1:24 Regional tillväxt	153 062	139 069	133 352	104 251	96 514
Beviljad under 4:3 ap 1-2 Förvaltningskostnader Hemslöjden	77	77	347	345	344
Beviljad under 1:3:1 ERUF 2007-2013		0	0	0	0
Beviljad under 1:3:2 ERUF 2014-2020	71 051	71 051	81 914	68 111	11 950
Beviljad under 1:6:4 Regional kulturverksamhet	19	19	19	19	19
Totalt beviljade krediter	270 871	300 593	254 909	202 255	139 236
Utnyttjad under 1:4:1 Förvaltningskostnader		-327	-1 102	0	0
Utnyttjad under 1:5:8 Näringslivsutveckling	0	0	-6 729	-896	-3 125
Utnyttjad under 1:2 Transportbidrag		-11 507	-4 846	-9 303	0
Beviljad under 1:1:23 Stöd till socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden	0	0	0	0	0
Utnyttjad under 1:1:24 Regional tillväxt	-19 221	-2 919	-9 792	-8 069	-5 832
Utnyttjad under 4:3 ap 1-4 Förvaltningskostnader Hemslöjden	0	0	0	0	0
Utnyttjad under 1:3:1 ERUF 2007-2013	0	0	0	0	0
Utnyttjad under 1:3:2 ERUF 2014-2020	0	0	0	0	0
Utnyttjad under 1:6:4 Regional kulturverksamhet	0	0	0	0	0
Totalt utnyttjade krediter	-19 221	-14 753	-22 469	-18 268	-8 957
Anslag (Ramanslag)					
Anslagssparande	491 604	392 633	712 560	609 098	376 612
Bemyndiganden					
Tilldelade	7 096 000	9 491 000	6 984 000	6 511 000	5 468 000
Summa gjorda åtaganden	-6 242 724	-6 968 131	-6 418 869	-5 793 067	-4 619 229
Personal					
Antal årsarbetskrafter (st)	419	380	371	357	344
Medelantalet anställda (st) ¹⁾	453	422	408	402	391
Driftskostnad per årsarbetskraft	1 308	1 388	1 262	1 275	1 197
Kapitalförändring					
Årets	492 213	-377 559	-14 278	-94 314	35 359
Balanserad	-307 680	58 014	64 318	137 939	87 795

¹⁾Uppgifter om medelantal anställda för 2016 och 2017 är korrigerade varvid tjänstledig personal är frånräknad

Rapport om intern kontroll 2019

Tillväxtverkets ledning bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under 2019.

Myndighetens risker hanterades på ett rimligt betryggande sätt under 2019, genom det arbete som genomfördes.

Kontrollmiljö

Tillväxtverkets verksamhet omfattas av förordning (2007:603) för intern styrning och kontroll, som syftar till att:

- myndigheten med rimlig säkerhet bedriver verksamheten effektivt, enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen
- verksamheten redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt
- myndigheten hushållar väl med statens medel

Styrelsen ska i årsredovisningen redovisa sin bedömning av om myndigheten har en betryggande styrning och kontroll, utifrån arbetet med förordningen. För att myndighetens risker ska hanteras effektivt finns en ansvarsfördelning i styrelsens arbetsordning och instruktioner för generaldirektören och styrelsens utskott. Styrelsen kontrollerar att principerna följs för finansiell rapportering och intern kontroll, och har kontakt med myndighetens revisorer under året.

Den operativa ledningen ansvarar för det system av interna kontroller som krävs för att hantera väsentliga risker i verksamheten. I myndighetens styrdokument för intern styrning och kontroll fastställs bestämmelser om ansvar, riskanalys, kontrollåtgärder, information, dokumentation samt uppföljning.

Riskbedömning och kontrollaktiviteter

Avdelningarnas verksamhetsplaner innehåller aktiviteter för att kontrollera och styra risknivåerna. En uppföljning av riskerna görs under året. Eventuella nya risker identifieras och parallellt med en omvärldsbevakning görs en värdering av riskerna inför upprättande av förslag till ny risk- och sårbarhetsanalys till kommande verksamhetsår.

Uppföljning av internkontrollplanen

Uppföljningen av internkontrollplanen visar att de beslutade kontrollåtgärderna omhändertagit nyckelriskerna på ett tillfredsställande sätt.

Internrevision

Under året granskade internrevisionen den interna styrningen och kontrollen i flera verksamheter. Granskningarna redovisades i revisionsrapporter, som inkluderade beslutade åtgärder i de fall brister identifierades.

I internrevisionens årsrapport 2019 görs den sammanvägda bedömningen att intern styrning och kontroll är tillfredsställande i granskade verksamheter.

Styrelsens underskrifter

Styrelsen intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Styrelsen bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Stockholm 19 februari 2020

Kristina Alsér, Ordförande

Carl Melin

Margareta Dahlström

Sara Wallin

Per Grankvist

Amir Sajadi

Gunilla Nordlöf

Övrigt

Ordlista

Anslag	Medel på statens budget som riksdagen anvisar för ett visst ändamål och för viss tid och som regeringen disponerar och tilldelar en myndighet.
Attesterande myndighet	Myndighet med uppgift att ansöka om utbetalning av strukturfondsmedel och i samband med det intyga att alla uppgifter är korrekta.
Beställningsbemyndigande	Tillstånd som en myndighet i vissa fall behöver för att få göra åtaganden som medför utgifter efter innevarande budgetår.
Bidrag	Ersättning som lämnas eller mottas utan direkt motprestation.
Entreprenörskap	Det att genomföra idéer.
Förvaltande myndighet	Myndighet som bereder projektansökningar till de 8 regionala strukturfondsprogrammen och säkerställer att de är formellt korrekta och ligger i linje med prioriteringarna i programmen.
Myndighetskapital	Rubrik på balansräkningens skuldsida hos myndigheter som redovisar posterna statskapital, uppskrivningskapital, donationskapital, resultatandelar i dotter- och intresseföretag, balanserad kapitalförändring och kapitalförändring enligt resultaträkningen.
Innovation	Nyhet på marknaden som skapar betydelsefulla ekonomiska värden.
Instruktion	Förordning där regeringen meddelar en myndighet dess uppgifter och reglerar dess verksamhet, till exempel myndighetens ledningsform.
Projekt	I tiden avgränsat arbete med specifikt och avgränsat syfte.
Region	I årsredovisningen: Administrativt och geografiskt avgränsat område, oavsett form för regionalt styre eller organ för regionalt utvecklingsansvar.
Statskapital	Post under rubriken Myndighetskapital i en myndighets balansräkning. Statskapital tillförs från anslagsmedel främst för att finansiera vissa anläggningstillgångar och rörelsekapital. Överföring från en annan kapitalpost görs som regel i syfte att konsolidera statskapitalet eller i samband med uppskrivning av anläggningstillgångarna.
TA-medel (Technical Assistance)	Medel som avsatts till förvaltning av EU-program, det vill säga medel som inte investeras i projekt i företag och regioner.
Transferering	Se bidrag.
Uppbörd	Betalning som myndighet mottar för statens räkning och där myndigheten överför pengarna till statsbudgeten utan att disponera dem.
Uppbördsverksamhet	Särskilt avsnitt i en myndighets resultaträkning som förutom uppbörd redovisar inkomster som visserligen har ett direkt samband med myndighetens produktion av varor och tjänster men som inte får disponeras av myndigheten.
Uppdrag från regeringen	Arbete som regeringen skriver att myndigheten ska utföra i regleringsbrevet eller i beslut om särskilt uppdrag. Uppdrag är ofta specifika samt preciserade i tid och med avseende på hur stora medel som ska avsättas.
Uppgift från regeringen	Ansvarsområde som regeringen ger en myndighet. Uppgifter beskrivs oftast i en myndighets instruktion. Uppgifter är ofta långsiktiga.
Verksamhetskostnad	Kostnad för drift, till exempel för personal och lokaler.

Avrapporterade uppdrag

Avrapporterade återrapporteringskrav och uppdrag enligt regleringsbrev

Ärendenr	Kommentarer
Ä 2018-1780:01	Återrapportering till Post- och Telestyrelsen, bilaga 2 punkt 1.4 – medelsanvändning till bredband samt prognos avseende behov av bredbandsbehov, delrapport 1 februari 2019
Ä 2018-160:02	Uppdrag 2.3 i RB 2018 - Strategiskt och långsiktigt arbete med uppföljning, slutrapport, 5 februari 2019
Ä 2018-150:03	Övrigt återrapporteringskrav 4.2 i RB 2018 - Redovisning bemyndigande per den 31 december 2018, 19 februari 2019
Ä 2018-141:01	Återrapporteringskrav 2.2 i RB 2018 - Förslag och genomförda åtgärder för att konsekvensutredningarnas kvalitet ska höjas, 20 februari 2019
Ä 2018-140:01	Återrapporteringskrav 2.1 i RB 2018, årlig rapport 22 februari 2019
Ä 2018-736:07	Övrigt pågående uppdrag 4.16 i RB 2019 - Delegation för cirkulär ekonomi, årlig delrapportering/strategi 27 februari 2019
Ä 2015-000745:12	Återrapportering pågående uppdrag 1.1 i RB 2019 – Lägesrapport COSME och Horisont 2020, delrapport, 28 mars 2019
Ä 2019-44:01	Uppdrag 2.5/bilaga 2 i RB 2019 - Avrapportering av regionalfondsprogrammen - Lägesrapport för 2018 avseende regionalfondsprogram, inklusive territoriella samarbetsprogram, under programperioden 2014–2020, 12 april 2019
2015-000274:06	Pågående uppdrag 2.1 i RB 2019 - Regler som påverkar företagens kostnader och konkurrenskraft 2018, delrapport 15 april 2019
Ä 2019-42:01	Återrapporteringskrav 2.3 RB 2019 – Samlad återrapportering inom området kommersiell service, årlig redovisning 15 april 2019
Ä 2018-144:27	Återrapporteringskrav 3.2 i RB 2018 - Sammanställning Regionalt tillväxtarbete 2018, slutrapport, 17 april 2019
Ä 2018-159:02	Uppdrag 2.2 i RB 2018 - Miljödriven näringslivsutveckling, slutrapport, 17 april 2019
Ä 2019-246:02	Uppdrag 2.1 i RB 2019 - Uppföljning av regionala företagsstöd, stöd till projektverksamhet och stöd till kommersiell service, delrapport, 18 april 2019
Ä 2019-47:01	Övrigt uppdrag 3.3 i RB 2019 - Redovisning bemyndigande per den 31 mars 2019, 2 maj 2019
Ä 2019-246:03	Uppdrag 2.1 i RB 2019 - Uppföljning av regionala företagsstöd, stöd till projektverksamhet och stöd till kommersiell service, slutrapport 20 juni 2019
Ä 2018-1623:01	Uppdrag 2.9 i RB 2018 - Regionala prognoser till långtidsutredningen 2019: BP-indikatorer 2020, slutrapport, 12 augusti 2019
Ä 2019-952:01	Uppdrag 2.9 i RB 2019 - Kunskapsutvecklande rapport 2019, slutrapport 12 september 2019
Ä 2015-000745:13	Återrapportering pågående uppdrag 1.1 i RB 2019 – Lägesrapport COSME och Horisont 2020, årlig delrapport 30 september 2019
Ä 2019-437:25	Uppdrag 2.7 i RB 2019 - Sammanställning av uppdrag till länen, Regionalt tillväxtarbete efter 2020, slutrapport, 1 oktober 2019

Ä 2019-44:03	Uppdrag 2.5/bilaga 2 i RB 2019 - Avrapportering av regionalfondsprogrammen, Lägesrapport ERUF 2014–2020 per 30 juni 2019, 9 oktober 2019
Ä 2019-1166:01	Uppdrag 2.9 i RB 2019 - Regionala prognoser till Långtidsutredningen 2019, slutrapport, 24 oktober 2019
Ä 2019-48:02	Övrigt uppdrag 3.4 i RB 2019 - Redovisning av utbetalningar, 25 oktober 2019
Ä 2019-47:02	Övrigt uppdrag 3.3 i RB 2019 - Redovisning av bemyndigande, per 30 september 2019, 8 november 2019
Ä 2019-952:02	Uppdrag 2.9 i RB 2019 – En kunskapsutvecklande rapport, Utvecklingskraft i hela Sverige 2030, slutrapport 21 november 2019
Ä 2019-43:01	Uppdrag 2.4 i RB 2019 - Redovisningar från Riksorganisationen Hela Sverige ska leva och Skärgårdarnas Riksförbund, slutrapport 27 november 2019

Avrapportering EU:s strukturfonder

Ärendenr	Kommentar
Ä 2019-46:01	Övrigt uppdrag 3.2 i RB 2019 - Utbetalningsprognos ERUF 190117, delrapport 17 januari 2019
Ä 2019-46:02	Övrigt uppdrag 3.2 i RB 2019 - Hermes prognoser 190117, delrapport 17 januari 2019
Ä 2019-46:03	Övrigt uppdrag 3.2 i RB 2019 - Ut- och inbetalningsprognos ERUF 190215, delrapport 15 februari 2019
Ä 2019-46:04	Övrigt uppdrag 3.2 i RB 2019 – Hermesprognos 190215, delrapport 15 februari 2019
Ä 2019-46:05	Övrigt uppdrag 3.2 i RB 2019 - Utbetalningsprognos ERUF 190502, delrapport 2 maj 2019
Ä 2019-46:06	Övrigt uppdrag 3.2 i RB 2019 - Hermes prognoser 190502, delrapport 2 maj 2019
Ä 2019-46:07	Övrigt uppdrag 3.2 i RB 2019 - Ut- och inbetalningsprognos ERUF 190729, delrapport 29 juli 2019

Avrapporterade särskilda uppdrag

Ärendenr	Kommentar
Ä 2016-001250:15	Hållbara Gotland, delrapport 3, 21 januari 2019
Ä 2018-298:03	Återrapportering avseende omlokalisering till Malmö och Östersund, 28 januari 2019
Ä 2017-1367:04	Återrapportering avseende omlokalisering till Malmö och Östersund, 28 februari 2019
Ä 2018-1059:02	Uppdrag att förbereda överföring av uppgift till Delegationen mot Segregation, slutrapport 28 januari 2019
Ä 2016-000088:134	Östersjöstrategin, delrapport 3 - återrapportering för 2018, 29 januari 2019
Ä 2018-345:04	Uppdrag att skapa enklare vägar till jobb och kompetensförsörjning i näringslivet, delrapport 2, 31 januari 2019
Ä 2018-1190:04	Kortare handläggningsprocesser för företag inom besöksnäringen, slutrapport, 13 februari 2019
Ä 2017-977:13	Uppdrag att, inom ramen för livsmedelsstrategin, förbereda och etablera en samverkansarena för livsmedelssektorns utveckling, ekonomisk slutrapport, 19 februari 2019
Ä 2018-126:04	Uppdrag att främja utrikes födda kvinnors företagande, delrapport, 22 februari 2019

Ä 2018-257:05	Uppdrag att stödja utveckling av socialt entreprenörskap och socialt företagande, delrapport 26 februari 2019
Ä 2016-000814:05	Uppdrag att främja nyindustrialisering på regional nivå, slutrapport 27 februari 2019
Ä 2018-431:05	Uppdrag att genomföra Jobbsprånget, delrapport 2, 27 februari 2019
Ä 2016-000664:18	Regionala exportcentra år 2018, slutrapport 2018, 27 februari 2019
Ä 2016-000449:10	Utveckla verksamt.se med export- och internationaliseringsinformation, slutrapport 2018, 27 februari 2019
Ä 2018-258:04	Uppdrag att öka innovationstakten i utvecklingen av verksamt.se, slutrapport, 27 februari 2019
Ä 2017-1198:12	Uppdrag att verka för digitalt först, delrapport 2, 28 februari 2019
Ä 2016-001575:08	Uppdrag att främja samverkan mellan skola och industri, slutrapport, 28 februari 2019
Ä 2018-747:03	Uppdrag att stärka arbetet med entreprenörskap och företagande bland unga vid universitet och högskolor, slutrapport 28 februari 2019
Ä 2019-195:01	Tillväxtverket miljörapport 2018
Ä 2018-1691:02	Förvaltningsförklaring för EU-medels förvaltande myndigheter, delrapport 1 mars 2019
Ä 2018-1189:06	Uppdrag för en sammanhållen landsbygdspolitik för Sveriges landsbygder: deluppdrag Metodikstöd för landsbygdsanalyser och konsekvensbedömningar, delrapport 1 mars 2019
Ä 2017-896:05	Uppdrag att främja öppen och datadriven innovation, slutlig ekonomisk redovisning 8 mars 2019
Ä 2018-1308:05	Uppdrag att göra en fördjupad utredning av frågor i anslutning till promemorian Krav på rapportering av betalningstider, m.m., slutrapport 14 mars 2019
2014-002581:05	Uppdrag att stärka den lokala attraktionskraften, slutrapport 25 mars 2019
Ä 2018-215:03	Uppdrag att främja Smart industri på regional nivå, delrapport 1, 27 mars 2019
Ä 2018-1060:56	Uppdrag att föreslå åtgärder till en handlingsplan för arbetet med livsmedelsstrategin 2020–2022, delrapport 1, 28 mars 2019
Ä 2016-000494:12	Nationellt program för sysselsättningsfrämjande insatser genom arbetsintegrerande sociala företag, slutrapport, 27 mars 2019
Ä 2018-216:08	Uppdrag att genomföra ett program för ett robotlyft riktat till små och medelstora företag, delrapport 27 mars 20
Ä 2016-001483:07	Uppdrag att synliggöra goda exempel på företag i industrins framkant, slutrapport, 28 mars 2019
Ä 2016-001576:10	Uppdrag att stimulera industrins och industrinära tjänsteföretags strategiska kompetensförsörjning, delrapport, 29 mars 2019
Ä 2017-321:50	Uppdrag att bistå med insatser vid varsel och omställning i näringslivet, slutrapport 29 mars 2019
Ä 2018-3:05	Uppdrag att stödja regionalt kompetensförsörjningsarbete 2018–2020, delrapport 29 mars 2019
Ä 2018-1295:03	Uppdrag att, i samverkan med Försäkringskassan, informera om bestämmelser om karensavdrag, ekonomisk slutredovisning 29 mars 2019
Ä 2015-000087:07	Uppdrag att följa upp mål för förenklingsarbetet på centrala myndigheter, delrapport 9 april 2019
Ä 2015-001735:05	Uppdrag att utveckla och stödja arbetet för jämställd regional tillväxt, slutrapport 12 april 2019
Ä 2018-306:03	Uppdrag att fördela statsbidrag till kommuner i glesbygd, delrapport 15 april 2019
Ä 2016-000034:45	Fondöverskridande samverkan verksamhetsåret 2018 samt arbetsplan 2019, delrapport 15 april 2019
Ä 2016-000034:45	Samverkan kring bredbandsinfrastruktursatsningar, delrapport 15 april 2019

Ä 2016-001249:09	Uppdrag att lämna förslag till framstegsrapporter om genomförandet av den svenska partnerskapsöverenskommelsen, 30 april 2019
Ä 2016-000088:174	Östersjöstrategin, årlig sammanställning för 2018, 30 april 2019
Ä 2016-2084:04	Uppdrag att stödja aktörer med regionalt utvecklingsansvar i arbetet med regionala handlingsplaner för att integrera och stärka klimat- och miljöperspektiven i det regionala tillväxtarbetet, tilläggsuppgifter rapporteringen den 2018-10-31, 28 maj 2019
Ä 2018-430:06	Uppdrag att förbättra nätverk och kontakter på arbetsmarknaden för utrikes födda kvinnor, delrapport, 29 maj 2019
Ä 2018-434:03	Uppdrag att stärka integrationsperspektivet i det regionala kompetensförsörjningsarbetet 2018–2020, delrapport 2, 29 maj 2019
Ä 2017-1198:15	Uppdrag att verka för digitalt först – för ett enklare företagande, ekonomisk redovisning 2018, 3 juni 2019
Ä 2018-1060:75	Uppdrag att föreslå åtgärder till en handlingsplan för arbetet med livsmedelsstrategin 2020–2022, slutrapport, 3 juni 2019
Ä 2016-001249:10	Uppdrag att lämna förslag till framstegsrapporter om genomförandet av den svenska partnerskapsöverenskommelsen, slutrapport, 26 juni 2019
Ä 2016-001576:11	Uppdrag att stimulera industrins strategiska kompetensförsörjning, delrapport 5, 29 augusti 2019
Ä 2018-520:03	Uppdrag att följa upp statsbidrag till socioekonomiskt eftersatta kommuner, delrapport 2 september 2019
Ä 2018-1265:10	Uppdrag att lämna förslag på hur hållbarhetsarbete inom den regionala tillväxtpolitiken kan stärkas, delrapport 13 september 2019
Ä 2018-345:06	Uppdrag att skapa enklare vägar till jobb och kompetensförsörjning i näringslivet, delrapport 3, 30 september 2019
Ä 2018-431:09	Uppdrag att genomföra Jobbsprånget, delrapport 3, 1 oktober 2019
Ä 2016-2084:06	Uppdrag att stödja aktörer med regionalt utvecklingsansvar i arbetet med regionala handlingsplaner för att integrera och stärka klimat- och miljöperspektiven i det regionala tillväxtarbetet, delrapport 29 oktober 2019
Ä 2018-216:08	Uppdrag att genomföra ett program för ett robotlyft riktat till små och medelstora industriföretag, delrapport 17 december 2019
Ä 2016-000664:19	Inrätta regionala exportcentra samt att utveckla verksamt.se 2019, årlig slutrapport 19 december 2019

Tillväxtverket 2019

Produktion: Tillväxtverket

DIARIENR.: Å 2019-1387

Info: 0721

ISBN: 978-91-88961-39-6

Finns endast som pdf.

